

Zestien uitmuntende predicaties

Volgens handschrift

Lopend van de jaren 1698-1713

Het betreft verkorte preken en preekschetsen
door

Bernardus Smytegelt
1665-1739

Predikant te Middelburg

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015

Inhoud:

1^e predicaatie Habakuk 2:3b	3
2^e predicaatie Jesaja 40:31	9
3^e predicaatie Psalm 63:2A	18
4^e predicaatie Psalm 63:2 B	23
5^e predicaatie Spreuken 12:26	27
6^e predicaatie Job 7:20A	35
7^e predicaatie Spreuken 8:21	41
8e predicaatie Psalm 35:3B	47
9e predicaatie Johannes 21:15B	56
10e predicaatie Johannes 1:29B	62
11e predicaatie Hebreeën 2:3A	68
12e predicaatie Lukas 24:32	78
13e predicaatie Job 9:15B	83
14e predicaatie Markus 8:36	93
15e predicaatie Psalm 147: 12 t/m 14	101
16e predicaatie Eféze 1:7	109

Eerste predicatie over Habakuk 2:3b.

"Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem; want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven."

Het is een schone spreuk onder de spreuken van Salomo: *Een reden op zijn pas gesproken, is als gouden appels in zilveren gebeelde schalen*, Spreuk. 25: 11. Is dat niet schoon en sierlijk, als men zilveren gebeelde schalen ziet met gouden appels? Zo schoon en sierlijk is 't, als men een woord op zijn pas spreekt. Dit is schoon in het burgerlijke, maar nog veel beter in het geestelijke.

Het is schoon en uitnemend als goede vrienden en bekenden elkaar in bijzondere gevallen weten te troosten, en een woord te spreken, dat gepast is naar de gestalten, en dat ze elkaar naar het hart spreken. Dat is schoon in een particulier Christen, maar bijzonder in een predikant; als een leraar zo'n talent ontvangen heeft, dat hij een gepast woord voortbrengt naar de gestalte van zijn toehoorders. Zo'n man was de apostel Paulus, die kon zeggen: *En ik ben de Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zou; degenen die onder de wet zijn, ben ik geworden als onder de wet zijnde, opdat ik degenen die onder de wet zijn winnen zou. Degenen die zonder de wet zijn, ben ik geworden als zonder de wet zijnde, (Gode nochtans zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet) opdat ik degenen die zonder de wet zijn winnen zou. Ik ben de zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers enigen behouden zou, 1 Kor. 9:20-22.*

Is het schoon, dat een predikant een gepast woord weet te spreken, naar de gestalte van de toehoorders, en dat door eigen ondervinding. Die deugd en dat sieraad heeft ook de Leraar der gerechtigheid, de Heere Jezus. En geen wonder. Hij had toch een tong der geleerden, om met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken.' Wilt ge daar eens een blijk van zien? Zie Mattheüs 5; daar druipen Zijn lippen van honig. Daar spreekt Hij een gepast woord naar ieders gestalte: reinen van hart, zachtmoedigen, hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid, barmhartigen, zij die vervolgd zijn om de naam van Christus; elk spreekt Hij zalig, van welke gestalten zij mochten zijn. Had God die deugd gelegd in een particulier mens, in een leraar en Zijn Zoon daarmede begiftigd, het was ook het werk van de Heere Zelf. Zie hier een klaar voorbeeld.

Dit was ook een gepast voorbeeld op de gestalte van de profeten. Deze profeet Habakuk had een gebed gedaan. De Heere scheen de profeet als t ware pal af te slaan en hem niet te antwoorden. De Heere had hem getoond in 't eerste kapittel dat de verwoesting vastlijk besloten was. De profeet houdt evenwel aan, en zegt in 't tweede kapittel: *Ik stond op mijn wacht, en ik stelde mij op de sterkte, en ik hield wacht om te zien, wat Hij in mij spreken zoude, en wat ik antwoorden zou op mijn bestraffing.* De Heere voegt Zich naar de gang van 't werk. *Toen antwoordde mij de Heere, en zei: Schrijf het gezicht, stel het duidelijk op tafelen, opdat daarin leze die voorbij loopt.* En zeg: "want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Ik het op het einde voortbrengen."

De Heere toont in het derde vers dat Hij getrouw zou zijn aan Zijn bedreiging. "Ik heb eens gezworen bij mijn heiligheid, zo Ik aan David liege", Psalm 89:36 Daarop wordt dan door de profeet getoond wat de gestalte van de vrome omtrent Hem zou zijn,

zeggende: "Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven." De gestalte van de godlozen daarentegen is: "Ziet zijn ziel verheft zich, zij is niet recht in hem."

Daarom mocht de profeet vragen: "wel, Heere, hoe zal 't dan gaan met de vijanden? De Heere toont daarop, hoe Hij de vijanden verdelgen zou, tot op het einde van dit kapittel. Vervolgens bidt hij in 't 3de kapittel voor de gevangenen en gebruikt drangredenen van de vorige handelingen Gods met Zijn volk in de woestijn. Daarop toont de profeet zijn moedige gestalte en zegt, -ofschoon hij tevoren beroerd was geweest,- *Alhoewel de vijgeboom niet bloeien en zal, en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijs voortbrengen, dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en er geen rund in de stallingen wezen zal, zo zal ik nochtans in den Heere van vreugde opspringen*, Hab. 3:17, 18.

Wij hebben laatst gesproken over de woorden: *De uitgestelde hoop krenkt het hart; maar de begeerte die komt, is een boom des levens*, Spreuk. 13:12. Zo dachten wij het niet onnut te zijn nu te spreken over deze woorden:

Zo Hij vertoeft verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven.

Hier hebben wij te bezien:

- I. Ten eerste, de Persoon Die verwacht wordt.
- II. Ten tweede, het vertoeven.
- III. Ten derde, de werkzaamheid, 't verwachten.
- IV. Ten vierde, de reden; Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven.

I. Wat het eerste aangaat: wie is hier de Persoon Die gewacht wordt?

1. Ten eerste, sommigen denken dat het is de koning van Babel. Dan zou dit de zin zijn: de koning van Babel zal gewisselijk tegen deze stad komen, hij zal niet achterblijven. En is 't dat hij nog wat vertoeft, komt hij zo gauw niet, verbeidt hem, wordt niet toornig gelijk Jona, omdat het gezicht zo wakker niet komt.
2. Ten tweede, anderen denken dat het de Heere Jezus is; dat de Heere hier belooft aan de Profeet dat Hij Zijn Zoon zeker zenden zal. De reden waarom wij dat ook denken zijn deze:
 1. Vooreerst, omdat de Heere hier de profeet antwoord geeft, om hem te troosten; want wat troost zou daarin gelegen zijn, dat de koning van Babel tegen de stad zou optrekken?
 2. Ten tweede, de reden waarom wij denken, dat hier de Heere Jezus de Persoon is Die beloofd wordt, is, omdat Paulus de woorden van 't volgende vers met weinige verandering duidt op Christus; want Paulus zegt: (Hebr. 10: 38) "Die ziel die zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen. Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven." Onttrekken of zich verliezen, dat is hetzelfde; het eerste sluiten wij niet uit, gij kunt het allebei nemen, ziet vs 39. Nu moeten wij dan bezien hoeveel komsten van de Heere er zijn.
1. Ten eerste, daar is een komst in het vlees, dat is, zijn *geboorte*; daar lezen wij van "Uit u zal Mij voortkomen die een Heerser zal zijn in Israël." Micha 5:1. "Die Heere, die gijlieden zoekt, te weten, de Engel des Verbonds, aan dewelke gij lust hebt, ziet

- Hij komt", Mal. 3:1. "Dan zegt Hijzelf: Zie Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God, om Uw welbehagen te doen", Psalm 40:8, 9.
2. Ten tweede, daar is een komst van de Heere tot ene *verlaten ziel*, daar zag de Bruid op: "Dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate Zijn edele vruchten!" Hooglied 4:16.
 3. Ten derde, er is een derde komst van de Heere ten *oordeel*. "En van deze heeft ook Henoeh, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: Ziet, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen, om gericht te houden tegen allen, en te straffen alle goddelozen onder hen", Judas vers 14, 15.
- De komst van de Heere Jezus in het vlees, die komst vertoefde, ja wel 3 à 4000 jaren eer de Heere Jezus kwam. Eva mocht al zeggen: *Ik heb een man van de Heere verkregen*, Gen. 4:1; Abraham mocht verlangen om die dag te zien; doch dat bleef zo al; de Heere vertoefde te komen.
 - Voor een tweede komst vertoeft de Heere met vertroostingen tot een verlaten ziel. Die ziel moet klagen: *Ik vind mijn Heere zo niet naar oude wijze!* Zij moet zeggen: *Waarom verbergt Gij uw aangezicht?* Job 13:24, hetzij in 't Avondmaal of op andere gelegenheden.
 - Voor een derde komst vertoeft de Heere wel eens, zodat de spotters beginnen te spotten en zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst? 2 Petrus 3:4. Ja, de Heere vertoeft die komst zólang, zodat de zielen onder de altaar roepen en zeggen: *"Hoe lange, o heilige en waarachtige Heerser, en oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van de gene, die op aarde wonen?"* Openb. 6:10. Ja, zó lang dat het ganse schepsel zucht naar de openbaring der heerlijkheid der kinderen Gods, Rom. 8; dat de ganse Kerke roept: *Amen. Ja kom Heere Jezus!* Openb. 22:22.

II. Weet ge wat de reden waren waarom Hij Zijn eerste komst zólang vertoefde? Om redenen *aan de zijde van God de Vader*, welke deze zijn:

1. Vooreerst, Hij wilde Zijn wijsheid tonen dat Hij door zulke geringe schaduwen, en door zulke kleine beginselen zulk een grote zaak zou voortbrengen.
2. Ten tweede, al wachtte Hij lang, Hij wilde Zijn waarheid tonen; al kwam er wat tussen beide, de Heere zou Zijn woord waar maken.
3. Ten derde, Hij wilde Zijn goedheid tonen; Hij wou ons tonen, dat Hij voor de latere dagen wat beters voorzien had.

Er waren redenen *aan de zijde van de kerk*. Die zijn deze:

1. Vooreerst, al de zonden moesten eerst bedreven zijn, de scepter moest van Juda geweken zijn, (Gen. 49:10) kerk en staat in een diep verval zijn en de sleutel der kennis verloren. Want als de Profetie ontbreekt, wordt het volk ontbloot.
2. Ten tweede, Hij moest hoogst noodzakelijk geschat worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid, zoals een Simeon en Anna (Lukas 2).
3. Ten derde, om reden aan de zijde van God de Zoon, opdat Hij welkom zou zijn. De Bruid riep al: Och, dat Gij mij als een broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder! dat ik U op de straat vond, ik zou U kussen, Hoogl. 8:1. "Veel koningen en profeten hebben begeerd te zien hetgeen gij ziet", Lukas 10:24.

Waarom stelt de Heere Zijn tweede komst dikwijls zo lang uit?

1. Vooreerst, er zijn zonden die scheiding maken tussen de Heere en de ziel. Zolang als er boelen in het hart zijn, wil de echte man niet komen. Dat toonde de Heere aan de bruid: "Wel, 't is de zonde, die zulke scheiding maakt." De Heere zei: "zo lang gij niet vernederd wordt, geeft gij Mij reden om te vertrekken" (Hoséa 5:15).
2. Ten tweede, de Heere stelt Zijn komst tot een verlaten ziel dikwijls lang uit. Wel, de Heere zegt: "Ik zie zo gaarne dat u worstelt en schreit"; gelijk de Emmaüsgangers. O, zij moeten eerst hun begeerten en hun ganse hart uiten, voordat de Heere Zich aan hen ontdekt. Hij zegt tot hen als tot de Bruid: *Toon Mij uw gedaante, doe Mij uw stem horen; want uw stem is zoet, en uw gedaante is lieflijk*, Hoogl. 2:14.
3. Ten derde, de Heere wil u eens beproeven of gij met de genade wel tevreden zijt; gelijk Hij zei tot Paulus: *Mijn genade is u genoeg*, 2 Kor. 12:9. Vele houden meer van de bloem dan van de knop; ik zeg, van de *vertroostende* genade, dan van de *beproevende* genade.
4. Ten vierde, de Heere stelt Zijn komst uit, opdat, als ge uw licht mist, dat ge het onverdroten zoeken zou; en als ge 't hebt, dan verblijd zou zijn en het zoeken te bewaren. (Openb. 3:3)
5. Ten vijfde, opdat gij niet te weelderig groeien zou.

Weet ge nu welke de reden is, dat de Heere Zijn derde komst vertoeft?

1. Vooreerst, daarom, al de profetieën moeten nog eerst vervuld worden.
2. Ten tweede, om de goddelozen buiten klachten te stellen, opdat zij niet zouden zeggen: "*Gij hebt ons geen tijd gegeven!*" De Heere gaf aan de inwoners van Kanaän 430 jaar tijd!
3. Ten derde, wel, ál de vromen moeten eerst bekeerd en ondergebracht worden. 't Gaat hiermee gelijk de engelen tegen Lot zeiden: *Haast, behoudt u derwaarts; want ik zal niets kunnen doen, totdat gij daar henen ingekomen zijt*, Gen. 19:22.
4. Ten vierde, al de vromen moeten tot zulk een hoge mate van genade komen als de Heere besloten heeft.

Nu hebben wij dan gezien: *Zo Hij vertoeft*.

III. Wij hebben nu ons derde stukje; de werkzaamheid: *Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem!* Het verbeiden stelt iets vast.

1. Ten eerste, 't stelt vast de *zekerheid* van Zijn komst.
2. Ten tweede, de Heere had Zijn eerste komst al *beloofd* , (Gen. 3:15, Jes. 7); Zijn tweede komst (Jes. 65), de derde komst (Jes. 65:17).
3. Ten derde, 't verbeiden stelt ook vast dat de komst *aangenaam* zal zijn.

Wat is nu het verbeiden of verwachten?

1. Ten eerste, 't is al de hinderpalen weg te doen, die Zijn komst kunnen verhinderen; alles weg te doen! "Zo schikt u, o Israël, om uw God te ontmoeten", Amos 4:12.
2. Ten tweede, het verbeiden bestaat in het verlangen uit te zien, of de Heere niet komt, gelijk de moeder van Sisera, keek uit door de vensters, en schreeuwde door de tralies: *Waarom vertrekt zijn wagen te komen? Waarom blijven de gansen zijner wagenen achter*, Richt. 5:28.
3. Ten derde, er is een stil zijn en toch werkzaam zijn met de beloften in het gebed.

4. Ten vierde, het bestaat in dat taai geduld. De ziel zegt: *wat zou ik er aan hebben, dat ik ging uitscheiden. Wees stil, mijn ziel, zegt ze, hoop op God!* Dat is nu dat verwachten.

IV. Wel, is dat nu een mensenwoord, dat Hij zal komen en niet achterblijven? Alle mensen zijn leugenachtig. Wilt u er nog geen staat op maken? Wel, zie dan in de vierde plaats.

1. De eerste reden; Hij kan niet achterblijven Daar ligt zijn raad. In Psalm 2:7 zegt Hij Zelf: "Ik zal van het besluit verhalen. De Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb ik U gegenereerd." En in Psalm 40:8, 9: "Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God, om Uw welbehagen te doen." God heeft het door twee onveranderlijke dingen gezegd, de eed en Zijn raad, in welke het onmogelijk is, dat Hij liegen zou. Zo is Hij met een eed daar tussen gekomen, opdat zij te sterker vertroosting hebben zouden, (Hebr. 4:18).
2. Ten tweede, daar liggen al die klare beloften. Hij kon niet achterblijven, want uit kracht van de beloften kenden zij Hem als Borg. Toen was er nog niet betaald; zij werden reeds zalig op de Borgstelling.
3. Ten derde, Hij kon niet achterblijven. Daar liggen al de schaduwen, profetieën en voorbeelden. Waar is er een lichaam zonder schaduw? Waar zijn er voorbeelden zonder tegenbeeld? God had het laten voorzeggen. De Vader kon hier zeggen: "Hij zal gewisselijk komen. Hij zal niet achterblijven." Hij kende het hart van Zijn Zoon, dat Hij niet in de zin had, om hen te verlaten; zoals Jozef eens wilde doen omtrent zijn ondertrouwde vrouw Maria.

Aangaande de tweede komst; de Heere zal ook zeker komen tot een verlaten ziel, want Hij zegt: "de geest zou van voor Mijn aangezicht overstelpt worden." Zij zouden door te grote droefheid overstelpt worden.

De derde komst zal de Heere ook zekerlijk komen, want:

1. Ten eerste, God heeft die dag vastgesteld.
2. Ten tweede, de zonden roepen om straf.
3. Ten derde, Gods kinderen worden onderdrukt en Gods rechtvaardigheid eist, dat zij die verdrukt werden, verkwikt worden en de verdrukkers gestraft.

TOEPASSING

Geliefde toehoorders.

Mogen wij niet wel zeggen: dit is een getrouw woord? (1 Tim. 3:1) Want wij zien dat Christus allang is gekomen. Zo is dan de eerste komst waar gemaakt.

En de tweede komst? Wel, is hier een verlaten ziel, daar de Heere Zich aan ontdekt heeft, die is er een bewijs van.

Alzo zeker is ook Zijn laatste komst.

Is hier iemand, die zegt: *'t is zo duister over 't land, de kerk, mijn familie, of naar de ziel: ik zie de Heere niet!* Wij vragen u: *zijt gij van 't rechte volk, dat de Heere verwacht? Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven.*

Is hier een klagende ziel, die moet zeggen: *zie ik ter rechterhand, zie ik ter linkerhand, ik zie Hem niet. In mijn bidden ben ik vadsig, dodig, en is er nog een toeknikje, 't is zo klein.*

Wij antwoorden u:

1. Ten eerste, Hij zal zeker komen.
2. Ten tweede, acht u gelukkig dat u wachten mag. Wees echter niet vergenoegd met uw tegenwoordige toestand. Onderzoek eens naar de reden waarom de Heere Zijn aangezicht verbergt. Hebt u altemet niet een lust of verdorvenheid, die geworden is als een rechteroog en hand, en daarvan gij niet af wilt? O, dit kan een oorzaak zijn, waarom de Heere Jezus Zich niet ontdekt aan uw ziel. Zie het in de Bruid, Hooglied 5:3-6. Of steunt gij niet méér op de ontvangene genade, dan op de Heere Jezus, als de gedurige verse en levende Weg, die gij in en tot alles nodig hebt? Het kan ook zijn, dat uw ziel niet genoeg ontledigd is in de weg van ware geestelijke ontdekking en ontbloting, daar de belofte voor is. En Zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen die gans ontbloot is, (Ps. 102:18.) Het kan ook wezen, dat gij historische kennis des geloofs neemt voor het wáre geloof des harten, zonder uw vrucht uit Christus te halen. Geloof *aan* Jezus, is nog geen geloof *in* Hem. Maar hebt u een recht wachtende en uitziende ziel naar Hem? O, zo Hij vertoeft, verbeidt Hem; Hij zal gewisselijk komen en al uwe zwarigheden wegnemen.
3. Ten derde, klopt aan de deur in de middelen! Vromen, pleit in uw gebed op 't verbond, met de beloften. Dringt, pleit en luistert eens of de Heere geen antwoord geeft. Houdt aan gelijk de Kanaänese vrouw, ofschoon de Heere u afsloeg. Ja, zinkt niet moedeloos weg. Hoe veel zijn u voorgegaan! Denkt: *welke reden heb ik God gegeven?* En vernedert er u over. Slaat zo die weg in. God zal u helpen. Hij zal zeggen: *Ik stond erbij. Ik heb uw tranen, uw worstelen gezien. Het was Mij welgevallig. Hij zal zeggen: zie, hier ben Ik dan!*
Hij is gekomen! zult u moeten uitroepen. *Hij is gekomen, Hij zal al mijn banden losmaken!*

Wij zullen hierop laten volgen het laatste vers van Jesaja 40.

Maar gij, zondaar, die met de komst van de Heere wilt spotten, - omdat het oordeel niet haastig komt op de boze daad, - met een hart vol om kwaad te doen... Hij zal komen! Hij zal op 't laatst de treden verdubbelen. Hij is wel lankmoedig, maar Hij zal komen met veel duizenden engelen, met de geopende boeken. Hij zal u verdoemen! Zult gij, om een korte tijd uw lust te volgen, een eeuwige pijn willen uitstaan? Vergis u niet; de pijn zal zwaar zijn! Overlegt dit! Wij hopen, dat de schrik des Heeren u mag bewegen tot het geloof in de Heere Jezus.

Amen.

Tweede predicaat over Jesaja 40:31.

“Maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden.”

Het is zeer opmerkelijk hetgeen wij lezen Jes. 57:15. *Want also zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont, en Wiens Naam heilig is: Ik woon [in] de hoogte en [in] het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederige geest is.* De Heere heeft een bijzonder genoeg en welgevallen in tweeërlei gestalten. Weet ge welke ze zijn, daar de Heere groot behagen in schept?

1. Vooreerst, in een kleine nederige gestalte, verslagen, verbrijzeld, gebroken. David zegt: *De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij o God niet verachten*, Ps. 51:19, *op die wil Hij zien*, (Jes. 66:2) *De nederige geeft Hij genade*, 1 Petrus 5:5, maar de Heere schept wel genoeg in zo een gestalte, maar hij ziet niet gaarne dat die gestalte altijd in hen is; de Heere ziet niet gaarne dat zij altijd hun bedden doornatten met tranen, dat zij altijd schreien en kirren als een duive; maar
2. Ten tweede, Hij schept groot behagen in een kloekmoedige gestalte. Als zij zo treurig zijn, dan komt de Heere gelijk bij de Emmaüsgangers: “Hoe ziet gij zo droevig; waarom zijn uw aangezichten zo treurig? (Luk. 24). De Heere komt en zegt: “Wat zijt gij dan zo moedeloos, wat bezwijkt gij op den weg? En *vrees niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen ulieden het Koninkrijk te geven*”. Luk 12:32. “Komt”, zegt de Heere, “Ik zal u dan eens naar het harte spreken. Ik zal tot uw ziel zeggen: Ik ben uw heil”!

Dat de Heere zulk een behagen heeft in een kloekmoedige gestalte blijkt:

1. Vooreerst, uit de bestraffingen die de Heere geeft omtrent de kleinmoedigheid en moedeloosheid. Dan is ’t eens: “Wat zijt gij vreesachtig gij kleingelovige”? Matth. 16:8. Dan eens: “Gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld”? Matth. 14:31.
2. Ten tweede, het blijkt uit het gebod, dat de Heere een behagen heeft in zulk een kloekmoedige gestalte. In Ps. 31 zong de dichter:

*Zijt kloek, geeft den moed niet verloren;
Want God wil die aanschouwen,
Die op Hem vast betrouwen.*

Zijt sterk en Hij zal uw hart versterken, Ps. 27:14. *Wentel uw weg op den Heere en vertrouw op Hem, Hij zal het maken*, Ps. 37:5.

3. Ten derde, tot een blij dat de Heere behagen heeft in een kloekmoedige gestalte; ziet eens in Jozua en Kaleb. De Heere zwoer dat er niemand in Kanaän zou komen

van de mannen die het land Kanaän bespied hadden, dan Jozua en Kaleb, en dat om hun kloekmoedige gestalte; daar de anderen het hart des volks neerslachtig maakten, omdat zij niet volhard hadden den Heere na te volgen, zo zouden de anderen in de woestijn vallen en die twee zouden alleen in 't land komen.

Ziet dat in de bruid: *Ik zal nu opstaan en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten, ik zal Hem zoeken Die mijn ziel liefheeft*, Hoogl. 3:2. Zo komt de profeet Jesaja hier in onzen tekst en hij toont de kloekmoedige gestalte van Gods volk, *want zij zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen wandelen en niet mat worden*. de profeet toont hier ook, dat de Heere geen welgevallen heeft in zo een treurigen staat; “komt, beurt u wat op”, zegt Hij. Hij had getoond dat zij naar Babel moesten; wel zei Hij: “zijt ge hier zo moedeloos en neerslachtig, nu gij nog in 't land zijt, wat zult gij dan doen in de verheffing der Jordaan”? Zij mochten zeggen: “wel, hoe, wanneer zal de Messias komen, het gaat geweldig buiten onze gissing; wel, profeet, moeten wij nog naar Babel; wie zal er staande blijven in zo een storm”? De Heere komt Zijn moedeloos volk tegemoet; Hij gort Zijn knecht aan en zegt: “Kom, profeet, gij zijt nu lang genoeg een zoon des donders geweest, kom wees nu eens een evangelieprediker”. Zie vers 1: *Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen, spreekt naar het hart van Jeruzalem; en roept haar toe dat haar strijd vervuld is*. Wel, de profeet wil zeggen: “het zal niet altijd duren; daar zal eens een einde komen aan uw strijd, gij zult eindelijk overwinnen”, “ja” zegt de profeet, “gij zult dubbel ontvangen”. Wel zij mochten vragen: “wel, profeet, wat zullen wij ontvangen”? Wel zei hij: “ge zult dat grote geschenk krijgen, den Heere Jezus Christus, Die alle ongerechtigheden op één dag zal wegnemen”. “Ja maar, profeet”, zouden zij zeggen, “waaraan zullen wij het weten als de Christus komt”? “Wel” zegt hij, “de voorloper zal eerst komen, die stem des roepende in de woestijn, die Elia zal eerst komen”. Maar het hart mocht al weer ontzinken; zij mochten eens zeggen: “wel profeet, wij zijn zo zwak”? “Ja”, zegt hij, “wij zijn allen als gras, maar is 't gras haast verdord, het schiet weer spoedig uit”. Zo is 't ook. “Zijt ge zwak, kunt ge niet bestaan voor de macht der vijanden, wel, daar zal nog een ander geslacht uit u voorkomen. Ja zijt gij als gras, de vijanden zijn 't ook, want: Alle vlees is gras, en al zijn goedertierenheid als een bloem des velds”, Jes. 40:6.

In 't 9^e vers toont hij de waarheid Gods.

In 't 10^e vers troost hij met Gods macht.

In 't 11^e vers toont hij de liefde Gods omtrent Zijn volk, hoe dat Hij het draagt als een herder.

Ja maar, zeggen zij, “de vijanden zijn zo wijs en arglistig, ons hart ontzinkt ons”? De profeet ondersteunt hen weer, hij zegt: “wel zijn de vijanden wijs, de Heere vangt de wijzen in hunne wijsheid”. Wel zegt de profeet: “waar is er een koning die geen raadsliden van node heeft? Wel beziet den Heere, wie is ooit Zijn raadsman geweest; wie heeft Hem raad gegeven; wie heeft den Heere ooit verstand gegeven”.

Zij willen al wederom neerslachtig zijn, zij zeiden: “Maar man Gods, de vijanden hebben zo veel goden”. Wel zegt de profeet: “wat voor goden zijn het”? “Het is een stuk hout, het werk van mensenhanden”? “Wel”, zegt hij, “kent gij dan uw God niet, dat Hij meerder is dan de afgoden? Ziet hoe groot de Heere is! Hij is het Die daar zit boven den kloot der aarde, en derzelve inwoners zijn als sprinkhanen; Hij is het Die de hemelen uitspant als een dunnen doek, vers 22, ja Hij die alle dingen geschapen heeft! En hebt gij niet gehoord, dat de eeuwige God, de Heere, de Schepper der einden der aarde, noch moede, noch mat wordt? Vers 28. Ziet de volkeren zijn geacht als een druppel aan enen emmer, en als een stofken

van de weegschaal”, vers 15. “Ja die God”, zegt de profeet, “geeft den moede kracht en Hij vermenigvuldigd de sterkte dien die geen krachten heeft. De jonge zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen”. **“Maar die den Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden”**, vers 29-31.

Wij hebben laatst gesproken over de woorden van Habakuk: *Zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven*; zo dachten wij nu over dezen tekst te prediken, waarin ons voorkomen:

I. Vooreerst de personen, die 't zijn die den Heere verwachten.

II. Ten tweede, hun mismooide gestalte.

III. Ten derde, hun kloekmoedige gestalte; zij zouden de krachten vernieuwen, zij zouden den moed weer hervatten.

IV. Ten vierde, zij zouden haar blijken van geven, zij zouden opvaren, voorts, zij zouden lopen, verder, zij zouden wandelen en dat zonder moede noch mat te worden.

I. Wat het eerste aangaat, hier hebt ge dan de personen. Het zijn die den Heere verwachten.

1. Vooreerst, den Heere! 't Is een groot persoon naar Wiens komst zij wachten; *'t is die Heere, Dien zij zochten*, Mal 3:1, *'t is de Heere uit den Hemel*, 1 Kor. 15:47.

Hij was een nuttig Persoon. Hij was een nodig Persoon, want niemand kon bestaan, wie kon er tot God genaken als deze die Borg werd; want Hij is 't Die verlossing heeft teweeggebracht, Luk. 1. Als zij nu die Persoon verwachten, zo moest er noodzakelijk een komst zijn. De Heere Jezus werd verwacht door de komst in het vlees als Hij geboren werd.

Die komst werd al wat uitgesteld; die was beloofd en tussen de belofte en de vervulling liepen wel 3 á 4000 jaren. Eva mocht al zeggen: *Ik heb enen man van den Heere verkregen*, Gen 4:1; Abraham mocht verlangd hebben die dag te zien; de ganse kerk mocht zeggen: *Och dat Gij mij als een Broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder! Dat ik U op de straten vond, ik zoude U kussen*, Hoogl. 8:1. Die komst waren zij dan verwachtede.

2. De Tweede komst, welke is, dat de Heere komt met de vertroosting Zijns Geestes tot een verlaten ziel, die komst werd ook wel wat uitgesteld, zodat zij mochten zeggen: *Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende*, Ps. 88:16, gelijk een Heman, ja een mens kan 60 á 70 jaar heengaan zonder troost, die komst wordt ook uitgesteld.
3. De derde komst ten laatste dage op de wolken, daar waren zij ook op wachtende; die komst stelt de Heere zo lang uit, dat de zielen onder het altaar roepen en zeggen: *Hoe lange, o Heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen*, Openb. 6:10. Ja, zo lang verbeidt de Heere die toekomst, dat de ganse kerk roept en zucht: “kom toch haastelijk”! Openb. 22:20, zodat het ganse schepsel tezamen zucht en tezamen als in barensood is tot nu toe; verwachtede de openbaring der kinderen Gods, Rom. 8.

Wat is nu dat verwachten?

1. Vooreerst, zij staroogt op de beloften. De Heere heeft dat toch beloofd ten aanzien van de eerste komst. “Dat is al beloofd in 't paradijs”, zegt ze (Gen. 3). “Ja, Heere”, zegt ze, “Gij hebt beloofd dat Ge mij niet begeven zult, noch verlaten”.

Ten aanzien van de tweede komst naar de vertroosting des Geestes, ziet zij biddend uit of het den Heere niet behaagd haar te verlossen uit haar noden en benauwdheden; zij bid dan weleens met David: *Voer mij uit mijn noden*, Ps. 25:17.

“Ten aanzien van de derde komst, dan hebt Gij ook beloofd, dat Gij op de wolken zult komen. Al die beloften geloof ik”, zegt ze, “dat ze zo zijn zullen”.

Dat is te verwachten.

2. Ten tweede, de ziel gaat al de hinderpalen wegdoen die de komst verhinderen zouden; want zij weet, dat zo lang de boelen in huis zijn, de echte man niet komen zal, Hosea 5:15.
3. Ten derde, het verwachten bestaat ook in verlangen. “Uw komst zal mij zo aangenaam zijn” zegt ze; “de komst van den Heere in ’t vlees zal mij aangenaam zijn; *Och dat Gij mij als een Broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder! Dat ik U op de straat vond, ik zou U kussen*, Hoogl. 8:1, Ja de komst tot mijn ziel kome haastelijk! Mijn Liefste, daar komt Hij zegt ze”, (Hoogl. 3).
In de komst ten oordeel, dan verwachten zij Hem volkomen. “Als wij U zullen zien komen, wij zullen naar boven vliegen, wij zullen onze hoofden opheffen naar boven, want dan is onze verlossing nabij”.
4. Ten vierde, den Heere te verwachten. Wel zegt ze, “is ’t dat Gij Uw komst nog wat uitstelt, ik wil die tijd verduren, met lijdzaamheid afwachten. En is ’t dat ik verdrietig worde, wel Heere”, zegt ze, “ik ben een groot beest bij U, door het ongeloof”.

Hoe waart gij gesteld onder dit verwachten?

“Wel” zeggen zij, “ik werd moede en mat”. Zij waren gelijk een reiziger, die eindelijk moe wordt, als hij al lang gestarogd heeft naar de plaats die hij verwacht. Zij worden dan moe en mat naar ’t lichaam, zij vervallen, zij worden mager, zij zouden het eten wel vergeten; zij mengen as met hun brood en tranen zijn hunne spijze, Ps. 102. Zij worden moede, hunne hoop begint hun te ontvallen. “Wat zou ik verder hopen”, zegt ze, “mijn hoop en verwachting is vergaan; ’t is met mij uit”, zegt zij, “daar zal niets van komen. Ik kan niet langer wachten”, zouden zij wel zeggen. Daar rollen disparate en onbezonnen woorden uit den mond. Ja, wil hen nog iemand troosten, hij zou wel zeggen: “gaat maar weg, gij zijt mijn nietige vertroosters, dat zal ik nooit zien”. De droefheid gaat de mate te boven; zij zegt: *En noemt mij niet Naomi, noemt mij Mara, want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan*, Ruth 1:20. In de blijdschap zijn ze moede, die is hun als vreemd. In de liefde worden ze koel; die verminderd.

II. Wel, kinderen Gods, welk volk, dat den Heere verwacht, mocht men wel vragen, heeft reden dat het zo moede en mat wordt? Wel antwoordde hij:

1. Vooreerst, omdat de Heere Zijn komst uitstelt, Hij vertoeft te komen. Wel, *wij hoopten dat Hij was degene die Israel verlossen zou, doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn*. Luk. 24:21, was de taal der Emmaüsgangers. Zo zegt die ziel ook: *Mijn ogen zijn bezweken van verlangen naar Uw heil*, Ps. 119:123, wanneer zult Gij mij troosten. Zij moet zeggen: *Want ik ben geworden als een lederen zak in den rook*, vers 83.
2. Ten tweede, wilt ge weten de reden waarom zij moe en mat worden? ’t Is geen wonder, want de Heere stelt Zich menigmaal als vreemd aan; *Gij zijt veranderd in een wrede tegen mij; door de sterkte Uwer hand wederstaat Hij mij hatelijk*, Job 30:21.

3. Ten derde, wilt ge nog een reden weten? Wel, zij zien der goddelozen weg voorspoedig; zij vragen met Jeremia: “Waarom is der goddelozen weg voorspoedig”? Jer. 12:1. De trouwelozen worden gebouwd. Ja, zo was Asaf gesteld; hij zegt: *mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijkans uitgeschoten. Want ik was nijdig op de dwazen, ziende des goddelozen vrede. Tot dat ik in Gods heiligdommen inging, en op haar einde merkte*, Ps. 73:2, 3, 17.
4. Ten vierde, zouden zij niet moe en mat worden. Want de duivel doet er ook zijn best toe; hij speelt er ook zijn rol onder, hij zoekt hen te ziften: ’t geloof uit te blussen. Gelijk hij bij Petrus deed. Hij is hun somtijds als een scherpen doorn in ’t vlees, hij geeft hun vuistslagen, ja hij verhindert hen wel hun plichten uit te voeren. Gelijk Paulus eens klaagde dat de satan hen verhindert had.
5. Ten vijfde, zij worden moe en mat. En geen wonder! Want de Heere stelt somtijds hun zonden in ’t licht van hun aangezicht; zij zien ze als bergen voor zich; zodat zij moeten zeggen: *Ik ben bekommerd vanwege mijn zonden*, Ps. 38:19. Zij zijn hun als een zware last, hun te zwaar om te dragen. Eindelijk wilt gij een
6. Zesde reden hebben en dat nog het allersmartelijkst is? De Heere verbergt Zijn aangezicht. Men moet zeggen: *Och of ik ware gelijk in de vorige maanden; gelijk in de dagen toen God mij bewaarde. Toen Hij Zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij Zijn licht de duisternis doorwandelde. Gelijk als ik was in de dagen mijner jonkheid, toen Gods verborgenheid over mijn tent was*, Job 29:2-4. Maar, man Gods, blijven zij altijd zo moede en mat? O neen, zegt hij, de Heere verwisselt zijn hand en naarmate van dat, zo veranderd ook hun gestalte. Zij zullen de kracht vernieuwen! ’t Is de gelijkenis van den arend, een schonen grote vogel, vol van vederen, met een verziend gezicht, hoog zwevende en vliegende; ja als hij oud wordt, zo krijgt hij wel weer jonge en nieuwe krachten. Daarvan zegt de dichter van Ps. 103, *uwe jeugd vernieuwt als eens arends*. Ziet deze gelijkenis alleen nemen wij, want de Geest gaat ons zo voor.

III. Weet ge nu wanneer Gods kinderen de krachten vernieuwen?

1. Vooreerst, let eens als ze beginne alle angsten en vrezen uit hun harte weg te drijven. Zij beginnen te zeggen: “wel, mijn ziel, wat reden hebt ge om zo moede te zijn? Hebt ge wel gegronde redenen zegt ze om zo te denken, om zo onbezonnen te spreken? Wel heeft de Heere ooit gefeild in Zijn toezegging? Heeft Hij niet gezegd dat die Hem zoekt, Hem vinden zal. Hebt gij, of iemand, ooit onrecht aan den Heere gevonden? Is Hij u, of iemand van al Zijn kinderen ooit geweest een dorre woestijn of een huilende wildernis? Wel; heeft Hij ooit iemand bedrogen”?

Dat is de krachten vernieuwen. Zij geeft de vijanden zo geen gehoor.
2. Ten tweede, weet ge wanneer zij de krachten vernieuwen? O, die ziel begint dan zo geen gehoor te geven aan de vijanden! Tegen de duivel zegt ze: *gaat achter mij satan, gij verzint niet de dingen die des Geestes Gods zijn*. Tegen het harte zegt ze: “wel, ik wil niet meer met vlees en bloed te rade gaan” (en tegen de) wereld, “zo iemand uw vriend is, hij is een vijand Gods”.

Dat is de krachten vernieuwen. Zij geeft de vijanden zo geen gehoor.
3. Ten derde, weet gij wanneer zij de krachten vernieuwt? Dan pleit zij niet meer voor zichzelf, gelijk tevoren; zij begint tegenstand te bieden; zij zegt met Job als zijn huisvrouw zei: *Houd gij nog vast aan uw oprechtheid? Zegent God en sterft*. Job 2:9. Wel zei hij, *gij spreekt als een der zottinnen*, vers 10. Zo spreekt de ziel ook en biedt tegenstand.

4. Ten vierde, de ziel, die de krachten vernieuwt, begint zichzelf op te beuren en aan te moedigen. Zij zegt: *Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoopt op God, want ik zal Hem nog loven, Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God*, Ps. 42:12. Zij wordt beschaamd over haar vorige gedrag, gelijk Job: *Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw en stof en as*, Job 42:5,6.
5. Ten vijfde, weet ge wanneer zij de krachten vernieuwen? De ziel gaat dan als met een nieuwen moed aan de plichten. Ik wil weer bidden, lezen, horen, zegt zij, gelijk Nehemia. Hij zette zich om te vasten en te bidden, en gelijk Daniël, die bad driemaal daags. Zo zegt David: *Ik loof u zevenmaal 's daags over de rechten Uwer gerechtigheid*, Ps. 119:164; 's middags, 's morgens en 's avonds zult Gij mijn stem horen. Ja die ziel begint de beloften Gods op te rapen, die zij al lang had weggeworpen. "Ik begin hoop te krijgen" zegt ze. Job was 't al kwijt en evenwel zei hij nog: *ziet zo Hij mij dode, zoude ik niet hopen*, Job 8:15. Daar staat Paulus, greep een moed; zo doet die ziel ook. "Voor Uw voeten zal ik blijven liggen", zegt ge, "ik zal 't wagen, ik kan maar sterven".
6. Ten zesde, dan vernieuwt zij de krachten, als gij zo alles te boven komt, dan zijt gij als met een verse olie overgoten. Dat is in den grijzen ouderdom nog vruchten te dragen, vet en groen te zijn. Dat is: *op U heb ik gesteund van den buik aan, van mijns moeders ingewand aan zijt Gij mijn uithelper*, Ps. 71:6 .
Ziet, dat is nu de krachten vernieuwen, gelijk de arend.

IV. Hierop volgt dan: *zij zouden opvliegen als met vleugelen der arenden*. De arend is een flukse vogel, vol van vederen, hij vliegt naar boven, hij belacht het gedruis der schutteren. Zo is ook de ziel en dat volk dat den Heere verwacht; zij vliegt als uit al de vijanden, uit al de zondige gedachten. David zegt: *Och dat mij iemand vleugelen als ener duive gave*, Ps. 55:7; maar dit zijn vleugelen der arenden.

Welke zijn hare vleugelen?

Hare overdenkingen, meditatieën, zuchten, smekingen, begeerten, verlangens, pogingen.

Wat is nu dat opvliegen naar boven?

1. Vooreerst, zij begint te zeggen: "wel mijn ziel, ge zijt wachtende op den Heere en ge wordt moede en mat! Wel komt ziet eens Wie het beloofd heeft. Is 't niet een onveranderlijke God, Die onveranderlijk is in Zijn wegen, in Zijn raad, in Zijn beloften? Wel mijn ziel", zegt ze, "hebt ge met zo een onveranderlijke God te doen, wie is er dan in staat, om dien eeuwigen raad, om de verkiezing te niet te doen of te veranderen"? Waarin zegt Paulus, *God willende den erfgenamen der beloftenissen overvloedelijker bewijzen de onveranderlijkheid Zijns raads, is met een eed daartussen gekomen: Opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben*, Heb. 6:17, 18. "Daar zijn die dierbare beloften", zegt ze, wie zal dat al veranderen"?
2. Ten tweede, zij vliegen als naar boven tot voor den troon. Zij zegt: "Heere, zijn daar ook zulke zielen voor Uw troon, die zo moedeloos geweest zijn als ik"? Daar vind ze er ook; daar vind ze een Mozes, een Elia, die zo verdrietig was, dat hij zei: *Het is genoeg, neemt nu, Heere mijn ziel; want ik ben niet beter dan mijn vaderen*, 1 Kon. 19:4. *En ik alleen ben over gebleven en zij zoeken mijn ziel, om die weg te nemen* vers 14. Daar vind ze een Abraham, een Heman, Asa en meer andere

heiligen, die allen in den zelfden staat geweest zijn als ik.

3. Ten derde, dat vliegen naar boven geeft dit te kennen. Daar zweeft zij naar boven en zegt: "Heere, wel, als men in zo een gestalte sterft, zou er dan nog genade te wachten zijn"? O ja, daarom geloven wij dat de Heere nooit de gestalte Zijner kinderen in Zijn woord aangetekend heeft op hun sterfbed; maar het is altijd; zij zijn gestorven in het geloof ontslapen, (Hebr. 11). Maar nooit vinden wij de gestalte op het doodbed aangetekend, en dat omdat Gods kinderen niet nooit zouden wanhopen. Dan vliegt ze naar boven en zegt: O wat schoon plaatsje is dat! Daar zijn geen wolken meer, daar is geen duisternis of zonde! O was ik daar, zegt ze. Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot, Job 19:27. Want ik verwacht de stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is, Hebr. 11:10. Op die straten zal ik wandelen, *dewijl wij niet aanmerken de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet. Want de dingen die men ziet zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet zijn eeuwig*, 2 Kor. 4:18.

IV. Nu ons vierde stuk. Nu geven zij nog verder blijken van het vernieuwen hunner krachten, want zij lopen.

Wat geeft dit te kennen?

1. Vooreerst, de ziel zegt: "ik wil lopen den tijd van mijn leven, zo lang, of zo kort, Heere als Gij mijn pad zult stellen. Het pad van mijn leven wil ik met blijdschap lopen, en is het Heere", zegt zij, "dat Gij mijn begeerte mij niet belieft te geven in dit leven, laat het zijn na dit leven"! De Heere zei eens tegen Daniël: *Sluit dat gezicht toe en verzegelt het, maar gij, gaan heen tot uw einde, want gij zult rusten en in uw lot opstaan in 't laatste der dagen*. Zo zegt de ziel ook: Heere, is het dat Gij mijn begeerte mij niet geeft in dit leven, laat het zijn na dit leven"! Zo was Jacob; hij was wel begerig naar de komst van Christus, maar evenwel hij wilde het pad en den tijd zijns levens ten einde lopen: hij mocht zeggen; "op Uw zaligheid wacht ik, Heere, in dit leven door het geloof, na dit leven in het volle bezit".
2. Ten Tweede, het lopen geeft dit te kennen. "Ik wil", zegt de ziel, "lopen op het pad van Uw voorzienigheid. Hetzij bitter of zoet, ik wil mij aan U overgeven; leidt mij naar Uw raad"!
3. Ten derde, de ziel wil in de wegen Gods blijven, daar wil ze op lopen; "van dat pad wil ik niet af", zegt ze. Zo zegt David: *Ik zal den weg Uwer geboden lopen*, Ps. 119:32. En gelijk de Kerk kon getuigen: *Dit alles is ons overkomen, nochtans hebben wij Uwer niet vergeten, nochtans valselyk gehandeld tegen Uw verbond. Ons hart is niet achterwaarts gekeerd; noch onze gang geweken van Uw pad. Hoewel Gij ons verplettert hebt in een plaats der draken*, Ps. 44:18-20.

Dit is nu het bewijs van vernieuwde krachten dat zij lopen. Maar indien dat al te driftig was, zij stoten hun hoofd wel eens; zij beginnen te wandelen, wat is dat te zeggen?

Ten eerste, het is te zeggen: die hete driften worden wat gekoeld, zij worden wat bedaarder, als een gespeend kind, Ps. 131:1, zo zei Hizkia: *Ik zal nu al zoetkens voortreden*, Jes. 38:15. Het geeft te kennen; het genoeg en het plezier dat de ziel heeft op die weg, gelijk een wandelaar. 't Is haar verlustiging, 't is al haar uitspanningen.

Eindelijk, zij zouden lopen en wandelen zonder moede of mat te worden. zij zijn als een kind dat eens gebrand is, het vreest het vuur.

Zo is ook een christen, denk eens, zo hij de afwisselende gestalten te boven komt, of hij wel

weder moe en mat zou worden!

Ziet daar geliefde zo waren zij wachtende op de komst van Christus, zo is een verlaten ziel wachtende op de komst van den Heere, zo zijn wij nog wachtende op het oordeel.

TOEPASSING

Geliefde toehoorders, gunt ons nog een woord en daarmee eindig ik.

Wij zijn hier allen voor Gods aangezicht. Verwachten wij ook den Heere, toehoorders? Hoe velen zijn er onder ons, die liever in plaats van Hem te verwachten, Hem bescotten zouden! Zouden er in ons land zulke ontbreken, die zouden zeggen, gelijk in Ps. 22 voorkomt: *Hij heeft het op den Heere gewenteld, dat Hij hem nu uithelpt, dat Hij hem nu redde, dewijl Hij lust aan hem heeft!* Zouden er in onze stad zulke ontbreken gelijk die spotters, daar Petrus van getuigd, dat zij opstaan zouden in de laatste dagen en spottende vragen zouden: *Waar is de belofte Zijner toekomst?* 2 Petrus 3:4. Zouden er in deze gemeente zulke ontbreken, die zeggen, gelijk die dienstknecht zei: *Mijn heer vertoeft te komen* en zou beginnen zijn mededienstknechten te slaan en te eten en te drinken met de dronkaards, Matth. 24:48, 49. Wel, mens omdat het oordeel niet haastelijk komt over de boze daad, daarom is het hart des mensen vol om kwaad te doen. Spot niet met de vromen, noch met het Woord, want Hij zal zekerlijk komen! Is 't zondaar, dat de Heere nog wat vertoeft, Hij zal voorzeker komen! Wel, blijft Hij nog wat achter, weet dit, het is niet boven den gezette en bepaalden tijd; Hij zal komen met dood en hel; gelooft het toch, zondaar! Zo men eens zei: eet die spijs, maar gij zult er een geheel jaar ziek te bed van liggen; zou ge het wel willen eten? En nu zegt de Heere: Doet de zonde maar voor dit kort stondeken; van het bedrijf der zonde zult gij een ganse eeuwigheid smart lijden! Zondaar, denk niet, dat de pijn ligt zal zijn. neemt eens, als ge jicht, brand, steen of graveel hebt, o het neemt al uw vermaak weg! Denkt, wat zal het dan zijn, eeuwig onder den toorn Gods te liggen! De Heere is toch overal; waar wilt ge vlieden voor Zijn hand? Hij zal u toch zekerlijk vinden! Wat zult ge bedekken voor de alwetende God; wat kunt ge doen tegen den Almachtige?

Ach zondaar, mocht dit woord u beroeren, hetwelk wij wenschen:

1. Ten eerste, denkt eens, is het wel redelijk dat gij Zijn lankmoedigheid veracht?
2. Ten tweede, gaat liever in het eenzame en zegt liever: *Mijn Rechter zal ik om genade bidden! En gaat niet in het gericht met Uw knecht*, Ps. 117:2. Slaaf dien weg in.

Maar gij kinderen Gods, die ook moede en mat zijt, wel wij zeggen:

1. Vooreerst, wacht en verbeid den Heere, heeft Hij niet naar u gewacht; heeft Hij niet menigmaal aan de deur van uw hart staan kloppen, opdat gij Hem in zou laten? (Openb. 3)
2. Ten tweede, met wachten verliest ge immers niet; met moede en mat worden verliest ge niet. Ja, rekent het uw geluk dat ge wachten mag. De Heere heeft u immers geen tijd gesteld? Hoelang? Wel verbeid den tijd, al was het 38 jaar.
3. Ten derde, wacht; immers het is billijk. Komt, vernieuwt uw krachten weer! Uw handen hangen slap; ge bid zo eens terloops, ja dikwijls met verstrooide gedachten. Komt, ziet eens van 't begin van uw werk af. Zal de zonde, de verberging, de donkerheid, de strijd, zal dat Gods raad te niet doen, of veranderen? Komt vliegt naar boven; ziet Gods verbond! Hij toortn maar een klein weinige, maar Zijn goedertierenheden zijn eeuwig! Loopt den tijd van uw leven ten einde; loopt het pad van Gods voorzienigheid. Wandelt in de wegen des Heeren, laat het uw blijdschap zijn. Gij hebt misschien al genoeg ondervonden, al genoeg gezien. Haast is wellicht

de tijd ten einde, dat gij uit uw moedeloosheid zult verlost worden en de Heere zult aanschouwen in Zijn genade en volheid, Hem dankende voor al de wegen die Hij met u gehouden heeft, dan zult ge eens recht opvliegen met die arendsvleugels, dan zult gij niet meer moede of mat worden, niet meer zuchten en schreien over de verbergingen en verlatingen des Heeren vanwege de zonde. Wordt de akkerman wel moedeloos, schoon dat hij zaait, daar hij niet weet of hij zo lang leven zal totdat hij de vruchten ziet? En iemand die een huis bouwt, wordt hij moedeloos, omdat hij niet weet of hij het bewonen zal? Is het voor hem niet, het is voor een ander.

Moet er dan nog licht komen over land of kerk, is het in uw levenstijd niet, laat het zijn over uw nakomelingen.

Hij Die te komen staat, zal komen, want zonder troost zij niet sterven!

Wacht zo. Gij zult Hem zien komen op de wolken, en de kroon der heerlijkheid beërven.
Amen.

Gepredikt in Middelburg op zondagavond 22 januari 1713.

Derde predicaatie over Psalm 63:2a.

“God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in den dageraad.”

Het is opmerkelijk wat wij lezen Spr. 10:7: *De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn*, al wat zij begeren, dat zullen zij krijgen. Wat hebben zij al begeerten! Tijdelijke, geestelijke en eeuwige begeerten! Weet ge waarom de Heere hun hunne begeerten zal geven? Al wat zij begeren 't is naar Gods wil en naar Gods bevel. De Heere zegt: *Doet uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen*, Ps. 81:11. Hij heeft het hun beloofd, indien zij bidden in het geloof, in de Naam Jezus; want Christus heeft hun beloofd: *en al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen*, Matth. 21:22. Dat wisten de gelovigen van 't Oude, zowel als van 't Nieuwe Testament. Daarom bad Daniël: *O Heere hoor, o Heere merk op en doet het, en vertrekt het niet; om Uws zelfs wille, o mijn God*, Dan 9:19. Zou de Heere hun begeerten niet geven? Wel het gebed en haar begeerten zijn door Gods Geest geformeerd; *want de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen*, Rom. 8:26. Ja wat meer is; het verkregen goed willen zij weer tot Gods eer besteden. *Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen*, Rom. 11:36. Maar de Heere geeft hun wel hun begeerte, maar juist niet meteen, zij moeten al dikwijls zeggen: *Mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoord niet, en des nachts en ik heb geen stilte*, Ps. 22:3. Zij moeten somtijds wel zeggen: *Hoelang zult Gij roken tegen het gebed Uws volks*, Ps. 80:5. Maar doet de Heere dit omdat zij zouden uitscheiden? O Neen! Maar, opdat ze den Heere zouden dwingen, gelijk de Emmaüsgangers. Ja, de Heere doet het opdat zij veel bidden zouden. Zo een gestalte vinden wij in David; hij had zijn land moeten verlaten, hij was gevlucht; nu komt hij weer in de woestijn (2 Sam. 23). Het allersmartelijkste dat hem smarte, was dat hij de godsdienst moest missen. Hij is dan in een dorre woestijn zonder godsdienst en nog kan hij zeggen: *O God, Gij zijt mijn God*. De Heere kon hem alleen helpen; dat wist hij. Hij kon zeggen: *Schoon ik van de middelen verstoken ben, Gij zijt evenwel mijn God!* Hij sterkte zich met de vorige gestalten en ondervindingen; als ik U maar heb, dan zal ik als met smeer en vettigheid verzadigd worden. Hij begint te denken wat hij genoten heeft tevoren, als hij onder de middelen was en hij herinnert zich zijn vorige gestalte en hij kleeft den Heere evenwel achterna. Daarop vermaant hij zijn medeballingen, als hij eindelijk zegt: *Maar de koning zal zich in God verblijden*, vers 12.

Hier hebben wij tegenwoordig dan een verzekerde en een zoekende gestalte te bezien, (en het andere zullen wij zondagavond bezien).

David heeft hier drieërlei gestalten.

I. In 't begin van het vers heeft hij een verzekerde gestalte, als hij zegt: *O God, Gij zijt mijn God*.

II. Daarop heeft hij een zoekende gestalte, als hij zegt: *Ik zoek U in den dagenraad*.

III. Dan heeft hij een derde gestalte, die is een pijnlijke dorst.

Men mocht vragen: Hoe komen hier drieërlei gestalten in dit vers?

1. Vooreerst om te tonen dat Gods kinderen wanneer zij in donkerheid zijn, zich troosten met de vorige zoete gestalten, en zo houden zij het hoofd boven.
2. Ten tweede, omdat de Heere ons daardoor tonen wil dat de vromen ten alle tijde veel verwisselingen van gestalten ondervonden hebben.
3. Ten derde, het is om te tonen dat schoon hij nu niet verzekerd was, hij evenwel wilde aanhouden om den Heere weer te zoeken, totdat hij Hem vond.

I. Wij zullen tegenwoordig bezien de verzekerde en zoekende gestalte (en het overige zondagavond bezien).

Hij gaat dan naar God toe. Elk schepsel in den nood weet waar het heen vlucht. Zo is het ook met Gods kinderen. Hoort Asaf eens, die zei: *Het is mij goed, nabij God te wezen*, Ps. 73:28. Zo is David hier ook; hij zegt: *O God, Gij zijt mijn God*.

Wij weten allen wat God is. Dat verrukkingmachtige Wezen, dat zalige Wezen, daar elk mens een indruk van heeft. Die God is de God des Verbonds, die aan de bondelingen Zijn trouw zweert; want Hij zweert bij Zichzelve. Zij zweren ook aan de Heere; zij zijn dan met God in één verbond. David zegt nu: *O God, Gij zijt mijn God*.

1. Ten eerste, God wordt de God van Israel genoemd.
2. Ten tweede, God wordt de God van een volk door een nauw verbond. Zo zei Jozua: *Gij zijt getuige van uzelf, dat gij u den Heere verkoren hebt*, Jozua 24:22. En zo zei Mozes: *Heden hebt gij den Heere doen zeggen, dat Hij u tot een God zal zijn en dat gij zult wandelen in Zijn wegen en houden Zijn inzettingen en Zijn geboden en Zijn rechten, dat gij Zijner stem zult gehoorzaam zijn. en de Heere heeft u heden doen zeggen, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zult zijn*, Deut. 26:17, 18.
Zo wordt dan God de God genaamd van een volk, door een particulier verbond, zo als met Israel. Ps. 147:19, 20.
3. Ten derde, God wordt de God van een volk door een genade verbond met Zijn Zoon opgericht en zo is het dat David hier zegt: *Gij zijt mijn God*, uit kracht van dat genade verbond. Het is het zoetste, het is het nodigste woord dat wij in den ganse Bijbel vinden, dat de Heere zegt: *Ik ben die God, uws vaders God*, Gen. 46:3. Wat geeft de ziel daardoor te kennen, als zij zegt: *Gij zijt mijn God*?
 1. Vooreerst, dit stelt het vooruit dat er vrede en verzoening getroffen is tussen God en den zondaar, de vijandschap is te niet gedaan door het bloed des kruises of de borgtocht des Middellaars. Daarom zie God: *Want Ik zal haar ongerechtigheid vergeven, en haar zonden niet meer gedenken*, Jer. 31:34. *En Ik zal allen geslachten Israëls tot een God zijn en zij zullen mij tot een volk zijn*, vers 1.
 2. Ten tweede, God wordt de God van den zondaar, dan formeert Hij Zijn beeld weder in hem. In de eerste schepping schiep God hen naar Zijn beeld zo ook in de herschepping; zo herstelt God dat verloren beeld wederom, (Ef. 4, Titus 3). Zij worden der Goddelijke natuur deelachtig.
 3. Ten derde, God wordt terecht de God van Zijn volk genoemd, want al wat God is en heeft, dat is en heeft Hij voor hen. Heeft God de Vader een eeuwige verkiezing, heeft Hij een eeuwige liefde, heeft Hij een Zoon, het is voor hen. Heeft God de Heilige Geest overtuiging, bewerkingen, troost, blijdschap, is Hij een zegel, onderpand en eersteling, het is al voor hen.
 4. Ten vierde, God is hun God, want Hij heeft zulk nauw opzicht over hen, Hij ziet op

hunne treden; Hij let op hun tranen, Hij vergaderd ze in Zijn fles, Hij geeft acht op hun gebeden, Hij kent hun zuchtingen.

5. Ten vijfde, is God hun God, dan is alles het hunne, al dat er in de wereld is (Cor. 3). Ja, nog meer; *alle dingen zullen medewerken ten goede*, Rom. 8:28.
6. Ten zesde, zij zullen God eens eeuwig genieten, zolang zij God van node hebben tot hun eeuwig heil. Neemt nu eens het Mijn daaraf, wat blijft er dan over, zondaar? Niet anders is dan God voor u dan een verterend vuur en een eeuwige gloed, daar gij in eeuwigheid niet voor bestaan kunt.

Wat geeft David daarmee te kennen, als hij zegt: Gij zijt mijn God?

1. Vooreerst, hij wist het door vorige ondervindingen, *ik overdacht de dagen van ouds, de jaren der eeuwen*, Ps. 77:6. Zo werd dan David gesterkt als hij zich herinnerde zijn vorige ondervindingen.
2. Ten tweede, hij zegt: mijn God. De ziel kan zeggen: Gij zijt mijn God, door redekavelen of redeneringen. Dat gaat zo toe. Zij zijn bekommerd over hun staat en zij vinden in het woord klare kentekens, waaraan zij weten kunnen of God hun God is. En de ziel legt zich daarnevens, en zij vindt die bewijzen klaar in zich, zodat zij zegt: Heere ik kan het niet ontkennen, dat vind ik, dat is een 'mijn' door redeneringen.
3. Ten derde, zo kon de ziel zeggen: Gij zijt mijn God, door het gevoelen van de werkingen des Geestes in haar; daar bad David om: *Geef mij weder de vreugde Uws heils, en de vrijmoedige geest ondersteune mij*, Ps. 51:14, en zegt tot mijn ziel. *Ik ben uw heil*, Ps. 35:3.
4. Ten vierde, daar is een 'mijn' van vasthouden, zodat de ziel zegt: dat zal mij niemand ontnemen; noch duivel, noch wereld zegt ze: Gij zijt mijn God.
5. Ten vijfde, daar is een 'mijn' van vergenoeging; dit had Habakuk, zodat hij zei: *Laat alle voorraad weg zijn en laat allen mij begeven, laat het al ontbreken, dan nog zegt hij: zal ik in den Heere van vreugde opspringen: ik zal mij verheugen in den God mijns heils*, Hab. 3:18.

Vraagt ge nu welk 'mijn' van de vijf had David? Wij denken alle vijf, want hij had het 'mijn':

1. Vooreerst, door vorige ondervindingen.
2. Ten tweede, door redeneringen.
3. Ten derde, door gevoelen.
4. Ten vierde, door vasthouden.
5. Ten vijfde, door vergenoegingen.

Waarom zegt hij nu: *O God*. Waarom moet er juist dat 'o' bij staan? De wereld kan tegenwoordig zulk een taal niet dragen; zij zouden er liever mee spotten. Men spot met zulke predikanten en vrome christenen, als men ze in hun gebed hoort zeggen: o God, of: och Heere. Dat rekent men voor fijmelarij. Maar mens, wie gij zijt, bewaart u toch, dat gij met het werk des Geestes niet spot! Weet ge wanneer dit woord gebruikt wordt?

1. Ten eerste, dan wel als Gods kinderen een lamentabel gekerm maken. Als de ziel zegt: "o Heere, hoelang roep ik"! Of
2. Ten tweede, als men in ernst en aanhoudend in het gebed is, gelijk Daniël: *O Heere hoor, o Heer vergeef, o Heer merk op, en doet het, en vertrekt het niet; om Uws zelfs wil, o mijn God*, Dan. 9:19. Als zij zo worstelen, dan is 't: *o God!*

3. Ten derde, dit woord wordt gebruikt als de zielsbewegingen in liefde gaande worden en tot den Heere uitgaan, gelijk de bruid: *Hoe lieflijk zijt Gij, o Liefste, in wellusten*, Hoogl. 7:6.
4. Ten vierde, het wordt ook gebruikt, als het harte vol is; daarna spreekt de mond.

Wereld, dat werk kent gij niet; ge spot met de werkingen des Geestes!

II. Nu hebben wij dan te bezien de zoekende gestalte.

Dit komt hier een weinig duister voor; maar weet dit: als 't Woord ons oplegt om God te dienen, dat is 't: zoekt! Zo lezen wij: *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid*, Matth. 6:33. Bij iemand die een parel zoekt wordt het Koninkrijk Gods vergeleken. *Zoek den Heere en leeft*, Amos 5:6. *Zoekt den Heere, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is*, Jes. 55:6. Wanneer 't Woord ons leert de gestalte van een donkere ziel, onder de benaming van zoeken. *Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, Die mijn ziel lief heeft, ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet*, Hoog. 3:1. En van Israel wordt gezegd: *Zij zochten de Heere en zij dienen hunne afgoden*, Ps. 106:36. Dat was dus niet geheel en al dienen.

In de grootste verbergingen zijn er nog altijd blijken dat de ziel zoekt. Men zoekt dingen die kostelijk zijn, men zoekt dingen die verloren zijn, men zoekt dingen daar het harte op gezet is, men zoekt zulke dingen daar hoop van te vinden is. Wat geeft dan David te kennen als hij zegt: *Ik zoek U in de dageraad*?

1. Ten eerste, dat hij den Heere verloren had. Hij wilde zeggen: "ik ben nu zolang van onder de middelen geweest; het is niet meer zoals het tevoren placht". De zoekende ziel wordt zo ras gewaar, dat de Heere geweken is en dat ze wat kwijt is.
2. Ten tweede, in dit zoeken is ook smart over het verlorene. Hebt ge ooit ondervonden wat smart dat het is, als ge iets kostelijks verliest, hetzij goed of enig schepsel? Als de afgoden van Laban gestolen waren, het was: *Waarom hebt gij mijn goden gestolen*. Gen 31:30. Hij zei: *wat heb ik nu meer?* Ziet Laban, hoe zocht hij de ganse tent van Jacob door om zijn afgoden. Was de ark eens weggenomen, het was: *De eer is gevankelijk weggevoerd uit Israël*, 1 Sam. 4:22. En die vrouw stierf van droefheid. Men klaagt, men is beroerd, men heeft er een smartelijk gevoel over.
3. Ten derde, hij zocht. Het geeft te kennen dat het hem heugde dat hij het genoten had, Ps. 77.

Dat schone lieflijk spel der snaren
Kan uit mijnen zin niet varen
Mijn hart vol smarten voorwaar
Gedenkt daaraan voor en naar.

Als God het licht Zijns aangezichts over hem deed lichten, dan had hij meer vreugde gehad dan ten tijde toen der goddelozen koren en most vermenigvuldigd werd. Het heugde hem hoe hij het kwijt geworden is, door te twisten over des Heeren voorzienigheid, door het moedeloos spelen op werelds gemak, op voorspoed, op hoogmoed, door ongeloof, door wereldsgezindheid.

4. Ten vierde, het zoeken bestaat ook hierin, dat zij al de middelen waarnemen, daar zij den Heere in denken te vinden, en daar de Heere beloofd heeft Zich te laten vinden. Hij gaat onder het Woord, onder de bediening der Sacramenten; gelijk de

- bruid, zij zocht op haar leger in de wijken en in de straten, Hoogl. 3.
5. Ten vijfde, het zoeken is onverdrietig; het verdroot de bruid niet (Hoogl. 4), al openbaarde de Heere zich aanstonds niet.
 6. Ten zesde, het zoeken is naar Gods belofte, want de Heere heeft gezegd, *dat die zoekt, die zal vinden*.
 7. Ten zevende, de ziel geeft zeer naarstig acht, of zij niet wat invloed van God gewaar wordt.
- III. Eindelijk volgt er blijdschap als er een zoekende vindende wordt. Daar ontdekt zich de Heere in het breken van brood aan de Emmaüsgangers (Luk. 24) *en toen ik een weinige van hen weggegaan was, vond ik Hem die mijn ziel lief heeft*, Hoogl. 3:4.

Wanneer zocht David Hem nu? Hij zegt: *in den dageraad*.

Hierdoor verstaan wij:

1. Ten eerste, den dageraad van zijn leven. Hij had al van jongs af naar den Heere gezocht, gelijk een Obadja en Timotheüs.
2. Ten tweede, hij zocht den Heere in den dageraad van zijn geestelijk leven.
3. Ten derde, in den dageraad, hij wil zeggen: met dat er weer wat invloed kwam; ik voelde het zo gauw als het suizen van een zachte stilte kwam (1 Kon. 19:12); ik liet die gelegenheid niet voorbijgaan.
4. Ten vierde, ook in den morgenstond van den dag. Geen wonder, dat David zegt: hij had wat kostelijks verloren en het verlies was hem zeer smartelijk, Gods gemeenschap zeer dierbaar in die woestijn.

TOEPASSING

Zondaar, wie is uw God? De duivel, de God dezer eeuw? Wie is uw God, zondaar? De duivel, de wereld, de zonde, uw lusten, uw buik? De heidenen hadden afgoden, den Baäl, den Camos, den Astaroth, gruwelijke goden! Maar zondaar is er wel een gruwelijker afgod dan de duivel? Wat zoekt gij? Rijkdom, eer, aanzien, plezier? Wat wend ge niet al middelen aan om dat te verkrijgen? Wat doet gij in den dageraad van uw leven? Die is voor den duivel! In den dageraad van uw overtuigingen? Blust ge den Geest uit, ge zult eens zoeken, maar te laat voor eeuwig. Dan zal het zijn: Magor Missabib, schrik van rondom! Dan zal de Heere zeggen: “Lo Ruchama en Lo Ammi, gij zijt Mijn volk niet, gij zijt niet ontfermd”. Met u zal het dan gaan als met de dwaze maagden.

Noch een woord tot hen die den Heere vrezen, gij zult zeggen: “Ik weet dat er een God is, maar ik weet niet of Hij mijn God is”. Wij vragen u:

1. Ten eerste, komt de Heere u nu niet dierbaarder en nodiger voor dan te voren?
2. Ten tweede, zoekt ge Hem nu niet meer dan ge tevoren deed?
3. Ten derde, kunt ge 't gemis dragen?
4. Ten vierde, kent gij die smart als gij die liefelijke ondervindingen mist?
5. Ten vijfde, kunt ge het wel ontkennen dat ge nooit eens zijt vast gezet en ingewilligd hebt in het verbond?
6. Ten zesde, kan er nu wel iemand troosten dan God? Zegt ge niet:
 Geen Barnabas kon mij vermaken,
 Geen Paulus kon mijn harte raken!

Zegt iemand: “Ik ben zo bestreden omtrent het wezen Gods”; wij vragen u: “is het met uwen

wil, had ge er smart over”?

Wij scheiden dan. En voor het laatste, kinderen Gods, zoekt den Heere, gij zult Hem vinden volgens Zijn beloften (Matth. 6). Amen.

Gepredikt in Middelburg, op woensdagmorgen 8 februari 1713.

Vierde predicatie over Psalm 63:2 B

“Mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor, en mat, zonder water”.

Het is zeer opmerkelijk dat wij lezen in Spreuken 25:25, waar Salomo zegt: *Een goede tijding, uit verre lande, is als koud water op een vermoeide ziel.* Zo was 't met Jacob, als hij hoorde dat Jozef nog leefde, 't verkwikte zijn hart, daar was geen leven in, hij bezweek omdat hij hoorde: *Jozef leeft nog.* Betere tijding is er nooit geweest dan die de Heere heeft gelegd in de mond zijner boden. En wilt ge eens zien wat die goede tijding is.

1. Ten eerste, dat er een God is, die genade wil geven aan sommigen. Dat zijn die eeuwige genadegedachten, die God genomen heeft, om zekere personen eeuwig gelukkig te maken. Die tijding is al vrij wat beter dan een dronk koud water op ene vermoeide ziel.
2. Ten tweede, is dat niet een goede tijding dat de Heere die genade gedachten wil uitvoeren, en dat zonder krenking van Zijn deugden, tot Zijne ere! Dat middel kon noch mens noch Engel uitvinden.
3. Is dat nu niet een goede tijding, die de Heere legt in de mond Zijner knechten, als zij zeggen, dat er een Losser uit Zion komen zal?
4. Ten vierde, is dat niet een goede tijding, dat er geen gebrek aan was, of die Middelaar zal 't al vervullen? *Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk*, Kol. 2:9.
5. Ten vijfde, is dat geen goede tijding, dat de Heere Jezus een barmhartig Hogepriester is?
6. Ten zesde, is dat niet een goede tijding voor een vermoeide ziel, dat alles wat zij van node heeft, voor niet te krijgen is? *En die wil, neme het water des levens om niet*, Openb. 22:17.

Een vermoeide ziel die zegt: “Als ik de Heere maar heb, laat het dan al ontbreken”! Zo een gestalte vinden wij in David.

(Wij hebben woensdagmorgen gezien de verzekerde gestalte en de zoekende gestalte van David). Nu mochten wij nog bezien die pijnlijke dorst naar de Heere, De staat van Gods kinderen is vast, want zij rust op een eeuwig zoutverbond, op de dood Christus. De roepingen des Geestes zijn onberouwelijk, maar hun gestalten verwisselen gedurig.

Wij hebben dan te bezien:

- I. Vooreerst, de plaats waar hij was.
- II. Daarna, zijn dorsten en verlangen.
- III. Eindelijk, hoe nodig hij de Heere van doen had.

I. Wat het eerste aangaat, hier hebben wij dan de plaats, waar David zich tegenwoordig bevond, dat is, zegt hij: *in een land dor en mat, zonder water*. Zo wij het naar de letter opnemen, was hij in de woestijn (1 Sam. 21), in een dorre wildernis, waar geen granaatappelen waren, daar niets was voor verkwikking, daar geen rund op stal was, daar het zand vloog als stof dat daar heen vliegt. Zij waren dorstig. Was dat niet terecht een land dor, en mat, zonder water? En daarbij kwam dan nog de benauwdheid naar de ziel.

Anderen denken dat hij de ganse wereld als een woestijn aanzag daar niets tot verkwikking was. Dat schijnt uit het laatste vers, daar hij alles niets acht zo hij Gods gunst mist, als hij zegt: *Maar de Koning zal zich in God verblijden*, vs. 12.

Anderen denken dat hij zag op de gestalte van zijn ziel, zoals zij was. Hij was dorstig, hij had wel genade, maar hij was hier in de woestijn. Hij was afgesneden van de middelen, en had hij nog al de middelen, het ging hem niet gelijk tevoren. Het water waarnaar hij dorstte was naar vrede, vergenoeging met God; 't geestelijk leven, licht en troost ontbrak hem. Het zijn wijnflessen. Dat mis 'k nu, wil hij zeggen.

II. Weet ge waarin dat dorsten gelegen is naar God? Ziet: zo is een dorstige gesteld:

1. Vooreerst, niets staat er bij die mens op zo een hogen prijs, dan hetgeen zijn dorst verzadigen kan. Zo is 't ook met een dorstende ziel; zij zegt, gelijk de Discipelen: *Toont ons de Vader, en het is ons genoeg*, Joh. 14:8. En *het is mij goed, nabij God te wezen*, Ps. 73:28. Ziet dat is bij hem zo hoog geacht en geëstimeerd (geschat).
2. Ten tweede, een dorstig mens denkt veel aan en spreekt veel van datgene dat hem ontbreekt, gelijk David: *Wie zal mij water te drinken geven uit Betlehems bornput?* 2 Sam. 23:15. Maar zo is 't met een dorstige ziel, al zijn denken en spreken is daarvan; 't is: wie zal mij tot die nauwe gemeenschap brengen?
3. Ten derde, als een dorstige water ziet, hij vliegt er zo ras naar toe als Hagar. Maar zo is 't ook met een dorstige ziele; 't is niet gelijk het moet zijn, en als er dan wat invloed: komt dan is 't: *En gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils*, Jes. 12:3. Zo is een dorstige.

Het dorsten begrijpt dit in zich:

1. Vooreerst, de ziel mist God, zij mist de zoete inspraak, dat licht, de troetelingen des Heeren, dien zoeten invloed.
2. Ten tweede, het dorsten begrijpt in zich, dit: de ziel wordt zo ras gewaar dat zij het kwijt is, zij heeft er gevoel van, zij is gelijk Elisa, als de zonen der Profeten tot hem kwamen, en zij zeiden: Weet gij dat de Heere heden uwen heer van uw hoofd wegnemen zal? En hij zei: *Ik weet het ook wel, zwijgt gij stil*, 2 Kon. 2:3. Hij wou zeggen: “het wondt mijn hart genoeg, al zegt gij het mij niet”. Zo is die ziel ook; zij heeft er gevoel van. Tot zo een kan men niet zeggen als tot de kerk van Laodicea: *en gij weet niet dat gij zijt ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind en naakt*, Openb. 3:17! Noch, gelijk Christus eens zei: *Maar nu is het verborgen voor uwe ogen*, Luk. 19:42.
3. Ten derde, het dorsten begrijpt dit in zich: de ziele is zo bekommerd of hij wel weer zal komen. “Heere”, zegt ze, “zult ge nog niet eens wederkeren; kom toch tot mij, eer ik heenga, opdat ik mij wat verkwikke”!

4. Ten vierde het is de ziel een smartelijke pijn, daar is geen vrede in de beenderen, de keel is hees.
 5. Ten vijfde, dit dorsten bestaat hierin; “ik kan toch niet tevreden zijn dan met U, Heere”, zegt ze; of een man zegt: *Ben ik u niet beter dan tien zonen*, 1 Sam. 1:8. “Gij alleen zult mij het leven geven”. Ze is onvulbaar.
 6. Ten zesde, zij zegt: ik zal niet uitscheiden; ik wil de middelen gebruiken; zij legt zich bij 't Woord en 't gebed; zij wil doen gelijk Simson eens bad: *Gij hebt mij door de hand Uws knechts dit grote heil gegeven; zou ik dan nu van dorst sterven?* Richt. 15:18. Zo zegt zij ook: “bij deze dingen leef ik”.
 7. Ten zevende, wacht de Heere nog wat, zij zouden het dan welhaast in moedeloosheid opgeven, en zij zouden wel haast zeggen: *Mijne sterkte is vergaan en mijn hoop van de Heere*, Klaag. 3:18.
 8. Ten achtste, het dorsten bestaat hierin: als zij wat krijgt, zij mijnt het.
- Daar is een mijnen van een zwakgelovige en dat bestaat hierin:
1. Ten eerste, God kon 't mij geven, als 't Hem belieft zegt ze, gelijk die melaatse: *Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen*, Matth. 8:2.
 2. Ten tweede, daar is een mijnen van een gelovige ziel. Dat is hierin gelegen: de ziele zegt: God heeft het voorheen gedaan; Hij heeft 't beloofd, Hij kan 't nog doen. Ik vertrouw het Hem toe.
 3. Ten derde, daar is een mijnen van een sterkgelovige en verzekerde die zegt: “God kan, Hij wil, Hij doet het tegenwoordig; ik ben nu in 't licht”.

Nu hebben wij dan te bezien het verlangen, dat bestaat hierin:

1. Ten eerste, hij was nog niet hopeloos. Hij zei: *Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in 't land der levenden, ik ware vergaan*, Ps. 27:13. *Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en zijt onrustig in mij? Hoopt op God, want ik zal Hem nog loven*, Ps. 42:6.
2. Ten tweede, het verlangen bestaat in dat nauwe gadeslaan of er niet iets komt van de oude vrijmoedigheid. *Ik stond op mijn wacht, en ik stelde mij op de sterkte, en ik hield wacht om te zien, wat hij in mij spreken zoude*, Hab. 2:1, en *Ik zal horen wat God de Heere spreken zal, want Hij zal tot Zijn volk, en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken*, Ps. 85:9.
3. Ten derde, als de begeerte niet wakker genoeg komt, wordt zij ziek; het krenkt haar.
4. Ten vierde, het verlangen bestaat ook hierin; de ziel kan zo hartelijk betuigen, dat het haar zo aangenaam zal zijn.
5. Ten vijfde, het bestaat ook in dat vasthouden en die blijdschap als zij 't weer geniet. Was dat nu een woord der lippen, man Gods? “Neen”, zegt hij, “*mijn ziele dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U*”! Wat wil hij daarmee zeggen? “Ik leg het blank voor, U, Heere”, zegt hij, “Gij weet het, ik dorste naar U met mijn ziel, mijn vlees verlangt naar U, om zo in de gemeenschap met U gesteld te worden”, hij had daarvan de bewijzen van waarheid in het binnenste.

III. Was dit doen billijk van David? Och ja, want:

1. Vooreerst, hij was in de woestijn; hetgeen hij in de schepselen niet had, dat zocht hij in de Schepper.
2. Ten tweede, wel, is 't niet billijk dat hij naar de Heere ging? Want in de Heere was volheid. Hij heeft zulk een goed gesteld naar de behoefte van zijn volk.

3. Ten derde, de Heere is zo gewillig om Zijn volk te redden.
4. Ten vierde, hij wist dat zulke zielen Gode aangenaam waren.
5. Ten vijfde, dezulken zijn alleen in staat om te ontvangen.

Zo hebben wij kort onze drie stukjes afgehandeld.

TOEPASSING

Toehoorders, wat dient er nu voor mij en u een onderzoek te zijn? Hier moet men scheiden. Ziet, hieraan zult gij weten of ge ook een dorstige zijt.

1. Vooreerst, die naar God dorst, hoeveel plezier, genoegen, weelde dat wij in de wereld hebben, dat wij oprecht voor de Heere kunnen getuigen, dat het voor onze ziel een land, dor en mat, zonder water is. Daar is niets in dat de ziel genoegen geven kan. De ziel moet zeggen: Ik verga van honger! Wij hebben een schone stad, huizen, alles vol goeds, maar men zou moeten zeggen, gelijk Abraham: *Want ik dacht: alleen is de vreze Gods in deze plaats niet*, Gen. 20: 11. Het is al laffe spijs voor die ziel.
2. Ten tweede, al mocht hij 't al missen en de Heere zegt: “Ik ben uw God”; die ziel is met een kruimpje en met een drupje tevreden.
3. Ten derde, het gemis van de Heere kan zij niet dragen.
4. Ten vierde, nooit vrolijker uurtje als dat de Heere zich meedeelt.
5. Ten vijfde, het uitstel maakt hen mager, zij gaan kwijnende heen.

Weet gij nu wie geen dorstige is?

1. Vooreerst, deze die verzadigd zijn met bidden, lezen en horen.
2. Ten tweede, die verzadigd zijn door eigen inbeeldingen.
3. Ten derde, zij zijn vergenoegd met het goed van de wereld, gelijk die rijke dwaas.
4. Ten vierde, anderen zijn verzadigd met de zonden. Dezulken die het gemis dragen kunnen, dorsten niet, en zullen zeggen: “als ik sterf, zal ik eens zeggen: mijn ziel dorst naar God”.

Anderen gaan met een neep in 't gemoed en zij blussen 't al uit, zolang zij kunnen. Onderzoekt u nu, doet uw harte niet zwijgen! Zondaar, hoe zult gij bestaan voor de Heere? Gij zijt als een stoppel voor 't vuur! Ge zult eens dorsten als het te laat wezen zal, gelijk de rijke man! Ontvliedt dan de toekomende toorn. Maar kinderen Gods, ge zult zeggen: “Ik ben te onwaardig om dat van de Heere te ontvangen”! Wij antwoorden u: “De Heere geeft het niet om uw waardigheid maar in Zijne welbehaglijke liefde. Denkt ge dat uw harte 't ooit waardig worden zal? De Heere heeft het nooit aan een waardige gegeven! Zoveel te meer wordt God verheerlijkt als Hij zulke onwaardigen opneemt tot Zijn gemeenschap”. Zoekt de Heere met een David in dit land, dat voor u wel dor en mat is, totdat de tijd komt dat de Heere ons overbrengt in 't land van Hemelse klaarheid!
Amen.

Gepredikt te Middelburg, op Zondagavond, 12 Februari 1713.

Vijfde predicaatie over Spreuken 12:26.

“De rechtvaardige is voortreffelijker als zijnen naasten, maar de weg der goddelozen doet ze dwalen”.

Liefde noch haat is niet te kennen uit het aangezicht; wij lezen daarom: *Enerlei wedervaart de rechtvaardigen en de goddelozen*, Pred. 9:2.

Weet ge wat de zin is van Salomo's woorden, als hij zegt: Ook liefde, ook haat, weet de mens niet uit al het gaan dat voor zijn aangezicht is. *Maar enerlei wedervaart de rechtvaardigen en de goddelozen?* Pred. 9:1, 2.

Dit is de zin: dat God vromen en onvromen naar het uitwendige evenveel geeft, ja, de vromen wel de meeste kruisen en de goddelozen wel de meesten voorspoed. *Want ik was nijdig op de dwaze; ziende der goddelozen vrede, immers heb ik te vergeefs mijn hart gezuiverd; en mijn handen in onschuld gewassen; Dewijl ik de ganse dag geplaagd ben; en mijn bestraffing is er alle morgens*, Ps. 73: 3, 13, 14. Dit zo zijnde, zo wil de Heere niet, dat men naar hetgeen in dit leven iemand overkomt zal oordelen, of hij geliefd of gehaat is bij God. Als men tegenspoed heeft dan te zeggen: “Ik ben geen kind Gods, want dit en dat ontmoet mij”! En integendeel, de goddeloze zegent zichzelf en hij beeldt zich in, omdat hij weelde en voorspoed heeft, hij zou wel zeggen: “de Heere heeft Zijn hart op mij gezet”! Zo vellen de vromen, naar die uiterlijke handelingen Gods met hen, een verkeerd oordeel over hun staat. Het gaat met hen gelijk met Gideon; de engel des Heeren komt daar bij Gideon, en hij zegt: *De Heere is met u, gij strijdbare held*, Maar Gideon zei tot hem; *Och mijn Heer, zo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? En waar zijn alle Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben*, Richt. 6: 12, 13. Zo doen de vromen nog; al wil men hen vertroosten, zij zeggen: *mijn ziel weigert vertroost te worden; gij allen zijt moeilijke vertroosters*, Job 16: 2. Zij zouden wel zeggen: “zo God met mij is, zou mij dan dit en dat overkomen”? Maar schoon dat vromen en onvromen altijd gereed zijn om naar hun uiterlijke staat over zichzelf te oordelen, ja, schoon dat de zondaar zichzelf zegent en zegt: “God heeft mij lief”; zondaar, de Heere zegt in zijn woord: Maar een zondaar honderd jaar oud zijnde, zal vervloekt worden, Jes. 65: 20. En de vromen al zijn zij nog zo gedrukt, *vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen; maar uit alle die redt hem de Heere*, Ps. 34: 20. Op elk hoofd staat dit: *De rechtvaardige is voortreffelijker als zijnen naasten*.

Hier hebben wij dan te bezien:

- I. Ten eerste, mens tegen mens overgezet.

II. Ten tweede, de goddelijke uitspraak, dat de rechtvaardige voortreffelijker is als zijnen naaste,

I. Hier hebben wij mens tegen mens, een rechtvaardige.

Waarom noemt God Zijn kinderen in 't woord meer rechtvaardigen dan heiligen?

1. Vooreerst, de genade van rechtvaardigmaking is hun somtijds klaarder dan de heiligmaking.
2. Ten tweede, zij blijven in de rechtvaardigmaking en op de toegerekende gerechtigheid van de Heere Jezus, al is 't dat de heiligmaking hier maar ten dele is, omdat de gerechtigheid van Christus volkomen is.
3. Ten derde, Hij noemt hen meer oprechten de heiligen, treurenden, zuchtenden; 't zijn hongerigen en dorstigen.

Wij moeten nu bezien van hoeveel rechtvaardigen in 't woord gewag gemaakt wordt.

1. Daar zijn rechtvaardigen naar de eis der wet; dat was Adam voor de val, *dit heb ik gevonden, dat God de mens recht gemaakt heeft*, Pred. 7: 29.
2. Ten tweede, daar is een Rechtvaardige door gehoorzamen en door voldoening en dat is alleen de Heere Jezus.
3. Ten derde, in 't woord vinden wij rechtvaardigen die in hun ogen rechtvaardig zijn; gelijk wij vinden Luk. 18, daar Jezus sprak tot sommigen, die bij zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren. Bezie de jongeling, was die niet rechtvaardig in zijn ogen als hij zei: *Alle deze dingen heb ik onderhouden van mijner jonkheid aan*, Luk. 18: 21; *wat ontbreekt mij nog?*
4. Ten vierde, daar zijn rechtvaardigen in hun ganse gedrag; zulke vond men zelfs onder de heidenen, die rechtvaardig zoeken te leven met hun naaste; zulke leven naar de wet onberispelijk, gelijk Paulus voor zijn bekering. Dezulken zeggen op hun doodsbed: *o God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar*, Luk. 18:11; gelijk de Farizeeër.
5. Ten vijfde, daar zijn rechtvaardigen door toerekening, zulke die geen gerechtigheid hebben, maar die ze krijgen van een ander.
6. Ten zesde, daar zijn rechtvaardigen die rechtvaardig en heilig zoeken te leven, niet steunende op hun uiterlijke wandel.
7. Ten zevende, daar zijn rechtvaardigen en dat zijn zulke eindelijk, als Gods kinderen sterven zijn zij volkomen gerechtvaardigd van de zonden. Vraagt ge nu: welke rechtvaardigen moet ik hier verstaan? 't Zijn zulke die door een toegerekende gerechtigheid rechtvaardig zijn, die rechtvaardig zijn in hun wandel. 't Zijn zulke, als zij gestorven zijn die dan volkomen gerechtvaardigd zijn van de zonde. Dat zijn de rechtvaardigen die hier beoogd worden; het zijn de vromen en de godvruchtigen; deze zijn nu voortreffelijker dan de naaste,

Wie is hier de naaste?

Die vraag deed eens een aan de Heere Jezus; hij komt tot Christus, hij zegt: *En wie is mijnen naaste?* Luk. 10: 29. De Heere Jezus beantwoordt hem die vraag door een gelijkenis. 't Is: alle mensen; want uit enen bloede heeft God het menselijk geslacht gemaakt. Maar alle mensen wordt hier niet door de naasten verstaan. Weet ge wie men hier moet verstaan door de naaste, die tegenover de rechtvaardige gesteld wordt? 't Is de goddeloze; het zijn de onrechtvaardigen. Maar ge zult zeggen: wat grond hebt ge om dat te besluiten?

1. Vooreerst deze. Deze spreuk is als een oppositie of tegenstelling; want zijn 't geen

verschillende en tegenstrijdige dingen, licht en duisternis? Zo is 't hier ook. Deze rechtvaardige wordt gesteld tegen de naaste. Men kan geen mens tegen mens stellen. Zo is dan de rechtvaardige een vrome, de naaste een goddeloze.

2. Ten tweede, wij verstaan door de naaste een goddeloze, omdat Salomo zich in 't vervolg zo uitdrukt, als hij zegt: maar de weg der goddelozen doet ze dwalen. Zie daar een rechtvaardige tegen de goddeloze.
3. Ten derde, door deze naaste verstaan wij een goddeloze om deze reden: wel, ge kunt geen rechtvaardige tegen een rechtvaardige stellen en dan nog zeggen: de rechtvaardige is voortreffelijker als een rechtvaardige de naaste. Al was de ene een kind in de genade en de ander een vader in Christus, beide zijn zij rechtvaardigen en diens volgens beide voortreffelijker.
4. Ten vierde, door de naaste verstaan wij een goddeloze: want anders kon de spreuk geen kracht hebben. Wij blijven dan bij het stuk en wij houden dan vast.

Door dezen naaste verstaan wij dan een goddeloze. Daar staat: dat gans Israël vreesde, als zij horen 't oordeel Salomons, dat hij velde over die hoeren. Maar, zondaar, mocht gij over dit oordeel van God niet vrezen, dat Hij hier over u velte.

Wij moeten nu eens zien in welke schaal deze hier gewogen worden. Hier moet een goede weegschaal zijn.

1. Ten eerste, waar naartoe zij overslaat? Naar Jezus zijde. Wie dat er gewichtiger is? Deze schaal slaat over in wicht aan des vromen zijde.
2. Ten tweede, wat het gewicht is? Daar zijn verscheidene schalen daar Gods kinderen en de goddelozen in gewogen worden.
 - Ten eerste, daar is de duivel, die weegt beiden, vromen en goddelozen; hij legt ze ook wel eens beide in de schaal; dat zien wij Job 1, als hij 't aardrijk omwandelde. *De Heere zei tot hem: Hebt gij ook acht geslagen op Mijnen knecht Job?* Wel, zegt hij, die weegt ligt bij mij, ik heb hem al gewogen, want hij dient U. En geen wonder, want Gij zegent hem. Hij dient U om brood, wil hij zeggen, maar tast hem eens aan en ziet eens of hij U niet zal zegenen, 't is te zeggen, lasteren. In die schaal verliezen het de vromen, maar de goddelozen wegen bij hem zwaarder. Die schaal gaat over aan der goddelozen zijde.
 - Ten tweede, daar is een schaal der goddelozen; die wegen de vromen ook wel eens in hun oordeel en achting, maar daar verliezen het de vromen al weer; die schaal is al weer lichter. *En nu, wij achten de hoogmoedige gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd; ook verzoeken zij de Heere, en ontkomen*, Mal. 3: 15; hun huizen worden gebouwd, de roede Gods rust op hun tenten niet, zij hebben vrede zonder vrees, zij zondigen en ontkomen 't; maar de vromen die zijn 't afschrapsel en 't uitvaagsel der wereld; zij zijn een schouwspel, zij zijn de ellendigste der mensen. Ziet, zo worden Gods kinderen gewogen in de achting en in 't oordeel van de goddelozen! Maar daar verliezen 't de vromen; de goddelozen wegen daar zwaarder.
 - Ten derde, daar is een schaal; 't oordeel ener bestredene en verlatene ziel, daar wegen zij zichzelf in, daar zijn zij de ellendigste mensen; daar is: *Mijne sterkte is vergaan*, Klaagl. 3:18. *Mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijna uitgeschoten*, Ps. 73: 2. *Ik ben afgesneden*, Klaagl. 3: 54! Daar verliezen 't de vromen al wederom. Zij hebben bevende handen en harten, zij zijn niet bekwaam om te wegen, zij kunnen niet rechtwegen.
 - Ten vierde, daar is een schaal van een gezond oordeel en bezadigde bevatting van een bedaarde ziel; daar weegt de rechtvaardige gewichtiger; in die schaal zeggen zij:

Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordige tijds niet is te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden, Rom. 8: 18. Zij zetten op der goddelozen schaal: ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid, Pred. 1:2. Hij zegt: zij wegen lichter dan niet en ijdelheid! Hij zegt: wij zien de tijdelijke dingen niet aan, maar de eeuwige. En de wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid; maar die de wille Gods doet, blijft in der eeuwigheid, 1 Joh. 2: 17. Hier winnen het de vromen.

- Ten vijfde, daar is de schare Gods, daar de Heere in weegt beide vromen en goddelozen; die is altijd even net en correct; dat is het oordeel dat God velst over vromen en goddelozen in Zijn weegschaal. Hier is 't: *Zegt de rechtvaardige, dat het hem wel gaan zal: dat zij de vrucht harer werken zullen eten. Wee de goddelozen, het zal hem kwalijk gaan; want de vergelding zijner handen zal hem geschieden, Jes. 3: 10.*

Zo zegt Salomo: *de Heere weegt de geesten.* Hij weegt de goddelozen, die zijn als een stofje aan deze weegschaal. *Immers zijn de gemene lieden ijdelheid, de grote lieden zijn leugen: in de weegschaal opgewogen, zouden zij tezamen lichter zijn dan de ijdelheid, Ps. 62: 10.* Zo wegen dan de vromen niet gewichtiger in de schaal des duivels, noch in de schaal der goddelozen, noch in de schaal van een beroerde ziel; daar verliezen zij. Maar in de schaal Gods en in de schaal van een bezadigde ziel, vromen en goddelozen, zo gewogen wordende in de schaal van Gods heiligdom, naar wat zijde slaat ze over in gewicht? Aan der vromen zijde. Geen wonder, want zij zijn de kostelijke kinderen Sions, fijn goud, tarwe, daar de naaste maar schuim en onkruid is.

II. Zij, de rechtvaardigen, zijn dan voortreffelijker, dat is te zeggen:

1. Vooreerst, zij zijn geachter en geëerder. Daar staat van Davids helden: zij hadden een naam boven de anderen. Zo is te zeggen: zij waren geachter en geëerder, aangenamer. Zo zijn deze rechtvaardigen dierbaar in de ogen des Heeren.
2. Ten tweede, het beduidt ook: heerlijk, de heerlijken op aarde, de heiligen der hoge plaatsen. *Wie is u gelijk, ô Israël, een volk verlost van de Heere, Die een Schild is uwer hulp, het Zwaard uwer hoogheid.*
3. Ten derde, voortreffelijker, 't is kostelijk, daar is een dure prijs die voor hen betaald is, zij zijn duur gekocht, met een groot rantsoen, door de borgtocht Christus. want *gij zijt duur gekocht, 1 Kor. 6:20, en niet door goud of zilver, Maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam. 1 Petrus 1:19.* Het was toen in die tijden ook al bekend; Job wist het al, gelijk wij vinden, *Verlost hem, dat hij in 't verderf niet neder dale, Ik heb verzoening gevonden, Job 33:24; het koste God Zijn Zoon, het koste de Zone Gods Zijn heerlijkheid en bloed: Niemand kan dit ontkennen, hij is onderscheiden boven zijn naaste, hun zalige delen en heerlijkheden zijn niet te noemen.*

Waarin is de rechtvaardige onderscheiden en voortreffelijker dan zijn naaste? Toehoorders, zet u er toe en onderscheidt dit in drie opzichten.

1. Ten eerste, voor zijn bekering.
2. Ten tweede, na zijn bekering.
3. Ten derde, in zijn dood.
1. Ten eerste dan, hij is voortreffelijker voor zijn bekering, hij is gewichtiger in sommige opzichten, niet van nature. Hij is ook gevallen in Adam, walgelijk in de zonde voor de Heere; hij ligt verdoemelijk, hij ligt onder de toorn; maar hij is

gewichtiger voor zijn bekering hierin:

- Vooreerst, hij is een uitverkoren vat, hij mag een vloeker, hoereerder, dronkaard, een moordenaar zijn, en evenwel is hij gewichtiger; zijn naam is in 't boek des levens, hij is uitverkoren, daar dan de naaste tegenovergesteld zijnde, verworpen is. Zo zegt de Heere van Paulus: *Want deze is Mij een uitverkoren vat*, Hand. 9: 15.
- Ten tweede, weet ge waarin de rechtvaardige gewichtiger is als zijn naaste? Voor zijn bekering hoeveel zonden hij doet en hoe lang hij zondigt en hoe hoog het gaat, al was 't gelijk Manasse, die Jeruzalem met bloed vervulde van het ene einde tot het andere, evenwel kan noch zal hij nooit de zonde tegen de Heiligen Geest begaan; daar de naaste zondigt tot de dood toe.
- Ten derde, weet ge waarin hij gewichtiger is voor zijn bekering? Hij leeft, zo lang of kort hij leeft, totdat hij bekeerd zal worden. Als hij nog in de wieg ligt zo spreekt er de Heere al zijn zegen over uit, en hij zegt: gij zijt een schaap dat van mijn stal nog niet is, evenwel, Ik zal u eens toebrengen tot die kudde. Maar van de naaste zegt God integendeel: *Uit u worde geen vrucht meer in der eeuwigheid*, Matth. 21: 19.
- 2. Zo hebt ge dan gezien waarin dat de rechtvaardigen voortreffelijker en gewichtiger zijn als de naaste voor zijn bekering; nu moeten wij dan zien hoe hij gewichtiger is, naar zijne bekering, als de naaste.
- Vooreerst, hij is een levend schepsel; is een levende hond beter dan een dode leeuw, zoveel te meer is de rechtvaardige gewichtiger, hij is beter in woord en werken. Zij kunnen zeggen: *ik leef, doch niet meer ik*, Gal. 2:20; zij zijn wedergeboren tot een levende hoop; de naaste is dood door de misdaden en de zonden, Ef. 2: 1.
- Ten tweede, de rechtvaardige is ziende; hij heeft ogen des verstands gekregen. Wel, bedenkt, wat is 't gezicht een schone schat; als de blindgeborene de ogen geopend waren, hij riep anders niet dan: *Een ding weet ik, dat ik blind was en nu zie*, Joh. 9: 25. En gelijk Bartimeüs: hij begeerde niet anders dan dat maar zijn ogen mochten geopend worden; zij waren eertijds duisternis, nu licht in de Heere. De naaste integendeel is blind, zijn verstand is verduisterd. 't Is hier gelijk het in Egypte was: in Chosen was het licht, maar in Egypte was het duisternis drie dagen lang.
- Ten derde weet ge waarin de vromen gewichtiger zijn als de naaste? Zij zijn vrij van duivel, wereld, lusten, van de heerschappij der zonden, van de verdoemende kracht van de wet, van de toorn en de eeuwige verdoemenis. Integendeel, de naaste is dienstbaar, hij is een slaaf.
- Ten vierde, hierin is hij gewichtiger; de rechtvaardige is rijk, niet naar de wereld. Want gij ziet uw roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen. *Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou, en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen*, 1 Cor. 1: 26, 27; niet rijk in zichzelf. Zij zijn altijd geen Laodicea's geslacht, maar zij zijn armen van geest, nochtans rijk in God, rijk in kennis, in geloof, in genade, zij kunnen zeggen: ik heb 't al! Maar de naaste die zijn dood arm. (Rom. 1: 29.)
- Ten vijfde, de rechtvaardige is gewichtiger als de naaste. En geen wonder; zij hebben de nauwe zorg en 't oog en 't opzicht van de Heere over hen en de anderen niet. Hoort wat de psalmist zegt: *Want de Heere kent de weg der rechtvaardigen, maar de weg der goddelozen zal vergaan*, Ps. 1: 6.
- Ten zesde, de rechtvaardigen zijn heilig; de naaste onheilig.
- Ten zevende, de rechtvaardige is vrij, moedig, onbevreesd en onversaagd; hij

vertrouwt zelfs in de dood; maar de naaste die is als een voortgedreven zee, hij heeft nooit rust, hij leeft in schrikken. De goddelozen vlieden, daar geen vervolger en is, hij vliedt voor 't ruisen van een blad. Maar elk rechtvaardige is moedig, als een jonge leeuw.

- Ten achtste, zij hebben betere namen, de rechtvaardigen: ammi en ruchama; de naaste: lo ammi en lo ruchama. (Hos. 1 en 2.)
- Ten negende, zij zijn beter in gezelschappen, in hun familie; dat zijn huizen Gods; in hun binnenkamers, in gezelschappen; *De lippen des rechtvaardigen voeden er velen*, Spr. 10:21; in de kerk, zij zitten met het oog op God, zij zijn daar als de goede tarwe. Maar de naasten! Zij zitten slaperig, disorderig en zij zitten en ronken.
- Ten tiende, krijgen de rechtvaardigen eens zegen, zij smelten weg van verwondering en liefde: 't is meteen: *Ik ben geringer dan alle deze weldadigheden, en dan alle deze trouwe*, Gen. 32: 10. En zitten zij onder een kruis, zij zijn lijdzaam en onderworpen; maar de naaste integendeel, krijgen zij een zegen, zij worden dartel, en komt er een kruis, zij morren en murmureren.
- Ten elfde, de rechtvaardigen hebben andere gronden. De naaste bouwt op een zandgrond, op eer, op aanzien, op plichten. Maar de rechtvaardige op 't woord, die bouwt op Jezus, op dien Rotssteen, op vorige ondervindingen, op 't getuigenis des Geestes; 't is: doet mij smaken de zekerheid mijner zaligheid, (Ps. 51). Van hen mag men zeggen, gelijk Jacob van Ruben zei: *Gij zijt de voortreffelijkste in hoogheid, en de voortreffelijkste in sterkte*, Gen. 49: 3. En van de naaste moet men zeggen: En beeldt u niet in uw ziel, dat gij zult ontkomen in 't huis des Konings, meer dan alle de andere Joden, Ester 4: 13.
- Ten twaalfde, ziet de rechtvaardigen op hun doodsbed. Beiden, de rechtvaardige en de naaste, zij gaan de weg der ganse aarde; maar evenwel is hier wederom de rechtvaardige voortreffelijker en gewichtiger als de naaste, ô 't is zo aangenaam om te zijn bij het doodbed van de rechtvaardigen! Zij doen zo een ronde belijdenis, gelijk Samuël deed als hij zei: *Ziet hier ben ik, betuigt tegen mij voor de Heere, en voor Zijnen gezalfden, wiens os ik genomen heb, en Wiens ezel ik genomen heb, en wien ik verongelijkt hebbe*, 1 Sam. 12:3. Zo zeggen zij ook: wien heb ik verongelijkt of te kort gedaan? Daar zult ge eens horen bidden, hun gronden ophalen waarop zij henen gaan. Daar hoort ge ze eens zeggen: *bezwijkt mijn vlees en mijn hert, zo is God de rotssteen mijns herten, en mijn deel tot in eeuwigheid*, Ps. 73: 26. Is er iemand, die hun ongelijk aangedaan heeft, zij bidden er voor, en zeggen: *Vader vergeef het haar*, Luk. 23: 34; zij kirren als een duifje met Hizkia. En is 't zover, dat de adem hen begeeft, *'t is Heere Jezus, ontvangt mijnen geest!* Hand. 7: 59. Maar ziet ge dan naaste op 't doodbed, 't is: och, mocht ik nog wat leven! Daar de rechtvaardige zal zeggen: Ja, ik kom haastelijk, ja, komt Heere Jezus, Openb. 22:20. *Hebbende begeerte om ontbonden te worden, en met Christus te zijn. Want dat is zeer verre het beste*, Phil. 1: 23. De rechtvaardige, de dood is hem 't einde van alle rampen, het begin van alle geluk. Vrienden en goede bekenden schreien over 't verlies, maar de woorden blijven in 't harte. Maar de naaste! De Heere zegt: men zal over hem niet rouwklagen. Maar 't is: zwijg er van; zij waren niet om Gods Naam te vermelden; zij, de rechtvaardigen, gaan henen, zij rusten op hun slaapsteden!

Daar was eens een voornaam godgeleerde in 't koninkrijk van Sicilië. Hij had tevoren vele struikelende knieën gesterkt en vastgesteld. In zijn ouderdom hij verflauwde, en daar vervolging komende daar hij was, vlucht hij en verlaat zijne gemeente. Hij komt in

de plaats daar de koningin van Navarre was. Zij, een godvruchtig mens zijnde en veel liefde hebbende voor de vromen, zo nodigt zij enige vromen bij haar te gast, daar zij dezen godgeleerde ook bij verzocht. Zij komen dan bij de koningin. 't Gehele gezelschap was zeer blijde en vrolijk, elkaar bezighoudende met stichtelijke discoursen; zij, allen verheugd, hij zit zeer treurig. Zij, dat ziende, zegt tot hem: wat schort u, waarom zit ge zo treurig, ligt er u wat op 't harte, hebt ge dan zeer zwaar gezondigd? Zo zegt hij: neen, koningin, door des Heeren genade heb ik nooit zwaar noch ergerlijk gezondigd, als een zonde die mij zeer op 't harte ligt. Nochtans zo ik vertrouw en niet en twijfel of de Heere heeft ze mij vergeven. De koningin zei daarop: wel, wat is dat? Hij antwoordde: Nu ben ik 101 jaar oud en de Heere heeft mij bewaard voor merkelijk tegen Hem te zondigen. Nochtans zo ligt dat één op mijn hart, dat ik, die als herder ben gesteld geweest over mijn kudde, dat ik ben gaan vluchten en heb mijn gemeente verlaten en dat ik dat weinige bloed dat ik nog in mijn lichaam heb niet heb voor de Heere gegeven! Zij gaan hem met alle hun macht vertroosten, hem aanmoedigen. 't Is wel dan, zegt hij tegen de koningin, ik wil mijn testament maken; ik maak u mijn enige erfgenaam, zegt hij tegen haar. Zij begint te lachen en zegt: maakt gij mij uw goed? Wel, ik heb 't niet van node. 't Is wel, zegt hij, ik stel u dan tot uitvoersters; geef mijne boeken aan dien predikant, en mijn kleren en goed aan dien arme. Zij neemt dat aan, en zegt: hierover ben ik blijder dan of mijn broeder mij het ganse koninkrijk van Navarre geschonken had. Daarop zegt hij: mij dunkt dat God mij roept. Hij verzoekt om in een kamer wat alleen te gaan: hij neemt zijn afscheid van haar, hij gaat alleen. De Heeren neemt hem zo aanstonds op ten hemel. Zij meende dat hij wat was gaan rusten. Men komt in de kamer; daar zagen zij dat hij zacht in de Heere was ontslapen.

Ziet, zo gaan de rechtvaardigen heen en worden ingelaten in het paleis.

Maar ziet ge integendeel de naasten, die staan aan de deur en kloppen; zij worden niet ingelaten.

3. In de opstanding zullen zij ook voortreffelijker zijn als de naasten, want zij zullen opgewekt worden tot heerlijkheid en de anderen tot eeuwige smaadheid en afgrijzing. in 't oordeel daar zullen de rechtvaardigen geplaatst worden aan de rechterhand, de naasten aan de linkerhand. Daar zal de sententie geveld worden. Zij zullen de vrijspraak ontvangen: *Komt gij gezegende Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, 't welk u bereid is. van de grondlegging der wereld*, Matth. 25: 34. En tegen de naaste zal gezegd worden: *Gaat weg van Mij, gij vervloekte. in 't eeuwige vuur, 't welk de duivel en zijn engelen bereid is*, vs. 41. Daar zullen dan de rechtvaardigen, volmaakt in gaven, volmaakt in daden, zonder vijanden, eeuwig bij God zijn, en de naasten eeuwig bij de duivel.

TOEPASSING

Zondaar, wat oordeelt ge nu over uw staat? Ge wilt wel sterven de dood der oprechten? Wilt ge eens enige voorbeelden zien? Ziet Abel en Kaïn, Henoeh en Noach, bij de ganse wereld, Mozes en Farao, Saul of David, Absalom of Salomon, Johannes de Doper of Herodes. Ziet of de rechtvaardige niet voortreffelijker is als zijn naaste. Het kan niet anders zijn: God legt er Zijn zegen op en Zijn heerlijkheid. Zij worden der Goddelijke natuur deelachtig. Hier maakt God onderscheid. Wat kunt ge hebben tegen de onderscheiden bediening? Komt, onderscheidt zelf. Hier is geen tussenzijn. Onder wat rang zijt ge?

1. Ten eerste, zo gij onder de rechtvaardigen zijt, gij zult niet rechtvaardig in uw ogen

zijn, mar ge zult vlekken zien in uw beste daden. Zegt ge met de kerk: *Doch wij allen zijn als een onreine, en alle onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleeid*, Jes. 64:6.

2. Ten tweede, ge zult het met schaamte zien, het zal u zwaar wegen.
3. Ten derde, ge zult op uwe knieën liggen en uw rechter om genade bidden.
4. Ten vierde, ge zult zo getuigen kunnen: *Heere open mijne lippen: zo zal mijn mond Uwen lof verkondigen*, Ps. 51:17.
5. Ten vijfde, zoekt ge de Heere Jezus aan te kleven.
6. Ten zesde, die gerechtvaardigd is, hij zoekt oprecht te leven.
7. Ten zevende, ge zult niet tevreden zijn op een andere weegschaal gewogen te worden. Daar zijn er weinigen. Een jongske zoude 't opschrijven. 't Is een raar volk. Zij zijn als een trosdruiven. Men mag in onze dagen wel uitroepen: wie zal er overblijven? *Behoudt ó Heere, want de goedertierene ontbreekt, want de getrouwen zijn weinig geworden*, Ps. 12:2.

Dat mogen wij ook wel zeggen. Zondaar, gij hebt geen ding gebrek, gij hebt alles in uw voordeel, en gij scheldt de vromen en spot met hen als er een bekeerd wordt. Ge zou wel zeggen, gelijk Saul eens zei tot Jonathan: *Gij zone der verkeerde in wederspanningheid; weet ik het niet dat gij de zone Isai verkoren hebt tot uwe schande, en tot schande der naaktheid uws moeders*, 1 Sam. 20:30. En gelijk Michal zei tot David; *Hoe is heden de Koning van Israël verheerlijkt?* 2 Sam. 6: 20. Ja, ge zou welbeschaamd zijn als gij onder deze rechtvaardigen gezien werd. 't Is meteen: *Is Saul ook onder de profeten*, 1 Sam 10: 11. Is er nog ergens een, 't is een bedekt discipel. Hoe weinigen zijn er gelijk Onesimus, die zo openbaar uitkwam! Zondaar.

1. Ten eerste, slaat eens 2 Kon. 6 op, daar staat zeer opmerkelijk op 't eerste vers: *Naäman nu, de Krijgsoverste des konings van Syrië was een groot man voor het aangezicht zijns heren, en van hogen aanzien; want door hem had de Heere de Syriërs verlossing gegeven; zo was deze man een strijdbaar held, doch op 't einde van 't vers lezen wij: doch melaats*. Zondaar, meent gij dat wij in deze grootheid achten? Die in koetsen rijden, die rijk zijn in deze wereld, hebt ge anders niet, ge zijt een slecht mens, gij zijt melaats! Legt dat in uw harte weg, zondaar.
2. Ten tweede, wij bidden u, verandert toch van oordeel.
3. Ten derde, komt, wat draalt ge, het is nog te krijgen hetgeen tot uw behoud dient.
4. Ten vierde, acht, eert en acht ze hoog deze rechtvaardigen.
5. Ten vijfde, kermt er over als de Heere ze weghaalt, (Jes. 5); gij verliest er het meeste bij, gij verliest hun gebeden, hun vermaningen, hun liefde tot uw behoudt, hun medelijden over uw ellende, hun goed voorbeeld, dat al menigmaal u zocht te trekken. Ja, zij zijn het steunsel van 't land.

Maar gij, kinderen Gods, nog een woord tot u en daarmee sluit ik.

1. Vooreerst, denkt veel wat ge waart voor uw bekering, het zal u zo nederig maken, 't zal u doen medelijden hebben met uw naasten. Het zal u aanzetten om uw talent aan te leggen. Kreunt u dat niet of gij winst doet, of zouden de goddelozen uw licht kunnen wegnemen?
2. Ten tweede, denkt veel aan de Heere, Die u het leven gegeven heeft.
3. Ten derde, zoekt u voor de wereld voortreffelijker te gedragen. De wereld verwacht het toch van u, schoon zij er mee spotten.
4. Ten vierde bewaar uw voortreffelijkheden. Kinderen Gods, gij zult eens eeuwig

blijde zijn, als uw naaste zal schreeuwen van weedom des harten. Wees dan blijde en bewandelt uw pad, totdat de Heere tonen zal dat gij voortreffelijker zijt, als gij de kroon der heerlijkheid zult wegdragen! Dat geve ons God om Jezus wil!

Amen, ja, amen!

Gepredikt te Middelburg, op Zondagmorgen 12 Maart 1713.

Zesde predicaatie over Job 7:20a.

“Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder.”

Wij lezen een zeer opmerkelijke historie, Hand. 2:37, van die drie duizend, als zij onder de bediening der genade waren, en dat Petrus tot hen sprak, zo staat er dat zij verslagen werden in hun harte en zeiden: *Wat zullen wij doen, mannen broeders, om zalig te worden?* O; 't is wat wonders, als er een gehele kerk zo verslagen wordt, dat hij moet uitroepen: Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde? Hand. 16:30. Maar hier nog groter wonder, dat er drie duizend zijn. Als God het werk der genade werkt in 't hart van de uitverkorenen, zo werkt Hij gemeenlijk verslagenheid. Ziet dat in den verloren zoon; als God hem in 't harte greep, o, hij liet zijn hoofd hangen als een bieze, hij was der woorden vol, hij zei: *Ik zal opstaan en tot mijnen vader gaan, en ik zal tot Hem zeggen, Vader, ik heb gezondigd tegen den Hemel, en voor U!* Luc. 15:18. Dat zagen wij in den tollenaar, die met de Farizeeërs naar den tempel ging; hij bleef als 't ware staan op den dorpel; hij sloeg op zijne borst, om te tonen dat het daar zeer benauwd en beklemd was, en hij zei al zuchtende: *o God, zijt mij zondaar genadig!* Luk. 18:13. Zo een verslagenheid zagen wij in Paulus, als hij bekeerd werd, (Hand. 9) hij lag drie dagen en nachten op de aarde en hij at of dronk niet. Daar heeft wat omgegaan! Ziet het eens in den stokbewaarder, als hij zich zorgeloos op zijn bed ging leggen. Hij werd zeer onzacht wakker gemaakt, hij werd verslagen in 't harte en hij sprong bij de gevangenen en zei: *Lieve heren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?* Hand. 16:30. Hij werd in 't harte gegrepen. Zo ging het in 't Nieuwe Testament, zo is 't in 't Oude. Ziet eens een Efraïm, nadat hij aan zichzelf bekend werd, heb ik berouw gehad, heb ik op de heup geklopt, Jer. 31:16. Niet alleen werkt God dat in 't begin, maar ook in den voortgang. Ziet dat in David, hij zei: *Ik ben bekommerd vanwege mijne zonden*, Ps. 38:19. Niet alleen in den voortgang, maar 't duurt wel somtijds tot het einde. Ziet dat in Hizkia, hoe keerde Hizkia zijn aangezicht om naar den wand; hij bad tot den Heere. *O Heere, ik worde onderdrukt, wees Gij mijn Borg*, Jes. 28:2,14. Och, 't is zo benauwd van binnen, wil hij zeggen. Wat reden is er dat Gods kinderen zoo benauwd zijn?

1. Vooreerst, als zij de hoogheid Gods zien, zo vergaan ze. Ik verga, zei de propheet, want mijne ogen hebben den Koning, den Heere der heirscharen gezien, Jes. 6:5, En Abraham! o, als hij de hoogheid Gods zag, zei hij: *hoewel ik stof en as ben*, Gen. 18:17.

2. Ten tweede, weet ge wat hen zoo benauwt? Hunne zonden. Zij zien dat in hen niets goeds woont. O, als de genade levendiger wordt, zo wordt de zonde levendiger. Daarbij komen dan ook wel ellenden van het lichaam. Als zij in dat gezicht ingeleid worden, zo ontzinkt hun het hart, en zij hebben de gestalte van Job.

Hij had veel ellenden, ja, zelfs de nacht die tot ruste is. Zo klaagde hij: *Dan ontzet Gij mij met dromen*, vers 14. Daarop laat hij zich uit in klacht, zeggende: *ik zal spreken in bitterheid mijns geestes, ik zal klagen in benauwdheid mijner ziel. Wanneer ik zegge: mij bed zal mij vertroosten, mijn leger zal van mijn klachten wegnemen, dan ontzet Gij mij met dromen; en door gezichten verschrikt Gij mij*, vers 14. En eindelijk, als hij zich zo in klachten had uitgelaten, zo staat hij wat stil en de Heere klopte hem, omdat de zonde zo levendig in hem was. Hij komt tot bedaren, hij valt in, hij zegt: ***Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?***

Wij hebben in deze woorden te bezien:

- I. Vooreerst, wie Job is, die deze woorden spreekt.
- II. Ten tweede, wie hij aanspreekt. Het is, *o Mensenhoeder!*
- III. Ten derde, zijn taal zelf: *Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen?*

I. Wat het eerste aangaat, wie hier spreekt. Het is Job, een man bekend bij God; een man bekend bij engelen, bekend bij de duivelen; bekend bij al 't volk voor een goed man. Maar 't was ook een man die ellende gezien had; die wel mocht zeggen: *of er een smart zij gelijk mijn smart*, Klaagl. 1:12. Dit is genoeg van den spreker.

II. Maar wij moeten ten tweede, ook zien tot wie hij spreekt. Hij zegt: *o Mensenhoeder*. Daar zijn hoeders van vee, daar zijn ook hoeders van mensen. Kaïn zei: Ben ik mijns broeders hoeder? Gen. 4:9. Hij wou zeggen: moet ik naar hem zien, moet ik hem verzorger? Hier is dan een Mensenhoeder, die geen mens is, en nochtans meer dan een mens.

Wie moeten wij verstaan door den Mensenhoeder, die Job aanspreekt?

1. Vooreerst, sommigen verstaan door dezen Mensenhoeder den Drie-enige God, die den mens behoed, bewaart, onderhoud en zalig maakt. De Vader geeft den Zoon, de Zoon stelt
1. Zich tot een offer en verzoening, de Geest komt in 't harte en bekeert ze. Maar
2. Ten tweede, anderen verstaan door deze Mensenhoeder den Vader, met betrekking ten eerste op de onderhouding; Hij maakt alles levendig en bewaart het door Zijn Voorzienigheid. Ten tweede in betrekking van een nauw opzicht dat Hij op alles heeft; hij ziet op alles zeer nauw.
3. Ten derde, zij verstaan er door den Vader, met betrekking op 't werk der zaligheid; Hij toch begeert den dood des zondaars niet.
4. Ten vierde, anderen verstaan er door den Heere Jezus Christus, die kon zeggen: *Ik, Ik ben de Heere, en daar is geen Heiland behalve Mij*, Jes. 43:11. Ik ben diegene die kon roepen: *Wendt u na Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde*, Jes. 45:22. En zo menen zij die zwaarigheid gevonden te hebben, dat wij lezen, daar de Evangelist zegt: Opdat vervuld zoude worden, dat door de profeten gezegd is, dat hij Nazarener zal geheten worden, Matth. 2:23, en men vindt nergens dien naam door de profeten genoemd.

Wij antwoorden op deze zwaarigheid.

1. Vooreerst, wij zeggen dat er evenwel profeten zijn, waardoor de zin van dien naam

uitgedrukt is. Wij lezen: *Want daar zal een rijsje voortkomen uit den afgehouden tronk van Isai, en een scheut uit zijne wortelen zal vrucht voortbrengen*, Jes. 11:1 . *En een Man, wiens naam is Spruite*. Zach. 6:12. Dat zijn er profeten van. Maar

2. Ten tweede, wij vinden dat het werk van den Heere Jezus is Zijn volk te behoeden en te behouden. Daar was een wijngaard, *Ik de Heere behoeft dien*, Jes. 17:3. *En Ik zal u behouden*, Jes. 62:6.
3. Ten derde, ja, wij vinden in deze plaats wel, gij zult zeggen: Job was geen profeet; hoe kon Mattheüs dan zeggen: opdat vervuld zou worden dat door de profeten gezegd is, Matth. 3:23. Wel vergist u niet, wees zo haastig niet. Ja, Job was een profeet. En zo vinden wij dan deze zwarigheid weggenomen; want Nazareth beduidt een bewaarde en Nazarener beduidt een bewaarder. Job was niet vreemd aan dezen Persoon. Elihu sprak er van als een die bij Job wel terdege bekend was.

Ziet, geliefden, wilt ge nu den Drie-enige God, of den Vader in den Zoon, of den Zoon nemen, 't scheelt ons niet.

Wel, waarom noemt Job hier God een Mensenhoeder, waarom niet Richter, of met een anderen naam? Dit heeft zijne zoete reden.

1. Vooreerst, wil hij er door te kennen geven; wel, zijt Gij een Mensenhoeder, wel, ziet dan op deze ellendige, wel, komt dit nu met uw naam overeen dat ik zoo moet blijven zitten?
 2. Ten tweede, het toont ook zijne hope die hij had van zijn herstel; wel, zei hij, ik geef het nog niet op; zijt Gij een Mensenhoeder. Ik ben een ellendige; Gij zult mij nog helpen!
 3. Ten derde, het geeft te kennen dat hij een helder begrip van dezen Persoon had. O! Hij kende hem wel terdege, hij kende Jezus wel, hij had dezen Naam van God niet aangetast.
- Maar hoe kende Job den Heere Jezus zo? Hoe kwam hij daaraan? O, daar waren voorname helden in de eerste wereld, Adam, Seth, Enoch, Lamech, Methusalem, Noach en die leefden lang, zodat die dit hunne kinderen konden inscherpen. Ja, zij hielden de openbare godsdienst, *toen begon men den naam des Heeren aan te roepen*, Gen. 4:26. Ja, verloor God de eerste wereld, daar bleef een Noach over, die prediker der gerechtigheid. O, zij kenden de belofte wel in 't Paradijs gedaan. Ja, daarna maakte God Zijn verbond met Noach, die zei al: *God breide Jafet uit, en hij wone in Sems tenten*, Gen. 9:27. Zodat zij er kennis van hadden. Daarna ontdekte God 't nog al meer aan een Abraham, als hij zei: dat uit zijne lendenen de Messias zou voortkomen. Of nu Job geleefd heeft voor den tijd van Mozes, wij geloven het niet. Wij vinden van een Job uit Naftali's nakomelingen, maar dat deze Job geweest is geloven wij niet, want Job is in een gans andere landstreek geboren. Wanneer hij dan geleefd heeft, 't is ons onbekend, 't is ons genoeg dat hij den Messias kende.
 - 2. Ten tweede, hij kende Hem niet alleen uit het onderwijs, maar hij had het geloof, de verzekering van de geestelijke bewerkingen in zijn hart; zodat hij zeggen kon: *Want ik weet mijn Verlosser leeft*, Job 19:25, en *al doodde mij de Heere, nochtans zal ik op Hem hopen!* Ja, hij had ook zijn offeren, Job 1. Wat drukt hij nu daarmee uit als hij zegt: *o Mensenhoeder*.
 - 1. Vooreerst, misschien de beweging van zijne liefde en de verkwikking die hij voelde als hij dacht en wist dat God een Mensenhoeder was; het verkwikte zijn benauwd gemoed. Daarom: *o Mensenhoeder*.

2. Ten tweede, hij zegt dat uit verwondering, alsof hij zeggen wil: *Wat is de mens, dat Gij het groot acht en dat Gij uw hert op hem zet?* Job 7:17.
3. Ten derde, uit grootachting, *wien heb ik nevens U in den hemel ! nevens U en lust mij ook niets op der aarde*, Ps. 73:35.
4. Ten vierde, het drukt uit zijn aanhoudendheid in worstelen, *o Heere hoort, o Heere vergeeft, o Heere merkt op, en doet het, en vertrekt het niet; om Uws Zelfs wil*, Dan. 9:19.
5. Ten vijfde, het drukt uit zijn lamenteren in zo een desolaten toestand, alsof hij zei: o Mensenhoeder, och, kon ik U bewegen!

Hoe was hij dan gesteld? Wel

1. Vooreerst bezaagt ge hem naar 't lichaam, berooft van al zijn goed, van kinderen, zijne vrouw tot zijn kruis, zijn vrienden tot verdriet, al het volk verachte hem in de poort; de duivel sloeg hem. Bezaagt ge hem?
2. Ten tweede, naar binnen, wel, daar was het deerlijk gesteld; och 't is vanbinnen zo benauwd, ik zie U niet, Gij verbergt het licht van Uw aangezicht, Gij houd U als een vreemde; 't is alsof Gij mij niet helpen wilt! Ja, zegt hij, 't gaat zo hoog, Uwe handen doen mij smart aan, hoewel zij mij gemaakt hebben. Gij strijd tegen mij, ja Gij verschrikt mij. Ziet, in zo een toestand zat hij al een geruime tijd. Mocht hij dan niet zeggen: *och, hoe lange nog. Ja mijne ziele is zeer verschrikt; En Gij Heere hoe lange*, Ps. 6:4 en *van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende, ik draag Uwe vervaarnissen; ik ben twijfelmoedig*, Ps. 88:16.
3. Ten derde, die zonde was zo levendig, hij zondigde zeer.

Hij komt dan en stelt zich zo voor den Heere, Die Zijne pijlen op hem schoot, Diens vurig venijn zijn geest uitdronk, en hij voelde die pijlen van zijne vrienden en vrouw; hij stond als overstelpt en zo zegt hij: *heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?* Hoe, wat is dat voor een vraag; heb ik gezondigd? Wist Job dan niet dat hij gezondigd had ? Ja, hij wist het wel terdege! Wat geeft hij hierdoor dan te kennen?

1. Vooreerst, hij wist het wel dat hij zonden had. *Zo Hij lust heeft, om met hem te twisten, met een uit duizend zal hij Hem antwoorden*, Job 9:3. O, zegt hij, haar getal is zeer groot! Dan zegt hij eens: *En gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid*, Job 13:26. *Wie zal een reine geven uit den onreine? Niet een*, Job 14:4. *Mijnen Rechter zal ik om genade bidden*, Job 9:15, zegt hij. Zodat het uit zijn woorden blijkt dat hij wel wist dat hij zonde had. Maar
2. Ten tweede, hij wil met die vraag te kennen geven, dat hij niet wist, waarom des Heeren hand zo zwaar op hem lag, zodat er bij hem geen bijzondere oorzaken waren bekend.
3. Ten derde, hij wil door die vraag te kennen geven; *Heere heb ik mij zoo misgaan en zo zwaar gezondigd als de duivel en mijn vrienden mij te last leggen, heb ik God gediend om den brode? Is er dan een zware misdaad bij mij? Wel ik ben mij geen ding bewust; Maar die mij oordeelt is de Heere*, 1 Cor. 4:4 zegt hij.
4. Ten vierde, heb ik gezondigd, wel, Heere wil hij zeggen, mijne vrienden houden evenwel aan; uw pijlen blijven sterk op mij. Wel, wat heb ik dan gedaan, wat is dan de oorzaak? Maak mij bekend waarom Gij met mij twist. Heb ik zwaar gezondigd in mijn jongheid of in 't verborgen? Wel, heb ik gezondigd; stel eens 't was zo, wel, wat zal ik U doen, wat zal ik doen om uw hand af te keren? Even als Israel eens zei:

wel, waarmee zal ik den Heere tegen komen, en mij bukken voor den hogen God?
Micha 6:6

Wat geeft hij hier dan te kennen als hij zegt: *Wat zal ik U doen?* Dit volgende:

1. Vooreerst, hij toont daardoor dat hij God kende als een heilig en rechtvaardig God, die de zonde straft en moet straffen. Dat weet ik, zegt hij: *Is God onrechtvaardig als Hij toorn over ons brengt?* Rom. 3:6. Neen, zegt hij, dat ligt zelfs in de Heidenen. Ziet dat eens als de Barbaren den adder aan Paulus hand zagen, zo zeiden zij: *Deze mens is gewisselijk een doodslager, welke de wrake niet en laat leven*, Hand. 28:4. Ziet, dat belijdt hij, dat God de zonde moet straffen.
2. Ten tweede, hij geeft er dit door te kennen: dat hij wist, zou God den zondaar zalig maken, dat er aan Gods gerechtigheid genoeg moest geschieden; zodat hij zei: zult Gij mij gelukkig maken, daar moet dan betaling geschieden, want dat ligt in de vraag opgesloten; dat ligt zelfs in de Heidenen, want zij willen met offeranden hunne goden verzoenen, Ziet het in de Nineviten, ja, ziet het in Israël, wel, *waarmee zal ik den Heere tegenkomen, zoude de Heere een welgevallen hebben aan duizenden van rammen, aan tienduizenden van oliebekken? Zal ik mijne eerstgeborenen geven voor mijne overtreding? De vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel?* Micha 6:6,7.
3. Ten derde, hij geeft door deze woorden: *Wat zal ik U doen?* te kennen: o, zegt hij, ik ben onkundig. Hier is 't voor ons verborgen hoe ik zou behouden worden. Hier is de wijsheid der wijzen vergaan. Hier schiet engelen en mensenvrstand te kort, hoe dat er betaald zal worden. Elk weet wel daar moet betaald worden, maar hoe, dat heeft alleen de wijze God uitgedacht. Job geeft dan hier te kennen zijne onkunde.
4. Ten vierde, hij toont hierdoor zijne onmacht. *Wat zal ik U doen?* Wel, zal ik gaan schreien en roepen, bidden? Geen zondaar hoort God. Zou ik de hele wereld geven? Dat kan ik niet doen en al zoude ik 't willen doen, mijne ziele is te kostelijk. Zou ik al de beesten slachten? Neen, dit rantsoen is te kostelijk.
5. Ten vijfde, hij toont er door zijne radeloosheid. *Wat zal ik U doen?* Gelijk de jongen die bij Eli was, die zei : *ai, mijn heer, wat zullen wij doen als dat heir de stad omsingelt?* (1 Kon. 18).
6. Ten zesde, hij toont er door zijne begeerte om 't middel te weten, wat hij doen zou.
7. Ten zevende, hij toont er door zijne gewilligheid om 't middeltje te gebruiken, zo de Heere 't hem belijft te ontdekken. Och, hij wil het haast in 't werk stellen.
8. Ten achtste, hij wil zeggen: ik zie ook Gij zijt een Mensenhoeder.

Zijn geloof begint door te stralen: Gij kunt, ja, Gij alleen kunt mij behouden en dat met genoegen van Uw vader. Heb ik Uwe heerlijkheid gekwetst, wel, hier heb Ik een Mensenhoeder. Ik vlieg er naar toe, mijn hart gaat er naar toe, ik wend het naar Hem toe Hij is die Leraar die geen gelijken heeft, *die Gezant, die Uitlegger, een uit duizend*, Job 33:23 en in vers 24, die zegt: *Verlost hem, dat hij in 't verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden*. Hlij is die Spruit, dat Rijsje. Hier leg ik mij voor neer; voor Uwe voeten blijf ik liggen, kom ik om, zo kom ik om, ik zal 't wagen, zegt hij. en laat mij Uwe barmhartigheid overkomen, opdat ik leve! ô God, die goed zijt, doe toch verzoening, ei, wees mij genadig, ontferm U mijner! En Heere, laat ik 't ook weten dat Gij een Mensenhoeder zijt. Geef mij ook een blijke van uwe liefde? Geef mij eens de kus van Uw mond! Laat ik eens geholpen en verkwikt worden.

TOEPASSING

Ziet daar, toehoorders, dat denken wij den zin te zijn van deze woorden. 't Is heden de dag van voorbereiding, en morgen is 't Avondmaal. Ik wou wel dat wij allen zo een gestalte hadden. Zegt ge: wel, wat reden? Vraagt ge naar reden? Wel, dringt er ons de zonde niet toe? O, wat hebben wij een schuld, groot tot aan den hemel! Ja, wat verzwarende omstandigheden; zonden in onze jongheid, mannelijke jaren en ouderdom tegen wet en evangelie, tegen 't licht van 't Woord, van de consciëntie, tegen overtuigingen, tegen beter weten! En wie kan 't al ophalen? O, 't is een dwaasheid, niet om op te sommen! Gij zult zeggen: dringt ons geen reden af: God tekent ze aan, Hij ziet het, Hij zal 't al ordentelijk voor onze ogen stellen en zal zeggen: dat waren uwe zonden in eenzaamheid, die in 't openbaar. ò, Wat zult ge dan verlegen zijn! En zoudt ge dan niet wel zeggen: *heb ik gezondigd, wat zal ik U doen?* Neen, dan zal die gestalte niet passen; dan zal 't zijn: gaat maar weg, heft nu geen geschrei op, de welaangename tijd is voorbij; 't is nu te laat.

Eilieve, hebt gij geen afkeer van deze gestalte, wel, zal die niet het Christendom benadelen? Dat zal de geest overstelpen, het zal immers uw staat erger maken? Wel, hoe wilt ge morgen ter Tafel gaan? God wil alleen op die zien, die een heilig mishagen aan hun zelve hebben, Jes. 66:2, die krijgen de belofte. Gij hebt geen zegen te verwachten. Ge klaagt, ge krijgt geen zegen aan de Tafel.

O, het mankeert u hieraan, dat ge deze gestalte mist. Daarom zo mist ge vrede en blijdschap. Kom, wilt ge u onderzoeken?

De volgende hebben nog nooit deze gestalte gehad:

1. Vooreerst, die de zonde doen met vermaak, zij vertellen ze een ander, zij doen ze zonder schaamte.
2. Ten tweede, als er over zulk een gestalte gepredikt of gesproken wordt, dan zitten zij slaperig, lusteloos, daar houden zij niet van.
3. Ten derde, die deze gestalte verachten en zeggen: die hebben wij niet van doen, wel mens, zonder die zult gij niet zalig worden.
4. Ten vierde, die in de weer zijn om die gedachten uit hun harte te bannen, opdat zij niet benauwd zouden worden. O, wilt gij ter Tafel gaan, wij waarschuwen u, het zal u niet wel gaan, het zal tot uw laste blijven, ge zult het in de eeuwigheid moeten verantwoorden. Zulke Avondmaalgangers, die ter Tafel gaan zonder beproeving, zonder zelfonderzoek, wij waarschuwen u van Godswege, het zal een pak zijn dat in de eeuwigheid op uw harte zal blijven liggen. Nu zullen er wel zijn die van verre staan, en die weten of zij recht hebben tot des Heeren Tafel. Komt, geliefden, wilt ge u onderzoeken of gij daar recht toe hebt?

Toets u aan dit volgende:

1. Vooreerst, zoo gij deze gestalte hebt, een heilige droefheid naar God; zo een ziele zegt: die gestalte keur ik goed, ik heb ze lief, die begeer ik, ik acht ze hoog nodig. Ben ik wel recht verlegen, zegt ze, en zij onderzoekt haar harte.
2. Ten tweede, als zij die gestalte mist, al is 't maar voor enige weinige dagen, zegt ze meteen: het is niet wel, ach! Hoe ben ik dus, ik ben niet meer zo, hoe ben ik dan zo verstokt? Mijn harte is zo hard! 't Is meteen: *waarom verstokt Gij ons harte?* Jes. 63:17.
3. Ten derde, die deze gestalte kent, o, 't is een wenend schepseltje! Ik ken een wenende gestalte, zegt ze, niet juist altijd, maar zij kent Davids gestalte, ik doornatte mijne bedstede met mijne tranen, Ps. 6:7. Jezus noemt Zijne bruid een duif, Hoogl. 5:2, omdat het altijd kirt. Zo zijn zij ook.

4. Ten vierde, die deze gestalte kent, dat is een schepseltje dat zeer nederig bij zichzelf is. O, een ander is altijd beter, mijn doen is zeer slecht, zegt hij, gelijk een Nehemia. Hij was een goed man en had grote dingen aan Gods kerk gedaan, en nog zei hij: *Gedenkt mijner mijn God ten goede*, Neh. 13:31.
 5. Ten vijfde, 't is een biddend schepseltje om genade, om verzoening, om geloof, om verzekering, om kracht tegen verdorvenheden, om 't licht van Gods aangezicht.
 6. Ten zesde, de Mensenhoeder is hun zo dierbaar; niets begeer ik dan U, daar vliegt mijn harte naar toe, U kleef ik aan, Gij zijt gans begeerlijk
 7. Ten zevende, die ziele rust niet voor dat de Heere gezegd heeft, *gij zijt de Mijne!*
- Wat denkt gij nu, geliefden? Wilt gij u nu onderzoeken, wilt ge naar binnen gaan? Doet het! Gods volk zegt: ik ben zo zondig! Maar ik zie ook op dien Mensenhoeder. En zo gaan zij aan de Tafel, met het een oog ziende op hunne zonden en verdorvenheden, maar ook met het andere oog op den Heere Jezus. Zinkt weg in uzelf en zegt: och Heere, wees mij arme zondaar en zondares genadig! De Heere zegene dit woord door Zijnen Geest, en doe er ons deel aan hebben om Zijns Zoons wille! Amen.

Zevende predicatie over Spreuken 8:21.

“Opdat Ik Mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hun schatkamers vervullen.”

Het is opmerkelijk hetgeen wij lezen, 1 Kor. 1:30, daar de apostel zegt: *Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, die ons geworden is, wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking en verlossing*. Dit kunnen de gelovigen des Ouden Testaments zo wel zeggen als onder het Nieuwe Testament; want zij zijn op een en dezelfde wijze zalig geworden, gelijk als wij. Vraagt gij aan de gelovigen des Ouden Testaments: hoe is de Heere Jezus u tot wijsheid? Een Job zou zeggen: *Wie is een leraar gelijk Gij?* Job 36:22. In 't Nieuwe Testament Daar is Hij het Licht der wereld; Hij was een Leraar die Zijns gelijke niet had; hij was de Zon der Gerechtigheid. Hoe verder dat de zon af is, hoe donkerder het was, hoe hoger dat zij komt, hoe lichter het wordt.

De Heere Jezus is ons geworden tot rechtvaardigheid. Dat wist een David als hij zei: *Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, dien de Heere de ongerechtigheid niet toe rekent*, Ps. 32:1,2. En dat haalt Paulus aan, Rom. 5. Vraagt gij aan de gelovigen des Ouden Testaments: hoe zijt gij rechtvaardig voor God? Zij zullen zeggen: door de gerechtigheid des Middelaars, *de Heere onze gerechtigheid*, Jer. 23:6, *o Heere hoort, o Heere vergeeft, o Heere merkt op, en doet het, en vertrekt het niet; om Uws Zelfs wille*, Dan. 9:19.

In 't Nieuwe Testament zegt Paulus: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus*, Rom. 5:1. De Heere Jezus is hun geworden tot heiligmaking. Zegt ge, hoe zijn ze heilig en volmaakt? Ik zeg: in Christus door Zijn gehoorzaamheid.

In 't Oude Testament noemt Christus hen; *Mijn volmaakte*, Hoogl. 5:2. Hoe hebben de gelovigen een volkomen verlossing in 't Oude Testament? Als Christus zegt: *Verlost hem, dat hij in 't verderf niet neder dale, Ik heb verzoening gevonden*, Job 33:24. Daarom kunnen zij zingen: *Die God is onze zaligheid, Sela ! Die God is ons een God van volkomen zaligheid*, Ps. 68:20,21. De Apostel zegt: *die ons geworden is wijsheid van God*, 1 Kor. 1:30. 't Is alleen uit Gods enkele genade (Ef. 2:5). Alle deze dingen zijn uit God.

Vraagt ge hun waar 't vandaan komt? Komt, hier zal 't de Heere Jezus u leren.

In dit 8ste kapittel van de Spreuken in de 17 eerste verzen komt Hij hun voor als Wijsheid, als Hij zegt: *Hoort; want Ik zal vorstelijke dingen spreken ; en de opening Mijner lippen zal enkele billijkheid zijn*, enz. vs. 6. De Heere Jezus is hun tot rechtvaardigmaking op 't 18, 19 vers, als Hij zegt: *Rijkdom, en eer is bij Mij; duurachtig goed, en gerechtigheid*, vs. 18. Hij is hun tot heiligmaking, op 't 20 vers: *Ik doe wandelen op den weg der gerechtigheid; in 't midden van de paden des rechts*, vs. 20. Hij is hun tot volkomen verlossing, in onzen tekst, als Hij zegt: *Opdat ik Mijne liefhebbers doe beërven dat bestendig is; en Ik zal haar schatkamers vervullen*. Nu gaat de Heere Jezus tonen waar dat vandaan komt. Paulus zegt: *doch alle dingen zijn uit God*, 1 Kor. 11:12. De oprechte Wijsheid zegt: *de Heere bezat mij in 't beginsel Zijns wegs, voor Zijne werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest*, vs. 22, 23.

Ziet, geliefden, hoe net deze dingen al tezamen overeenkomen.

In de woorden van onzen tekst merken wij vijf dingen aan:

- I. Vooreerst, enig goed dat bestendig is.
- II. Ten tweede, hoe de Heere Jezus over dat goed disponeert, *Ik zal 't doen erven*, zegt Hij.
- III. Ten derde, wie zijn de erfgenamen? Het zijn *Mijn liefhebbers*.
- IV. Ten vierde, wat effect: *Ik doe het hun erven*.
- V. Ten vijfde, de knoop van dit vers met het vorige: *Opdat Ik mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is*.

Hier hebt ge enig goed en dat is bestendig goed; 't is te zeggen: 't is wezenlijk goed. Op 't 14^e vers, *Raad en het wezen zijn Mijne*. 't Wordt genoemd: *duurachtig goed*.

I. Wat is nu dat bestendig goed?

1. Vooreerst, het zijn alle wezenlijke fondamenten waarop de ganse kerk en elke gelovige gebouwd is.

Weet ge welke zij zijn?

- Vooreerst, de eeuwige verkiezing. Daarvan zegt Paulus: *Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dezen zegel, de Heere kent degenen die Zijne zijn*, 2 Tim. 2:19.
- Ten tweede, het verbond des vredes, dat is ook een vast fundament: *want zo zegt de Heere: want de bergen zullen wijken, en de heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen*, Jes. 54:10.
- Ten derde, de onveranderlijkheid van Gods wegen en raad: *Want Ik de Heere wordt niet veranderd; daarom en zijt gij, o kinderen Jacobs niet verteerd*, Mal. 3:6.
- Ten vierde, het Woord des levendige Gods, dat is gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, Ef. 2:20.
- Ten vijfde, het is de Middelaar, *want Hij is den uitersten hoeksteen*, vs. 20. *Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, 't welk is Jezus Christus*, Kor. 3: 11.

Dat zijn nu die onberouwelijke genaden, waarop de ganse kerk en elk gelovige gebouwd is.

2. Ten tweede, door dit bestendige goed zo moet ge ook verstaan: God tot Zijn deel te hebben. En dat is zoveel dat niemand dat kan uitdenken of uitspreken. *De Heere is*

het deel mijner erve, en mijns bekers, Gij onderhoudt mijn lot. De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen; ja een schone erfenis is mij geworden, Ps. 16:5,6. De Heere is mijn deel, zegt mijne ziel, daarom zal ik op Hem hopen, Klaagl. 3:24. Die God tot zijn deel heeft en zo de Heere hem tot dat gezicht inleidt, zo moet hij uitroepen in verbaasdheid en verwondering en hij moet wegzinken en zeggen: Welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is; het volk, dat Hij zich ten erve verkoren heeft, Ps. 33:12. Gods wijsheid om u raad te geven. Zijn macht om u te beschermen; zodat al wat God is en kan, dat is Hij voor hen. Geen groter woord in den Bijbel dan dat God zegt: Ik, God, ben uw God.

3. Ten derde, dat bestendige goed. Daardoor verstaan wij den Geest van God te hebben. Die Geest wenste Paulus de gemeente van Korinthe toe, als hij zei: *de genade des Heeren Jesus Christus, en de liefde Gods, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u allen. Amen.* 2 Cor. 13:13. Niet de gemene gaven die verworpingen ook ondervinden. Ook niet de extraordinaire gaven des Geestes, waarmee de apostelen voorzien waren, maar ik meen al de wezenlijke genadegaven des Geestes, dat werd beloofd: *dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; en Ik zal u een nieuwe harte geven, en zal enen nieuwen geest geven in 't binnenste van u; en Ik zal het stenen harte uit uw vlees wegnemen, en zal u een vleesen harte geven. En Ik zal Mijn Geest geven in 't binnenste van u; Ezech 36:25-27, en: Want Ik zal water gieten op den dorstige, en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten, en Mijnen zegen op uwe nakomelingen, Jes. 44:3, en: En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept Abba Vader, Gal. 4:6.*
4. Ten vierde, 't is die genoegelijke vriendschap van weerszijden. Abraham werd een vriend Gods genaamd. De Heere Jezus noemt ze *Zijn Vriendin*, Hoogl. 1:15. En die eens in die vriendschap komt, zal er blijven. Christus zei eens tot Zijn discipelen: *Gij zijt Mijn vrienden, blijft in deze Mijn liefde*, Joh. 15:14, 9. Zij worden nimmer weder vijanden. De Bruid moge zeggen: *Ik ben zwart*, Hoogl. 1:5 ; maar Christus zal zeggen: *Ziet gij zijt schoon, Mijn liefste, ja liefelijk*, vs. 16; *Ik heb u liefgehad*, Jes. 43:4 *met een eeuwige liefde*.
5. Ten vijfde, door dit bestendige goed verstaan wij de krachtdadige bewaring. De Heere zegt: *Ik sta voor uwe zaak in; Ik zal u bewaren*, Jes. 49:8. *Uwe ogen zullen op Mij zijn*, Job 8:8; *Ziet, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd*, vers 16, *die gij in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof, tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in den laatste tijd*, 1 Petrus 1:5. Mijn vreze zal Ik in uw harte geven. Hoe zij bewaard zullen worden toont de Heere Jezus, als Hij zegt: *Ik geve haar het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan alle, en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders*. Joh. 10:28, 29.
6. Ten zesde, zo verstaan wij door het bestendige: het eeuwige dat zij te verwachten hebben. Daarom roept David: *o hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen*, Ps. 31:20. Dan zal de Heere Jezus zeggen; *Komt gij gezegende Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, 't welk u bereid is van de grondlegging der wereld*, Matth. 25:34. Petrus noemt het *een onverderfelijke, en onbevleete, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u*, 1 Petrus 1:4.

Is dat nu geen bestendig goed? Van dat bestendig goed is 't dat hier de opperste Wijsheid

gewaagd. Is 't niet bestendig in tegenstelling van de wereld? Want de wereld gaat toch voorbij, maar dit blijft eeuwig. De genade mag klein, zij mag donker, bestreden, gezift worden, de wortel der zake blijft in 't harte, ja, zij vervult de schatkamers. Dat zijn de oneindige begeerten van de ziel.

II. Nu hebben wij ten tweede te bezien hoe Christus over dat goed disponeert. Hij zegt: Ik zal het doen erven.

1. Vooreerst, dit goed komt hun van rechtswege niet toe. Gelijk men in de wereld zegt, daar hoeft geen testament, het komt hun toe. Zo is 't hier niet; zij zouden het niet erven zo
1. het met geen testament gemaakt werd aan hen, want zij zijn geen kinderen Gods, maar des
2. duivels, kinderen des toorns, vijanden en haters Gods; zodat het bij gunste aan hen door testament is gemaakt. 't Is uit vrije genade, 't is enkel ontferming. Als de Heere hen dit doet erven, zo handelt hij met hen niet naar verdiensten. Dit testament is geen verkiezing, noch ook het verbond der genade, noch ook de raad des vredes, maar wij verstaan door dit testament: Gods eeuwige, vrije, en onveranderlijke wil, waarin Hij heeft vastgesteld om aan al de uitverkorenen, geroepen, gelovigen en heiligen, als zekere personen, bij name hun die goederen te geven, door den Heere Jezus verworven; hetwelk rust in en op den dood des Middelaars, hetwelk Hij in de Schriften heeft ontdekt. Wij zeggen: dit Testament
3. is Gods wil, waarin hij de goederen en de erfgenamen stelt. Die goederen beschrijven wij als eeuwig te zijn, want het koninkrijk is al voor hen bereid van de grondlegging der wereld, Matth. 25:34. Zij is vrij. Zo zegt de Heere Jezus: *want het is uws Vaders welbehagen ulieden dat Koninkrijk te geven*, Luk. 12:32. 't Is een genadige wil; *want Ik zal Mij ontfermen diens Ik Mij ontferme, zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermende Gods*, Rom. 9:15,16. Gods wil is ook in dezen onveranderlijk, want wie heeft Zijnen wille wederstaan? vs. 19. *Ik zal al Mijn welbehagen doen*, Jes. 46:10.
2. Ten tweede, niet alleen is Gods wil onveranderlijk, vrij, eeuwig, maar de Heere stelt er ook vast de goederen die wij u daar te voren genoemd hebben.
3. Ten derde, ook zijn daarin de erfgenamen vastgesteld. Het zijn al de uitverkorenen, geroepen, gelovigen en heiligen; het zijn zekere personen met name. Zo zegt Paulus: *Mijne medearbeiders, welker namen zijn in 't Boek des levens*, Phil. 4:3. Deze wil van God rust nu op den dood des Testamentmakers. Zo zegt Paulus: Want waar een Testament is, daar is het noodzaak dat de dood des Testamentmakers tussen kome. Want een Testament is vast in de doden, dewijl het nog geen kracht heeft, wanneer de Testamentmaker leeft, Hebr. 9: 16, 17. Deze wil van God heeft God dan in Zijn Woord klaar terneder gesteld, zodat zij het niet alleen lezen, maar de Geest van God doet het hen verstaan en *gevoelen*. Maar hoe zegt hier Christus: Ik zal 't hen doen erven? De Vader heeft den Zoon macht gegeven om de goederen weg te geven en te schenken aan al de uitverkorenen. Zij nu kunnen dat nooit deelachtig worden als door een Testament. Nu komt de Heere Jezus door de macht die Hij verkregen heeft en maakt dit testament en daarop sterft Hij.

III. Nu hebben wij ons derde stuk: Wie die erfgenamen zijn.

Het zijn Mijn liefhebbers, zegt de Heere Jezus, die het met Mij houden.

hetzij jong of oud, wel, waarom is 't? 't Is opdat des Heeren zegen u dat bestendige goed zou doen erven.

TOEPASSING

Geliefden, nog een woord tot onderzoek.

Morgen is 't Avondmaal, daar zult ge kunnen beschouwen al de goederen des Testaments; daar zullen wij gedachtenis houden van den dood des Testamentmakers; daar zult ge ook de rechte erfgenamen vinden, de liefhebbers van den Heere Jezus. Wij bidden u: onderzoekt uw gemoed!

Wat dunkt U?

1. Vooreerst, zullen die erven, die op den brede weg wandelen?
2. Ten tweede, zullen die erven, die gemelijk worden, als men hen van Godswegen waarschuwt?
3. Ten derde, zullen die erven, die Gods volk een pest en een sekte noemen?
4. Ten vierde, zullen die erven die den Heere Jezus haten en die hunne wellusten volgen? Zullen die erven die de zonde liefkozen, die op twee gedachten hinken? Zullen die erven die eens een goede beweging gehad hebben, en die wedergekeerd zijn tot hunne oude beweging? Zullen dezulken erven die komen zonder bruieloftskleed; die zonder onderzoek aan de rafel des Heeren komen? Velen zullen zich daar meer nederzetten, of zij er horen of niet. Wees verzekerd zondaar, dat de Koning de gasten zal overzien! De Heere geeft een klaar kenteken in Zijn Woord en in onze tekst. Hij zegt: 't zijn Mijn liefhebbers. Vel nu een oordeel over uzelf of gij onder de liefhebbers mocht gerekend worden. Hieraan zult gij 't weten:
 1. Vooreerst, die den Heere Jezus liefheeft; dit is bij Hem een vaste waarheid, dat die de Heere Jezus liefheeft, dat die dat bestendige goed zal erven.
 2. Ten tweede, zo een ziel lijdt al de daden der liefde, die wij tevoren hebben opgeteld en daaraan gaat hij zichzelf onderzoeken en die houd hij levendig bij zich in zijn gemoed.
 3. Ten derde, zijn gestalten, zijn bevindingen, zijn gedrag legt hij daar nevens.
 4. Ten vierde, hij verbeeldt zich dat de Heere zegt gelijk tegen Petrus: *Simon Jonas zoon, hebt gij Mij lief?* Joh. 21:16, ziel hebt gij Mij lief?
 5. Ten vijfde, daarop zegt ze: Heere, Gij kent mijn hart; doe Gij de Uitspraak; ik durf het niet zeggen, ik zou mij niet gaarne bedriegen.
 6. Ten zesde, maar de Heere zegt wederom: *Simon Jonas zoon, hebt gij Mij liever dan deze?* Vers 16. Wel, Heere, zegt zo een ziel, als ik 't dan zeggen moet, voor zoveel ik U ken en mijzelf ken: *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb*, vers 17. Of zijt gij in zo een gestalte, dat ge zou zeggen: bekennen durf ik het niet, ontkennen kan ik ook niet; doch evenwel kan ik niet in waarheid zeggen, dat er in mij niets groters is dan Uw gemeenschap. Daarnaar is mijn zoeken en jagen; ik kan anders niet leven.

Wel zalige ziel, treedt toe, gij moogt niet afblijven! Zalige ziel, denk wie uw Vader is. 't Is God, de Koning der Koningen, de Zalige en Algenoegzame God! Denk eens, zalige ziel, wat heeft het den Heere Jezus niet gekost, eer gij tot zo een zaligen staat gekomen zijt. Denk ook wat gij waart, eer de Heere u dat goed deed beërven. Zalige ziel, denk wat gij uit die erfenis al gekregen hebt; ja, bijzonder wat gij noch te wachten hebt.

Maar integendeel moet ik zeggen: rampzalige ziel, die deze goederen kent noch acht!

Rampzalige ziel, gij hebt maar een deel in dit leven; gij hebt een vader der duivelen! Rampzalige ziel, gij hebt noch deel, noch lot in deze erfenis! Ja, wat meer is: uw deel zal zijn in den poel des vuurs, die daar brandt van vuur en sulfer.

Maar gij, bekommerde ziel, waar zult gij nu henengaan? Wilt ge nu wederom wegllopen van den Heere af? Zo doende kunt ge God niet verheerlijken. Wilt ge van dat manna niet proeven, van dat brood des levens? Moet de duivel nog al meer kracht op u krijgen? Hij zal u ganselijk overheersen! De Heere zal niet verheerlijkt worden en gij zult genen vrede hebben.

Maar wij bidden u; treedt toe, geeft het aan den Heere gewonnen en Hij zal u doen beërven dat bestendig is. De Heere zegent dit woord en doe er ons deel aan hebben, om Christus wille! Amen!

Gepredikt te Middelburg, op Zondagmorgen 19 maart 1713.

Achtste predicatie over Psalm 35:3B

“Zeg tot mijn ziel: Ik ben uw Heil.”

Het is opmerkelijk dat wij lezen, (Matth. 10:28), daar de Heere Jezus zegt: *En vreest u niet voor degenen die het lichaam doden, en de ziel niet kunnen doden; maar vreest veel meer, Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel.* Zo haast als een overtuigde zijn voeten op den enge weg gezet heeft, zo moet hij zeggen: *o Heere, hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd*, Ps. 3:2. Duizenderlei dingen spannen samen om hem van die weg af te trekken. De Heere, wetende dat de tegenspoeden van dezulken vele zijn, ja dat, zodra een mens zijn voeten op het enge pad zet, al de vijanden moord en dreigementen blazen, komt en zegt: *En vreest niet voor degenen die het lichaam doden*, Matth. 10:28. De Heere wil niet dat men ongevoelig zal zijn; Hij wil wel dat zij eens zeggen: hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd; Ja, dat zij eens roepen gelijk Asa: *HEERE, het is niets bij u te helpen, hetzij den machtigen, hetzij den krachtelozen; Helpt ons, o HEERE, onze God; want wij steunen op U, en in Uw Naam zijn wij gekomen tegen deze menigte; o HEERE! Gij zijt onze God; laat den sterfelijken mens tegen U niet vermogen.* 2 Kron. 14:11. En gelijk Mozes, toen zij voor de zee stonden; zodat de Heere riep: *wat roept gij Mozes? Staat vast en ziet het heil des Heeren*, Exod. 14:13.

Maar is 't dat de Heere zo aanstonds op hun roepen geen goed antwoord geeft of geen haastige redding, zo moeten zij den drinkbeker drinken die de Vader hun te drinken geeft. Zij kunnen toch maar het lichaam doden.

De Heere wil ons leren dat wij meest voor de ziel zullen zorgen, en al waren zij met een leger belegerd en hun ziel is in God verheugd, dan zouden zij kunnen zeggen: *Ik zal niet vrezen; wat zal mij een mens doen?* Ps. 118:6 Daarom, de mannen Gods hebben daar hun werk van gemaakt, om te zorgen voor hun edele en kostelijke ziel om die te bezorgen in dit leven. Zo zegt Johannes: hij had gaarne dat hunne ziel wel voer, gelijk het lichaam. Zij wilden altijd zo gaarne weten, of 't wel tussen den Heere en hun ziel was; maar bijzonder

als zij zouden scheiden, dan bezorgden zij dat edele deel meest, gelijk Stefanus, die riep: *Heere Jezus, ontvang mijnen geest*, Hand. 7:59. En in navolging van den Heere Jezus als Hij stierf, Die uitriep: *Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijnen Geest*, Luk. 23:46. En gelijk Petrus zei: *dat zij hare zielen Hem als den getrouwen Schepper, bevelen met weldoen*, 1 Petrus 4:19. Dat wisten zij in 't Oude Testament. De man Gods, David, had dit ook geleerd; hij komt ons hier voor in den tekst als in 't midden van zijne vijanden; gejaagd en zeer benauwd en hoe bange het hem was van buiten, hij zorgde voor zijn kostelijke ziel. Hij zei op 't eerste vers: *Twist, Heere, met mijn twisters, strijdt met mijn bestrijders. Grijpt den schild en rondas, en staat op tot mijner hulp*; hij was benauwd van buiten; maar hij wil zeggen: Heere, zo Gij mij geen zichtbare redding geeft! Wel, zegt hij en doet een bede: *zegt tot mijn ziel, Ik ben uw heil*, dan zal ik vergenoegd zijn, wil hij zeggen: ik zal mij dan verblijden als Gij mij naar binnen verkwikken komt, dan zal ik geen mens vrezen; ik ben wel als een weerloos duifje, onmachtig om te redden, *want aanziet mijn vijanden, want zij vermenigvuldigen*, Ps. 25: 19. Maak ze beschaamd, en red Gij mij, al is het niet naar mijn begeerten, ik heb dan een ander verzoek voor mijn ziel, zegt hij, ***zegt tot mijn ziel, Ik ben uw heil!***

Dit zijn dan de woorden, die wij dachten te overdenken.

Wij merken hier drie zaken aan:

- I. Vooreerst, hij stelt een vaste waarheid, dat God het heil alleen is voor de ziel.
- II. Ten tweede, zijn verzoek dat hij tot den Koning van den Hemel heeft, dat is, *zegt tot mijn ziel, Ik ben uw heil*.
- III. Ten derde, hoe dat dit een middel zou zijn om alles te boven te komen.

I. Hier hebben wij dan een vaste waarheid, dat de Heere het heil voor de ziel is, Hier hebt ge een ziel. Daar is heil voor die ziel. En dat is de Heere. 't Zijn altemaal schone stukjes; elk welk waard (is) dat wij die nader inzien en beschouwen.

1. Vooreerst, hier hebben wij dan door ziel, somtijds te verstaan den gehelen mens; zodat hij dan benoemd wordt naar zijn kostelijk deel. Zo wordt er dan gezegd van Jacob, dat hij in Egypte kwam met 70 zielen, 't welk te verstaan is, met 70 mensen. Daar wordt de gehele mens benoemd met het woord ziel.
2. Ten tweede, somtijds wordt het woord ziel gebruikt voor 't inwendige en kostelijkste deel van den mens en in die zin wordt het hier genomen. De koning David ziet op het edelste deel van den mens, zijn ziel. De ziel onderscheidt ons van de beesten, zij maakt ons den Engelen gelijk in onsterfelijkheid.
3. Ten derde, onze ziele is als een prent van het Beeld Gods, want de ziel bestaat in verstand, wil en memorie, en al die drie dingen zijn in de ziel werkzaam. *Want drie zijn er die getuigen in den hemel, de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en Deze drie zijn één*, 1 Joh. 4:7. Die ziel in den volmaakten mens begaafde hem met hare deugden; zij lei er als een zweem van zichzelf in. Die ziel was begaafd met Gods beeld, 't welk bestaat in kennis, gerechtigheid en heiligheid. Door de zonde is dat verloren; in de herschepping herstelt God die deugden weer in de ziel (Kol. 2 en Ef. 4). 't Is het edelste schepsel, dat God onder de zon geschapen heeft! Die ziel leefde met God als in een familiere omgang; die was toen gelukkig in God tot zijn vriend te hebben en nabij den Heere te zijn; nu ongelukkig door 't missen van God.

De ziel dan geschapen zijnde naar Gods beeld, was hare wederpartij de duivel. Die

vergrimde er op, hij wou haar aanranden. De Heere liet het toe. Hij heeft den strijd gewonnen. Daar is die ziel ongelukkig geworden; zij is beide haar ogen kwijt; zij ziet niets meer; hare ogen des verstands zijn bevlekt; de wil is verdorven en verkeerd; zij begeert niets, als 't geen haar schade lijkt en verderfelijik is, hare memorie wordt gevuld met ijdele wereldse dingen, die oordeelt verkeerd. De ziel is door de zonde schuldig geworden; zij is strafbaar L en verdoemelijk; zij is jammerlijk, arm, blind en naakt, en heeft aan alles gebrek. De man Gods, ziende dat hij zo een ziel had, zo ziet hij: daar moet iets zijn dat die ziel gelukkig maakt. Hij spreekt van heil. Daar is tijdelijk heil. Zo zei God tot Mozes: *wat roept gij? En vreest niet, staat vaste, en ziet het heil des Heeren*, Exod. 14:13. Daar is ook geestelijk heil, dat hij bevrijd is van alles dat smartelijk is en datgene geniet wat hem genoeg geven kan?

II. Wat is dat geestelijk heil?

1. Vooreerst, tegen schuld, vergeving; tegen schrik, vrede; tegen droefheid, troost; tegen naaktheid, 't kleed van Jezus' gerechtigheid.
2. Ten tweede, daar is geestelijk heil voor die ziel en dat is de Heere Jezus, die het geestelijk heil te weeg gebracht, verdiend en verworven heeft; daarom wordt er gezegd: *Ziet, uw heil komt*, Jes. 62:11. *En Verheugt u zeer, gij dochter Zions, juicht gij dochter Jeruzalems, ziet uw Koning zal u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland*, Zach. 9:9.
1. Ten derde, daar is eeuwig heil. Dat drieërlei heil mocht hij hebben: den Heere Jezus, die dat heil verworven heeft, de heilgoederen en eindelijk de eeuwige zaligheid.

Wat was nu dat heil?

Hij zegt: *Heere, zegt tot mijn ziel, Ik ben uw heil*, Hij had den Heere aangesproken op 't eerste vers. Wie was die Heere? 't Is de Heere Jezus, of anders, de Vader door den Zoon. 't Is ook des Vaders heil, want Hij heeft het ontdekt, Hij heeft het bereid. Heeft de Vader het niet ontdekt? *Want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader die in de hemelen is*, Matth. 16:17. Weet gij wat voor heil de ziel moet hebben? En zo zullen wij zien hoe God is 't deel van de ziel.

1. Vooreerst, zou er heil zijn voor de ziel, 't moet bestendig duren. Zo staat er: *de opperste Wijsheid*, Spreuk. 9:1, *Raad en het Wezen zijn Mijn*, Spreuk. 8:14. En zo er geen heil is voor die ziel als bestendig en duurzaam goed, zo is er geen heil in de ganse wereld. Want Salomo zegt: *ijdelheid der ijdelheden. Het is al ijdelheid en kwellingen des geestes*, Pred. 1:2,14. Maar God kan dan alleen het heil zijn van de ziel, want hij is bestendig, duurzaam goed.
2. Ten tweede, een zieke ziel kan geen heil hebben, omdat zij oneindige begeerten heeft en die kunnen niet vervuld worden of de ziel moet heil hebben. En dat alles in zich sluit, dat is alleen God. God is alles voor de ziel; daarom kon Jacob zeggen: *ik heb alles*; en Paulus; *zij zijn allen uwe. Doch gij zijt van Christus en Christus is Gods*, 1 Cor. 3:22,23. In den hemel zal God wezen alles in allen, daar is Hij 't al dat de ziel kan begeren? Ja, God is raad voor een' verlegene, licht voor een' donkere, rijkdom voor de geestelijke armoede.
3. Ten derde, daar kon geen heil zijn voor de ziel of het mocht algenoegzaam zijn, en dat is alleen God, die zei tot Abraham: *Ik ben God de Almachtige, wandelt voor Mijn aangezicht en zijt oprecht*, Gen. 17:1, Hij is algenoegzaam voor Zichzelven, voor de Engelen, voor al Zijn kinderen. Zo is God algenoegzaam voor hen, zodat zij kunnen zeggen: mij lust niets meer.
4. Ten vierde, zal de ziel heil hebben, 't moet eeuwig heil zijn, want zij leeft eeuwig.

Zo is de Heere dan alleen ‘t heil van de ziel; Hij is van eeuwigheid tot in eeuwigheid dezelfde. Dat goed zal nooit van hen genomen worden.

Ziet, nu kunt gij begrijpen de waarheid die de koning ter neder stelde, als hij zegt dat de Heere alleen ‘t heil is van de ziele Nu komt de koning van de aarde en hij doet een verzoek aan den Koning in den hemel en zegt: *Zegt tot mijn ziel, Ik ben uw heil!* Wat baat het dat God een heil is en Hij was ‘t voor mij niet? Wat baat het zo God een heil was voor mij en ik wist het niet? Wat baatte het den rijken man dat hij Lazarus in den hemel zag, en hij lag in de pijn? Wat baatte het de inwoners van de eerste wereld dat zij de Ark zagen en evenwel moesten verdrinken? Wat baatte het Jacob dat Josef leefde, daar hij het toch niet wist? Wat baatte het de discipelen dat de Heere Jezus was opgestaan en zij wisten ‘t niet? Het voldoet een kind Gods niet, al kwam er een Engel uit den hemel en zei: God is uw God; zij zouden het niet geloven! Gelijk de Engel kwam tot Gideon en zei: *De Heere is met u, gij strijdbare held*, Richt. 6:12. En gelijk Mozes, als de Heere zei: *Ziet, Ik zend een Engel voor uw aangezicht, om u te behoeden op dezen weg*, Exod. 23:20. Hij was niet tevreden, maar zei: *Heere, Indien uw aangezicht niet mee gaan zal, en doet ons van hier niet optrekken*, Exod. 23:15. Zo is ‘t ook met Gods kinderen, Al kwam er een Engel uit den hemel, zij zouden ‘t niet geloven. Ja, al kwam er een profeet des Heeren, gelijk tot David, als Nathan zei: *Uwe zonden zijn u vergeven*, 2 Sam. 12:13, Dat kon hem niet vergenoegen. Hoor hem eens, Ps. 51, hij deed belijdenissen en ‘t was: *doe mij toch nu smaken de zekerheid mijner zaligheid*. Al kwamen al de vromen en zeiden: God is uw God; daar kan ik geen’ staat op maken, zegt die ziel, want alle mensen zijn leugenachtig. Die is niet welgelukzalig, die lof heeft bij mensen; maar wiens lof is uit God; *Want niet die zichzelf prijt, maar dien de Heere prijt, die is beproefd*. 2 Kor. 10:18. Die ziel kan het toch niet geloven, schoon dat het mijn harte zegt, wel, zegt die ziel: *die op zijn harte vertrouwt, die is een zot*, Spreuk. 28:26. *Het hart is bedrieglijk, ja, ‘t is arglistig, zegt ze, wie zal dat kennen?* Maar de koning klimt hoger op met zijn gedachten; hij gaat naar den Heere en zegt: *zegt tot mijn ziel, Ik ben uw heil!* God heeft vanouds gesproken door verschijningen; Hij heeft Zelf gesproken tot Kaïn; Hij heeft Abraham geroepen; Hij heeft gesproken door de Profeten; Hij heeft tot Israël gesproken door den Hoge priester.

Daar is dan een inwendige sprake Gods. God spreekt zonder tong, God ziet zonder ogen, Hij hoort zonder oren, Hij werkt zonder handen, Hij komt zonder voeten. ‘t Is wonderlijk, nochtans is ‘t waar! Zoude Hij die de oren gemaakt heeft, niet horen? Zou Hij die de ogen geformeerd heeft, niet zien?

Een ziel spreekt tot zichzelf. Dat is ook wonderlijk! Onze ziel spreekt tot God. De Heere spreekt ook tot de ziele. Ge moet die inspraak niet verwachten door een zichtbare verschijning; of een zichtbaar licht, gelijk Paulus zag.

Ge moet niet verwachten dat dit spreken in zich behelst, opgetrokken te worden tot in den derden hemel, Of ge moet niet verwachten een hoorbare stem, gelijk de Vader riep, *Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem*, Mark. 9:7. Wij zullen u niet leiden tot geestdrijverij.

Wilt ge dan eens weten wanneer God tot de ziel van vrede spreekt en de wijze hoe?

1. Vooreerst, dan spreekt God tot de ziel, en zegt: *Ik ben uw heil*, als hij haar bewerkt door zoete beloften, die haar in den Naam Gods toegepast worden. Zij leest of hoort lezen; zij onderzoekt het Woord; daar komt zo een zoete belofte op haar harte werken; ‘t komt zo op zijn pas; ‘t valt gelijk de dauw op ‘t kruid en gelijk de druppelen op ‘t nagras. David had dat al ondervonden; daarom bad hij: maakt mij levendig, naar Uw toezegging, Ps. 119:154. Onverwachts komt daar een belofte, op ‘t harte werkende, die zij menigmaal niet weten waar zij staat in den Bijbel.

2. Ten tweede, de Heere zegt tot hunne ziele: *Ik ben uw heil*, door de Sacramenten; het snoer dat aan het venster was van Rachab, de hoer, het betekende haar, dat zij en haar huis zouden verschoond worden; het bloed aan den wand van Israëls huizen was hun een teken dat de slaande engel voorbij zou trekken. De trouwring betekent: de trouw des bruidegoms, schoon dat de bruidegom niet spreekt. In den Doop zegt God daar niet klaar: *Maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den Naam des Heeren Jezus en door den Geest onzes Gods*, 1 Kor. 6:11. In 't Avondmaal verzekert God daar niet door de panden, als de dienaar spreekt: *De drinkbeker der dankzegging, dien wij dankzeggende zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams Christus?* 1 Kor. 10:16. Die panden, zegt God, spreken van Mijnentwege.
3. Ten derde, dan spreekt God tot de ziel: *Ik ben uw heil*, als hij haar door 't geloof doet leven in geloofsoefeningen. Want het geloof ziet God, het loopt naar den Heere; door dat geloof spreekt Abel nog nadat hij gestorven is; Alzo God over Zijn gaven getuigenis gaf, Hebr. 11:4.
4. Ten vierde, dan zegt de Heere tot den ziel: *Ik ben uw heil*, als zij vervuld worden met vruchten der gerechtigheid, als zij voortgaan van deugd tot deugd. Uit de vruchten wordt de boom gekend; want een goede boom brengt voort goede vruchten.
5. Ten vijfde, weet ge op wat wijze de Heere nog zegt tot de ziel: *Ik ben uw heil*. Hij doet het door Woord en Geest.

De Heere doet het door het Woord.

Let eens op als een kind Gods het Woord hoort, leest, overdenkt, zo vindt hij het ganse Woord door, van achteren tot voren, overal heeft de Heere gezaaid klare, ontwijfelbare, tastelijke kentekenen voor hem, waaraan men weten kan dat hij God tot zijn deel heeft; dan zegt de Heere: (Jes. 57) bij de verbrijzelden, de nederigen, bij die wil Ik wonen, de treurenden zal Ik vertroosting wedergeven. Zulken zijn zalig, (Matth. 5), armen van geest, treurigen, zachtmoedigen, hongerigen en dorstigen; daar zet de Heere ons voor dat zulken God tot hun deel hebben. Ps. 14 en Ps. 24, daar geeft de Heere al weder klare kentekenen wie er op den berg des Heeren zal verkeren. Die kentekenen en merktekenen ziet de ziel; zij proeft het, zij stemt dat toe; dat geloof ik van ganser harte, zegt de ziel; dat alleen die zo gesteld zijn. Als Gij daar in Uw Woord ter nederstelt, zalig zijn, dat probeer ik, dat stem ik toe, zegt zij. En zo getuigt de Geest in hen, dat de Geest in 't Woord de waarheid spreekt, Dat zijn rechte merktekenen van dezulken die God tot hun God hebben! Dat is dan het eerste dat de ziele zulk een klare toestemming geeft aan 't Woord en de kentekenen die God daar ter neder stelt.

2, Ten tweede, dan komt de Geest en zegt: al wie treurig is, al wie verbrijzeld, gebroken, verslagen, hongerig en dorstig is, die zo gesteld is heeft God tot God. Dat is dan die Geest in 't harte.

3. Ten derde, daarop gaat die ziel in een eenzame plaats en zondert zich af van alles en gaat in hare binnenkamer en zegt: Heere hier kom ik om curieus en oprecht te onderhandelen over een groot werk. En zij betuigt en zegt: Heere, ik heb geen' lust om mijzelf te bedriegen; Heere, zegt ze, *doorgrond mij, o God, en kent mijn harte; beproeft mij, en kent mijn gedachten. En ziet of bij mij een schadelijke weg zij en leidt mij op den eeuwigen weg*, Ps. 139:23,24. Zij legt dan zichzelf nevens die klare merktekenen en zegt: mijn ziel handelt getrouw in des Heeren tegenwoordigheid. Antwoordt op 't geen ik u vraag en lieg niet. Heeft God uw harte geraakt, zijt gij niet verbrijzeld geweest, zijt gij een verlegene, zijt gij een

treurige, kom, mijn ziel, zegt ze, spreek hier de waarheid, ik betuig het u. Hoe dikwijls zal het u nog betuigen, zegt ze. Daarop zegt de ziel: ik kan het niet ontkennen, zo een ben ik; ik kan 't niet langer meer verbergen. Daarop volgt dan de conclusie: ergo, ik ben een kind Gods; God is mijn God. En die conclusie is eer van den Geest; want de conclusie durft de ziel niet maken. Ziet dat eens in David; hij had de verbrijzeling, de belijdenis van zonden, maar hij durfde de conclusie en 't werk niet opmaken en bad: *En de vrijmoedige Geest ondersteune mij*, Ps. 51. Wij kunnen het u niet beter als door een gelijkenis tonen: daar schrijft iemand een' brief, zij is geschreven; daar is de kaars, daar is 't 'lak; nu moet er een hand komen die het zegel daarop drukt. Zo is 't ook met zo een ziel. Daar is de genade; maar zouden zij verzekerd zijn, dan moet de Geest van God komen en zetten het zegel daarop. Hoe spreekt God nu tot haar: *Ik ben uw heil*, door den Geest? Ziet, dat is een zwaar stukje, al zo zwaar als Simsons raadsel was uit te leggen; ja, al zou zwaar als de droom van Nebukadnezar. Maar indien gij maar de minste genade bezit, dit zal u niet vreemd voorkomen. Wilt ge dan eens zien wanneer God tot de ziele zegt: *Ik ben uw heil*, door Zijn' Geest?

De Heere brengt dan zo een wonderlijke stilte in de ziele; al de bestrijdingen, donkerheden, aanvechtingen, moedeloosheden en alles 't geen de ziel ontroeren kan, 't gaat al weg; daar komt zulk een stilte in de ziel, zij weet niet wat het is, al de vijanden gaan weg. De Heere zegt: Ziele, kom, zet u hier in 't eenzame, in stilheid. Wij kunnen 't u niet beter doen zien, als toen Elia in de spelonk was. *De Heere was ook in de aardbeving niet; en na de aardbeving, een vuur, de Heere was ook in 't vuurniet; en na het vuur, het suizen van een zachte stilte*; 1 Kon. 19:11,12. Zo is 't ook met de ziel; al de nevelen, al de donkerheden gaan uit het hart weg. Dan komt de Geest en zegt: ziet gij nu wel wat er in u is van Mijn werk, kent ge Mijn werk wel en kent ge het werk van uw natuur wel; ziet ge nu wel onderscheid tussen Mijn werk in de genade in u en tussen uw natuur? Eveneens gelijk Paulus: *Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds*. Rom. 7:23. Zo geeft de Heere die ziel te zien, wat genade of natuur in haar is. hij toont haar wat zij bezitten van Gods goedheid en wat dat de genade in haar is. dan verwekt de Heere in haar een innige drift om over haarzelf te oordelen. Daar komt de Heere en zegt: wat oordeelt ge van uw staat? En Hij zet haar zo vast dat zij er niet van tussen kan; de ziel durft niet antwoorden, maar 't is of de Geest in haar getuigt dat zij een kind Gods is. en dat gaat zo klaar en tastelijk toe, alsof het met een hoorbare stem tot haar gezegd werd uit de Hemel; zodat de ziel moet zeggen: Heere Gij hebt mij overreed, Gij zijt mij te sterk geworden. Die ziel raakt als in een nauwe verbintenis met den Heere. Nu zegt ze: Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn harte verwijd zult hebben. Ps. 119:32. Ja, in die omstandigheid zo tart zij de vijanden uit; dan zegt ze: *Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking of benauwdheid, of vervolging of honger of naaktheid of gevaar of zwaard?* (Gelijk geschreven is: *want om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood; wij zijn geacht als schapen der slachting*) *Maar in dezen allen zijn wij meer als overwinnaars, door Hem die ons lief gehad heeft. Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch Engelen, noch overheden, noch Machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere*, Rom. 8:35-39. Nu kan ik niet meer twijfelen, Gij zijt mij te sterk geworden! Zij brandt in liefde en zij wil het al naar God brengen. Dit is nu Davids bede en zijn verzoek tot God in den hemel.

III. Nu hebben wij dan te bezien hoe David door dit spreken tot zijn ziel alles zou te boven

komen. 't Is of hij zeggen wilde: ik sta in een duisternis, mijn vijanden zijn zeer vele. Geeft Gij mij geen licht en redding van buiten? Wel, verander eens deze doodschaduw in een aangename morgenstond. *Zegt tot mijn ziel, Ik ben uw heil!* Wel, David, wat Zou het dan wezen? Dan zegt hij, zou ik het wel al te boven komen, dan heb ik genoeg, laat het dan gaan zo het wil, ik zal de wereld laten woelen.

TOEPASSING

Ziet, toehoorders, dit is de bede van den koning David tot den Koning van den hemel. Hij zegt: Heere, vergewis mij van Uw gunst,

Toehoorders, denkt ge niet in uw harte; zulken zijn gelukkig, die verzekerd zijn dat ze God tot hun deel hebben; ja, ze zijn toch gelukkig? Hoe weinigen zijn er onder ons; die zo langs de straten gaan, hoe weinigen zijn er die zo in de kerk komen! Maar weet ge toehoorders, wat voor mensen veel onder ons zijn?

1. Vooreerst, daar zijn er zulken die niet eens denken om hun ziel, alsof zij geen kostelijke ziel te verliezen hadden.
2. Ten tweede, een ander zorgt er niet voor, want hij denkt en beeldt zich in dat zijn ziel te niet gaat.
3. Ten derde, er zijn er onder ons die wel zouden zeggen: *Ziel, gij hebt vele goederen die opgelegd zijn voor vele jaren, neemt ruste, eet, drinkt, zijt vrolijk*, Luk. 12:19. Anderen zouden dit werk wel bespotten en zij zouden wel zeggen: het kan niet wezen dat men kan verzekerd zijn van zijn zaligheid. Maar, zondaar, wij verzekeren u dat dat zo is; dat werk geschiedt tastelijk. Anderen bedriegen zichzelf en zeggen, dat de Heere tot hun zielen gezegd heeft: *Ik ben uw heil*; zij zeggen dat zij den Geest hebben, schoon dat zij naar het vlees wandelen. Wij vragen u, en antwoordt, zondaar, wij betuigen u bij den Heere: wanneer heeft de Geest dat gedaan? Onder welke bediening? Op wat tijd? Wat plaats is er getuige van? Kunt gij den Heere wel tot getuige er over aanroepen, zondaar! De Heere zegt zowel dat dezulken geen heil bij God hebben, goddelozen, geveinsden.

De Heere stelt daar klare kentekenen in 't Woord, dat alle goddelozen, dronkaards, dieven, gierigaards, geveinsden, nabij Christenen geen heil bij God hebben.

Wij zeggen u: zondaar, bedrieg u niet. Wij willen u tonen waaraan het werk van dezulken te kennen is, dat maar presumptie (verbeelding, waan) is; wij willen u dan zekere en klaarblijkelijke kentekenen geven, waaraan ge kennen kunt of 't maar uit presumptie is

1. Vooreerst, daar 't maar uit presumptie is die zal een heimelijke en innige vijand zijn van een onderzoekende bediening; dat kan hij niet dragen. Ge moet mij zo na niet komen, gelijk Felix; hij werd zo bevreesd en bevende, dat hij mocht zeggen tot Paulus: *Voor ditmaal gaat henen, en als ik gelegener tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen*, Hand. 24:25. Hij, kon het niet langer dragen. Het kon hem ontroeren als hij er om denkt dat hij eens beroerd geweest is onder een predicaatie.
2. Ten tweede, zulken die uit presumptie maar spreken, zijn hieraan te kennen. Zo een is zelden of nooit te krijgen tot zelfonderzoek; willen altijd wel over eens anderen staat oordelen; zij willen altijd een' ander uithoren, maar komt men tot hen, dan zijn zij nooit thuis. Denkt gij dat dat altijd het rechte werk is? De kerk sprak anders, als zij zei: *laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken*, (en) zegt de Heere: *Doorzoekt uzelfven nauw, ja doorzoekt nauw, gij volk dat met geen lust bevangen wordt*, Zef. 2:1.

3. Ten derde, zulken die met presumptie over hun staat oordelen, zijn hieraan te kennen; hij onderzoekt zichzelf niet naar het Woord; zij oordelen buiten en tegen het Woord. Op wat schriftuurplaatsen, op wat kenteken, op wat bewerkingen, op wat grond bouwen zij?
4. Ten vierde, dezulken hebben weinig strijd; daar volgt geen strijd op; hij is allemans vriend, hij is altijd gerust; bij de vromen is hij vroom, bij de goddelozen goddeloos; hij schikt zich naar den tijd; hij is altijd gerust en zeker, (Job. 12).
5. Ten vijfde, wier werk uit presumptie is hebben de Godsdienst niet lief, het Woord hebben zij niet lief; de geestelijke, ontroerende bewerkingen hebben zij niet lief.
6. Ten zesde, zulk een haat het nauwe, precieze en godvruchtig leven. Spreekt men hem eens aan, hij kan dat niet dragen, Als men eens zei: onderzoekt u toch; de oprechten in den lande zijn de voorwerpen van uw haat; het nauwe leven is 't voorwerp uw' afkeer, . . . de wereld zal toch zeggen: wel wie kan er zoo precies en nauw leven? Ja, zo trachten Gods kinderen te doen, door de genade Gods en de kracht des Geestes. Ziet, overlegt dit toch, doet dit toch! Hebt ge lust of zijt ge nog met geen' lust bevangen. Wel, zondaar, zoudt gij uw huis wel op zo'n lossen grond bezitten willen, als gij nu op inbeelding en presumptie uwe kostelijke ziele waagt en bouwt op een' zandgrond en een gebroken rietstaf?

Wilt ge nu enige klare kentekenen hebben, waarop ge staat kunt maken of uw werk enkel presumptie of inbeelding is; of dat het waarlijk zo is dat de Heere tot uwe ziel gezegd heeft: *Ik ben uw heil*.

1. Vooreerst, kinderen Gods, legt uw hert nevens de stukken. God geeft dit nooit als na een heilige verlegenheid als 't harte verbrijzeld en gekneusd is, volgens des Heeren belofte, (Jes. 57). Dien balsem giet de Heere niet als in rode wonden.
2. Ten tweede, wilt ge weten of uw werk recht is? Gods stem is klaar, 't is zo majestueus dat ge er niet aan kunt twijfelen; dit goddelijk licht wordt bij zijn eigen licht gekend. Hoe weet gij dat de zon schijnt als bij haar eigen licht? Hoe wisten de profeten dat de Heere in hen sprak, als de Heere dat spreekt tot die ziel? Zij kan het vatten. Wel, zie eens, in 't natuurlijke kent de man de stem van zijn vrouw en de vrouw de stem van haren man. Ziet een schaapje, het kent de stem zijner herderen. Wel, denk, heeft God dat in de nature van mensen en beesten gelegd, hoe veel te meer legt Hij dat klaar in de ziel.
3. Ten derde, wilt ge weten of uw werk recht is? Wel, daar de Heere zegt tot de ziel: *Ik ben uw heil*, wel, dat mens ligt wachtende op den Heere; hij wordt vurig, opgetogen, hij zinkt weg van verwondering, als de Heere hem eens inleidt in die eeuwige en vrije verkiezing. En dat altemaal met toepassing op zichzelf en met applicatie op hunne zielen. Dat mens is nederig en blijde en zou wel zeggen met Jacob: *Ik ben geringer dan alle deze weldadigheden, en dan alle deze trouwe*, Gen. 32:10. En met David: wat zal Uw knecht nog meer zeggen? Heere, Heere, Gij kent Uw knecht, Heere, Heere! 't Is of hij zeggen wil: de woorden ontbreken mij.
4. Ten vierde, dan is 't werk oprecht als er heilig leven op volgt. De ziel wil haar met een gaan afscheiden; zij wil anders gaan leven, De troostende Geest is ook een Heilige Geest.
5. Ten vijfde, daar is 't werk recht; dat mens heeft de onderzoekende bediening lief, hij gaat niet gaarne te kerk om profetische verklaring te horen, hier van Joden, daar van Heidenen, psalmen op een komedianteske wijze te horen verklaren; daar bij wordt mijn ziel niet gevoed, zegt hij; hij zegt liever: *Doorgrondt mij, o God en kent mijn*

harte, beproef mij, Ps. 139:23.

6. Ten zesde, daar volgt strijd op; de satan gaat ze weer bestrijden, want niemand doet hem zoveel afbreuk als een verzekerd christen; daarom, die zijn hem in den weg; ziet dat in Paulus, als hij was opgetrokken geweest in den derden hemel; niet lang daarna of hij krijgt een scherpe doorn in 't vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, 2 Kor. 12:7. En ziet den Heere Jezus, zodra Hij gedoopt is, komt aanstonds de satan verzoeken, (Matth. 4). Hij zoekt ze aanstonds te doen twijfelen.
7. Ten zevende, daar 't werk recht is, de Geest zegt het naar het Woord.
8. Ten achtste, hij heeft lief die de sprake Kanaäns kennen, die den weg en 't werk kennen, *ik ben een gezel aller die U vrezen*, Ps. 119:62, met die willen zij zuur en zoet uitstaan, gelijk Mozes; met die zouden zij de wereld uitreizen, Hij zal zegenen die den Heere vrezen, de kleine met de grote, Ps. 115:13.

Ziet daar, onderzoekt u nu,

1. Vooreerst, de eerst beginnende die eerst op den weg komen, zullen wel zeggen: dat heb ik nog nooit ondervonden! Wij antwoorden u: 't is nog uw tijd niet, de Heere komt juist niet ter eerster, wel ter derder, wel ter zesder, wel ter negender ure. De Heere wil u beproeven of gij Hem na zult gaan.
2. Ten tweede, zijn er anderen die verder op den weg gekomen zijn en evenwel het nog niet ondervonden hebben, wij vragen u: ontkent gij het niet, hoe had ge het uitgehouden tegen den duivel?
3. Ten derde, hebt gij evenwel niet zoveel genade gekregen om bij den Heere te blijven, wacht nog wat, hebt ge begeerte om het te krijgen, wacht nog wat, en al is 't dat ge 't niet kreeg, wandelt dan door het geloof en kleeft den Heere zo achterna. En wilt ge eens zien waar 't vandaan komt dat ge het niet ondervindt?
1. Vooreerst, gij kent al menigmaal de stemme des Heeren niet, gelijk Samuel, (1 Sam. 3).
2. Ten tweede, gij Let niet genoeg op Gods stemme, ge let meer op uw hart en op de wijsmakinge van den duivel.
3. Ten derde, ge woelt te veel in de wereld. Wel, als er veel geraas is kan men dan iemands stemme horen?
4. Ten vierde, het komt vanwege uwe alteraties (veranderingen), moedeloosheden en benauwdheden, gelijk Job: hij zei: *Indien ik roep en Hij mij antwoord; ik zal niet geloven dat Hij mijn stemme ter oren genomen heeft*, Job 9:16. *Doch zij hoorden naar Mozes niet, van wegen de benauwdheid des geestes*, Exod. 6:8.

Men is zo beklemd. Zo is dan ongeloof en misnoedigheid al menigmaal de oorzaak dat zij geen meer licht hebben. Mij dunkt, daar zullen er ook wezen onder Gods kinderen, die zeggen: ik zou nog kunnen denken dat ik die inspraak genoten heb, maar gij zegt dat er heilig leven op volgt en dat zie ik niet! Wij antwoorden u: als uw zuchten en tranen tot den Heere gaan en dat over uw onheilig gedrag, is dat geen heiligheid, hebt ge geen smart over uwe ongelijkvormigheid voor den Heere, wenst en zucht gij niet om heiliger te wandelen? Dat is heiligheid, want de Heere neemt de oprechte begeerte voor de daad aan.

Daarom, kinderen Gods, weest niet te zeer verslagen, wil de satan u moeite aandoen. Houdt uw licht en de keuze vast; zegt: om geen waarom wil ik dat mij uit de hand laten wringen, om geen waarom wil ik den Heere verlaten. Daar was er eens een, die zei zeer zoet: een atheïst die vreest te sterven, omdat hij denkt dat hij te niet gaat; een twijfelende Christen die vreest ook te sterven, omdat hij niet weet wat zijn deel wezen zal. Maar zegt hij, een

verzekerd Christen die is blij als hij denkt om te sterven, want hij weet waar zijn plaats wezen zal. Maar 't is ook zo de waarheid!

Wij bidden u, kinderen Gods, rust toch niet, maakt toch dit stuk vast. Hebt ge het nog niet genoten? Rust niet voordat de Heere uw begeerte geeft. Of kunt gij den Heere missen? Kunt gij het zonder Hem stellen? Wel, als ge den Heere geniet, hebt ge aan hem niet genoeg?

Maar, zondaar, die dit nog niet kent, ach dat de Heere u eens ontdekte! Want verbeelding te hebben van zijn eeuwig welzijn, is zo slim als wanhoop. Wij wensen u geen van beiden toe, het een noch het andere; maar weet dit: ge mocht voorspoedig zijn en een geruste en slapende consciëntie hebben, maar uit 't harte zal 't al van u genomen worden.

Maar, kinderen Gods, gij kunt zeggen met Asaf, waarmede ik ook afbreek: *Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op der aarden. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de rotssteen mijns herten, en mijn deel in eeuwigheid*, Ps. 73:25,26. Amen.

Negende predicatie over Johannes 21:15B

“Simon Jona’s zoon, hebt gij Mij liever dan dezen? Hij zei tot Hem: Ja Heere, gij weet dat ik U liefheb.”

Het is zeer opmerkelijk dat wij lezen, Spreuk. 20:5. *De raad in het hart eens mans is als diepe wateren; maar een man van verstand zal die uithalen*. Daar schuilt somtijds iets in het hart; de een wil er wel eens achter komen, de ander verbergt het; maar een man van verstand haalt wel eens die gehele geest uit.

Ziet, dat vinden wij klaar in Jozef. Zij komen om brood tot Jozef; Jozef kende zijn broederen wel, maar zij kenden hem niet. Hij handelde ook verstandig; hij wilde hunnen ganse geest uithalen; hij zegt: gij zijt verspieters; komt gij om te zien waar het land bloot is? zij zeggen: *neen mijnheer, wij, uw knechten, waren twaalf broeders, een mans zonen; de jongste is nog bij onze vader en een is niet meer*. Dus wist dan Jozef dat hij een broeder had, Benjamin. Maar hij wilde hun ganse geest uithalen, hij wilde eens weten of zij met Benjamin ook zo gehandeld hadden, gelijk met hem. Hij, dat willende zien, zei: Gij zult niet weer tot mij spreken, tenzij dat gij Benjamin meebrengt. Zij gaan dan heen en halen hem. Jozef dan ziende dat hij nog leefde, wilde nog verder den geest uithalen; hij wou eens zien of zij ligt van Benjamin zouden afscheiden; 't was hem nog niet genoeg, hij wist nu hunnen welstand, maar hij moest hen eens beproeven of zij hem daar laten zouden en ligt van hem scheiden. Hij laat den beker in Benjamin's zak leggen, hij houdt hem daarom schuldig, hij wil hem gevangen houden. Zij willen zichzelf voor hem geven. Toen had hij genoeg gezien. Hij maakt zich bekend.

Dat deed Joab omtrent David. Hij wou eens weten wat in zijn hart was. Hij wist geen raad om het zelf er uit te halen; hij gebruikt die Tekoïtische vrouw en zo kwam hij er ook achter.

Zo deed de Heere Jezus met de Cananese vrouw. Hij wou het ganse hart uithalen; Hij sloeg ze gedurig pal af. Zij houdt evenwel aan en zegt haar gans harte uit, zodat de Heere Jezus mocht zeggen: O vrouw, groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wilt, Matth. 15:28.

Zo handelde Jezus ook met de Emmaüsgangers; Hij komt bij hen en wil ook hunnen ganse geest uithalen. Hij zegt: *wat redenen verhandelt gij onder elkander, waarom zijt gij zo droevig?* Zij geven hem antwoord. Hij haalt hun ganse geest uit, zodat als hij verder wilde gaan, zij hem dwongen of hij verder bij hen blijven wilde.

Op die wijze handelt Christus ook hier met Petrus. Hier lag ook wat in 't hart, hier schuilde ook wat, want Petrus had zijn Heere openbaarlijk verloochend; hij had zijn val wel in 't heimelijk en in 't verborgen beleden en betreurd. Dat was al wel; maar de Heere wil ook den ganse geest uithalen, Hij wil dat Petrus ook in 't openbaar belijdenis en berouw toont.

Hier in dit kapittel verschijnt Christus na Zijn opstanding aan zeven discipelen. Wij hebben te bezien:

- I. Vooreerst, de grote vraag die de Heere hier aan Petrus doet: *Simon Jona zoon, hebt gij Mij lief?*
- II. Ten tweede, de antwoorden van Petrus: *ja, Heere!*

I. Christus deed hier een vraag; Hij deed al meermalen eens een vraag. Dan was 't eens tot de discipelen: *Wie zeggen de mensen, dat Ik de Zoon des mensen ben?* Matth. 16:13.

Dan wederom : *Maar, gij, wie zegt gij dat Ik ben?* vs. 15. Dan eens: *Wat redenen zijn dit, die gij wandelende onder elkander verhandelt?* Luk. 24:17. Dan weer: *Wat dunkt u, Simon? De Koningen der aarden, van wien nemen zij tollens ofte schatting? Van hare zonen ofte van den vreemden?* Matth. 17:25.

Hij doet dan hier ook een vraag; Hij sprak Petrus aan. Wie Petrus is? Hij was van nature een zondaar, hij was een Jood, een kind Abrahams, doch te gelijk een kind des duivels, een kind des toorns gelijk de anderen; hij werd zeer wonderlijk bekeerd; van zijn wonderlijke bekering lezen wij (in) Markus 1. Hij was daar bezig om te vissen en om netten te vermaken met zijn broeders; daar komt de Heere Jezus en zegt: kom, volgt Mij, Ik zal u een visser der mensen maken. O wonderlijke genade van God, een vreemd Mens te volgen en dat op zo weinige woorden en zulke wonderlijke woorden! Zij verlaten hun netten met hun vader en volgen Jezus na als lammeren. Hij was door den Heere Jezus tot Apostel verkozen, hij was een jongeling, moedig als een jonge leeuw, hij was een van de eerste en oudste van Christus discipelen, hij sprak doorgaans als de anderen zwegen.

Wilt ge nog eens weten wie Petrus was?

Hij was wel de ijverigste, maar hij had een grote zonde begaan, die wel terdege zo rood als scharlaken was. Hij had verloochend zijnen lieven Zaligmaker, hij had er wel tranen over gestort; maar was nog niet geestelijk hersteld; dit vindt men in dit kapittel; na zijn val leest men niet meer van groter fouten, als alleen dat hij een kleine geveinsdheid beging. Hij had geheten Simon, 't welk' te zeggen is: God heeft mij verhoord, gelijk Lea eens zei: De Heere verandert zijn naam. Hij zegt: Gij zijt Simon, de zone Jona: gij zult genaamd worden Cefas, 't welk overgezet word Petrus, Joh. 1:43; omdat hij gebouwd was op dien enigen hoeksteen en fundament, omdat de Heere onwankelbaar zou zijn dien hij prediken zoude, dat een grote zegen was. Want als Jacob eens zei tot den engel met wien hij worstelde; *ik zal u niet laten gaan voor gij mij zegent, zo zei hij: Uwe naam zal voortaan niet Jacob heten, maar Israel. Want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen en hebt overmocht*, Gen. 32:28. De Heere heeft Simon ook een anderen naam gegeven. Waarom, noemt hij hem dan nog bij zijn eersten naam; waarom trekt Hij den naam van Petrus als in?

1. Daarom, vooreerst, trok God den naam van Petrus in, dien hij in zijn bediening gekregen had, omdat hij de belijdenis, bij welke hij zijn naam gekregen had, als ingetrokken had in de verloochening van den Heere Jezus. Zo wil de Heere Jezus ook zeggen: Ik trek uw naam in, omdat gij Mij verloochend hebt.
2. Ten tweede, omdat de Heere hier als een zachte censure gebruikte, 't is of de Heere zeggen wilde: Petrus, gij zijt waardig gecensureerd te worden en uwe bediening te missen voor een tijd.
3. Ten derde: hij noemt hem Simon en niet Petrus, om hem nederig te maken. Al is 't dat Gods kinderen veel licht, troost en blijdschap genieten, de Heere ziet gaarne dat zij nederig blijven; Hij wil dat ze altijd gedenken zullen aan hun vorige staat wat ze geweest zijn, opdat ze zich niet te zeer verheffen zouden op 't geen zij genieten. Zo noemt Jezus hier Petrus, Simon Jona's zoon, om hem te doen gedenken wat hij was eer Christus hem geroepen had, een slecht mans zoon, Jona's zoon, een visser. 't Is zoet opgemerkt van de godgeleerden dat de Heere die twee profeten, die hij de heerlijkste gezichten getoond heeft, Ezechiël en Daniël, beiden *mensenkind* noemt. Waarom? Om hen nederig te maken. Zo doet de Heere hier ook. Hij zegt: Petrus, gij hebt wel de sleutels om te sluiten en te ontsluiten; ja, U geef Ik last om eerst tot de heidenen te gaan, (Hand. 10). Maar om hem nederig te maken zegt Hij: *Simon Jona zoon!* De Heere doet hem een vraag. Hij werd eens gevraagd van een dienstmaagd; hier doet Jezus ook een vraag: *Simon, Jona zoon hebt gij Mij lief?* Waarlijk, een grote vraag om te beantwoorden! Mocht hij niet wel zeggen: mij is bange? De Heere Jezus wil weten of er liefde in zijn harte was; ja hij vraagt: *hebt gij mij liever dan deze?* Dan deze zes discipelen die hier bij staan? Daar is dan de liefde de grootste deugd die er is; *Doch de meeste van deze is de Liefde*, zegt Paulus, Cor. 13:3, want zij zal in den hemel plaats hebben. Niemand kent de liefde, als die ze bezit.

Laat ons dan de liefde een weinig bezien, waarin zij bestaat.

1. Vooreerst, 't is de liefde eigen het geliefde te waarderen en hoog te achten en daar prijs op te stellen. Zo wil Jezus dan zeggen: Petrus *hebt gij Mij lief?* Wel, Simon, uwe liefde is wel zo geweest dat ge Mij gewaardeerd hebt boven uwen vader en uwe moeder, zodat gij hen verlaten hebt om Mij te volgen; maar hebt ge Mij wel liever gehad dan uw leven; hebt ge Mij gewaardeerd boven uw leven, hebt ge uw leven niet dierbaarder geacht dan Mij, als ge Mij verloochend hebt?
2. Ten tweede, 't is de liefde eigen naar hetgeen zij lieft en bemint te dorsten, dat te begeren, niet te kunnen rusten of voldaan te zijn voor men 't geniet. Zo wil dan Christus zeggen: wel, Simon, is al uwe begeerte en verlangen naar Mij, kunt gij 't gemis wel dragen, kunt gij zonder Mij leven, kunt gij 't zonder Mij stellen?
3. Ten derde, 't is de liefde eigen 't geen men lieft als men dat geniet dan is men zo voldaan en tevreden, 't genot is zo zoet en beminnelijk. Wel, Simon, is Mijne genieting en tegenwoordigheid u dan zo zoet en beminnelijk? Kunt gij zeggen: 't is mij goed hier te zijn?
4. Ten vierde, 't is de liefde eigen, smart te hebben als men 't geliefde verloren heeft, of dat er zo een wolkje tussenbeide komt. Wel, Simon, daar is hier vrij al wat tussen gekomen, om Mijne liefde tot u te verminderen of in te trekken. Smart u dat, of kunt gij 't gemis van Mijne vriendschap dragen?
5. Ten vijfde, 't is de liefde eigen dat men degene dien men liefheeft, zoekt op te passen en te behagen; men zoekt hem geen ongenoegen te geven. Maar, Simon hebt gij Mij lief, zoekt ge Mij in alles te behagen? Wel, indien gij Mij lief hebt, *zo bewaart Mijne*

geboden Joh. 14:5.

6. Ten zesde, 't is de liefde eigen dat men zich geheel overgeeft aan dengenen dien men lief heeft en had men iets beters als zichzelf, men zou 't geven. Zo ook Simon, Jona zoon, wilt gij u geheel aan Mij overgeven en zo gij iets beters had, zou gij het geven? De Heere zet hem zo vast dat hij er niet van tussen kan. Hij zegt: Kom, als een man, Ik vraag u dat, geef antwoord, brandt uwe liefde nog of is die vuurvlam uitgeblust? Zijt gij een Apostel en hebt ge geen liefde voor Mij? Zo, zijt gij maar een klinkende metaal, of luidende schelle geworden, (1 Cor. 13) Mocht de Heere niet wel zeggen: wel, heb Ik er geen twaalf uitverkoren en een uit u heeft den duivel! Wel, Simon, zijt gij ook een duivel? De Heere vraagt niet alleen: *Simon, hebt gij Mij lief*; maar hij vraagt nog eens: *hebt gij Mij liever dan deze*. Wie waren deze? Weet ge wie? Thomas, die had wel een vlek van ongelooft, maar die was vrij wat anders dan van Petrus. Nathanaël, die een goede getuigenis van Christus gekregen had; want daar staat: Jezus zag Nathanaël tot hem komen, en zei van hem: Ziet waarlijk een Israëliet, in welken geen bedrog is, Joh. 1:48. Daar waren de twee zonen Zebedeüs, de een was Johannes, die discipel waarvan getuigd werd dat hij Jezus liefhad, die aan 't Avondmaal op de borst (van) Jezus viel; de andere was Jacobus, die daarna als martelaar gestorven is, (Hand. 12). En nog twee anderen waren er bij, maar de Geest noemt ze niet. Dit weten we dat het lievelingen en discipelen Christus waren, want hij noemt ze: *Kinderkens, hebt gij niet enige toespijs*, Joh. 21:5. Aangenaam voor hen te horen 't getuigenis dat de Heere hier van hen geeft. Zij hadden zulke vlekken niet gelijk Petrus; zij hadden hem wel allen verlaten; de Heere zegt dan: kom, Simon hebt ge Mij liever dan deze? Mochten zijn gedachten niet vermenigvuldigen, mocht hij niet wel zeggen: mij is bange? Wat zal ik antwoorden? Mocht hij niet wel zeggen: wel, Heere, waarom dat zo particulier? Want hij wist het einde niet waarom Christus dit vroeg. Mocht hij niet wel gezegd hebben: wel, Heere, Gij vroeg op een anderen tijd zo particulier niet; Gij deed het in 't generaal als Gij zeidet: Wie zeggen de mensen, dat Ik de Zone des mensen ben? Matth. 16:13; nu doet Gij 't aan mij in 't bijzonder, Ja, Simon, de Heere heeft er billijke redenen toe. Weet ge wat voor redenen?
1. Vooreerst, wel de Heere wou eens den ganse geest uithalen, om hem een openbare boete te laten doen. Wel, daar is Johannes, die stond nog onder Mijn kruis, dien sprak Ik aan en zei: *Ziet uw moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn huis*, Joh. 19:27. Hebt gij Mij liever dan deze?
2. Ten tweede, de Heere had er reden toe, hij wou als 't ware zeggen: wel, Petrus, gij zijt zo een voorbarig man, gij zijt altijd de eerste; 't is of gij alleen de liefde had. Wel, eer Ik stierf woud met mij sterven, ja, gij woud met Mij in den dood gaan!
3. Ten derde, Simon hebt gij Mij liever dan deze? Wel, na Mijn opstanding, gij waart alweer de eerste, gij liep naar 't graf, ja, ging in 't graf; ja, wat meer is, als Ik op de zee wandelde en u werd gezegd: *Petrus, de Heere is daar*; gij werpt u aanstonds in 't water, gij verlaat het scheepken, gij waart alweer de eerste! Wel Simon, *hebt gij Mij liever dan deze*? Had Petrus gedacht aan zijn val, hij had wel ingetrokken. De Heere Jezus voreg hier dit na het middagmaal; somtijds at hij met hen en ontkwam uit hun gezicht, gelijk bij de Emmaüsgangers. Maar hier niet. Zij hadden hier het middagmaal gehouden; de Heere Jezus had meegegeten, zo 't schijnt, want Hij zei: *Kinderkens hebt gij niet te eten*; niet omdat Hij 't van node hadde, maar om hun geloof te versterken. Hij komt dan met een zoet discours (gesprek) over tafel; dat

deed hij wel meer, ziet Joh. 14-17. Dat was ook zijn discours over tafel. Hij wil ons tonen dat wij ons ook zo zullen gedragen en zo eten zullen. Waar zit men zo over tafel? En zo nog al iemand 't wil doen, daar is men tegen en zo men er al nog niet tegen is, 't gaat wel als men hem niet te na komt. Petrus dan, gevraagd wordende, kan er niet van tussen, hij moet antwoorden, hij doet dit ook.

II. Ten Tweede, weet gij hoe hij het doet?

1. Vooreerst, Heere ik heb U lief.
2. Ten Tweede, ernstig; *Gij weet alle dingen, gij weet dat ik U liefheb.*
3. Ten derde, modest (bescheiden) en zedig.
 - Vooreerst, hij antwoord eenvoudig: *Ja Heere, Gij weet dat ik U liefheb.* 't Is schoon als men in eenvoudigheid antwoord. Hij wist wel dat hij den Heere lief had, hij had de wedergeboorte ondervonden, hij had zijn fout hartelijk beweend, hij wist hoe zijn hart gebloed had, hij had 't uit vrees gedaan, ja hij wist wel dat hij nog niet geheel weggeworpen was. Hij wist dat de Hovenier niet meteen de ranken afsnijdt, al hangen zij wat verslingerd, maar hij zal ze ophelpen en vastbinden. Zo wist hij dat de Heere ook doen zou, hij wist dat de Heere hem nog liefhad.
 - Ten tweede, hij antwoord ernstig: *Heere, Gij weet alle dingen.* Wat is dat te zeggen? Wat gaf Petrus daarmee te kennen?
 1. Vooreerst, een diepe betuiging over de Alwetendheid: zo zei de halve stam van Manasse: *De God der goden, de Heere, die weet het, Israël zelfs zal het ook weten*, Jozua 22 : 22. De duivel kon dat: *God weet het*, zei hij in 't Paradijs, (Gen. 3). Paulus zei ook zo: *Heere, Gij weet dat ik U liefheb.* Dan was 't: *Want God is mijn getuige*, Rom. 1:9, Dat was dan een dure betuiging.
 2. Ten tweede, hij geeft daardoor dit te kennen: hij wil zeggen: ik wil mijzelf wel wantrouwen; ik mocht mij bedriegen. *Uw ogen zien nog nauwer; gij weet het beter dan ik.*
 3. Ten derde, hij wil zeggen: Heere, ik ben er toe gekomen zonder op gedacht te hebben om u te verloochenen. De duivel heeft mij geslingerd, hij zocht het mij maar te benemen; Gij weet ook hoe de duivel met mij omgesprongen heeft.
 4. Ten vierde, hij antwoordde modest en zedig, hij wou niet zeggen dat hij den Heere liever had dan die anderen; hij had al geleerd dat, die zichzelf verhoogd, zou vernederd worden; hij wist bij ondervinding dat de hoogmoed voor den val komt; hij wist dat Jezus gezegd had: *Maar zo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn*, Mark. 10:43; en *Maar vele eerste zullen de laatste zijn, en vele laatste de eerste*, Matth. 19:30; hij had geleerd modest te zijn,. Zondaar, hoort gij wel, zoudt gij wel een gast willen zijn, aan die tafel; tot dit middagmaal; was u zulk een gezelschap wel aangenaam? Gij zoudt wel zeggen: wel, waarom niet? Ik had niet behoeven te schromen om op die vraag te antwoorden, want ik heb zulk een val niet als Petrus. Wel, wij antwoorden u: zondaar wie gij zijt, zijt gij geen hater Gods? Gij zijt een vijand van nature en wij vragen u ter goeder trouwe: als gij in zulk een occasie kwam, zoudt gij het al beter gemaakt hebben? Wij vragen U: zoudt gij aan die tafel gepast hebben? Die de wereld liefhebben, ja, zulke die een sterke liefde hebben. Zondaar, hebt ge den Heere Jezus lief? Deze vraag alleen willen wij van u beantwoord hebben.

- Vooreerst, zoudt gij wel eenvoudig met Petrus durven zeggen: ja Heere, Gij weet dat ik
 - U liefheb. Immers neen?
 - Ten tweede, zoudt gij uwe bewijzen durven voortbrengen? weet gij welke die bewijzen zijn, waaraan dat ge kennen zult of uwe liefde oprecht is? Hieraan zult gij het weten.
1. Vooreerst, hebt gij ooit met den Heere zo in onderhandeling geweest dat ge hebt kunnen
 1. betuigen en zeggen: Heere, liever wil ik het al missen, als ik U maar genieten mag; goed, bloed, leven, liever was ik balling dan zonder U te leven.
 2. Ten tweede, als het schepsel en de Heere in oppositie komen, wat zoudt gij kiezen? Kunt gij in waarheid zeggen: wat is rijkdom, wat is eer, wat in aanzien, wat is weelde en voorspoed? Dat te bezitten of te missen kan mij noch gelukkig, noch ongelukkig maken; maar het genot of het gemis van Uw gemeenschap, daarin bestaat alleen mijn geluk of ongeluk.
 3. Ten derde, kinderen Gods, legt uw harte bij de stukken. Als het u alles wel ging naar het uitwendige en naar de wereld, kunt gij dan zeggen: al had ik het al dat mij lustte en Gij verbergt uw aangezicht, zo ga ik al kwijnende daarheen en worde mager, zegt zo een liefhebbende ziel.
 4. Ten vierde kunt gij zeggen: Heere, doet het de liefde niet dat ik in eenzaamheid die stille tranen voor U uitstort en dat al maar om U te genieten? Wel, waarom? Lees en hoor. Als omdat ik U liefheb.
 5. Ten vijfde, Heere, waarom zou ik zoo een onverzadelijke honger en dorst hebben naar heiligheid, als ik U niet liefhad.
 6. 6, Ten zesde, waarom zou ik Uw kinderen liefhebben? Wel, ik zal de uitspraak doen, zegt ze: Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet ook dat ik U liefheb; ik heb het gezegd met mijn mond, ik schrijf het met mijn hand, ik roep U tot getuige. Kinderen Gods, laat het u nooit te nauw zijn als de Heere u dat vraagt. Zegt niet, gelijk Jozefs broeders: Die man vraagde zeer nauwe naar ons, Gen. 43:7. Maar zegt ook nooit: Heere ik heb U liever als de anderen. 't Was den Heere Jezus zoo aangenaam dat Petrus zo modest en zedig antwoordde. De Heere zei er ook op: 't Is wel, als een man, Ik heb nu genoeg uit uwen mond. Hij die door 't intrekken van Zijn naam als een zachte censuur gebruikte, die herstelt hem weer in de bediening; want Jezus zei: weid nu weer Mijn lammeren; Ik stel u weer tot een Apostel!

En als ge den Heere zo hartelijk lief hebt, blijft in Zijne liefde, kinderen Gods, en niets zal u van Zijne liefde scheiden, duivel, noch wereld, want Hij heeft ze lief met een eeuwige liefde!

Amen.

Gepredikt te Middelburg, op woensdag morgen.
29 maart 1713.

Tiende predicatie over Johannes 1:29B

“Zie het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt!”

Wij lezen Job. 32:18-20, dat Elihu zegt: *Want ik ben der woorden vol; de geest mijns buiks benauwt mij. Ziet, mijn buik is als de wijn, die niet geopend is; gelijk nieuwe lederzakken zoude hij bersten. Ik zal spreken, opdat ik voor mij lucht krijge.* Zo gaat het somtijds met den mens; zo was eens Jozef gesteld; daar staat; hij kon zich niet langer bedwingen voor zijn broeders, hij was ook der woorden vol, hij mocht ook spreken opdat hij lucht kreeg, 't hoge woord rogt (kwam) er uit, het was: *Ik ben Jozef; leeft mijn vader nog?* Gen. 45:3. Zo was eens Jeremia gesteld; hij zei: *En ik bemoeide mij om te verdragen, maar kon niet,* Jer. 20:9. Was er iemand der woorden vol, 't was Johannes de Doper, al zelfs in zijns moeders lijf sprong hij op; hij was der woorden vol om zijn commissie uit te voeren, om den weg van zijn Heere en Meester te bereiden; hij was der woorden vol, om elk aan te zetten tot zijn behoud; 't was: *Gij adderen gebroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomende toorn?* Matth. 3:7. *Brengt dan vruchten voort der bekering waardig!* Hij schroomde niet voor koningen en priesters te prediken; zij meenden: hij was de Messias. Neen zei hij, blijft van mij af; ik met een haren kleed, ik ben de Messias niet; maar ik zal u een Ander wijzen, Hij is in 't midden van u, Dien gij nog niet kent.

Met het begin van ons tekstkapittel gaat Johannes ons den Heere Jezus, den Zoon Gods beschrijven naar Zijn Goddelijke natuur, hoe dat hij was dat Woord dat bij God was, ja, God Zelf was, waardoor de ganse wereld geschapen is. Dat lezen wij van het 1^e tot het 6^e vers. Hij gaat voort met te tonen dat dat Woord ook vlees was geworden. Van het 6^e tot het 19^e vers komen er enige priesters en levieten tot hem en vragen hem: *Wie zijt gij?* Joh. 1:19. Hij was gereed om te antwoorden. Hij zegt: *Ik ben de christus niet,* Joh. 1:20; zij vragen

wederom; *zijt gij Elias? Zijt gij de profeet?* Vers 21. Zij wisten dat Mozes gezegd had, dat God een Profeet zou verwekken gelijk (hij) Maleachi had gezegd: *Snellijk zou tot Zijn tempel komen, Dien Heere*, Dien zij zochten, maar eerst zou Elias komen. Geen wonder dan dat zij vragen: *Zijt gij Elias? Zijt gij de profeet?* Joh. 1:21. Hij was der woorden vol om te antwoorden; hij zegt: *Ik ben de stem des roepende in de woestijn*, vers 23. God had hem bekend gemaakt dat de Heere Jezus tot hem zou komen; hij zegt: *Die na mij komt is in het midden van u, Welken gij niet kent*. Op 't 29^e vers komt Johannes en ziet den Heere tot hem komen; daarop zegt hij: *Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt*.

Hier hebben wij dan te bezien:

- I. Vooreerst, de gelegenheid begrepen in deze woorden: *Des anderen daags zag Johannes Jezus tot hem komende*, vs. 29.
- II. Ten tweede, het getuigenis dat hij van den Heere Jezus gaf.
- III. Ten derde, hoe hij hen opwekt.

I. De gelegenheid dan. *Des anderen daags zag Johannes Jezus tot hem komen*.

1. Ten eerste, door die woorden: *des anderen daags* wordt somtijds gezegd: een korten tijd daarna. Zo was 't met Jakob; hij zei tot Laban: *Geeft mijn huisvrouw, want mijn dagen zijn vervuld, dat ik tot haar inga*, Gen. 29:21 en dan nog eens: Ik zie uws Vaders aangezicht, dat het tegen Mij niet is, als gisteren en eergisteren, Gen. 31:5.
2. Ten tweede, men kan 't bepaaldelijk nemen *des anderen daags*, het kan beide waar zijn. Neemt het zo ge wilt. Maar hij zag Jezus tot hem komende. Waarom kwam de Heere Jezus tot Johannes?
1. Ten eerste, om te erkennen voor het volk wie dat Johannes was, om te tonen dat hij Elias de voorloper was.
2. Ten tweede, om van Johannes gedoopt te worden.
3. Ten derde, om zich aan Johannes bekend te maken, dat hij de Zone Gods was, opdat Johannes niet missen zou.
4. Ten vierde, om ook aan de schare bekend te worden.

Maar hoe kende Johannes Hem, want de Geest was nog niet nedergedaald op Hem?

- Vooreerst, Johannes kende Hem als een particulier persoon, want zij waren vrienden, maar hij kende Hem nog niet in zijne bediening.
- Ten tweede, Johannes kende Hem; geen wonder, het volk kende Hem, want zij zeiden: *Is deze niet de zone des timmermans*, Matth. 13:55. Maar zij kenden Hem niet in 't private !even, want zij hadden nog geen Goddelijkheid in Hem gezien. Johannes zag dan Jezus. Hoe velen hadden begeerd om Hem te zien! Zo zegt Jezus: *Vele profeten en koningen hebben begeerd te zien, hetgeen gij ziet*, Matth. 10:24. Daar was gezegd: *Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven*, Hab. 2:3. Hier kon hij zeggen: *Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u*, 1 Joh. 1:3.

II. Nu hebben wij dan ons tweede stuk.

Wat attestatie geeft hij van den Zone Gods? Hij zegt: *Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt*, Christus wordt meermalen zo genoemd. Wij denken dat Johannes zag op 't Paaslammetje, dat geslacht moest worden tussen twee avonden.

Wel, waarom wordt Jezus hier genoemd het Lam Gods?

1. Vooreerst, daar is een zoete overeenkomst; een lam of schaap is een gering dier. Wel, zo

1. was 't met den Heere Jezus, *Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid*; Jes. 53:2.
2. Ten tweede, een lam is een nuttig dier, zijn wol dient tot kleding, zijn melk tot drank, zijn vlees tot spijs. Maar zo is ook de Heere Jezus. Was Hij niet nuttig? O, daar is nut in Zijn geboorte, dood, opstandige, hemelvaart, 't zitten ter rechterhand; de wederkomst ten oordeel! 't Is altemaal nuttig voor Zijn volk. Hij is die geestelijke spijs en drank voor de ziel, Hij heeft ook een kleed voor haar.
3. Ten derde, een schaap is een zachtmoedig dier; zo ook Jezus. Een schaap heeft geen hoornen om u te steken, geen tanden om u te verscheuren, geen klauwen. Zo is ook Jezus. O, wat zoekt Hij ze niet te vergaderen! Hij kon zeggen: Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben, Matth. 11:29. Daar wordt van Mozes getuigd dat hij de zachtmoedigste was, maar dit kon men in hoger trap zeggen van den Heere Jezus.
4. Ten vierde, 't is een lijdzaam dier. Zo ook de Heere Jezus. *Als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, also deed Hij Zijnen mond niet open*, Jes. 53:7 en Petrus zegt: *dat als Hij gescholden werd, niet weder schold en als Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan dien die rechtvaardiglijk oordeelt*, 1 Petrus 2:23, Wij zeiden zo-even te denken dat Johannes zag op 't Paaslam. Waarom wordt Hij bij 't Paaslammetje vergeleken? Daarom:
 - Vooreerst het lam werd genomen uit de lammeren; zo is de Heere Jezus genomen uit de broederen, waarom Hij in alles den broederen moest gelijk worden, Hebr. 2:17!
 - Ten tweede, het Paaslam moest rein en zuiver zijn, daar mocht geen gebrek aan wezen. Zo was de Heere Jezus dat onbevleete Lam Gods (1 Petrus 1). niemand kan enig gebrek aan Hem vinden, noch duivel, noch mens. Hij kon zo vrijmoedig zeggen: *Wie van u overtuigt Mij van zonde*, Joh. 8:46. *Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden*, Hebr. 7:26.
 - Ten derde, het Paaslammetje moest zijn eigen dood niet sterven; zo ook de Heere Jezus, Hij mocht niet uit ouderdom sterven, maar in 't frisse van Zijn leven mocht hij afgesneden worden, (Jes. 53) *Het Lam dat geslacht is*. Openb. 13:8.
 - Ten vierde, het Paaslam mocht alleen gegeten worden van de bondgenoten; zo ook de Heere Jezus. Zij zouden in een verbond met Hem komen, daarom zei God: *Verzamelt Mij Mijn gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande*, Ps. 50:5.
 - Ten vijfde, het Paaslam moest gegeten worden met bittere saus, zo moest ook de Heere Jezus eerst dat bitter lijden ondergaan. Het Paaslam moest geheel gegeten worden; zo ook de Heere Jezus moest geheel aangenomen worden in al de bittere ontmoetingen, zowel als in voorspoed. Nu zegt Johannes: *Ziet het Lam Gods!* Waarom Gods Lam? Hierom:
 1. Vooreerst, Hij is God zelf; wij lezen: als Nathan tot David kwam in de gelijkenis van des armen mans oilam, het at van zijn bete en dronk van zijn beker, en sloep in zijn schoot, 2 Sam. 12:3. Het was één met hem. Zo ook is 't Gods Lam, 't is God zelf, 't is één met God.
 2. Ten tweede, God heeft dat middel alleen uitgevonden; hemel noch aarde kon dat middel uitvinden; Engelen en mensen waren hier radeloos; geen oog had dat ooit gezien.
 3. Ten derde, Gods Lam; God heeft Hem van eeuwigheid verordineerd; Hij is al geslacht van voor de grondlegging der wereld; God heeft Hem verzegeld.

4. Ten vierde, God heeft Hem ontdekt en laten voorzeggen.
5. Ten vijfde, hij is Gods Lam, van den Vader aan ons gegeven. De andere lammeren werden aan God gegeven en opgeofferd, maar dit ene Lam heeft God aan den mens gegeven; Hij heeft Hem in de wereld gezonden.
6. Ten zesde, 't is dat Lam waardoor God met de wereld verzoend zou worden. Hier getuigt nu Johannes, dat dit Lam Gods de zonde der wereld wegneemt. Zonden zijn er vele, veel in getal, veel in haar soort, van allerlei slag, met bezwarende omstandigheden, tegen 't licht des Geestes, tegen 't Woord, tegen het kloppen der consciëntie, tegen zegeningen, tegen oordelen, tegen Wet en Evangelie. De zonden zijn klaar, 't is niet te verbloemen, dat is niet te bedekken. Zondaar, gij kunt niet zeggen: ik heb geen zonden; want Johannes zegt: *Indien wij zeggen dat wij geen zonden hebben, zo verleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet*, 1 Joh. 1:9. Alles is toch naakt en geopend voor Gods ogen. Zondaar, wilt gij de zonde bedekken, dat kost al enige jaren moeite en dan *vergadert gij uzelf toorn als een schat*, Rom. 11:5, als gij uw harte verhardt.

De zonde komt ons voor als een nevel, als een wolk, Ja, 't is voor Gods volk als een zware last; zij zuchten en zeggen: was God met mij verzoend, had ik genade in Uwe ogen gevonden! Wie neemt nu de zonde weg? Gaat ge bij een Jood, die zal zeggen: de offeranden en de geslachte beesten. Neen, het bloed van stieren en bokken kon de consciëntie niet reinigen! Gaat bij een Remonstrant en vraag hem eens wie de zonde wegneemt. Die zal zeggen: God is barmhartig, die straft ze niet. Wij zeggen: hebt ge dan de schrift niet gelezen? *Zou de Richter der ganse aarde geen recht doen*, Gen. 18 : 25?

Zou mijn ziele zich niet wreken aan zulk een volk, als dit is? Die de minste zonde doet is des doods waardig. *Verdrinking en benauwdheid over alle ziele des mensen die het kwade werkt*. Rom. 2:9! Gaat bij een papist en vraag hem wie de zonde wegneemt, Die gaat bij de heiligen; door hunne eigene verdiensten. Wij zeggen: dat rantsoen is te kostelijk; al onze beste werken zijn als een wegwerpelijk kleet! Maar komt hier bij Johannes en hij zal zeggen wie de zonde wegneemt. Hij wees zijn discipelen op dat Lam Gods. Hoe neemt nu de Heere Jezus de zonden weg?

1. Vooreerst door een borgtocht, als Hij Borg werd en de schuld op Zich nam; daarom wordt het Zijne zonde genoemd. *Hij is om onze overtreding verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld*, Jes. 53:5, en *o God, Gij weet van mijne dwaasheid, en mijne schulden zijn voor U niet verborgen*, Ps. 69:6, *dat ik niet geroofd hebbe, moet ik als dan wedergeven*, vs. 5.
2. Ten tweede, Hij neemt de zonden weg door betaling, door te lijden al wat er te lijden is. Hij legde Hem in de perse, hij droeg den toorn Gods, die tegen het ganse mensdom ontstoken was.
3. Ten derde, door volmaakte gehoorzaamheid. Adam was ongehoorzaam. En die schuld was over allen gekomen; maar door dezen tweeden Adam en Zijn gehoorzaamheid, zijn er velen tot rechtvaardigen gesteld, (Rom. 5:19)
4. Ten vierde, Hij neemt de zonde weg door Zijn voorbede, als zij struikelen zegt Hij: Vader reken hun dat niet toe, 't is uit zwakheid. Zo zegt Johannes: *Mijne kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt, en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den rechtvaardigen*, 1 Joh. 2:1.
5. Ten vijfde, Hij neemt de zonde weg door toepassing, door wedergeboorte, geloof en al die genadegaven die zij in der tijd ondervinden en geeft de eeuwige zaligheid. Zo

kunnen zij zeggen: *in dewelke wij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden*, Col. 1:14.

Is dit nu voor allen, hoofd voor hoofd? Is dit voor de meesten? Is er onderscheid tussen Jood, Griek, Barbaar? Neen, neen! Door den val der Joden zijn de Heidenen aangenomen. Johannes zegt: *voor de wereld*. Zo is 't voor allen. Wilt ge Remonstrant worden? O, het Woord spreekt bepaaldelijk alleen aan sommigen. 't Is Zijn volk, Zijn schapen, Zijn kudde, Zijn Gemeente. Jezus zegt: *Ik bid voor haar, Ik bid niet voor de wereld*, Joh. 17 : 9. 't Is de uitverkorene wereld uit de wereld. De vromen horen tot de wereld en de anderen zijn van de wereld. 't Is te zeggen: uit alle geslachten, talen en volken. Wel, wij vragen de partijen hebt ge nooit gelezen dat het woord wereld gegeven wordt aan een grote menigte? De gehele wereld werd beschreven als Jezus geboren werd. 't Is kennelijk dat daar niet kan verstaan worden de gehele wereld. Ja, nog eens, daar werd gezegd: ziet, de gehele wereld gaat hem na. Joh. 12:19. Daar is een verkiezing en verwerping.

De Remonstranten erkennen een vrijen wil; wij zeggen de verwerping en toepassing van de zaligheid gaat naar het welbehagen.

III. Nu zegt Johannes: *Ziet het Lam Gods*. 't Welk ons derde stuk is. Hoe wil hij hebben dat zij Hem zien zullen?

1. Vooreerst, ziet Hem met verwondering, zegt: *wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt? en de zone des mensen, dat Gij Hem bezoekt?* Ps. 6:5.
2. Ten tweede, ziet Hem met nederigheid. Weest in de gestalte van Jacob: *ik ben geringer dan alle deze weldadigheden, en dan alle deze trouwe*, Gen. 32 : 10, En met David: *en wat zal David nog meer tot U spreken? want Gij kent Uwen knecht, Heere Heere*, 2 Sam. 7:20.
3. Ten derde, ziet Hem met blijdschap. Hij zegt als 't ware: gaat uw harte niet in blijdschap open? *Abraham uwen vader heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijnen dag zien zoude, en hij heeft hem gezien, en is verblijdt geweest*, Joh. 8:56 O, wat was Simeon verblijdt als hij zijnen Heere in zijn armen had en hoe loofde hij God! Wel, Johannes sprong van blijdschap op in zijns moeders lijf.
4. Ten vierde, ziet hem met liefde. Wel, Hij heeft u zo lief dat Hij zich voor u in den dood wil geven. Heeft hij nog uw hart niet genomen?
5. Ten vijfde, ziet hem met waarachtig geloof. Loopt naar hem toe, grijpt en neemt Hem aan.
6. Ten zesde, ziet naarstig. Hij zal niet lang bij u blijven. Daarom zei hij: *een kleinen tijd en gij zult Mij niet zien*, Joh. 16 : 16.

TOEPASSING

Zie daar, geliefden, was 't niet waar, dat Johannes der woorden vol was? Ziet, of 't niet vervuld is: *Ziet Ik zend Mijn Engel, die voor Mijn aangezicht den weg bereiden zal en snellijk zal tot Zijn Tempel komen, die Heere dien gijlieden zoekt*, Mal. 3:1. Hier zagen zij Hem. Was 't niet waar dat Johannes de grootste was van vrouwen geboren, want hij zag hier dien Heere Jezus met lichamelijke ogen en nochtans blijft het ook waar dat de minste in 't Koninkrijk Gods is meerder dan hij, Luk. 7:28. Want de minste kan zeggen: *Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is die ook opgewekt is*, Rom. 8:34; *Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking*, Rom. 4:25. Zo moeten wij ook doen; alleen op Hem zien. Dit is een goede tijding, geliefden! Daar is 't Avondmaal. Hier is

't Lam Gods. Hij komt hier niet in lichamelijke gedaante; maar evenwel wij kunnen zeggen: ziet, daar is 't Lam Gods 't wordt u gegeven en gepresenteerd. 't Is geen Leeuw om u te verscheuren; 't is een Lam, 't is vriendelijk om u naar Hem toe te lokken. Zondaar, gij, die er geen deel aan hebt, gij zult evenwel nogal lichtvaardig toetreden en de anderen zouden wel achterblijven. Wij bidden u, slaat uwe handen niet aan het heilige dat alleen het volk Gods toekomt. Zwakken in het geloof wilt ge kentekenen hebben waaraan ge weten kunt of dit Lam ook uw zonden wegneemt?

1. 1. Vooreerst, wat maakt u zo verlegen? Is 't niet de zonde? Wat maakt u bedroefd, beschaamd, smeltende in eenzaamheid?
Is 't niet de zonde? Wat doet u zo van verre staan; wat doet u zo klagen? Waarom zegt ge: *ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?* Rom. 7:24. Waarom zegt ge: hoe durf ik mijn hoofd opheffen? Is 't niet de zonde?
2. Ten tweede, is dit uwe taal niet: ik heb niet, Heere, om behouden te worden; dat Lam Gods is 't alleen waardoor ik kan behouden worden! Is u wel iets aangenamer dan dat Lam Gods?
3. Ten derde, wat doet u zo zuchten om kracht tegen de verdorvenheid? Wilt ge niet gedurig naar Hem toe?

Wij zeggen u die zo gesteld zijt: gij hebt vrijheid om toe te treden Zegt ge: ik ben in een verval: wel, dat gebeurt de beste wel; zie op David, op Salomo. Zegt ge: ik zie Hem niet; wij bidden: treedt evenwel toe! Gaat zo als ge zijt! Legt u zo voor den Heere neer; hij zal Zich laten vinden!

En gij die de liefde van den Heere geniet, blijft in Zijne liefde en laat de liefde Christus u dringen tot wederliefde!

De Heere zegene dit gesprokene en bekrachtige het op onze harten door Zijn Geest! Amen. Gepredikt te Middelburg, in de Nieuwe Kerk, 's morgens den 21 April 1713, bij de Avondmaalsviering.

Elfde predicaie over Hebreëen 2:3A.

“Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo grote zaligheid geen acht nemen?”

Het is opmerkelijk, dat Salomo zegt: *Omdat niet haastelijk het oordeel over de boze daad en geschiedt, daarom is het harte van de kinderen der mensen in hen vol om kwaad te doen*, Pred. 8:11. De Koning wil zeggen: dat ongestraft te zondigen, den zondaar verhardt in ‘t zondigen. Dat is een waarheid, maar *naar uwe hardigheid, en onbekeerlijk harte vergadert gij uzelfen toorn als een schat in den dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods. Of veracht gij den rijkdom zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt*, Rom. 2:3,4. God laat hem somtijds zondigen en de Heere zwijgt stil, (Ps. 50); ja, de zondaar wordt wel zo stout in ‘t zondigen, dat hij zegt: waar is de God des oordeels? Mal. 2:17. Hij zou wel zeggen: waar blijft het oordeel? Gij maakt ons wat wijs; alle dingen blijven zoals zij zijn, want daar zijn geen banden tot hunnen dood en hunne kracht is fris! Maar duurt Gods lankmoedigheid een langen tijd, zij zal niet eeuwig duren; al komt hij niet haastelijk, hij komt zeker. Dat hebben wij gezien in de eerste wereld, al kwam dat oordeel niet haastelijk; want de Heere stelde een tijd van 120 jaren in als die tijd ook om was, zo kwam dat oordeel volkomen, Al kwam dat oordeel niet haastelijk over Sodom en Gomorra, maar de Heere kwam op dien gezette tijd. Hij zegt: *Ik zal nederdalen en bezien, of zij naar dat geroep ten uitersten toe gedaan hebben*. En toen kwam het oordeel zooveel te schrikkelijker. Al kwam

het oordeel niet haastelijk over Cham's nakomelingen, het kwam al evenwel, want de Heere zei: de mate harer ongerechtigheden is nog niet vol. Maar als zij vol was, 800 jaren na den vloek, zo kwam het oordeel zeker. Al kwam het oordeel niet haastelijk over Israëls boze daden, het kwam zeker. Zij moesten uit hun land naar Babel toe. Zo was 't in 't Oude Testament, zo is 't ook in 't Nieuwe.

Omdat het oordeel niet haastelijk komt over de boze daad, daarom is 't harte vol om kwaad te doen. Zo komt Paulus hier in dezen brief; hij zegt: ge leeft in die heerlijke dagen des N. Testaments; ge moogt liefelijke stoffen horen; ge moogt op de fluit horen spelen. *Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo groten zaligheid geen acht nemen? Dewelke begonnen zijnde verkondigd te worden door den Heere, aan ons bevestigd is geworden van degenen, die hem gehoord hebben.*

Zo kwam Jezus ook; Hij zei tot dezulken die onder deze heerlijke bediening leefden en nochtans dezelve verwaarloosden: *wee dezulken! Het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in den dag des oordeels, dan ulieden. Ende gij, Kapernaüm, die tot den hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de helle toe nedergestoten worden. Want zo in Sodom die krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zoude tot op den huidige dag gebleven zijn. Doch ik zegge u dat het den lande van Sodom verdraaglijker zal zijn in den dag des oordeels dan u*, Matth. 11:22-24. Zo doet Paulus ook. Deze Apostel was wonderlijk opgenomen met de heerlijke dagen des N. Testaments, met de bediening des Geestes (1 Cor 2); de bediening des O Testaments had geen heerlijkheid bij deze heerlijkheid, de Heere zoekt u gedurig te trekken, Hij roept en nodigt u. Wel, zegt de Apostel, naarmate van dat zult ge straffen krijgen; was de straffe zwaar in 't O. Verbond, zoveel te zwaarder zal ze nu zijn.

Hier hebben wij vier zaken te bezien:

- I. Vooreerst, zo groten zaligheid, die nog heerlijker beschreven wordt.
- II. Ten tweede, een grote misdaad, omtrent die zaligheid.
- III. Ten derde, het dreigement.
- IV. Ten vierde, het kon niet anders zijn; zij konden nog zullen het niet ontvlieden, die deze zaligheid verwaarlozen.

I. Vooreerst, hier hebben wij een zaligheid, een grote zaligheid.

1. Vooreerst, 't woord *zaligheid* is van een zoeten klank; het harte gaat open als men het hoort noemen; elk wou wel zalig zijn. Geen wonder als wij eens zien wat zaligheid is. 't Is iets dat ons bevrijdt van alle kwaad en ons stelt in de genieting van het hoogste goed, en omdat het hier al onvolmaakt is, zo zal het boven den hoogste trap een toppunt krijgen, als God zal zijn alles in allen.
2. Ten tweede, daar is een trap van zaligheid, dat is: als Gods kinderen sterven, dat ze met hunne ziel boven bij God zijn, terwijl het lichaam rust in 't graf; dan kan men zeggen: *Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan: Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van haren arbeid*, Openb. 14:13. Als men aan het doodbed van dezulken staat, dan kan men zeggen: de strijd is gestreden en den loop geëindigd.
3. Ten derde, daar is nog een trap van zaligheid hier in der tijd, bestaande in vergeving der zonden; *Welgelukzalig is de mens, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent*, Ps. 32:2. Als zij God tot hun deel krijgen; *Welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is*, Ps. 33:12. Zalig zijn de armen, hongerigen, dorstigen, treurigen. Van dezulken kan men zeggen: u is de zaligheid geschied.
4. Ten vierde, een vierde trap van zaligheid is de bediening en verkondiging van die

zaligheid. Daarom wordt er gezegd: zalig zijn die horen, hetgeen gij hoort. Deze zaligheid wordt hier beoogd. Om dat te bevatten, zo weet dit, omdat men met die bediening te hebben, kan verloren gaan.

Waarin wordt de bediening des Evangeliums een zaligheid genoemd?

1. Vooreerst, omdat deze bediening ons bekend maakt, waar het geluk en de zaligheid in gelegen is voor een rampzalig zondaar. Zij zegt het ons zo naakt, klaar, verstaanbaar en duidelijk, zo onderscheiden, dat ge niet missen kunt. Gij zult niet tot uwe verschoning kunnen zeggen: ik heb het niet geweten! Wij lezen: *dat een zekere dienstmaagd, hebbende een waarzeggende geest, ons ontmoette, welke haren heren groot gewin toebreacht met waarzeggen. Dezelve volgde Paulus en ons achteraan, en riep, zeggende: Deze mensen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen*, Hand. 16:16,17. Dat wist de duivel zelf te zeggen.
2. Ten tweede, die bediening wordt een zaligheid genoemd, omdat ze is het middel waardoor men tot zaligheid komen kan; *daarom is 't een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft*, Rom. 1:16. Het zijn pijlen; het is een zwaard, hamer en vuur. Gij zou altemet wel zeggen: wel hoe komt de predikant in mijn harte? Wel, 't is omdat hij het Woord gebruikt. *Zo is dan het geloof uit het gehoor en het gehoor door het woord Gods*, Rom. 10:17. Paulus zegt niet alleen: de zaligheid, maar hij zegt: *zo grote zaligheid*. Wanneer gebruikt men het woord: *zo groot*?
1. Vooreerst, als 't verstand er voor stilstaat; 't gaat 't verstand te boven.
2. Ten tweede, als het de lippen niet uiten kunnen; als men het woord niet uitspreken kan; Jacobus gebruikte dat woord eens als hij sprak van de tong: *Ziet, een klein vuur hoe groten hoop hout het aansteekt*, Jak. 3:5. Johannes zegt: *Ziet hoe grote liefde óns de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden*, 1 Joh. 3:1. En Paulus zegt nog eens, *Die ons uit zo groten dood verlost heeft*, 2 Cor. 1:10; hij wil zeggen: Ik kan 't niet uitspreken. Daarom zegt Jesaja: *Ja van ouds heeft men het niet gehoord, noch met oren vernomen, noch geen oog heeft het gezien, behalve Gij, o God, wat hij doen zal dien die op hem wacht*, Jes. 64:4.

Waar vandaan komt het dat die bediening zo hoog verheven is, dat men moet zeggen: 't is mij te hoog en te wonderlijk?

1. Vooreerst, let eens hoe groot ze is, als ge eens ziet hoe een drie-enig God daaraan werkzaam geweest is. De Vader was al van eeuwigheid bezig om dien raad en dat verbond des Vredes uit te vinden en dat aan den mens bekend te maken. De Joden zeiden eens: daar is 46 jaar over dien Tempel gebouwd en de discipelen als zij hem eens bezagen, stonden er als voor stil en zeiden: *Meester, ziet hoedanige stenen, en hoedanige gebouwen*, Mark. 13:1. Maar denkt, heeft zo een groot Werkmeester van eeuwigheid al bezig geweest om dat aan den mens bekend te maken en daar diens Werkmeesters werk volkomen is, mag men dan die zaligheid niet noemen: *zo groot*?
2. Ten tweede, ziet hoe de Heere Jezus daaromtrent werkzaam is geweest, God kon deze bediening niet geven of 't mocht den Zoon Zijn bloed kosten. 't Burgerrecht van Rome kon nog met geld gekocht worden, maar de verkondiging des Evangeliums was niet te koop als met den dood des Zoons Gods (Joh. 3:11, Rom. 5).
3. Ten derde, ziet hoe grote zaligheid het is als ge ziet hoe God de Heilige Geest werkzaam geweest is. Hij was daar als een getuige; Hij nam op Zich om daar een

gans boek van te maken. Wij lezen hoe David eens zei: Dit alles heeft men mij, zei David, bij geschrifte te verstaan gegeven van de hand des Heeren, 1 Kron. 28:19. Zo kunnen wij ook zeggen: dit alles, deze bediening, is ons van de hand des Heeren bij geschrifte te kennen gegeven. *De Geest des Heeren heeft door mij gesproken: en Zijn reden is op mijne tong geweest*, 2 Sam. 23:2; de God Israëls heeft tot mij gesproken, de rotssteen Israëls heeft tot mij gesproken! Ja, nog meer. Hij wil die zaligheid komen toepassen; Hij wil in u komen wonen; Hij wordt hun een Zegel, een Getuige, een Eersteling; Hij siert ze op als een bruid met allerlei gaven; hij is 't badwater daar zij in gewassen worden, (1 Kor. 10); ziet, mag de Apostel nu niet wel zeggen: *zo grote zaligheid*, als ge ziet hoe een Drie-enige God daaromtrent werkzaam is geweest.

4. Ten vierde, let eens wat het aanbiedt. Het leven, ogenzalf, goud, het kleed der gerechtigheid, 't is in 't wijnhuis te brengen, in de binnenkamer, naar het harte te spreken, rijkdom en eer, duurachtig en bestendig goed, een parel, een schat in den akker, wijn en melk! Ja, zegt de Heere, Ik heb nog de voorsmaken voor u, Ik zal u bewaren en eindelijk bij Mij brengen. Dat bewaarde pand zal Ik geven en die kroon! Is nu deze bediening niet een grote zaligheid als ge ziet wat grote goederen ze aanbiedt?
5. Ten vijfde, ziet eens wie het aanbiedt. 't Is de grote God! Hij spreekt eerst door Zijn knechten: alle deze dingen zijn uit God. Neemt eens: daar kwam een groot vorst aan eens armen mans deur kloppen en hij weigerde in te laten, zou dat niet voor een grote misdaad gerekend worden? En nu komt de grote God en hij klopt en blijft kloppen. Hij doet het zo aanhoudend en zegt: doe toch open! Kunt gij dat vatten?

Let nog eens tot wie en aan wie de Heere dat doet, 't Is zondig volk, stof en as, 't zijn rebellen en booswichten, zodat als de ogen open gaan men moet zeggen: *Ik hebbe gezondigd tegen den hemel, en voor U, en ben niet meer waardig Uw zoon genaamd te worden*, Luk. 15:21. Hij moet gelijk Petrus bitterlijk wenen; hij moet van verre staan, gelijk de Tollenaar en uitroepen: *ô God, zijt mij zondaar genadig*, Luk. 18:13.

Als de Heere Jezus zijn ogen opent, zo moet hij zeggen: ik ben als een ontijdige geborene, de grootste der zondaren, de minste der heiligen. Elk moet zeggen: wie ben ik, dat Gij naar mij omziet? Ja ziet nog eens op wat wijze. De Heere geeft u zonen des donders, zonen der vertroosting, die op de fluit spelen, die als een lied der minne zijn, Wij roepen u tot getuige, heeft de Heere u geen Leeraars gegeven naar uw zin, naar uw humeur best geschikt, zo heeft de Heere alles gedaan en dat alles om u te trekken. Ja, denkt hoe aanhoudend; niet eens maar duizendmaal! 't Is de eerste reis niet dat u die bediening verkondigd wordt. 't Is de honderdste noch de duizendste reis. Wij mogen de eerste reis de oren al geneigd hebben en de Heere laat den tijd zo net aantekenen, dan is 't; *Veertig jaar heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht*, Ps. 95:10, en *Mijne handen uitgebreid*, Jes. 65:2. Dan is 't: dit is het 23ste jaar. Dan komt de Heere Jezus aan den vijgenboom en zegt: 3 jaar heb Ik vruchten aan u gezocht. Paulus zei tot de ouderlingen van Efeze: gij weet hoe ik 3 jaar lang niet opgehouden heb u te vermanen.

Ik denk, of Paulus niet zeggen mag: zo grote zaligheid, als ge eens ziet wat schone conditiën het aanbiedt. De Heere zegt: hoe wilt ge wezen, wat wilt ge begeren, wat wilt ge hebben, Ik zal 't u geven, en Ik zal Mijne vreze in haar harte geven, Jer. 32:40. En Ik zal maken dat gij in Mijne inzettingen zult wandelen, Ezech. 36:27. De Heere eist niet meer dan Hij belooft zelf te werken. De Heere zegt: komt maar onder 't middel, Ik zal u in 't harte grijpen. Wilt ge nog meer hebben?

Ja, Paulus beschrijft deze bediening nog nader; hij zegt: zij is van den Heere Zelf verkondigd. Was dat niet waar, dat de bediening van den Heere was, gij joeg de predikanten weg; wel wij bleven niet lang predikanten wij leiden onze bediening neer. 't Is de Heere die het het eerst verkondigd, die het door den mond Zijner knechten zegt: *Wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen*, 2 Cor. 5:20.

Deze bediening is geen fabel, want Jezus die het verkondigt, is een waarachtige getuige, hier blijkt het dat zo vele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem Ja, en zijn in Hem Amen, 2 Cor. 1:20. Wel, predikt de Heere dat Evangelie dan zal 't niet vruchteloos wezen, *Dat uwen arbeid niet ijdel is in den Heere*, 1 Cor. 15:58, want 't is van den Heere; Hij heeft scherpe pijlen om te schieten; hij spreekt als Machthebbende. Hoe is 't Evangelie eerst begonnen verkondigd te worden van den Heere; is 't dan niet verkondigd in 't O. Testament? Ja, ziet (Gen 3:15) en is begonnen door den Heere verder verkondigd te worden, namelijk, het Evangelie der vervulling in het N. Testament.

1. Vooreerst, *Bekeert u; want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen*, Matth. 3:2; en
6. Luk. 4:21 zegt hij: *Heden is deze Schrift in uwe oren vervuld*, namelijk hetgeen Jesaja voorspeld had, (Jes. 61). Johannes zendt boden tot hem om te vragen: *zijt Gij de Messias of verwachten wij een anderen? Hij zegt: Gaat henen en boodschapt Johannus weder, hetgeen gij hoort en ziet: De blinden worden ziende en de kreupelen wandelen, de melaatsen worden gereinigd en de doven horen, de doden worden opgewekt en de armen wordt het Evangelie verkondigd*, Matth. 11:3,4, volgens (Jes. 52:7).
2. Ten tweede, 't is zo begonnen van den Heere Jezus, 't is dat Evangelie dat nu begonnen werd verkondigd te worden door de gehele wereld en het zou verkondigd worden ten einde
7. toe. De apostel zegt niet alleen: 't is van den Heere begonnen gepredikt te worden, maar 't is bevestigd aan ons, zegt hij, dergenen die het gehoord hebben. Wij hebben het gehoord; 't is bevestigd door vele getuigen. Hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, Joh. 1:1. Als zij een Apostel verkiezen zouden in Judas plaats, zeiden zij: *Het is dan nodig dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben alle den tijd, in welken de Heere Jezus onder ons in en uitgegaan is, beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe in welken hij van ons opgenomen is, een derzelve met ons getuige worde Zijner opstanding*, Hand. 1:21, 22. En Paulus zegt: *Hij is ook van mij, als van een ontijdig geboren gezien*, 1 Cor. 15:8, ja, ik heb hem zelfs mede gehoord als Ananias tot mij kwam en als hij zei: sta op en laat u dopen, uwe zonden af wassen.
3. Ten derde, 't is bevestigd aan ons. Wel, zei de Apostel, wij waren mede zondaars en de Heere liet het ons aanzeggen dat Hij gekomen was voor zondaren; wel, zei hij, 't is bevestigd aan ons, hebt een exempel aan ons. 't Is groot als een predikant zeggen kan: ik was ook dood, maar mij is barmhartigheid geschied. Ja, 't is bevestigd. Ziet eens hoe vele duizenden dat er al door die verkondigde bediening der zaligheid bekeerd zijn.

Nu ziet gij, geliefden ! hoe dat de Apostel met recht mag zeggen: *zo grote zaligheid*.

II. Nu hebben wij het tweede stukje te bezien, namelijk, de misdaad omtrent die zaligheid, het is: *geen acht te geven*.

Wat is nu: *geen acht te geven*?

‘t Is op een beleefde, fatsoenlijke wijze door een voorwendsel te excuseren en zo stil het verzoek dat aan ons gedaan wordt af te slaan; zo ging het met die genodigden. Is dat zo grote zonde, op een beleefde en fatsoenlijke wijze te weigeren om te horen, denkt dan wat het einde zal zijn van hen die het stout verwerpen.

Wilt ge eens zien wat geen acht geven is? Wij zullen u van den minsten tot den meesten trap het tonen.

1. Vooreerst, dat is veronachtzamen, geen acht geven. De mens hoort prediken, hij hoort de bekering aandringen, hij hoort dat er gezegd wordt: zonder bekering kan niemand God zien. Wat doet hij? Hij zet de predikanten zo al stil af; hij denkt: ‘t zal nog wel gaan. Spreekt men ze aan in de huisbezoeken, zij zetten de predikanten zo op een beleefde, vriendelijke wijze af. ‘t Is: gij dringt op de bekering, ’t is waar, maar ik kan mijzelf niet bekeren; of: ik heb zoveel te doen. Even als die genoden; de een had een akker, die zei: *ik heb een akker gekocht, houd mij voor verontschuldigd, ik moet hem bezien. De ander zei: ik heb een wijf getrouwd.* (Luk. 14:18,19.) Zo is dit dan hier ook. Dan is ‘t: ‘t is al evenwel nog niet buiten hope, ik heb nog tijds genoeg, of: ik zal niet in gebreke blijven, ik zal ‘t verbeteren, ik zal ‘t nog wel goed maken, ge zult in ’t toekomende geen redenen van klachten hebben. En daar komt niets van. Dat wordt genoemd: de zaligheid niet achten. Dat is de eerste trap, dat men de leraars zo op een beleefde, zachte wijze weet af te wijzen, gelijk Naäman. Wel, zei hij, ik dacht in mijzelf: de profeet zal wel komen en den naam zijns Gods aanroepen en met zijn hand op de plaatse strijken. Hij zet de profeet zo stil af; Kortom hij zou het gelaten hebben, indien niet een van de knechten tot hem gesproken had. Hij is als Naftali die schone woorden gaf.
2. Ten tweede, weet ge welke nog een trap is van het geen acht geven op die zaligheid? Een domme onverschoonlijke onwetendheid. Daar is zulke een onverschoonlijke, domme onwetendheid. Zij weten niet waar zij ’t stuk vatten zouden; zij kennen de eerste beginsels nog niet, en men gaat van ‘t ene jaar tot ‘t andere in de kerk; zij kennen noch God, noch zichzelf, noch de weg. Zulken zijn als jonge woudezels; tot dezulken moet men zeggen: *Want sommigen hebben de kennis Gods niet, Ik zeg het u tot schaamte.* 1 Cor. 15:34; daar zij leraars behoorden te zijn vanwege den tijd, zijn zij zuigelingen in ‘t verstand, Heb. 5:12) Ziet, dat is de tweede trap van die zaligheid niet te achten. Onderzoekt uzelfen waardoor gij schuldig zijt zo een domme onverschoonlijke onwetendheid te hebben.
3. Ten derde, dat is geen acht geven op die grote zaligheid, het moedwillig verwaarlozen van die middelen der genade. Hoe menig een zit er in zijn huis, op zijn bed, aan zijn tafel als ‘t Woord Gods gepredikt wordt, en hij zit zo moedwillig zijn zaligheid te verwaarlozen. Hoe verwaarloost een schipper zijn tijd, wanneer hij de tijt laat verlopen, Hoe verwaarloost een koopman zijn geluk, wanneer hij niet komt op zulke plaatsen waar hij voordeel kan behalen. Ge bidt niet, ge leest niet, ge laat de onderlinge bijeenkomsten na. Ziet, dan geeft ge geen acht op die zaligheid, als ge niet komt waar ‘t Woord gepredikt wordt.
4. Ten vierde, weet ge wanneer men geen acht geeft op die zaligheid? Als ge een heimelijke, ja, wat zal ik zeggen, een openbare vijand wordt van die zaligheid, als ge begint die leer te lasteren en daarmee te spotten. Ge zoudt ze wel vervolgen Gij zegt: die leer is een pest en een sekte in de wereld, zij stelt de wereld in roer. Gij, die naar den vlees wandelt, vervolgt die naar den Geest wandelen. Ziet dat is nu de misdaad! Ziet, dat zijn 4 trappen

Maar wat zal daarop nu volgen? Zal dat ongestraft blijven? Neen, daar komt Gods hand en Zijn Woord, even als de schrijvende hand aan den wand bij Belsazar, die schreef: *Gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht bevonden*. Dan. 5:27. Hier schrijft de Heere: *Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo groten zaligheid geen acht nemen?* Gods hand schrijft door Paulus hand; gij zult het niet ontvlieden. Wat zullen zij niet ontvlieden? Leest op het 1^e en 2^e vers, het doorvloeien. Die rechtvaardige vergelding, wat was die? Als zij tegen de wet zondigden, die door de Engelen besteld waren, zij mochten sterven zonder barmhartigheid. Dat was die rechtvaardige vergelding. Al was 't zelfs dat ouders zagen dat hun kind afvallig was van den Heere, zij mochten 't aanbrengen; al was 't een hele stad, zij mocht verdelgd worden, ja, al 'was 't een ganse stam. Keken de Betsemiten tegen het gebod in de ark, de Heere doodde onder hen 70 en 50.000 man. Stak Uria maar eens onvoorzichtig zijn hand aan de ark, de Heere sloeg hem dat hij stierf. Wilde koning Usia het reukwerk gaan offeren, de Heere strafte hem met melaatsheid. En dat waren nog maar wetten die afgeschaft moesten worden.

Wilt ge dan eens weten wat dat ge niet ontvlieden zult?

1. Vooreerst, die rechtvaardige vergelding, dat God den kandelaar zal van zijn plaatse weren en u dan overgeven aan een stille gerustheid, aan een zorgeloze en slapende consciëntie, aan een toegeschroeide consciëntie.
2. Ten tweede, weet ge wat ge niet ontvlieden zult? Schrikkelijke oordelen over uw land, want het gaat er schrikkelijk toe; men zondigt op een hooggaande wijze tegen het Evangelie, alsof 't een lichte zake was; het gaat er overheen, er is geen stuiten aan, het overstroomt. En zou de Heere dat ongemerkt laten voorbijgaan? Weet voorzeker, ge zult niet ontvlieden schrikkelijke oordelen over uw land; want er is niet zwaarder dan tegen het Evangelie te zondigen.
3. Ten derde, dit zult ge niet ontvlieden, een knagende en wroegende consciëntie, zodat ge altijd zult moeten zeggen: *Gij zijt rechtvaardig, ik ben goddeloos; Bij U, o Heere, is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten*, Dan. 9:7, die reden was mij te hard, ik ging heen. Dan zal 't waar zijn dat *haren worm niet sterft, en het vuur niet uitgeblust en wordt*, Mak. 9:44.
4. Ten vierde, ge zult niet ontvlieden die rechtvaardige vergelding, het eeuwige verderf. Nu hoort gij het ons hier prediken, maar in 't kort zult gij het ligt ondervinden! Nu zegt de Apostel: *hoe zult gij het ontvlieden?* Wat wil hij daarmee zeggen: *hoe zult*.
 1. Vooreerst, hij drukt daardoor uit: ik ben niet bekwam om een weg of middel aan te wijzen waardoor gij het ontvlieden zult, ik weet er geen.
 2. Ten tweede, daardoor geeft hij te kennen: ik stel het u voor; weet gij een weg om het te ontvlieden, zeg hem mij.
 3. Ten derde, hij zegt dit er door; gij zult het gewisselijk niet ontvlieden, maakt er staat op!

III. Nu hebben wij dan ons derde stukje: dat het onmogelijk is, zo gij geen acht geeft op die zaligheid, dat gij het ontvlieden zult.

1. Vooreerst, het kan niet anders zijn. Want die menselijke wetten overtraden, die tegen de wet der Engelen zondigden, moesten die sterven? Het kan dan niet zijn dat gij zult vrij gaan.
2. Ten tweede, de Heere Jezus, als Hij Borg werd, kon die straf niet ontvlieden. Wel, hoe zult gij het dan maken?
3. Ten derde, Gods kinderen, die al genade in 's Heeren ogen gevonden hebben, die

krijgen slag op slag en die moeten nog lijden voor zichzelf; wel denkt dan: *En, indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de godloze en zondaar verschijnen?* 1 Petrus 4:18. Waar zult gij blijven?

4. Ten vierde, ziet, de gevallen engelen die konden die straffe niet ontvlieden, hoe zult gij 't maken?
5. Ten vijfde, ziet op al de exempelen in 't Woord!
6. Ten zesde, ziet hoe gij het ontvlieden zult; ik weet het niet! Gij die de genademiddelen verwerpt, gij denkt misschien: gij zijt de wijsste niet! Wij vragen u: was Paulus niet wijs? Wel, God geeft dat dit geen klinkend metaal noch luidende schelle voor u mag zijn! 't Is nog het zelfde Evangelie; 't is u al zolang en dikmaals gepredikt. Als men de predikanten in onzen tijd vraagt: wat zegen vindt gij in uwe gemeente? Moeten zij klagen met Jesaja: *Wie heeft onze prediking geloofd? en aan wien is de arm des Heeren geopenbaard?* Jes. 53:1.
- Vooreerst, komt, onderzoek u geliefden! Eerst zijt gij niet onder die, die ons met beleefdheid weten af te wijzen, gelijk Felix: *Voor ditmaal gaat henen; en als ik gelegener tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen*, Hand. 24:25. Het komt u zo weinig te pas, en gelijk die man die tot den Heere Jezus kwam en zei: *Heere, laat mij toe dat ik eerst henen ga, en mijn vader, begrave*, Matth. 8:21.
- Ten tweede, kunt gij u niet tellen onder de domme en onwetende kinders en ouders? 't Is al even dom; men moet met Paulus zeggen: *Want sommige en hebben de kennis Gods niet. Ik zegge het u tot schaamte*, 1 Cor. 15:34.
- Ten derde, zijt gij te rekenen onder de spotters, onder de Atheïsten? 't Is tegenwoordig zo in ons land gesteld, dat men nauwelijks een predikant vindt die de zuivere leer predikt, of men wordt gerekend niet bij zijn zinnen te zijn; dat is gelijk de mannen, die bij Jehu zaten, als Elisa tot hem inkwam om hem te zalven; zo heetten zij hem: *dien onzinnige*, (2 Kon. 9:11.) Ons land is vol van Atheïsten. Wilt ge eens de twee gronden zien van de Atheïsten?
1. Vooreerst, onze religie is vol verborgenheden die men niet vatten kan; als daar is: de Heilige Drie-enigheid; de menswording van Christus. Maar nu wil men een religie hebben, die men met zijn eindig verstand kan bevatten. En dat is geen Goddelijke religie. Ergo, de Bijbel moet weg, hij moet van kant.
1. Ten tweede, de tweede grond is: grootsheid des levens. De een wil wellustig leven en Gods Woord laat dat niet toe; de ander wil goddeloos leven, zonder kloppen in 't harte, dat laat de Heere niet toe; de ander wil rijk worden, dat laat Gods Woord niet toe. Daarom willen zij God weg hebben. Wel, Atheïsten, wat zult gij doen als ge met den Heere alleen zult te doen hebben? Geliefden, meent gij dat gij dat volk altijd zult zien in koetsen rijden, met hunnen knecht achter hen; meent gij dat gij hun altijd zult zien met ambten bekleed, op den schonen Sabbat op maaltijden zult zien? Neen, de Heere zal ze eens ter nederwerpen.

Geliefden, bewaart het en legt het in uwe harten weg.

TOEPASSING

Toehoorders, zijt gij onder de heimelijke of openbare vijanden van deze zaligheid? Gij zegt: die leer is een pest en sekte. Zo gij u telt onder de onachtzame, wij vragen: wel, zijt gij zot of dul, dat ge op zulk een zaligheid geen acht geeft? Ja, wij hervatten 't nog: zijt gij zot of dul? Wat gedachten maakt gij voor de eeuwigheid? Wat gronden legt ge; waarop bouwt gij?

Denkt gij: ik zal steunen op Gods barmhartigheid, God is barmhartig. Zondaar, die zulke gedachten mocht hebben, wij waarschuwen u: God is niet barmhartig buiten Zijn Zoon. Ja, zoudt gij steunen op Gods barmhartigheid? Wel, gij hebt ze veracht. Hoe zult gij bestaan voor God, daar geen huichelaar voor bestaan kan? Wij vragen u: of hebt ge dan een voorzichtig verdrag gemaakt met den dood, duivel en helle? Wel, mens, dat zal te niet gaan! Denkt gij: de satan zal mij niet pijnigen. Wel, beeldt u dat niet in; dat verdrag zal te niet gaan! Denkt ge; ik zal met een voorwendsel komen en zeggen: ik kon mij niet bekeren; de Heere zal zeggen:

1. Vooreerst, dat hebt ge niet geloofd; want had gij dat als een waarheid aangenomen, 't had u verlegen gemaakt.
2. Ten tweede, de Heere zal zeggen: uwe onmacht is moedwillig.
3. Ten derde, komt ge nu met uwe onmacht pleiten, het was als een relletje in uw mond bestorven.
4. Ten vierde, het was een gewillige onmacht. Kunt gij dan, een eindig schepsel, den toorn Gods dragen; zult gij Zijn aangezicht voor eeuwig kunnen missen, zijn vriendelijk gezicht! Want dat kost gij hier dragen, maar daar zullen ook straffen van gevoel zijn. Legt ge hier te schreeuwen over hoofdpijn, tandpijn, graveel, steen, denkt: wat zal 't dan zijn? Denkt ge: als ik een zware predicatie hoor, gelijk deze, ik zal er mee doen gelijk als met een droeve tijding; ik stelle er weinig geloof aan, ja, ik zal 't wat verkleinen, er niet om denken? Wel, mens, zijt gij zover, wel, wij bidden u in den naam des Heeren, geef toch acht op die zaligheid
1. Vooreerst, denk niet: gij zegt het maar, 't is een mensenwoord! Neen, 't is God zelf; wij zijn gezanten van God en Christus wege.
2. Ten tweede, kost gij die voordelige conditie versmaden, is dat nog niet genoeg, is u dat nog te veel om maar onder het Woord te komen?
3. Ten derde, hoelang zijt gij al gesmeekt? De Heere komt nog! Wat houdt u op, wat draalt ge? Of kiest ge dan den dood voor 't leven, den vloek voor den zegen? Wilt ge dan in uwe zonden sterven? Zegt ge: gij klemt mij, geef mij raad, wat moet ik doen? Zo er iemand was die in de klem was, die geraakt is.
- Vooreerst, wij zeggen: prent het in uw hart dat het Gods Woord is dat de Heere zelf tot u spreekt. Denkt eens: wat voordeel er in is acht te geven op die zaligheid, en wat schade in die te veronachtzamen.
- Ten tweede, gaat naar de kerk met een biddend harte, en zegt: Heere, open ook mijn harte onder 't Woord, gelijk Gij Lydia's harte geopend hebt!
- Ten derde, hebt ge en krijgt ge ene roering, bid dat de Heere de overtuigingen vermeerderd; maar verdoof ze niet, zoek ze niet te dempen.
- Ten vierde, denk dikwijls: gij staat op den kant van de helle; de duivel solliciteert al om u, hij doet al arrest op u, om u maar weg te slepen. Zondaar, ziedaar is raad!

Laat onze raad u behagen! Acht ge het een lichte zaak onzen raad te verwerpen, wij denken aan Abrahams knecht Eliëzer; als zijn heer hem belaste een vrouw te halen voor Izak, en Abraham wilde hem den eed afnemen; hij maakte een kleine zwaarigheid en zei: mijn heer, zo de vrouw mij niet volgen wil? 't Is wel, zei Abraham, als gij uw best doet en zij wil u dan niet volgen, dan zult gij van mijnen eed rein zijn, Gen. 24:41. Zo komt God ook tot Zijn knechten en zegt: gij zult ze bidden, smeken, betuigen, waarschuwen. En wij doen onzen plicht, en wij komen voor den Heere en zeggen: Gij zendt ons tot die gemeente, maar zo zij niet horen wil? De Heere zegt: gij zijt rein van hun bloed, diens bloed is op zijnen kop, Ezech. 33:4; Ik zal 't van uwe handen niet eisen.

Nog een woord tot een bekommerd harte en daarmee scheiden wij af. Gij die zegt: wist ik eens of ik acht gegeven hebbe op die zaligheid! Kinderen Gods, wilt ge eens kentekenen hebben?

1. Vooreerst, hieraan zult gij het weten. Als dat Evangelie aan u verkondigd werd, heeft het uw harte niet gewond, was het niet als prikkelen en nagelen diep ingeslagen, heeft het niet als een zwaard geweest dat inging tot in de ziel?
2. Ten tweede, die heeft acht gegeven, die kan zeggen: *Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen. die het goede boodschap, die den vrede doet horen; desgenen die het goede boodschap brengt van het goede, die heil doet horen; desgenen die tot Zion zegt: uw God is Koning*, Jes. 52:7.
3. Ten derde, die heeft acht gegeven, die onder 't Woord zitten en het horen met toepassing op zichzelf; zij gaan zichzelf niet voorbij.
4. Ten vierde, zij zoeken zo naarstig op te merken of er niets voor hen is, even gelijk Benhadads knechten; zij vernamen naarstig wat de koning zeggen zou.
5. Ten vijfde, die heeft acht gegeven die die zaligheid zoekt waardig te beleven.
6. Ten zesde, die eindelijk verlangende zijn naar de volmaakte zaligheid; met een stervenden Jacob te zeggen: *Op Uwe zaligheid wacht ik Heere* Gen. 49:12. Die gedurig in 't beschouwen is wat het zal zijn als 't geloof in aanschouwen, de hope in bezitten zal veranderen.
7. Ten zevende, die hebben acht gegeven op die zaligheid, die gesteld zijn als Lydia was, als zij bekeerd was onder de predicatie van Paulus: zij zei tot de Apostelen, indien gij hebt geoordeeld dat ik den Heere getrouwe ben, zo komt in mijn huis en blijft er. *En zij dwong ons*, Hand 16:15, zegt de Apostel. Zo ook met deze; zij hebben het middeltje zo lief dat zij rekenen daardoor bekeerd te zijn. O, Zij zouden er hun leven voor zetten!

Ziet daar geliefden, onderzoekt u, velt een oordeel over uzelf; daar is het stuk! Wij betuigen u: ziet dan *hoe zullen wij ontvlieden indien wij op zo groten zaligheid geen acht en nemen?* Wij hebben onzen plicht gedaan en u leven en dood voorgesteld; ziet wat ge kiest?

Wij eindigen dan met dezelfde woorden: *hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo groten zaligheid geen acht nemen?*

De Heere zegene dit woord door Zijn Geest en drukke het op onze harten om zijns Zoons wille!

Amen.

Gepredikt te Middelburg, in de Oostkerk, Zondagmorgen den 14 Mei 1713.

Twaalfde predicatie over Hebreeën 24:32.

“En was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op den weg, en als Hij ons de Schriften opende?”

De nabijheid Gods is een dierbaar geschenk; dat zien wij in Asaf: Maar mij aangaande, het is mij goed, nabij God te wezen, Ps. 73:28. Men kan die nabijheid Gods op verscheiden wijzen bevatten.

1. Vooreerst, daar is een nabijheid in de heerlijkheid van de Engelen en volmaakte zielen der rechtvaardigen.
2. Ten tweede, daar is een nabijheid Gods geweest voor den val, eer de mens gezondigd had.
3. Ten derde, daar is een nabijheid Gods te bevatten na den val hier op aarde; Paulus zegt: *Want in Hem leven wij en bewegen ons en zijn wij*, Hand 17:28; elk kan Hem tasten en voelen.
4. Ten vierde, een nabijheid in den staat der genade na den val voor Gods kinderen, als God die van hem vervreemd waren rukt uit het rijk der duisternis en in een verzoenden staat met Hem stelt.
5. Ten vijfde, daar is een nabijheid van Gods gunstgenoten door gevoeliger bewerkingen; zodat ze kunnen zeggen: *Naakt tot God en Hij zal tot u naken*, Jac. 4:8.

Op dat laatste zag Asaf hier meest in 't geen dat hij zegt: *'t is mij goed*; want 't is de eersteling van 't geestelijk leven, het zijn de voorsmaken van 't geestelijk en eeuwig leven, 't is de grootste eer die een kind van God genieten kan. 't Is de grootste eer voor een hoveling in de nabijheid van zijn koning te leven. Zo is 't ook met Gods kinderen. Die zo nabij met hunnen Koning leven, dat zijn de heerlijken in den lande, de kostelijke kinderen Sions. Maar omdat het zo genoeglijk is nabij God te leven, zo treurig en smartelijk is het, als de ziel moet zeggen: *Hij trok Zijn hand van 't gat der deur; hij was weggegaan*. Maar dan zijn zij vrolijk als zij kunnen zeggen: *De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren*, Hoogl. 1:4, en ik vond Hem dien mijne ziele liefheeft, Hoogl. 3:4. 't Is ook zo zoet ten aanzien van 't voordelige dat er in die nabijheid Gods is. Al waren ze nog zo hopeloos en troosteloos, zij krijgen wel weer eens moed, de ene zegen volgt wel op den anderen. Hier hebben wij een klein bewijs van, in de woorden die wij u even hebben voorgelezen. 't Was een tijd van benauwdheid; de discipelen waren hunnen Meester kwijt en de vijanden waren vrolijk, en de vrienden van den Heere waren treurig. Zij moesten naar buiten de stad om hun hart eens uit te boezemen. De twee buiten wandelende, komt de Heere bij hen en begint hen te catechiseren; maar Hij komt in een vreemde gedaante. 't Was gelijk aan dat van Philippus en den Kamerling. Philippus voegde zich bij dien wagen als de Kamerling den Profeet Jesaja las en hij zei: *Verstaat gij ook hetgeen gij leest? en hij zei: Hoe zoude ik doch kunnen, zo mij niet iemand onderricht*, Hand. 7:30, 31 De Heere Jezus was toch Die goede Herder, die Zich voegde bij Zijn schapen en Hij zei: wel, waarom zijt gij zo droevig? Wat is er, mannen? Wat spreekt gij met malkander? En een van hen werd als bedroefd en zei: zijt Gij een vreemdeling, en weet Ge niet wat er in deze dagen te Jeruzalem geschied is? De Zone Gods die geleerd had: *Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben, en nederig van harte*, Matth. 11:2, trok het Zich niet eens aan, het gemelijk antwoord dat hij kreeg, maar vroeg: wie 't was daar zij van spraken? Zij zeiden: 't is Jezus van Nazareth, en zij vallen ook wat in voor den Heere en zeggen: het was een groot Profeet. En de Heere opent hun de schriften en ging van Mozes af door de Profeten heen en hield Zich als onbekend en sprak als een derde. Hij paste 't ook toe op dien Man daar zij van spraken, en 't was hun goed zo nabij den Heere. Dat bleek als de Heere Zich hield alsof hij verder wilde gaan. O neen, zeiden zij, 't is nu laat, de dag is gedaald, en zij dwongen Hem dat hij met hen gaan wilde.

Zij dwongen hem niet met trekken, maar met bescheidenheid want zij zeiden: de avond begint te vallen, en hij bewilligde om bij hen te blijven. En onder 't breken des broods ontdekte hij zich en toen ontkwam Hij uit hun gezicht, (Luk. 24). O, wat was het niet goed voor hen zo nabij te zijn! Zij kregen als een nieuw leven, en zeiden tot malkander; hoe was 't met ons gesteld! Zij vroegen nu naar geen avond, maar liepen zo met dat hart vol liefde naar Jeruzalem.

- I. Vooreerst hebben wij dan te bezien den Persoon met Zijn vuur.
- II. Ten tweede, welke de brandstoffen waren voor dat vuur.
- III. Ten derde, den brand in 't harte.
- IV. Ten vierde, de klare ondervindingen.

I. Wat het eerste aangaat, zo hebben wij te bezien den Persoon met zijn vuur, en zo moeten wij zien hoe velerlei vuur dat de Heere heeft.

- 1. Vooreerst, de Heere heeft een vuur van liefde. Als het aangezicht zo gespannen staat van hongereghheid, dan komt de Heere ook wel eens en zegt: Wat scheelt u?

Trouwens, 't is die barmhartige Hogepriester; zou Die geen medelijden hebben met Zijn volk? 't Is gelijk als die van een moeder, wier harte ontstoken wordt over haren eniggeborene

2. Ten tweede, de Heere heeft een vuur van ijver. Paulus werd van ijvervuur ontstoken als hij in Efeze kwam, ziende dat de stad zo afgodisch was. Zo doet de Heere ook; Hij wil ze genezen van hun onverstand, ongeloof en mismoedigheid.
3. Ten derde, de Heere heeft een vuur en dat is 't Woord. Gelijk het Woord een hamer en zwaard is, zo is 't ook een vuur. *Uw Woord is een lamp voor mijnen voet, en een licht voor mijnen pad*, Ps. 119:105.
4. Ten vierde, de Heere heeft een vuur van Zijn Geest. Johannes zei: *Die na mij komt is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben Hem na te dragen; Die zal u met den Heiligen Geest en met vuur dopen*, Matth. 3:11. Het zijn die vurige kolen des altaars, (Jes. 6:6).
5. Ten vijfde, zo is de Heere Zelf een vuur. Worden de dienaren een vuur genoemd, hoe veel te meer de Heere zelf? Hij is toch die opgang uit de hoogte en de Zonne der gerechtigheid; Hij schiet zo al Zijn stralen. Zij kenden den Heere al evenwel nog niet, en waarom was 't ? Had Hij dan een ander lichaam aangenomen? Neen; maar
 1. Vooreerst, Markus tekent aan, dat Hij hun in een andere gedaante voorkwam.
 2. Ten tweede, wel, 't oog was vol tranen, zij konden zo wel niet zien; en 't kon toch in hun harte niet komen dat Jezus leefde.
 3. Ten derde, hij hield hun gezicht dat zij Hem niet kenden; hij die het oog gemaakt heeft kan ook dat doen, Hij is toch wonderlijk als Hij werkt, wie zal 't keren? Kinderen Gods, Jezus is al menigmaal in uwe hartenkamer; maar gij weet het niet als gij denkt dat Hij Zich verbergt. In toorn gedenkt Hij nog des ontfermens! Vraagt het maar; blijft onder de opening van 't middel; Hij zal u wel bekend worden. Ziet hier een voorbeeld.

II. Ten tweede, hebben wij nu te bezien welke de brandstoffen waren. Het waren twee mensen die met de genade begiftigd waren, die de tale Kanaäns kenden, die discipelen van Jezus waren, den Heere bekend, Het waren twee boezemvrienden met malkander, die zeer vrij op malkaars waren, en van humeur best overeen kwamen; de een wordt genoemd Cleopas en de tweede: een andere. Sommigen menen dat het Lukas zelf was, anderen Nathanaël. Wij weten niet hoe het is, daar ligt ons niet aan gelegen, dat raakt tot het wezen der zaak niet.

Nu hebben wij te bezien hoe ze gesteld waren.

1. Vooreerst, zij waren leerzaam, zij wilden niet razen; als men in de duisternis is moet men dat ook niet doen.
2. Ten tweede, zij waren ongerust, zij wilden wanhopen, zeiden ze, maar zij konden niet; zij hadden met hun beklemd harte zo een gerucht gehoord.
3. Ten derde, 't was of er nog zo een klein aanblikje van hoop was. Wie weet, Hij mocht nog eens opgestaan zijn; maar, zeiden ze: *Doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn. Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons ontsteld*, vs. 21, 22.

Het was een rechte bekwame brandstof bij het vuur, en 't harte raakte in brand. Het harte is hier de ziel, de blijdschap, de liefde, de verwondering. Zij al gaande door dat vuur was het alsof elk woord een vuurvonk was, en elke tekst een geheel vuur; 't was alzo net, zo gepast dat de Heere sprak.

III. Nu hebben wij te bezien den brand zelven en welke was die?

1. Vooreerst, daar was een sterke beweging. Als ge onder het Woord zit en dat vuur komt in u, dan komt er zulk een geweldige beweging. Als uw vuur in brand geraakt: ach, Heere, zeggen ze, hoe ben ik dus? Ach Heere, mocht ik 't eens uitschreeuwen! De stad, de kerk, mijn huis is mij te bange!
2. Ten tweede, als ze in brand geraken, worden zij zo week, nederig en klein! O, hij zegt met David: *'t Is zoeter dan honig, en honigzeem*, Ps. 19:11. Zij beginnen een Josia's weekheid te krijgen en zij weten zelfs niet wat voor tranen dat het zijn, van verwondering, van liefde, van nederigheid.
3. Ten derde, als dat vuur brandt, daar zien zij hun ongeloof, onkunde en mismoedigheid en zij beginnen er tegen te getuigen en leedwezen te tonen.
4. Ten vierde, zo zult gij vinden dat dat vuur zulk licht geeft, dat ze moeten zeggen: dat heb ik wel duizendmaal gehoord, maar ik heb 't mijn leven zo niet gevat! En zij worden zo ingeleid in 't Woord, als in de galerijen van den Koning.
5. Ten vijfde, zij raken in verwarring van zoveel liefde, zij wilden niet scheiden, toen zij in brand waren; 't gaat met hen als met Ruth; zij wou niet scheiden van haren schoonmoeder Naomi als door den dood.
6. Ten zesde, die dat vuur heeft, hij wordt hemels en wil naar boven, bedenken de dingen die boven zijn en niet die op aarde zijn, en wat daar boven voor schatten zijn. Hem lust niets meer.
7. Ten zevende, als een ziele in brand gepreekt wordt, de memorie wil het onthouden, de liefde omhelst het, het geloof neemt het aan. En als zij te huis komen, willen zij ook al leren en zij zouden anderen ook wel in brand willen helpen.

Ziet daar geliefde; zij ondervonden het klaar.

IV. Nu komen wij tot het vierde stuk. Zij ondervonden het klaar als Hij sprak: *En was ons harte niet brandende in ons*, zeiden ze. 't Is te zeggen; eerst: het was binnen werk, 't lag in ons harte, daar van binnen in onze ziel, en het was evenwel nog onvolmaakt; 't moest ons ter harte en ter monde uitgevlogen zijn; het scheen of zij het nog al wat smoorden tegen den Heere; het was evenwel levendig. En hier hebt ge nu de samenspraak.

Zij gingen bedroefd de stad uit, zij wensten hunne ziel eens lucht te geven om over die dingen, die er gebeurd waren eens te spreken en zo het harte te ontlasten dat bezet was met vreze, hunne hope scheen verloren te zijn en ziet daar komt de Heere en opent hen de Schriften, beginnende van Mozes en de Profeten, hen overtuigende dat de Christus volgens de Schrift moest lijden. Hij bestrafte ook hun ongeloof, o! Gij tragen en ongelovigen van harte om te geloven en zo begon hun harte te branden toen Hij daar kwam van Mozes, door al de Profeten ons heenleidde, en hoe betamelijk het was om te lijden al deze dingen, om het verbond der genade, opgericht met den Zoon, in den Raad des Vredes en toen Hij de zake des hemels opende: *en moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?*

TOEPASSING

Nog een woord tot slot.

Geliefden, merkt hieruit:

1. Vooreerst, dat ge wel bewrocht kunt worden; dat ge het niet voor 't werk Gods opneemt.

2. Ten tweede, ge wordt wel aangedaan onder de bediening, maar ge smoort het, of uit vreze voor ijdele roem, of door de vreze: het mocht weer overgaan. Of de Heere u bewerkt, ge kunt het wel voelen. O, Let wat op, ge kunt het niet vergeten!
3. Ten derde, hebt gij bewerkingen op bewerkingen, spreekt het wat uit, zegt: Komt, hoort toe, o alle gij die God vreest en ik zal vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft, Ps. 66:16. De heiligen hebben daar zoo voor gezorgd, voor de gemeenschap der heiligen. Ja, Jezus, sprekende met de Samaritaanse vrouw, greep ze in 't harte. Als ge dit opgemerkt heb, let dan hier eens op. Want waar twee ofte drie vergadert zijn in Mijnen Name, daar ben Ik in 't midden van haar, zegt de Heere, Matth. 16:20.

Een predikant, die niet veel loop heeft, zou wel zeggen: 't is niet waard dat ik er voor predik. En een voorlezer, dat ik er voor lees. Waarom doet het de Heere, dat hij daar in 't midden is?

1. Vooreerst, omdat God de huisgodsdiensten in waarde houdt.

2. Ten tweede, om de beklemden wat te hulp te komen.
 1. Hebt ge ergens maar een boezemvriend, daar ge tegen kunt spreken, de Heere wil tonen dat het Hem ook aangenaam is.
 2. Ten derde, om de predikanten te hulp te komen die weinig loop hebben; meent gij dat diegenen, die den meesten loop en toejuicing hebben, den meesten zegen hebben? Neen, die hebben meestal den meesten zegen, die de minste toejuicing hebben. En bijzonder doet de Heere het daarom, omdat Hij wel wist, dat Zijn schapen zouden verstrooid worden, en in holen en spelonken moeten leven en daar zou de Heere ook bij hen komen en in 't bijzonder om te tonen dat de bediening van 't Woord zo gezegend zou zijn, opdat men daar zou komen onder 't Woord. Werden die 3000 verslagen in 't harte, Lydia's harte werd daaronder ook geopend; 't had de belofte, dat het niet ledig weder zou keren. En opdat op den bijbel prijs zou gesteld worden. Nog verder: opdat de openbare bediening geacht zou worden. Daar moet men niet vandaan blijven. Die daar niet willen komen, maar 't particulier alleen willen hebben, dat zijn dorre mensen! Ziet daar, geliefden! Moesten wij onder dat Woord niet meer komen? De wegen Sions treuren, omdat er niemand tot het feest komt? Anderen is 't al gebeurd en het wordt ons ook gedreigd; onder het Woord zal uw harte geopend worden; 't zal u raad geven, versterken, uwe knopen zullen daar ontknoopt worden, Daar is brand genoeg in de kerke van twist. Anderen zijn steenkoud; anderen worden lauw als Agrippa: anderen, zo het scheen, raakten een weinigje in brand, maar het was zo gauw weer over.

Laat ons nu onszelf onderzoeken, of wij dat elk ondervonden hebben. Dit zijn die proeven:

1. Vooreerst: ach God, zeggen ze, ik heuge het na 10 of 20 weken, nadat ik eerst ontstoken en geroepen werd. Al zijn leven heugt het hem waar en hoe het geschied is.
2. Ten tweede, zo een haalt het dikwijls op; hij is haast nergens staande of gezeten, of hij spreekt er van, hoe God hem eerst ontdekte.
3. Ten derde, zo een zoekt een brandende bediening, een brandend Christen en een brandende consciëntie.
4. Ten vierde, zo een klaagt en kermt als er geen bewerkingen zijn en zegt: Waarom verstokt Gij ons harte, Jes. 63:17. Het pleegde anders met mij te gaan.
5. Ten vijfde, zo een is zo blij als hij weer wat voelt en hij dankt God.

Weest gewaarschuwd, geliefde toehoorders, ge zult niet altijd een brandend middel vinden, en gij zult ook wel eens koud zijn. Maar houdt gij maar aan, en de Heere zal u zijn gunstig

aanschijn nog wel eens tonen. Amen.

Gepredikt te Middelburg, op Woensdagmorgen 26 April 1713.

Dertiende predicatie over Job 9:15B.

“Mijn Richter zal ik om genade bidden.”

Wij lezen zeer opmerkelijk, Exod. 34:6, als nu de Heere voor Mozes aangezicht voorbijging, dat God Zijn naam voor hem uitriep, dat hij barmhartig, maar ook rechtvaardig is. De rechtvaardigheid en barmhartigheid Gods zijn twee grote deugden en volmaakheden in God, dewelke, daar zij het recht Gods weten, namelijk, dat degene die zulke dingen doen, des doods waardig zijn, Rom. 1:32. *Een ijverig God en een wreker is de Heere, een wreker is der Heere, en zeer grimmig; een wreker is de Heere aan Zijn wederpartijders*, Nah. 1:2. *Zoude Mijn ziel haar niet wreken aan zulk een volk, als dit is?* Jer. 5:29. In die rechtvaardigheid zo is God voor den zondaar een verterend vuur en een eeuwige gloed. Niet alleen is God rechtvaardig, maar Hij heeft nog een andere volmaaktheid. Hij is barmhartig, Zijn barmhartigheden zijn vele; Hij heeft rommelende ingewanden van barmhartigheid; Hij heeft innerlijke bewegingen van barmhartigheid; Hij is rijk in barmhartigheid; Hij heeft ons bezocht naar Zijne grote barmhartigheid. David zong daarvan in Ps. 103:4, *Die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden. Hij heeft meer ontferming over Zijn kinderen als een vader of een moeder over hun kind; Barmhartig en genadig is de Heere; Want zo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen die Hem vrezen*, vs. 8,11. Die rechtvaardige, volzalige God stelt den zondaar tussen beide die volmaakheden, en de Heere zegt: zie, daar sta Ik aan de een zijde met een uitgetogen zwaard en aan de andere zijde met een pardonbrief. De Heere zegt: Ik

stel u tussen het leven en den dood, tussen den zegen en den vloek; zie, daar stel ik u tussen beide; ziet wat ge doet, ziet wat ge kiest! Wat wonderlijker gezicht is dat? Mozes zag eens een braambos dat brandde en nochtans niet verteerde, en hij wou zich daar heen begeven om dat wonderlijk gezicht te bezien. Maar ziet hier een wonderlijker gezicht; die storm waait dat kafje niet weg, die vlam verteert een droge stoppel niet! Daar staat nu de zondaar tussen Gods rechtvaardigheid en barmhartigheid. Wat zal hij doen? Gelijk Kaïn zeggen: *Mijn misdaad is groter, dan dat zij vergeven worde*, Gen. 4:13. Wat zal hij doen? Gelijk de huichelaren te Sion en zeggen: *Wie is er onder ons die bij een verterend vuur wonen kan? wie is er onder ons die bij enen eeuwigen gloed wonen kan*, Jes. 33:14. Zal hij gaan uitroepen: *En zeggen tot de bergen en tot de steenrotsen, valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen die op den troon zit, en van den toorn des Lams?* Openb. 6:16. Neen, de Heere zegt: Weet ge wat ge doet? Valt op uwe knieën, bidt uwen Rechter om genade, zoekt den pardonbrief te krijgen. De Heere zegt: *Ik zweer het u, zoude Ik enigszins lust hebben aan den dood des godlozen? spreekt de Heere Heere: Is het niet, als hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij leve?* Ezech. 18:23. Dien de Heere in dat gezicht inleidt en stelt tussen de rechtvaardigheid en barmhartigheid, hij erkent wel aan de ene zijde dat de Heere recht heeft om hem te verdoemen; hij kan zo hartelijk zeggen: al doemt Gij mij, Gij zijt rechtvaardig; maar ook aan de andere zijde, zo ziet hij ook hoe genadig de Heere is, dat Hij genade wil en kan geven. En de ziel valt op haar knieën. Ziet hier een schoon voorbeeld in den man Gods Job; hij had al genade ontvangen, en evenwel zegt hij hier in de woorden van onzen tekst; *Mijnen Richter, zal ik om genade bidden*, Job 9:15. Hij werd kwalijk behandeld door zijn vrienden, hij werd kwalijk behandeld door den duivel en rechtvaardig behandeld door den Heere. Zij zeggen tegen hem: daar moet wat bij u schuilen, bij u of bij uwe kinderen; de Heere zou u anders zo niet handelen; Hij is niet gewoon zo te handelen. 't Is even gelijk zij eens zeiden: *Wie heeft er gezondigd, deze ofte zijn ouders?* Joh. 9:2. Neen, zegt de man Gods Job, daar schuilt geen grote zware zonden bij mij. Hij kon zo vrijmoedig zeggen: *Het is in uwe wetenschap, dat ik niet godloos ben*, Job 10:7 en mijne kinders, wil hij zeggen, wel als zij bijeen gingen eten, zo ging ik voor hen bidden, of zij zich enigszins bezondigd hadden; zij zeggen daarop: gij zijt te halsstarrig, gij wilt niet invallen, gij zijt rechtvaardig in uw eigen ogen, gij denkt dat ge zonder zonden zijt. Neen, zegt hij, tijgt gij mij zulk een zaak niet aan; ik ben niet rechtvaardig in mijne ogen; wilt gij dat eens zien? Op 't derde vers; ik heb zonden, zware zonden, ja duizend zonden, zo Hij lust heeft om met hem te twisten, niet een uit duizend zal hij Hem beantwoorden, Job 9:3. Hij schrijft het Gods gerechtigheid toe, *Hij is wijs van hart en sterk van kracht, wie heeft zich tegen Hem verhard, en vrede gehad?* vs. 4, Daarop toont hij de grootheid Gods van 't 4^e tot 14^e vers; daarop zegt hij: mijn vrienden, wilt gij eens zien hoe ik mij omtrent den Heere gedraag? In onzen tekst; *Mijnen Richter zal ik om genade bidden*, vs. 15. Ja, hij toonde wel dat hij niet rechtvaardig was in zijn ogen. Ziet, wat hij op 't 20^e vers zegt: *Zo ik mij rechtvaardigde, mijn mond zal mij verdoemen, ben ik oprecht, hij zal mij doch verkeert verklaren*. Op 't 30^e vers: *Indien ik mij was met sneeuwwater en mijn handen zuivere met zeep; Dan zult Gij mij in de gracht induiken; en mijns klederen zullen van mij gruwelen*, vs. 30, 31. Hij wil zeggen: al wilde ik mijn zonden nog zo verbloemen, 'God zal 't openbaren. Wel, zegt hij, voedt dan zulke gedachten niet bij u, dat ik rechtvaardig ben in mijn eigen ogen.

Wij hebben hier vier zaken te bezien:

- I. Vooreerst, de vierschaar.
- II. Ten tweede, den rechter.

III. Ten derde, den patiënt.

IV. Ten vierde, het ootmoedig verzoek van den patiënt aan den rechter.

I. Vooreerst, hier hebben wij een vierschaar. God heeft vele vierscharen. Weet ge 't wel behoorders?

1. Vooreerst, God heeft een vierschaar in de wereldse vierscharen. De Heere zegt daar: gij zult het gerichte Gods houden; *Want zij is Gods dienaressen*. Rom. 13:4. Zij mochten in 't Oude Testament de wet voor zich leggen, den Bijbel op den schoot. Daarvandaan is 't dat als ge in een vierschaar komt daar het oordeel ziet uitgeschilderd, hier en daar versjes uit den Bijbel te lezen; daar heeft God Zijn vierschaar.
2. Ten tweede, de Heere heeft een vierschaar in de consciëntie. Geen mens in de wereld (is) zonder een consciëntie. Daar komt de Heere dag aan dag en Hij klopt. Voelt ge dat niet, of zijt gij een vreemdeling van uzelf. Daar zegt de Heere in 't gemoed: dat en dat hebt ge gedaan; daar hebt ge kwalijk, daar wel gedaan. Daar benaamt het, daar veroordeelt het ons, het maakt ons bange, het daagt ons voor het gericht, het velt vonnis over ons doen.
3. Ten derde, daar heeft God een vierschaar in Zijn oordelen, als hij zware oordelen wil uitstorten: Hij komt neder, Hij zegt: *Want de Heere heeft enen twist met Zijn volk, en Hij zal Zich met Israël in recht begeven*, Micha 6:2. En: *Want wanneer uwe gerichtten op der aarde zijn, zo leren de inwoners der wereld gerechtigheid*, Jes. 26:9; daar zal ik een vonnis over hen uitspreken, zegt de Heere.
4. Ten vierde, de Heere heeft een vierschaar in de bediening onder 't Woord in de kerk. Wel, ge komt daar onder 't middel. De Heere spant daar als een vierschaar; Hij spreekt u aan: wat maakt gij hier, wat doet gij? Hij grijpt u in 't harte. Hij zet u zo vast dat gij het moet gewonnen geven, Wel, de mensen zeggen: de predikanten prediken, alsof zij in mijn hart zagen. Wel, waar vandaan komt het? Het is omdat de Heere onder 't Woord is werkende.
5. Ten vijfde, de Heere heeft een vierschaar in 't Avondmaal. Al de gemeenten moeten weten dat Hij ogen heeft als een vlamme vuurs. Dat Ik ben die nieren onderzoek. En *Ik zal ulieden geven een iegelijk naar uwe werken*, Openb 2:18, 23, 't Is hier, *maar de mens beproeve hemzelven, en ete also van het brood, en drinke van den drinkbeker. Want die onwaardiglijk eet en drinkt die eet en drinkt hemzelven een oordeel*, 1 Cor, 11:28, 29. De Heere komt daar en overziet de gasten; Hij velt een verscheiden oordeel, Hij zegt: *Vriend hoe zijt gij hier ingekomen geen bruiloftskleed aan hebbende?* Matth. 22:12.
6. Ten zesde, de Heere heeft een vierschaar in den dood; als die ruiter met dat vale paard komt in huis gereden, daar schreit het altemaal; het ganse huis is in roer en dien hij aangrijpt die moet mee. Hij zegt: *Geeft bevel aan uwen huize; want gij zult sterven, en niet leven*, 2 Kon. 20: Daarop moet hij in de vierschare Gods verschijnen, *want, het is den mens gezet is eenmaal te sterven, en daarna het oordeel*, Heb. 9:27.
7. Ten zevende, daar zal een vierschaar wezen ten jongste dage, omdat er geen ander na volgt, als God allen zal voor Zijn rechterstoel stellen; als de zee en aarde hunne doden zullen opgeven, en als zij daar zullen geoordeeld worden naar hetgeen in de boeken geschreven is. Wat voor een vierschaar heeft de man Gods Job hier in het oog? Hij ziet op de vierschare in de consciëntie, in 't Woord, in de oordelen Gods over zijn huis, in den dood; want 't was of er maar een schrede was tussen hem en

den dood. Ja, hij ziet ook op 't oordeel. Wat doet Job? *Mijnen Richter zal ik om genade bidden*, Job 9:15 zegt hij.

II. Ten tweede, wij hebben dan gezien de vierschare; nu moeten wij de Rechter zien. Wie is hier de Rechter dien Job om genade wil bidden?

1. Vooreerst, God in 't gemeen, *zoude de Richter der ganse aarde geen recht doen?* Gen. 18:25. Daar had Job kennis van; dat blijkt op 't eerste vers: *Want hoe zoude de mens rechtvaardig zijn bij God?* Vs. 2. *Ik zal tot God zeggen: en verdoemt mij niet*, Job 10:2.
2. Ten tweede, weet ge wie hier de Rechter is? 't Is de Middelaar, die Rechter over allen; de man Gods kende den Heere Jezus als een Rechter. Zijn vriend sprak eens van dien Gezant, dien enen uit duizend, die tot God zou zeggen: *Verlost hem dat hij in 't verderf niet neder dale, Ik hebbe verzoening gevonden*, Job. 33:24. Job kende hem niet alleen als den Middelaar en als zijn Goël en Verlosser, maar ook als Rechter, als hij zegt: *Want ik weet, mijn Verlosser leeft; en Hij zal de laatste over het stof opstaan; Denwelken ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde*, Job 19 : 25, 27. Deze Heere Jezus heeft ook al de rechte hoedanigheden, die een Rechter moet hebben. Wat hoedanigheden heeft deze Rechter?
 1. Vooreerst, hij is met hoogheid bekleed; dat toont Job, van 't 3^e tot 't 14^e vers; dat wil een patiënt wel, dat de rechter een groten glans en heerlijkheid bezit.
 2. Ten tweede, deze rechter heeft rechte kennis van zaken; Hij is verstandig, Hij is alwetend. Salomo bad eens om wijsheid en verstand om dat grote volk te richten. Wat is 't als een rechter geen verstand heeft, als de patiënt hem gedurig door uitvluchten stom zet? Een patiënt heeft het gaarne als een rechter met verstand hem behandeld. zo is 't hier. De Heere Jezus heeft wijsheid en verstand, Hij is alwetend. Hij weet alles, Hij zegt: *Bedek toch niets; Ik weet elk der gedachten die in uw geest opklimmen; eer er een woord op uw tong is, Ik weet het, Ik versta van verre uw gedachten. Ging Mijn hart en oog niet met u mee, als gij dat en dat deed. De Heere zegt: De zonde van Juda is geschreven met een ijzeren griffie met het punt eens diamants: gegraven in de tafel van haarlieder hart en aan de hoornen uwer altaren.* Jer. 17:1.
 3. Ten derde, deze Rechter is ook de Wetgever. Wat rechter kan een misdadiger straffen, of hij moet een wet gegeven hebben en die moet overtreden zijn? Maar zo is 't hier. Hij heeft de rechte hoedanigheden: Hij is alleen de Wetgever, die behouden en verderven kan (Jac. 4 en Jes. 33), de Heere is onze Rechter, de Heere is onze Wetgever, Hij is onze Koning. Zo zei Mozes: *De Heere is van Sinai gekomen, en is haarlieder opgegaan van Seir, Hij is blinkende verschenen van het gebergte Paran, en is aangekomen met duizenden der heiligen, tot Zijn rechterhand was een vurige wet.* Deut. 33:2.
De Heere heeft ook gezorgd dat ons Zijn wet niet onbekend is; gij zult niet kunnen zeggen: ik heb ze niet geweten, want de Heere heeft ze in ons hart geschreven en daarenboven nog aan Mozes gegeven.
 3. Ten vierde, deze Rechter kan niet bedorven worden; Hij is geen aannemer van persoon; Hij ziet niet naar staat, afkomst, aanzien; men kan Hem met geen geld omkopen; de knecht is bij Hem als de heer, de arme als de rijke. Hij heeft dan de rechte hoedanigheden; en Zijn rieken zal zijn in de vreze des Heeren, Jes. 11:3.

4. Ten vijfde 't is een groot sieraad voor een rechter, als men zeggen kan: hij heeft nog nooit een onrechtvaardig vonnis gevelde. Zo is 't hier met dezen Rechter; alle mond is hier gestopt. De Heere heeft nog nooit iemand geoordeeld dat onrechtvaardig was, Ziet het in de engelen, in de eerste wereld. Elk zal moeten zeggen: ik ben goddeloos. *Heere, Gij zijt rechtvaardig, en elk een uwer oordelen is recht*, Ps. 119:137: Gij zijt zuiver in Uw spreken en rein in Uw richten, hetzij in de procedure, in het vonnis, in de executie, 't is al rechtvaardig!
5. Ten zesde, 't is een groot sieraad in een rechter, als hij mededogen heeft met den patiënt. Zo is 't ook met dezen Rechter; Hij ziet gaarne dat de patiënt eens bidt, worstelt, schreit om pardon; Hij wil wel dat de patiënt een rekest zal overleveren om 't leven te verzoeken. Ja, als de patiënt hard is, de Heere weent en heeft medelijden over zijn hardigheid en ongevoeligheid. Hij weende over Jeruzalem als Hij zei: *Och of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwen vrede dient! Maar nu is het verborgen*, Luk. 19:42. De Heere zegt: *Och dat zij een zulk harte hadden, om Mij te vrezen en alle Mijne geboden 't allen dage te onderhouden, opdat het haar en hare kinderen wel ging in eeuwigheid!* Deut. 5:29. *Och dat mijn volk na Mij gehoord had! dat Israël in Mijn wegen gewandeld had!* Ps. 83:14. Zo een teer hart heeft deze Rechter!
6. Ten zevende, hij velt een rechtvaardig vonnis over elk, Welke een iegelijk vergelden zal naar zijn werken, Rom. 2:6; Hij kan met recht zeggen tegen ieder vriend, Ik doe u geen onrecht.

Daar hebben wij nu den rechter gezien, met Zijn rechte hoedanigheden.

III. Ten derde, Wie is hier de patiënt? Dat zullen wij u tonen.

1. Vooreerst, 't is Job, dien de Heere zeer gezegend had, die omtuind was; hij had wonderlijk veel goed, hij was zeer groot geworden, (Job 1:3.)
2. Ten tweede, weet ge wie de patiënt was? 't Was Job; van nature was hij een zondaar, een zondig mens, hij was daar niet onkundig van, hij wist dat hij een zondige natuur had, Job 14:4 zegt de man: *Wie zal enen reinen geven uit den onreinen? niet één.* 't Is hetzelfde wat David zei: *Ziet, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen*, Ps. 51:7. Ja, hij wist dat hij zondige daden had. Op 't eerste vers van dit kapittel zegt hij: *hoe zoude de mens rechtvaardig zijn bij God*, vs. 2, 't was even als David eens zei: *Wie zoude de afdwalingen verstaan*, Ps. 19:13.
3. Ten derde, weet ge wie de patiënt is? 't Was een zeer begenadigd man, hij had al grote genade ontvangen; de Heere geeft er Zelf een grote attestatie van; *hij was oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van 't kwade*. De Heere zei van hem: niemand is er gelijk als mijn knecht Job zo vroom; hij was een vriend Gods en dat in zo groten voorspoed. Men ziet het zelden, men ziet er ook geen een in 't ganse Woord, daar de Heere zulk een getuigenis van gaf.
4. Ten vierde, weet ge wie de patiënt was? 't Was Job, dien de duivel tot een grote vijand was; hij was Job wel een wederpartijder; de satan is loos, hij keert het blaadje heel anders om, hij is listig. *En de Heere zei tot den satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand en is op der aarde gelijk hij een man oprecht en vroom, Godvrezende en wijkende van het kwaad. Doe antwoordde de satan den Heere, en zei: Is het om niet, dat Job God vreest?* Job 1:8,9. Wel, Gij hebt ene betuiging gemaakt om alles wat hij heeft; ja, Gij hebt hem zo gezegend. In plaats dat men onder den voorspoed verwilderen zou, zo komt hier de duivel en zegt: Job dient

U om den brode. Maar, zegt hij, kom, laat ik hem eens beproeven; tast eens aan al wat hij heeft; ziet eens wat hij doen zal. Ja, zei hij, ik ken Job wel. *En de Heere zei tot den satan: Ziet, hij zij in uwe hand, doch verschoont zijn leven*, Job 2:6,

5. Ten vijfde, Job werd nog bespot van zijn vrienden; zij streken hem nog lustig door. Zij waren als zulken die liederen zongen bij een treurig harte, zij waren hem als edik op salpeter, als zulken die een kleed afleggen ten dage der koude.
6. Ten zesde, hij was een man die evenwel bij zichzelf bewust was en die de Heere tot getuige kon aanroepen dat hij geen grote zonden gedaan had. Hij kon zeggen: God is mijn getuige, *Het is in uwe wetenschap, dat ik niet godloos ben*, Job 10:7; hij was vrij in zijn gemoed.
7. Ten zevende, hij bleef evenwel vast aan zijn oprechtheid. Daar wordt gezegd: de rechtvaardige zal zijn weg vasthouden, maar hier was 't zo met Job. Al kwam zijn vrouw tot hem en zei: *Houdt gij nog vast aan uwe oprechtheid? Zegent God en sterft*, Job 2:9. Hoeveel dat een vrouw vermag op 't gemoed van een man en dat in tijd van ongelegenheid, Maar hij zei tot haar: *Gij spreekt als een der zottinnen spreekt; ja zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?* Job. 2:10. Hij bleef evenwel aankleven.
8. Ten achtste, hij was een man die een hoop moedeloze en mismoedige woorden had uitgesproken. Dat ziet ge op 't derde kapittel. Maar ge moet dit ook denken: het was zeer drukkende, het was meer voorbijgaande als blijvende, 't was meer kwellende als heersende, zodat hij wel eens zei: Ziet zo Hij mij dode, zoude ik niet hopen? Job 13:13. Dat was 't eens: *Ook nu, ziet in den hemel is mijn getuige, en mijn getuige in de hoogten*. Job. 16:19, de wortel der zaak is in mij.

Waarom zegt Job: *mijn Rechter*? Is de Heere Jezus dan niet de Rechter over allen; is Hij 't maar alleen van Job? Neen geliefden, Job zegt: *mijn Rechter* om deze redenen:

1. Vooreerst, hij herinnert zich het oordeel; hij wil zeggen; ik zal mede onder die hoop staan.
2. Ten tweede, wel zegt Job, ik ken mijn Rechter voor den gekwalificeerde, die de rechte hoedanigheden alleen bezit; ik beroep mij op Hem, wil hij zeggen. Paulus beriep zich altijd op den Heere. Dan zei hij eens: *Want God is mijn getuige*. Fil. 1:8. *Want ik ben mijzelf geens dings bewust: doch ik ben daardoor niet gerechtvaardigd, maar die mij oordeelt is de Heere*, 1 Kor. 4:4. Zo doet Job ook; hij beriep zich op God.
3. Ten derde, *mijn Rechter*, hij wil zeggen; mijn vrienden, het scheelt mij niet of gij mij oordeelt; 't is klein van u geoordeeld te worden; Die mij oordeelt is de Heere, vs. 4.
4. Ten vierde, *mijn Rechter*, hij wil zeggen: aan Wie ik de ganse zaak hang, zou als Hij 't uitwijst, zo zal 't wel zijn, ik vertrouw het Hem toe, ik stel Hem de zaak in handen, hoe de uitkomst zal zijn, ik zal tevreden zijn in Zijn uitwijzingen, 't zij ten goede of ten kwade. Ziet daar is dan nu de rechter en patiënt.

IV, Ten vierde, nu hebben wij dan te bezien zijn verzoek. Wat een rekest wil hij overgeven? *Ik zal*, zei hij, *mijnen Richter om genade bidden*, Job 9:15. Genade is hier dat hij begeerde. Hetzelfde woord gebruikte Mozes, als hij zei: *Ook bad ik den Heere om genade, zeggende terzelfder tijd; Heere, Heere, Gij hebt begonnen uwen knecht te tonen Uw grootheid, en Uw sterke hand; want wat God is er in den hemel, en op der aarde, die doen kunne na Uwe werken, en na uwe mogendheden. Laat mij doch overtrekken, en dat goede land bezien*,

Deut. 3:23-25. Het wordt gebruikt van David: *Brengt de Arke Gods weder in de stad: indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen*, 2 Sam. 14:25. Het wordt ook gebruikt van Esther; als zij tot den koning ging, zo zei zij: *Indien ik, ô Koning, genade in uwe ogen gevonden hebbe, en indien het den koning goed dunkt, men geve mij mijn leven, om mijner bede wille, en mijn volk, om mijns verzoeks wille*. Ester. 7:3. Ziet nu wat een onderscheid er is tussen het bidden van een vrome of een goddeloze. Wat een onderscheid is er tussen Kaïn en Abel, tussen Jakob en Ezau. De goddeloze bidt om rijkdom, eer, om de goederen der wereld. 't Is wel, maar bidt het gematigd en blijft daar niet in zitten, gij moet verder zijn. Maar daar Gods kinderen altijd eerst en meest om bidden dat is om genade. 't Is al om genade daar zij om kermen, genade, dat kostelijke, dat rare, dat zeldzame, dat weinigen te beurt valt, de gunste Gods in Christus. Het harte gaat open als men het hoort noemen! Genade, is dat ene, dat 't nodigst is; alles konden wij missen behalve dat. Wat, wij predikende en gij horende, zonder de genade Gods zijn wij niets. Genade? 't is Benjamins portie; 't is alleen het goed der uitverkorenen, al de uiterlijke zegeningen en al de wereldse goederen geeft God gemeen, aan vromen en onvromen. Is Salomo wijs, Achitofel ook; is Salomo koning, Achab was ook een koning; is Salomo rijk, koning Ahasveros ook. Maar de genade is niet aller. 't Is Benjamins portie, het goed der uitverkoren.

Wat verstaan wij door genade?

1. Vooreerst, die eeuwige liefde Gods, daarom zegt de Heere: *Maar Ik zal genadig zijn, dien Ik zal genadig zijn*, Exod. 33:19.
2. Ten tweede, door genade moeten wij ook noodzakelijk verstaan al de genadegoederen die de Heere hen komt mededelen. Daarom, het zijn genadegiften Gods.

Weet ge welke zij zijn? daar is de verkiezing, roeping, wedergeboorte, geloof, rechtvaardigmaking, ons vrijmakende van schuld, de heiligmaking van de dienstbaarheid der zonden, troost, verzekering, blijdschap, bewaring, met een woord: heil en zaligheid voor tijd en eeuwigheid, Hoe en welke is nu zijn gestalte, als hij zegt: *ik zal mijn Richter om genade bidden*? Wat gestalte moet zo een ziel hebben?

1. Vooreerst, Job erkent God als dien wel gekwalificeerde: Gij zijt hoogrechtvaardig, goed, Gij hebt de rechte hoedanigheden, Heere, wil hij zeggen, om mijn Rechter te wezen.
2. Ten tweede, wilt ge eens zien hoe hij gesteld is? *Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet*, Ps. 32:5. Heere, zegt hij, ik wil ze U belijden, ik wil ze niet verkleinen. Hij is gesteld even als David; hij zegt: ik heb al mijne zonden den Heere beleden. Het komt er al uit; hij zegt zo hartelijk: Heere, ik beleid dat voor mij geen weg, als de weg van genade open is.
3. Ten derde, wel, de patiënt zou den pardonbrief wel uit des rechters handen willen schreien. Zo was 't ook. Hij ziet op den wenk van Zijn ogen; Job kon dat ook als hij zei: *Met mijn ziel hebbe ik U begeerd in der nacht, ook zal ik met mijnen geest die in 't binnenste van mij is, U vroeg zoeken*, Jes. 26:9. Zulken die zo gesteld zijn, waken menigmaal als anderen slapen, zij doornatten hun bed met tranen gelijk David. Dan wijkt de slaap uit hunne ogen. Men schreeuwt uit: *Mijn ziele dorstet na U, mijn vlees verlangt naar U*, Ps. 63:2 Dan, *Mijn ziel kleeft U achteraan*.
4. Ten vierde, weet gij wat gestalte die ziel bezit? Zij wil genade niet alleen begeren, maar mijn Heere, zegt ze: ik zal alle middelen aanwenden waarin Gij u mocht aan mijn ziel ontdekken; spreek maar mijn Heere; wat wil mijn Heere dat ik doen zal? Zij is gesteld even als Banhadads knechten. O, het zou haar niet vervelen om zo te

komen gelijk die met koorden om hunne halzen en zij vernamen naarstiglijk wat de Koning zeggen zou. Het zou hen niet vervelen te komen voor den Heere, al was 't in gevaar van leven, gelijk Esther; *Wanneer ik dan omkom zo kom ik om*, Ester 4:16. Ik kan maar sterven, zegt die ziel ook. Het zou haar niet vervelen een voetval te doen, gelijk Simei, die in de poort neerviel voor David en met Joab tot de hoornen des altaars te lopen. Zij wil alles in 't werk stellen dat zij kan.

5. Ten vijfde, zo Gij mij Uw scepter toereikt, zegt die ziel, in eeuwigheid zal mijn mond vol zijn van Uw lof: Zij zeggen; laat mij leven, ik zal mij niet meer begeven. Hij zegt: *Behalve dat ik zie, leert Gij mij; heb ik onrecht gewrocht, ik zal het niet meer doen*, Job 34:32.
6. Ten zesde, die ziel is in zo een gestalte. Lacht de Rechter hem eens vriendelijk toe druipt de genade als dan op het harte, die ziel zinkt weg van liefde en verwonderingen. Zij zegt: Heere, ik een dode hond, komt Gij naar mij omzien; Gij hebt immers mij niet van doen? Heere, hebt Gij naar mij omgezien? Zegt ze.

Wat dunkt u nu, geliefden, hadden zijn vrienden geen ongelijk als zij hem zulk een zaak optijgden? Hoe past die taal in den mond van een verhard zondaar? Hoe wel zou die taal passen in den mond van overtuigden? Ja, hoe wel past die taal in den mond van Gods kinderen die al genade hebben! Hoe, zult gij misschien zeggen, moeten dan Gods kinderen, die al genade ontvangen hebben, nog bidden om genade? Wel, eens genade is immers altijd genade? Wel wat vreemde taal is dat? Wel, geliefden, laat u dat zo vreemd niet voorkomen. Wij zeggen dat en blijven bij het stuk. Wilt ge eens redenen zien?

1. Vooreerst, welvoegende is die taal aan Gods kinderen; dat ze hun Rechter om genade willen bidden, Wel, denkt, heeft hij geen dwaasheden meer? Heeft hij geen zonden meer, ja zware zonden? Wel, moet dan de Heere hen niet alle dagen in genade overzien? Wel, hoor David eens, *Zijt mij genadig, ò God, naar Uwe goedertierenheid: delgt mijn overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden. Wast mij wel van mijn ongerechtigheid: en reinigt mij van mijn zonden*, Ps. 51:3,4.
2. Ten tweede, weet ge waarom Gods kinderen altijd nog om genade moeten bidden, ofschoon zij al genade ontvangen hebben? Wel, hunne genaden zijn nog niet volmaakt; hunne beste daden zijn onvolmaakt, met zonden bevuurd, slecht, onrein. Wel, waar zal hij in gewassen worden, als in die genadefontein.
3. Ten derde, zouden Gods kinderen om geen genade bidden? Wel, de genade in hen is nog zo klein. Wel, genade moet genade vermeerderen, genade moet genade versterken, genade moet genade kronen.
4. Ten vierde, wel, de genade raakt al dikwijls achter een wolk, de nevelen bedekken ze wel zo, dat de genade dikwijls verborgen ligt, wel, hoe raken al de wolken en nevelen weg als door genade? Ziet, geliefden, zo ziet ge hoe Gods kinderen om genade moeten bidden, schoon zij al genade ontvangen hebben.

TOEPASSING

Maar, geliefden, nu hebt ge Job gezien; kom! bezieet nu ook uzelf. De gemeente zegt altemet: 't is goed als men van een ander predikt. Neen, laten wij ons tot ons eigen harte brengen. Dit is een nodige smeking voor ons allen; het past in elks mond. Ge zult dat niet kunnen ontkennen, maar ge zult moeten zeggen: dit betaamt alle mensen. Maar dan vragen wij u: bidt gij het wel? Ach!

1. Vooreerst, hoe velen zijn er onder ons die met die vierschare, met dien Rechter, met dien vreselijke gerichtsdag spotten? Wij zouden het kwalijk geloven kunnen, dat er zulken kunnen zijn, ten ware Gods woord het ons niet duidelijk voorzegd had, dat in 't laatste der dagen spotters komen zullen, *die na hare eigene begeerlijkheden zullen wandelen, en zeggen: waar is de belofte zijner toekomst?* 2 Petrus 3:3,4.
2. Ten tweede, anderen spotten niet, zij kennen den Rechter wel, nochtans zij vrezen Hem niet, die lichaam en ziel kan verderven in de hel.
3. Ten derde, wij moeten klagen dat het gebed wegraakt, het gaat uit het land en de stad weg, het raakt weg uit de huizen, uit de binnenkamer. Is er ergens nog een die het doet, 't is raar en zeldzaam, een jongske zou ze opschrijven. Bidden sommigen nog, 't is zeer slordig, of 't is in tijd van nood, dan zal men nog eens bidden als men in ongelegenheden raakt: Wel, bidt ge wel eens dat het ernst is, dat gij kunt zeggen: 't is met opzet, ik zal U niet laten gaan. Bidt gij wel dat uwe bewegingen gaande worden?
4. Ten vierde, zijn er nog die bidden. Maar wie bidden er om genade? Dat is 't minste daar men om bidt; daar denkt men niet om.
5. Ten vijfde, bidt men om genade, 't is op 't doodbed, maar in den ganse leeftijd komt dat niet eens op 't harte. Maar, geliefden leest den ganse Bijbel door, beziet het gedrag van Gods volk. O, 't Was haar anders niet als om genade te doen; dat was al hun zoeken, al hun jagen.
6. Ten zesde, anderen zeggen: ik heb al genade, zou ik er nog om bidden? Och ja, geliefden, onthoudt de redenen die wij u daar even gegeven hebben. Maar al evenwel in goeden gemoede; gij, die zegt dat gij genade hebt, hebt gij genade, is dat al zo vast bij u? Wij bidden u, bedriegt toch uzelf niet. 't Is zeer schandelijk een ander te bedriegen, maar nog veel schandelijker is 't zichzelf te bedriegen. 't Is niet alleen schandelijk, maar 't is ook schadelijk, want velen gaan met een leugen in hunne rechterhand verloren. En dit moet ge weten, dat mensen die zich veel inbeelden die raken zelden bekeerd.

Geliefde toehoorders! Wij staan hier niet om u te benadelen, noch om u te verongelijken, daar hebben wij ook geen lust toe. Maar, komt, onderzoekt uw gemoed zo gij al genade gekregen hebt. Dit zult gij ondervonden hebben:

1. Vooreerst, daar zal een zwaar pak op uw hart gelegen hebben; ge zult zo gevoelig kunnen zeggen: Heere, niets is er in mij als zonde! Gij zult met David kunnen zeggen: Als een zware last zijn ze mij te zwaar geworden, Ps. 38:5.
2. Ten tweede, wij vragen u en antwoordt: hebt gij ooit God gezien in Zijn hoogheid en rechtvaardigheid? Gij zult met indruk kunnen zeggen: Heere, zo Gij mij verstoot, Gij zult rechtvaardig zijn,
3. Ten derde, zo gij genade hebt in uw bidden, zal 't u altijd om genade te doen zijn. Het begin, 't midden, het einde, 't is al om genade. 't Is altijd: verschoont mij, zijt mij genadig, ontfermt U mijner.
4. Ten vierde, zo gij genade hebt, 't zal u niet ligt aangewaaid zijn, ge zult het niet gemakkelijk gekregen hebben. Daar gaat wat om en men gaat niet weg, voor dat men zijn begeerte voldaan vindt; men kan niet rusten. Die ziel zegt: Heere, ik ben niet af te zetten voor dat ik genade heb. Zij houdt aan, zij kleeft den Heere achterna
5. Ten vijfde, die genade heeft, die ziel zegt: Heere, ik wil geen genade hebben, als langs dien weg waardoor al Uw kinderen het gekregen hebben, langs den weg van droefheid, belijdenis, rechtvaardigmaking en heiligmaking.

6. Ten zesde, die genade heeft, hij kan ook niet rusten, voordat hij dien witten keursteen gekregen heeft. Dan is 't: waar zijn de vorige maanden, toen Uw licht over mijn harte scheen? Waar zijn Uw vorige goedertierenheden?

Toehoorders, zo gij genade hebt, o, gij weet wat wij zeggen.

Ei, kinderen Gods, die dit ondervonden hebt, verkleint noch ontkent het werk des Heeren niet.

Zoudt gij uw klein en onzeker deeltje, dat ge aan den hemel hebt, wel willen geven voor de gehele wereld? Och, neen!

Zondaar, zegt uw hart neen op deze gronden, zegt geen ja tegen uw gemoed aan!

Maar, kinderen Gods, zegt uw hart: ja, dat heb ik ondervonden, zegt dan ook geen neen en ontkent des Heeren werk niet. Zondaar, denkt ge dat ge geen zonden hebt, zijt gij van dat geslacht dat rein in zijn ogen is en nochtans van zijn drek niet gewassen is. Neen, Gods Woord leert ons dat anders Wat mens leeft er die niet zondigt? Of denkt gij dat het den rechter zou vervelen, als ge dat gedurig bad? O Neen! Hebt die gedachten niet, en al was 't dat Hij eens zei, gelijk tot Jacob: laat Mij gaan; zegt dan: ik zal U niet laten gaan voordat Gij mij genade gegeven hebt! Denkt ge: ik heb geen genade te wachten, 't is voor mij niet; ik ben een hoereerder, of dronkaard, of een ongodsdienstige! Wel, wij antwoorden u: zegt dat niet. Wel, de Heere wacht maar, opdat Hij u genadig zij. Valt maar voor Zijn voeten neer, gelijk Job hier deed. Zegt ge: ik ga liever gemakkelijk naar de hel toe, als zo moeilijk naar den hemel! Wel, mens, wij vragen u: wie heeft u zo betoverd? Zijt gij zo goddeloos, dan hebt gij uw ongeluk nog niet overzien. Denkt, daar zal eeuwig handengewring en tandengeknars zijn.

Zijn er ook zulken onder ons die zeggen: Ik schrei tot U, maar Gij en antwoordt mij niet: ik sta, maar Gij en acht niet op mij, Job 30:20. Wij antwoorden u: ge zijt misschien in die gestalte daar Job in was, in 't volgende vers, als hij zei: Indien ik roep, en Hij mij antwoordt: ik en zal niet geloven dat Hij mijn stem ter oren genomen heeft, Job 9:16. Wij bidden u: bezwijkt noch vertraagt daarom niet, gelooft en gij zult bevestigd worden. 't Is ligt nog de tijd niet; 't zal misschien het andere jaar moeten zijn! Wacht nog wat, 't is nog de tijd der minne niet! Zondaar, wij bidden u:

1. Vooreerst, valt voor den Heere neer, bid Hem om genade. Ziet ge op den Rechter, Hij is aanbiddelijk, Hij vergeeft menigvuldig. Ja, Hij komt u zelfs verzoeken, nodigen, roepen.
2. Ten tweede, gij zijt een arm patiënt; met hard en trots te zijn, zult gij niets winnen. Val dan voor Hem neer. Kunt gij op duizend vragen wel een beantwoorden? Ja, ik vraag u: kunt gij genade missen? Alles kunt gij missen, behalve dat; dat is allernodigste; 't is nodiger als uw rechter oog, hand of voet!

Maar gij, kinderen Gods:

1. Vooreerst, ziet Wie u genade gegeven heeft. 't Is de grote God, de richter van Hemel en aarde.
2. Ten tweede, in Wien? 't Is in den Zone Gods, in Zijnen Geliefden heeft hij ons begenadigd, ja, op zo goede wijze.
3. Ten derde, ziet eens aan wien! Aan een zondig schepsel, hoe ver afgedwaald!
4. Ten vierde, denkt hoe onveranderlijk Zijn gunst is. Hoe ongelovig en moedeloos gij spreekt, niets kan u van Zijn liefde scheiden. Hij heeft het geweten dat gij gans trouwelooslijk zoudt handelen! Hij heeft u vrijwillig lief! Ik denk dat deze taal van Job het zoetste woord is, waarmee een mens in zijn mond naar de eeuwigheid henen gaat.

Ei, kinderen Gods, bezieet uw geluk! Denkt eens, wat zal 't groot zijn, als genade in heerlijkheid zal veranderd worden; *Maar de genadegiften Gods is het eeuwige leven*, Rom. 6:3. En de Heere zal genade en ere geven, Ps. 84:12. Op gena volgt heerlijkheid! Het zal wat anders zijn als gij voor den Richter zult staan; als Hij zal zeggen; *Komt, gij gezegende*, Matth. 25:34. En tot de anderen: *Gaat weg van Mij, gij vervloekte*, vs. 41.

En als wij eens op dien gouden vloer des hemels onze voeten zullen zetten, dan zullen wij zeggen: *Doch door de genade Gods ben ik dat ik ben: en Zijn genade, die aan mij bewezen is, is niet ijdel*, 1 Cor. 15:10.

En als wij malkander zo zullen zien, dan zullen wij gezegend zijn en gezegend blijven! De Heere geve dat wij daar malkander met blijdschap mogen ontmoeten! Amen.

Viertiende predicaatie over Markus 8:36.

“Want wat zou het den mens baten zo hij de gehele wereld won, en zijner ziele schade leed?”

Wij lezen zeer opmerkelijk (in) 1 Petrus 2:9. *Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een Koninklijk Priesterschap, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zou verkondigen de deugden Desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht*. Grote namen dragen Gods kinderen in Zijn woord; zij zijn koningen en priesters, goden. De Heere vereert ze met dien groten naam. Mijn lust is aan hen. *Ziet*, zegt Johannes, *hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden*, 1 Joh. 3:1. Zij dragen vele namen in 't woord, onder anderen worden zij ook genoemd: kooplieden; zij zijn die wijzen die den tijd uitkopen; zij zijn als die koopman, die alles verkocht, en kocht die parel van grote waarde. Waarom wordt een gelovige bij een koopman vergeleken? Hierom:

1. Vooreerst, een koopman neemt zijn marktdagen waar, hij neemt den tijd wel waar, om koopmanschap te drijven; waar dat er ergens maar wat te winnen is, daar is hij gauw bij. *Wij zullen heden ofte morgen na zulken stad reizen, en aldaar een jaar overbrengen, en koopmanschap drijven, en winst doen*, Jak 4:13. Maar zo is 't met Gods volk ook. Zij nemen hunne geestelijke marktdagen naarstig waar, zij komen

niet gaarne als de markt gedaan is, om olie te kopen, zij slapen niet als er gekocht moet worden, maar zij zijn als die wijzen, haar tijd uitkopen, terwijl de dagen boos zijn; zij zijn als de ooievaar, als de kraan en zwaluwen, die den tijd waarnemen.

2. Ten tweede, een koopman is ook gezet op de beste waren, goud, zilver, smaragd, kostelijke kleinodiën, paarden. Zo zijn ook Gods kinderen, zij zijn gezet op de beste waren; zij drijven handel in de waarheid, die kopen zij, wijn en melk, (Jes. 55), in die snoeren, in dat schone erfdeel, in dat beste deel dat Maria had uitverkoren, in dat duurzaam goed, (Luk. 10:42).
3. Ten derde, een recht koopman wil de waren betalen naar den koers van de markt; zo doen Gods kinderen ook; hun kopen is hier: ontvangen, hun verkopen: geven. Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet, Matth. 10:8, zei de Heere Jezus eens. Hier moet gekocht worden: *zonder geld en zonde; prijs, wijn en melk*, Jes. 55:1, om niet, 't is toch al uit genade.
4. Ten vierde, een recht koopman lijdt niet gauw schade, hij koopt niet gaarne de waren te duur. Zo is 't ook met Gods volk; het geeft niet gaarne zijn geld uit voor dat dat geen brood is en zijn arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan; hij wil geen gebroken bakken uithouwen, waarin geen water is. Een koopman zal zo naarstig onderzoeken op wat markt de waar gaat; waar hij mee bedrogen zal zijn of niet. Zo doen Gods kinderen. De Heere komt hen te hulp; Hij onderwijst hen, waarmee zij bedrogen zullen worden of niet.

Dat leert de Heere Jezus hier in onzen tekst; de Heere Jezus heeft hier vele gevallen in dit kapittel, onder anderen zo houd Hij een besprek met Petrus en met Zijn discipelen. Hij vraagt hen: *Wie zeggen de mensen, dat Ik de Zoon des mensen ben?* Matth. 16:13. Petrus antwoordt Hem; maar de Heere zegt ook: *wie zegt gij dat Ik ben?* Vs. 15. Daarop zegt Petrus: *Heere Gij zijt de Christus de Zoons des levenden Gods*. De Heere zei: *Zalig zijt gij Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader die in de Hemelen is*. Gij hebt wel gezegd. Daarop zegt Christus dat Hij ook lijden moet. Petrus zei: Heere dat zal u immers niet overkomen! Ja zei Hij, gij zult er ook wat van proeven, van dien drinkbeker. Zij mochten zeggen: wel, Heere, wie zal U dan dienen en navolgen? Wel daar, zei de Heere Jezus, wel, Ik stel de goederen van de wereld op een kleine prijs, die acht Ik niet! 't Is of de Heere zei: wel als ge rijk, aanzienlijk waart, ge had de ganse wereld, noch zou het u niet baten, zo uw ziele schade leed.

Geliefde toehoorders, de Heere heeft den oorlog veranderd in vrede; daar rekent de een zijn geluk, de ander zijn gewin in. Ja men denkt nu: men heeft vrede, de oorlog is gedaan, nu heeft men rust; het ganse land zal zich in zondige dartelheid daarover uitlaten. Zo hebben wij nu voorgenomen om u te tonen dat daar uw geluk niet in bestaat. Want al was 't dat iemand de gehele wereld gewon en hij leed schade aan zijn ziel, wat zou het hem baten? In onzen tekst staat ons te overdenken:

- I. Vooreerst, het gewaande gewin: de gehele wereld te winnen.
- II. Ten tweede, het waarachtige verlies.
- III. Ten derde, hoe dat dat gewaande gewin te kort komt om de ziel te redden.

I. Vooreerst wat het eerste aangaat, hier hebt ge dan het gewaande gewin, dat is, de gehele wereld. De Heere komt ons voor als die de bergen weegt, die de geesten weegt, maar hier komt de Heere ons voor als die de schaal houdt; in de ene schaal een gehele wereld en in de andere schaal een ziel, die kostelijker is dan de gehele wereld. Hier is de wereld: hemel,

wolken, water, aarde, dat schoon geborduurd stuks werks. Die hele wereld te winnen dat is onmogelijk; die te bezitten, dat krijgt niemand na de val. De hele wereld had God aan Adam gegeven voor den val, maar hij heeft ze haast verloren. Toen heeft God die ganse wereld aan Zijn Zoon geschonken en de Heere Jezus geeft ze weer aan Zijn kinderen (1 Kor. 3:21, 22) de wereld is uwe. Maar, deze ganse wereld te winnen en te bezitten is nog nooit aan een schepsel gegeven, noch zal ook ooit geschieden. Een Ahasveros mocht eens heersen van Indië af tot aan Morenland toe, 127 landschappen. Hij won de hele wereld niet. Augustus mocht eens de hele wereld laten beschrijven; Alexander mocht eens vragen: is er niet nog een wereld om te overwinnen? De Spaanse koning mocht eens een penning laten slaan met een wereldkloot in zijn hand en met dit opschrift: een wereld is mij niet genoeg, ik moet er nog meer hebben. Het kan niet zijn, noch 't is nooit geweest dat iemand de gehele wereld won. Kan 't niet zijn? Laat het eens zo zijn dat eens iemand de hele wereld won. Laat ons dan de wereld eens bezien. Zij heeft drie poppen om mee te spelen weet ge welke zij zijn.

1. Vooreerst, het plezierige van de wereld.
2. Ten tweede, het nuttige of 't nodige.
3. Ten derde, het heerlijke van de wereld.

De eerste pop, daar de wereld mee speelt, is het plezierige. Dat is: een goed burger, een goed huwelijk, een huisgezin met kinderen, een goede familie, hoven, lusthoven, landerijen, rijden, wandelen, jagen, een groot verstand, een goed geheugen en een welsprekende tong. De tweede pop is het nuttige, dat men zoveel geld en goed heeft, dat men het zilver acht als stenen en de cederen als wilde vijgenbomen in de laagte, dat men goud op het stof legt. Daar behoort toe met dien jongeling, hij had veel goeds en met dien man, die zei: ziele, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, Luk. 12:19. Het heerlijke van de wereld is een ambt te hebben, eer en aanzien, een man van staat. Daar wenste Saul om als hij, zei: *eert mij doch nu voor de oudsten mijns volks*, 1 Sam. 15:30. En gelijk Haman: hij had veel heerlijkheid en hij was de naaste aan de hand des konings. En gelijk Naäman: hij was zeer groot, want door hem had de Heere grote verlossing gegeven.

Tooit ge u nog al eens op met deze dingen: die gij rechtvaardig verkregen had, zo dat ze u niemand kon betwisten, ja, daar u niemand van versteken kon: Ja, nog meer, dat ge het bezat met het allerbeste genoegen; ja dat ge nog een hart had om het te gebruiken. Dat is ook een gave Gods. En dat geluk duurde de ganse wereld, zolang de wereld staat; 't was duurzaam, zo in rust dat er u niemand storen kan; 't was vrede voor die uitging en inging en geen bejegening van enig kwaad. Zoudt gij niet zeggen: wel, die man die het alsoo gaat is gelukkig, stelt dat nu zo eens, dat is nu het gewaande gewin! Komt, legt er nu eens een ziel bij die schade lijdt.

II. De mens bestaat uit twee delen, niet alleen uit lichaam, maar ook uit ziel. Wat is het nu dat een ziel schade lijdt? 't Is zijn leven en geluk hier en hiernamaals te verliezen, hier en eeuwig ongelukkig te zijn. Ge zult zeggen: zegt ons eens dat wat klaarder. Komt, geliefden. Weet ge wanneer een ziel schade lijdt?

1. Vooreerst, dan lijdt ze schade hier in dit leven, als God die ziel geen genade geeft; zij is niet uitverkoren; 't is een ziele die niet overtuigd wordt; 't is een ziel die dood is; 't is een ziel die zich verliest in 't goed dezer wereld; 't is een ziel die niet wedergeboren wordt; 't is een ziel die het geloof mist, die niet heilig leeft. Zij zeiden eens: *Zijn wij dan ook blind*, Johan. 9:40. Zij zeiden: *Ik ben rijk en verrijkt geworden*, Openb. 3:17, en zij waren *jammerlijk, arm, blind en naakt*.

2. Ten tweede, weet ge wanneer die ziel schade lijdt? Op 't doodbed, als zij op den oever en kant van de eeuwigheid staat. Weet ge hoe die ziel dan is? Ziet ze voor zich, daar is een vertoornd God, daar heeft ze een hart dat moe en mat is van al 't gewoel, onder zich, daar ziet ze een gapende hel; den mond des afgronds achter zich, den vervlogen tijd; rondom de duivel als een briesende leeuw, om haar te verslinden. Toehoorders, wiens haren moeten niet ten berge rijzen van verschrikking, wie moet er niet kromme van overdenking? Moet schaamte ons niet bedekken? Daar ziet ge hem beven en sidderen; zijn koets dreunt, de tranen barsten uit zijn ogen, als hij uitroept: *de kroon onzes hoofds is afgevallen, o wee nu onzer, dat wij zo gezondigd hebben*, Klaagl. 5:16; nu gedenk ik dat ik 't goede gehad heb en nu staat het kwaad te volgen; nu ben ik verloren tot in eeuwigheid.
3. Ten derde, wilt ge eens een ziel zien in den dag der opstanding? Daar zal het lichaam verenigd worden; daar zal hij aan de linkerhand gezet worden; daar zullen zij staan kloppen om olie, maar geen genade is er meer te krijgen. Daar zullen zij zien den hemel geopend voor Gods kinderen, den afgrond geopend voor hen. Daar zullen Gods kinderen al hunne banden ontbonden worden. Zij integendeel, die ziel die schade lijdt, zal met eeuwige banden gebonden worden; Gods kinderen kronen krijgen en in 't paleis gevoerd worden, maar die ziel die schade lijdt, van den duivel naar de hel gesleept worden.
4. Ten vierde, wilt ge die ziel zien die schade lijdt. Eerst met ziel, dan met ziel en lichaam beide voor eeuwig bij de duivelen in dat afgruwelijkste gezelschap, in die schrikkelijke plaats, voor eeuwig gebannen van den hemel! Daar zullen zij missen alle hoop van herstel, alle inbeelding zal ontvallen, hare atheïstische gedachten zullen hen ontvallen, zij zullen missen alle ontferming van den Schepper en 't schepsel gelijk. Ja al de delen der ziel en al de leden van 't lichaam zullen vol ondragelijke pijnen zijn; want de rook van hunne pijnen zal opgaan van eeuwigheid tot eeuwigheid. Als de 1000 jaren geëindigd zijn, zo zal de Heere zeggen: schikt u al weer 1000 jaren. Eeuwig zullen zij de tongen kauwen, de handen wringen, de tanden knersen. Ziet dat is een ziele die schade lijdt.

Nu komt de Heere Jezus en hij stelt dit genaamde gewin bij het waarachtige verlies. Hij zegt meer en meent minder. Haman zei eens dit al te weten: Doch dit al en baat mij niet, zo lange tijd, als ik den Jood Mordechai zie zitten, Ester 5:13. Maar mocht de zondaar nu ook eens zeggen, de gehele wereld, dit al baat mij niet, zolang ik schade lijd aan mijn ziel. Dit baat mij niet, wilt gij dat eens zien?

1. Vooreerst, wel wat baat hem de gehele wereld? Kan hij met al 't goed en geld wel een overtuiging kopen, kan hij er wel een traan mee kopen, kan hij de genade kopen? O, neen hij zou ook niet willen, al kon hij! De zondaar zou liever zeggen; wel waartoe dit verlies? En al wilde hij genade met de gehele wereld kopen, dan zou men tegen hem zeggen: *Uw geld zij met u ten verderve*, Hand. 8:20. Daar vandaan is 't dat men dikwijls ziet dat de gegoedsten en aanzienlijksten van uw land veeltijds zonder genade zijn. Waar vandaan is dat zo? Omdat zij met al hun geld geen kruimptje van genade kunnen kopen.
2. Ten tweede, wat baat hem de wereld? Wel, als zij maar in de minste ongelegenheden komen, al hun geld kan hun niet de minste redding geven. De Psalmist zegt: *Immers zet gij ze op gladde plaatsen*, Ps. 73:18, dat is te zeggen, op een ijsbaan. Wat is een ijsbaan?

1. Vooreerst, het ijs schijnt iets te zijn, maar brengt het bij het vuur het smelt meteen. Zo is de wereld. Zij schijnt al schoon in 't oog, maar zij is niets goeds en doet geen nut ten dage der verbolgenheid.
2. Ten tweede, een ijsbaan is zeer gevaarlijk, men gaat er op en men is gedurig in perikel, want onverwachts breekt het, men zinkt in de diepte en wil men grijpen en vasthouden, het breekt al af, 't brokkelt en begeeft zich. Zo is de wereld. Wat baat 't hem als hij sterft? O, al had hij alles waarin hij te voren vermaak schepte, al wat hem vergenoegen kon. Maar komt dan eens met zijn geld en goed, 't kan hem niet vermaken. Hij zou wel zeggen: doet het voor mijn ogen weg! Hij kan er niet een gunstje mee aflopen, veel min genade voor zijn kostelijke ziel, zijn harte walgt van begeerlijke spijze.
3. Ten derde, wat zal hem de wereld baten als hij in 't oordeel zal staan voor de ogen van den Richter der ganse aarde; wat zal hij daar geven? Hier mag men nog somtijds het pardon krijgen voor een grote som; men moge hier de richters omkopen; maar hier kan hem geen gehele wereld helpen, want God is geen aannemer van geschenken, *Want bij den Heere onzen God is geen onrecht, noch aanneming van personen, noch ontvanging van geschenken*, 2 Kron. 19:7.

Bezit nu veel en verliest uw ziel, wat baat het u?

Wij hebben dan te bezien hoe dat de Heere Jezus dit vraagsgewijze voorstelt, Hij zei: *Want wat zoude het den mens baten? Wat geeft dit te kennen?*

1. Vooreerst, den ernst van den Heere Jezus. Even gelijk de Heere eens zei door Amos tot Israëel, *ook heb Ik ulieden uit Egypteland opgevoerd; en Ik heb u veertig jaar in de woestijn geleidt opdat gij des Amorieten land erfelijk bezat. En Ik heb sommige uit uw zonen tot profeten verwekt*, en uit uw jongelingen tot Nazireeërs en is dit niet alzo, gij kinderen Israëls, spreekt de Heere Amos 2:10, 11.
2. Ten tweede, de Heere geeft door dit vraagsgewijze voorstellen te kennen dat de mond gestopt is. Zij kunnen noch goed noch kwaad spreken; Hij zet ze als stom, evenals de Heere eens deed met Israëel: *Wat is er meer te doen aan Mijnen wijngaard, 't welk Ik aan hem niet gedaan heb?* Jes. 5:4. De Heere wil zeggen: daar is niets meer aan te doen. Hij zet ze stom.
3. Ten derde, de Heere Jezus geeft hier dit door te kennen: oordeelt als verstandigen wat Ik zeg. Ziet, geliefden, hoort en oordeelt. Wij lezen dat daar een schrijvende hand aan den wand schreef: *Gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht bevonden*, Dan. 5:27. Hier is ook een hand van den Heere Jezus, die schrijft ook: wereld, gij zijt gewogen, maar te licht bevonden.

III. Zo hebben wij dan nu ons derde stukje: hoe kostelijk de ziel is, dat zij zwaarder is dan een gehele wereld.

Geliefde toehoorders, men mag vrede hebben; de ene potentaat moge zeggen: dit heb ik er bij gewonnen, en de andere: ik dit al. 't Is niet met al! Al hadden zij de gehele wereld, zo zij schade lijden aan de ziel. Wat zouden zij geven tot lossing van de ziel. De ziel is kostelijk; de bewegelijke geesten zijn van gelijken prijs. Men mag de ziel tot haar opschrift geven, hetgeen Salomo gaf aan de wijsheid. De wijsheid is het voornaamste, *verkrijgt dan wijsheid; en verkrijgt verstand met alle uwe bezitting. Verheft ze en zij zal u verhogen; zij zal u vereren, als gij haar omhelzen zult. Zij zal uwen hoofde een aangenaam toevoegsel geven; een sierlijke kroon zal ze u leveren*, Spreuk 4:7-9. En *Welgelukzalig is de mens die wijsheid vindt; en de mens die verstandigheid voortbrengt. Want haren koophandel is beter dan den*

koophandel van zilver; en hare inkomst dan het uitgegraven goud. Zij is kostelijker dan robijnen; en al wat u lusten mag en is met haar niet te vergelijken. Langheid der dagen is in hare rechterhand; in hare linkerhand rijkdom, en eer. Hare wegen zijn wegen der liefelijkheid, en alle hare paden vrede, Spreuk. 3:13-17. En hetgeen Job zegt: De mens weet hare waarde niet: het gesloten goud en kan voor haar niet gegeven worden; en met zilver kan haren prijs niet worden opgewogen; Job 28:13,15. Als de vromen hunne ziel eens gaan beschouwen, staan zij als verwonderd en moeten uitroepen: ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben. Hoe groot zijn Uwe werken. Wij lezen: Mij Daniël werd mijn geest doorsteken in 't midden van 't lichaam, Dan. 7:14. Sommigen denken dat het vertaald kan worden: mijn ziel werd doorstoken door de schede; zodat de ziel als het zwaard is en het lichaam maar een schede.

Wilt ge dan eens zien waarin de kostelijkheid der ziel bestaat, Zij is kostelijker dan de gehele wereld.

1. Vooreerst, de ziel is een geestelijk wezen, een blos en bloei van de eeuwigheid, het beste onder Gods werken, naast aan 't wezen Gods komende en den engelen gelijk. Was het lichaam zo vlug als de ziel, ze bleven niet daar ze nu zijn. De ziel redeneert; zij kan niet als met iets geestelijks verzadigd worden. Maar ziet, de wereld nu is als niet, ijdelheid, als een gedaante gaat zij voorbij.
2. Ten tweede, de ziel is kostelijk, zij overtreft alles, zij is onverderfelijk, onsterfelijk; de wereld integendeel, zij gaat voorbij (1 Joh. 11:17.) Hij die de beste ondervinding daarvan had, ik meen Salomo, die mocht er opzetten: *Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid*, Pred. 1:2.
3. Ten derde, de ziel wint het, want zij heeft al de wereldse dingen niet. Nu, de satan zei eens: *huid voor huid; al wat de mens heeft zal hij geven voor zijn leven*; een levende hond is beter dan een dode leeuw, daar de leeuw de koning der dieren is. Geen tiran, hoe wreed, kan de ziel doden, (Mark. 8.)
4. Ten vierde, wel de ziel maakt de wereld heerlijk, niet de wereld de ziel; God noemt ze zelfs een edele ziel.
5. Ten vijfde, is de ziel niet kostelijk? Ziet wat God gedaan heeft om de ziel te redden en te zaligen. Geen een ziel kon God redden of de Heere Jezus moest Zijn ziel geven, (Jes. 53.) Kunt gij weten hoe duur het rantsoen van Christus is om zielen te redden; ja de Geest moest ze komen overtuigen, ja, de engelen zijn ze niet alle gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wille die de zaligheid beërven zullen? Hebr. 1:14.

Zorgen Gods kinderen niet altijd 't meest voor hunne ziele? Welke zijn hunne laatste woorden? Heere Jezus ontvangt mijnen geest, Hand. 7:60. Vader in Uwe handen beveel Ik Mijnen Geest, Luk. 23:46. Hun wordt het ook geboden, (1 Petrus 4.) Ziet den duivel, waarop loert hij meest? Is 't niet op de ziel? Wat vervolgt hij meest? Is 't niet de ziel? Hij zou wel zeggen als de koning van Sodom eens zei tegen Abraham: Geeft mij de zielen, maar de have neemt voor u, Gen. 14:21. Zo zou de duivel ook wel zeggen. Ziet, is dan de ziel niet kostelijker dan de gehele wereld.

Wat volgt nu hieruit; wat mocht dit werken op de discipelen?

't Is of de Heere Jezus zeggen wil; wel, komt, verloochent dan alles en volgt Mij. Hebt ge de wereld niet, mist ge al 't goed, ge zult daar niet om verloren gaan; maar lijdt ge schade aan de ziel, ge zult niet behouden worden; het zal toch alles niet baten tot lossing van uw ziel. Nu nog een woord van toepassing.

TOEPASSING

Geliefde toehoorders, wij zijn allen genadeloos geboren. Wat is dat groot dat God zich over sommigen ontfermt! Wat is de liefde in den Heere Jezus groot, dat Hij Zijn Eigen ziel tot een schuldoffer stelt, Jes. (53:2) en dat om zielen: te redden! De Heere Jezus zelf moest er eens over uitroepen: *Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft*, Joh. 3:16. Maar wij mogen met Paulus uitroepen: wel de liefde Christus gaat alle verstand en kennis te boven.

Zondaar, wat is nu vermaak, goed, eer en aanzien, als gij uwe kostelijke ziel verliest? Een schone wereld is niet machtig om die te redden. Hoe dwaas zijt gij nu in uw keuze, dat gij uw geluk stelt, in de wereld te bezitten, Gij acht de hoogmoedigen gelukzalig, want hunne huizen hebben vrede zonder vrees; zij werden gebouwd, gelijk als Simson Delila voor zijn vriendin aanzag, en zij was de moordenares, toveres van uw ziel. Als gij in haar schoot slaapt als een voedsterling, dan zegt God: de vriendschap dezer wereld is een vijandschap Gods. Hoe velen kennen hunne zielen niet! Maar het harte eens zots is aan zijn linkerhand, Pred. 10:2 Anderen wensen om te sterven als een beest, wiens ziel te niet gaat.

Wel, geliefden, kent gij dan nog de wereld niet? Als ge al lang gewoeld en gedraafd hebt, ge zit op 't kussen, gij hebt eer en aanzien, hebt gij er wel dat genoeg in gevonden, dat gij gedacht had? O neen, 't waren rozen met zulke doornen! Is uw spijs wel smakelijker, uw slaap zoeter, uw vrede groter? Ge zult moeten zeggen: neen, ik heb er dat niet in gevonden hetgeen ik mij voorgesteld had. Wie zorgt er dan voor zijn ziel, of de zielen van anderen. Waar is er nu een Abraham met zijn onderwezen? Neen, men zou liever met Kaïn zeggen: *Ben ik mijns broeders hoeder?* Gen. 4:9. En wil er nog iemand voor de ziel van zijnen naaste zorgen, hij zou wel zeggen: wat heb ik met u te doen. Anderen rekenen dit voor de fijne taal. Anderen maken de ziel tot een lakei, om te verzinnen en om maar al op te halen, waarmede ge u kleden zult, wat ge eten of drinken zult. Anderen verkopen hunne ziel voor 't goed van de wereld, gelijk Judas, Ezau, Achan. Anderen verkopen hunne ziel voor eer, anderen voor vermaak, al zou de kostelijke ziel verloren gaan; anderen voor de zonde.

Wel, wereld, is dan deze spreuk niet waarachtig, die de mond der waarheid spreekt? Ach, geliefden, laat ons toch meest zorgen voor onze edele ziel; 't is een kort spreekwoord, doch waarheid: ziel verloren, al verloren; ziel gewonnen, al gewonnen. Al had gij genade en al 't andere mistet gij, gij waart gelukkig. Maar al had ge de ganse wereld en gij verloor uw ziele, dan mist ge genade. Ge mist het al. Roep klaagvrouwen om uw ongeluk te bewenen. Wie heeft er smart over.

Verliest gij uw ziel, 't is een onherstelbaar verlies; daar is geen Zoon Gods meer; werkingen des Geestes, noch genade middelen,

Gij zijt uw ziel eeuwig, kwijt. Men sterft in verwachting van elkander weer te zien, gij zult Gods aangezicht niet zien, gelijk Absalom na drie jaren zijn vader weer zag.

Men zegt dat de Indianen voor lood, ijzer, koraal, kinkhoren, goud geven. Gij zegt: die mensen zijn dwaas! Maar, mens, zijt gij niet veel dwazer, dat gij voor de wereld uw ziel wilt geven?

Ge kunt nog genade krijgen. Daar is nog hoop dienaangaande, zo gij er lust toe hebt. Zo gij verloren gaat, gij vermoord uw eigen ziel. Uw verderf is uit uzelf. God verhoede het goediglijk; dat wensen wij u toe! Gij zult mogelijk zeggen: kan ik hoop hebben?

Waarom zal ik weten, dat ik geen schade aan de ziel zal lijden? Kom, wij zullen u enige blijken geven; leg het nevens u en onderzoek u.

1. Vooreerst, geliefden, is uw ziel bij u het beste pand? Hebt ge dikwijls in eenzaamheid met beseffen gezegd: Heere, hoe zal 't met mijn ziel gaan? Niets kan ik u hoger voordragen; wees toch mijn arme ziel genadig.
2. Ten tweede, hebt ge uw ziel ook meest willen gaan bezorgen, dat gij onder de middelen komt, en zo gij daar komt om overtuigd te worden, om het geloof te krijgen, om geheiligd te worden? Zoekt ge die naartig waar te nemen met zo een einde, om daar den beloofden zegen te krijgen?
3. Ten derde, zo gij geen schade lijden zult, zo zult gij dit ondervinden; de zielvangers zult gij lief hebben, omdat zij u zoeken te vangen. Paulus zei eens: wij zijn medearbeiders; houdt dezulken in waarde; acht ze veel om huns werks wil, hebt gij ze lief omdat gij voelt dat de Heere u door hen zoekt te trekken. Zegt ge; behandelt mij zoals 't den Heere gebiedt; wilt gij u niet onttrekken.
4. Ten vierde, die geen schade zult lijden, o, de instellingen. 't Woord, de middelen der genade zullen bij hen in waarde zijn. Zij hebben ze lief, ze kunnen zo hartelijk zeggen: Ziet aan, dat ik Uw bevelen liefhebbe, Ps. 119 : 150.
5. Ten vijfde, die zullen geen schade lijden, die den Heere willen dienen, niet alleen uitwendig met het lichaam, maar met de ziel, met het harte. O, als het harte er van af is, hij is niet in zijn schik, hij wil Gods eis nakomen, als de Heere zegt: Mijn zoon, geef Mij uw hart, Spreuk. 23:26. Hij wil den Heere dienen hartelijk.
6. Ten zesde, kinderen Gods, gij zult geen schade lijden als ge dat ondervindt. O, de Koper van uw ziel zal u zo dierbaar zijn, ik meen de Heere Jezus. Ge zult kunnen zeggen: *Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk; Zulk een is mijn Liefste*, Hoogl. 5:16. Ja, de Bewerker van uw ziel zult gij liefhebben, God de Heilige Geest.
7. Ten zevende, gij zult geen schade lijden, hebt ge aan den Heere genoeg. Daar zei eens iemand zeer lieflijk: één ziel en één God is mij genoeg. Kunt gij dat ook zeggen, kinderen Gods, wij weten dat gij op zulke gronden u kunt neerzetten. Dat ge zeggen kunt: *Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op der aarde*, Ps. 73:25. Hebt ge dat met beseffen gezegd? Wij kunnen u zeggen tot uw troost: *Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal, en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijs voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, ja, als 't al zal ontbreken, zo zal ik nochtans in den Heere van vreugde opspringen*, Hab. 3:17,18. En als gij al eens de beroving van uwe goederen mocht zien, o, tot uw troost kunnen wij zeggen: gij zijt rijk in God, in kennis, in geloof, in goede werken, in genade. Tot uw troost, kinderen Gods, zeggen wij: een heerlijke erfenis is u ten deel geworden, de snoeren zijn u gevallen in liefelijke plaatsen; gij zult in eeuwigheid geen schade lijden, want gij hebt het al. Maar evenwel, kinderen Gods, gij zult eens schade lijden aan de wereld, als gij 't al zult kwijt worden, ja, alles hier moeten laten. Doch tot uw troost zeggen wij u: dat kleine verlies zal u een groot gewin zijn. Voor veraf zijn, zult gij krijgen de nabijheid Gods; voor worstelen, winnen; voor strijd, de kroon.

O, kinderen Gods, laat ons denken: wat doen wij hier? Wij zijn hier maar vreemdelingen. Ons verblijf is hier kort. Gij kunt zeggen: Want wij weten, dat zo 't aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen, 2 Kor. 5:1; welk Kunstenaar en Bouwmeester God Zelf is. Amen, ja Amen.

Gepredikt te Middelburg op Zondagmorgen, den 11 Juni 1713.

Vijftiende predicatie over Psalm 147: 12- 14.

“O Jeruzalem! roem den HEERE; o Sion! loof uw God. Want Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk; Hij zegent uw kinderen binnen in u. Die uw landpalen [in] vrede stelt; Hij verzadigt u met het vette der tarwe.”

Het is opmerkelijk dat wij lezen, Dan. 2:21, *Want hij verandert de tijden en stonden, al wat er in de wereld is, is veranderlijk*; elk speelt er zijn rol, elk krijgt er zijn deel, maar de Heere alleen is onveranderlijk. Hij, die onveranderlijke, zalige God, verandert de tijden en de stonden ten opzichte van een particulier mens. Dan is ‘t eens een tijd van tegenheid, dan weer eens een tijd van voorspoed. Want de voorspoed is als eb en vloed; dan neemt het water af, dan neemt het weer toe. Ziet dat eens in Job; God veranderde zijn tijden en stonden; den enen tijd wies hij zijn gangen in boter; het licht Gods scheen over zijne tent; den enen tijd was hij de rijkste van ‘t ganse land, maar den anderen tijd de armste, bespot, kwalijk gehandeld van vrienden en vijanden, zonder hoop van herstel. Zo gaat het met een mens in ‘t bijzonder. Zo gaat het somtijds met de kerke Gods. Somtijds is zij heerlijk, op saffieren gegrondvest, haar glazen kristal, zo heerlijk dat er een naam van uitgaat; dan als er de vrije

verkondiging van 't Woord is zodat ze blinkt als goud. Maar de Heere verandert die tijden stonden ook, zodat ze geplukt wordt, den vogel gelijk, waartegen zich de vogelen van 't ganse land verzamelen; zij is wel eens als een tortelduifje, dat in de steenrots, in 't verborgen moet vluchten; zodat ze vervolgd wordt door vijanden, door onweder voortgedreven, ongetroost. Zo gaat het in de Kerke Gods, zo gaat het in de wereld. Daar is een tijd van oorlog, dan een tijd van vrede. Soms is 't zo dat stad tegen stad in stukken gestoten wordt, dat er onrust van binnen, beroerten van buiten zijn. Dan is 't een tijd van vrede dat het land ruste heeft, van rondom geen bejegening van enig kwaad. Gelijk God de tijden verandert en zijn hand verwisselt, zo moet ook de gestalte veranderen. Is 't een tijd van benauwdheid, dan moet men geen runderen slachten of schapen kelen, maar dan moet men klaagvrouwen roepen. Is 't in grote benauwdheid, dan zegt de Heere: *En roept Mij aan in den dag der benauwdheid*, Ps. 40:15. De nood leert bidden. Maar is 't tijd van vrede, dan moet men niet wenen; als de Heere redding geeft dan moet men blijde zijn, dan wil hij blijdschap hebben. Dat hebben de heilige mannen Gods gedaan, bijzonder hier in dezen Psalm waaruit wij onzen tekst genomen hebben. Sommigen denken dat dezen Psalm gedicht is, als zij uit Babel naar Kanaän gingen. Zij hadden stad en tempel weer gebouwd; de Heere verkwikte hen met het vette der aarde: zij zagen malkander aan en zeiden: ***O Jeruzalem, roemt den Heere, o Zion, looft uwen God. Want Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk; Hij zegent uwe kinderen binnen in u. Die uwe landpalen in vrede stelt; Hij verzadigt u met het vette der tarwe.***

Deze Psalm heeft twee of drie delen. Zij herinneren zich grote weldaden, die zij genoten boven zoovele andere volken; zij hadden ook weldaden met andere volken gemeen, levensmiddelen, veiligheid, rust en vrede. Daarover wekken zij elkander op, bij gelegenheid dat zij vrede hadden en in een florissante toestand waren.

Wij hebben dan te bezien:

- I. Vooreerst, enige weldaden; die waren vier in getal, de een als de moeder, de andere drie als medegezellinnen, die de eerste vergezelschappen.
- II. Ten tweede, van wie de weldaden afvloeien.
- III. Ten derde, de plicht die zij daarom aan den Heere schuldig waren

I. Wat het eerste aangaat, hier hebben wij vier weldaden. De eerste als de moederweldaad, waaruit de andere vloeien. De landpalen waren in vrede, dat is te zeggen, hunne grenzen, het gehele land. Vrede, zegt men, is 't best in de wereld. Het was vrede, geen wapenstilstand. De Spaanse koning plagt te zeggen: ik doe een stap achteruit om een sprong vooruit te doen. 't Was hier geen wapenstilstand dat men maar voor een jaar of acht of tien ophoudt te oorlogen. Daar is een vrede die zegen is; de Heidenen wisten te spreken van een valse vrede. Dat is dan:

1. Vooreerst, een vrede die geen zegen is, een valse vrede, uitwendig, maar het harte is vol haat. Zo zegt David: *Ik ben vreedzaam, maar als ik spreek, zij zijn aan den oorlog*, Ps. 70:7,
2. Ten tweede, daar is een vrede die geen zegen is; 't is vrede te hebben op smadelijke conditiën; gelijk als wij lezen daar Nahas de Ammoniter Jabes belegert. De inwoners zeiden: *Maakt een verbond met ons, zo zullen wij u dienen. Doch Nahas de Ammoniter zei tot hen: Mits dezen zal ik een verbond met ulieden maken, dat ik u allen de rechter oog uitsteke; en dat ik deze schande op gans Israël legge*, 1 Sam.

- 11:1,2. Ziet, zij zouden een vrede gekocht hebben op smadelijke voorwaarden. Zo een vrede is geen zegen.
3. Ten derde, daar is nog een vrede die geen zegen is, als men den vrede moet kopen met al het vermogen en 't geld en inkomsten van 't land, gelijk Rehabeam, Joas, Hiskia. Rekent men die reis wel goed als men scheepslading en goederen buiten boord moet werpen, wil men behouden aan land komen? Zo is 't ook geen vrede met zegen.
 4. Ten vierde, daar is nog een vrede die geen zegen is, als men vrede heeft met slavernij en dienstbaarheid gelijk de Gibeoniten; zij hadden vrede door list gekregen, maar zij ging vergezeld met dienstbaarheid, want zij moest Israël dienen tot houthakkers en waterputters. Maar gelijk er een vrede is zonder zegen, zo is er ook een vrede met zegen, het beste van alles dat in de wereld is.
1. Vooreerst, dit is een vrede die een zegen is, als er een vrede is voor 't land niet alleen, maar voor de kerke Gods, als men de zake Gods en der kerke eerste en meest zoekt te handhaven, als men om de ark denkt, de religie en de zake Gods te observeren en ter harte te nemen; niet een klauw achter te laten, gelijk Israël; zij wilden in de woestijn gaan, maar Farao wilde hen wel laten gaan zonder hunne kinderen en vee. Neen zij wilden geen een klauw achterlaten. Dan is 't een vrede met een zegen als 't is op goede voorwaarden, zonder van iemand af te hangen. Onze eerlijke en godvruchtige voorouders konden wel vrede krijgen met dienstbaarheid en onder 't juk van den Spaanse koning; zij wilden liever sterven dan overheerst leven. Zij sloegen een penning en zetten er op: wij willen vrijheid kopen, niet alleen voor ons, maar ook voor onze kinderen. Dat is een vrede die een zegen is. Vrede met de bondgenoten, niet met den enen breken en met den anderen maken; onze bondgenoten te helpen. 't Is anders een trouweloze vrede. Een vrede die generaal is, is in alle hoeken des lands, gelijk in Sam. 7, in al de landpalen was 't vrede. En gelijk Salomo eens zei: *Maar nu heeft de Heere mijn God mij van rondom ruste gegeven; daar is geen tegenpartijder, noch geen bejegening van kwaad*, 1 Kon. 5:4. Overal rust en vrede te hebben, dit volk zag hierop: het was vrede van rondom, overal.
 2. Ten tweede, het was een gezegende vrede, daar de Heere zijn gunstig aanschijn zou over laten lichten. Hij zendt de oorlogen, Hij doet ze ook ophouden. Hij verbreekt de bogen en slaat de spiesen in tweeën, (Ps. 96:10,) *Ik maak den vrede, en schep het kwaad*, Jes. 45:7. Gij zult ons vrede beschikken, Hij weet de gedachten die Hij over hen denkt, gedachten des vredes; Ik zal u vrede geven.
 3. Ten derde, dat is een goede vrede daar dit volk op zag, een vrede zonder bedrog. Ziet, de zonen Jacobs, zij maakten vrede met Hemor en Sichem, maar het was een vrede met bedrog. En gelijk Jehu eens zei op de vraag: *Is het ook vrede, Jehu? Maar hij zei: wat vrede*, 2 Kon. 19:22. Onze geëerde voorouders konden wel vrede krijgen met Spanje, maar niet zonder bedrog. Zij sloegen een penning, aan den een zijde den Spaanse koning met aanbieding van vrede, en zij zeiden; 't is beter te vechten dan door een bedrieglijke vrede bedrogen te worden.
 4. Ten vierde, een goede vrede uit- en inwendig, gelijk die gemeente in Judea en Samaria; die hadden vrede en werden gesticht; zij wandelden in de vreze des Heeren en de vertroosting des Geestes werden vermenigvuldigd. Dat de kerk niet vervalt,

dat ze bloeit, dat men niet zeggen moet : Ikabod, zeggende: de Eer is weggevoerd, 1 Sam. 4:21.

5. Ten vijfde, dan is 't een goede vrede als hij de bediening overvloed geeft, Zijn Geest niet spaarzaam uitstort, als de godsvrucht als een deftige matrone in 't land wandelt, als er estime (achting) is voor godsvrucht en voor de vromen; als er oorlog is met de zonde. Drie zegeningen vergezellen dezen vrede.
1. Vooreerst, *Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk*. Soms worden door de poorten verstaan: de gerichtsplaatsen der groten, hunne raadhuizen en stadhuizen daar men recht doet; de fortificatiën en poorten, 't is de vastigheid van een stad. Simson nam de poorten weg, de vastigheid van de stad. Wat is dat dan, dat Hij de grendelen uwer poorten sterk maakt?
 - A. Dat zij een barrière hadden, een goeden ringmuur, goede vastigheden rondom het land.
 - B. In de gerichtsplaatsen waren mannen die recht deden, die het woord geeft niet beminden, geen aannemers van personen.
 - C. Dat de Heere alles zo deed beschikken dat er sterkte was, veel volk, goede overheden, wapenen, enz.
 - D. Zij plukten de vruchten van den vrede, zij zaten in rust en vrede onder hunnen wijnstok en vijgenboom, onder alle godzaligheid en veiligheid. Niemand verschrikte hen; daar was geen gekrijt noch geschrei, geen inbreuk nog inval. Dat is nu, dat Hij de grendelen uwer poorten sterk maakt.
 2. Nu hebben wij onze tweede weldaad: *Hij zegent uwe kinderen binnen in u*. Het land begon te floreren. Daar is niets gemeenzamer dan de overheden bij vaders te vergelijken, de onderdanen bij kinderen. God zegent onze kinderen binnen in ons. Mensen zegenen mensen, als zij malkander veel goed toewensen. Wij zegenen God als wij Zijn deugden roemen; God zegent ons. Zij zeiden nu: *Hij zegent onze kinderen binnen in ons*. God deed het al bloeien; daar was een kinderzegen, vruchtbaarheid, Hij geeft geen gesloten baarmoeder. God deed ze uitbreken in menigte:
 - A. In de politie, daar alles naar waarheid en recht werd gehandhaafd.
 - B. In de kerk; de geestelijke vaders die zochten ook kinderen te telen; de Heere vermenigvuldigde ze.
 - C. In den burgerstaat, elk kwam koophandel drijven, het gelukte als allerlei volk kwam koophandel drijven.
 3. De derde weldaad. *Hij verzadigt u met het vette der tarve*. Zij zeiden: het gaat alles wel, wij zien om naar veel en wij krijgen het; wij krijgen een smoutig deel, gelijk Job. Want wat zou veiligheid en vrede zijn, indien er geen brood en spijs noch tarwe is; daar is alles onder begrepen. Wat is het vette der tarwe? 't Is het beste dat er is, het aangenaamste. 't Is of zij zeiden: Heere, Gij geeft ons al wat wij nodig hebben, daar is overvloed, daar is zaaitijd, de maaitijd, brood voor den eter, zaad voor den zaaier. Gij bewaart de gezette tijden des oogstes, Gij verzadigt ons mede, Gij geeft ons gezondheid, spijs en een harte om ze te gebruiken. Gij vervult onze harten met spijs en vrolijkheid. Ziedaar de weldaden.

II. Ten tweede, wie was de auteur daar die van afvloeiden? 't Is , God die de landpalen in vrede stelt. Wanneer stelt God de landpalen in vrede? Door middelen en wegen. Dan zegt Hij: Ik zal 't in hun hart geven dat zij uw land niet zullen begeren. Als de Heere hen verschrikt. Weet ge wanneer God poorten en grendelen sterk maakt?

1. Vooreerst, als God ons werkelijk zegent met overwinningen en de vijanden 't zien, zodat ze beginnen te vrezen. Zo was 't met Josafat. Men zei dat de Koning van Frankrijk, eens in zijn kamer zijnde, zei: ik zie en heb gezien dat God in dezen oorlog tegen mij is en voor mijn vijanden strijdt.
2. Ten tweede, dan, als God de vijanden zoveel te doen geeft, dat zij hunne handen zo vol werk hebben, dat zij hun oogmerk niet kunnen bereiken. Even gelijk Saul; hij had David en zijn mannen al geheel omsingeld. Wat doet de Heere? Hij wilde David redden. Doch daar kwam een bode tot Saul, zeggende : Haast u, en komt, want de Filistijnen zijn in 't land gevallen 1 Sam. 23:27. En (Richt. 7) daar was in 't leger der Midianieten zulk een verwarring dat het zwaard des enen tegen den anderen was; zij staken malkander zelfs dood.
3. Ten derde, weet ge hoe de Heere somtijds wonderlijke reddingen geeft? Wel, als Hij hun hart bewerkt, Salomo zei; *Des Konings hart is in de hand des Heeren als waterbeken: Hij neigt het tot al dat Hij wil*, Spr. 21:1. Ziet hoe wonderlijk de Heere zegt: *Die enen roofvogel van het Oosten, enen man Mijns raads uit verren lande*, Jes. 46:11. Dat was Kores. Daar lag Gods belofte. Na 70 jaren zou Israël weer in zijn land komen. Wel, zij mochten denken: wel, hoe zal dat geschieden? De Heere zei: Ik zal Kores hart zo bewerken, dat Hij u vrijheid geven (zal). (Jes. 40.) Gelijk de Heere deed aan Laban. Laban moest zeggen: ten ware uw God mij niet verhinderd had, ik zou u kwaad gedaan hebben.
4. Ten vierde, de Heere is als een vurige muur; Hij stelt heil tot muren en voorschansen en Hij zegent de kinderen, Hij gaf hun brood. Want wien verhoort den Hemel? 't is God. Hij geeft zaad om te zaaien, hij doet het brood uit de aarde opkomen, hij verzadigt ze, hij geeft den stok des broods en den staf des waters

III. Daar is dan de auteur. 't Is God Die die weldaden geeft. Maar wat einde had God hierin: Opdat zij hem zouden verheerlijken. 't Is al uit God, door God. Zo moet het Al al tot God gebracht worden. De Heere zegende hen, opdat zij Hem de eer er van geven zouden. Geeft eer den Heere uwen God, eer Hij 't duister maakt; de Heere zegt: 't is van Mij, uit Mij; wel laat het weder tot Mij komen.

Zo verheerlijkten zij God hier. 't Is: o Jeruzalem, roemt den Heere o Zion, looft uwen God Oneigenlijk moet men door Zion en Jeruzalem verstaan, de ware kerke Gods, eigenlijk, de stad Jeruzalem of de inwoners. Wat zouden zij nu doen, wat was hun plicht? Loven en roemen den Heere. Loven en roemen is 't zelfde; waarin bestond het dan?

1. Vooreerst, zij erkennen dat God alleen het voorwerp is van den lof. Is er vrede, soldaten en ambassadeurs hebben er ook hunne eer in, maar alleen als middelen, zij, onder God. Mozes zei eens: *Ik zal den Name des Heeren uitroepen*, Exod. 23:19; geeft onzen God grootheid, *De lofzang is in stilheid tot U, o God, in Zion*, Ps. 65:2; de eer komt God alleen toe.
2. Ten tweede, het roemen en loven bestaat hierin. Hij erkent al de weldaden en de deugden Gods die daarin uitblinken, Zijn vrijmacht, Zijn wijsheid; Hij gedenkt in den toorn des ontfermens; neemt de roedekens in de hand, maar dan verschoont de

Heere alweer, hij weet ze zo wijselijk te bestellen, hij onderscheidt alles. Als 't al brandt, dan weet de Heere nog een zee van behoudenis te beschikken.

3. Ten derde, hij die God looft, hij ziet ook eens zichzelf, hoe klein en gering. Hij zou wel zeggen met Petrus: *Heere gaat uit van mij, want ik ben een zondig mens*, Luk. 5:8, *Ik ben geringer dan alle deze weldadigheden, en dan alle deze trouwe*, Gen. 32:10. Heere, hebt Gij op mij gezien?
4. Ten vierde, hij kan 't niet vergeten, het blijft in zijn gedachten en dat is den Heere aangenaam. Zij richtten eens een steen op en zeiden: *Eben-Haëzer: en hij zei: tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen*, 1 Sam. 7:12. De Heere belast het schrift, dit ter gedachtenis in een boek. Die den Heere looft, 't is hem eigen dat zijn mond en tong los wordt, gelijk als Debora en Barak, (Richt. 5), dat men anderen uitnodigt: *komt en ziet Gods daden: Hij is vreselijk van werking aan de mensenkinderen*, Ps. 66:5. Zij moesten 't hunne kinderen vertellen, met burens en vrienden over de redding Gods spreken; even gelijk de Emmaüsgangers. Als er iemand is die 't niet weet, zeggen: zijt gij dan een vreemdeling, weet ge dan niet wat er gebeurd is in deze dagen? Op hun leger, op den weg, aan den haard, aan de tafel moesten zij er van spreken. Zij waren ook vrolijk gelijk Ezra; zij hielden feest zeven dagen lang met blijdschap, zij gingen met trommelen, en de harp, *Gij rechtvaardige verblijdt u in den Heere: en spreekt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid*, Ps. 47:12. Met luiten en cimbalen loofden zij den Heere; zij zongen en sprongen; dat was hun roemen en loven, maar 't was al in den Heere. Het hart zag op God, zij waren op hunne hoede om niet te zondigen, alles leidde hen tot God. Zij zongen een lied, een lofzang en een psalm, maar zo geen zondige dartelheid gelijk in ons land. Zij ging op zo een tijd in 't verbond met den Heere; zij verbonden zichzelf door een nieuwen band om den Heere te dienen. Nu zegt de psalmist: o Sion, o Jeruzalem doet dat. Wat geeft dat te kennen?

1. Vooreerst, ik wou het gaarne in uw hart hebben; kom, doet het! Zijt hier niet traag, maar vurig van geest!
2. Ten tweede, o doet dat! Ik wil u tot beweging hebben. Niet alleen de priester, maar het ganse volk, het ganse land. Ziet daar geliefden, gij ziet waar 't al naar toe wil. Als de Heere ons gezegend heeft, de eer moet Hem gegeven worden. David zei tot Salomo: *Is de Heere uwe God met ulieden en heeft u rust gegeven rondom henen? Want Hij heeft de inwoners des lands in mijn hand gegeven en dit land is onderworpen geworden voor het aangezicht des Heeren en voor het aangezicht des volks. Zo begeeft dan nu uw hart en uw ziel, om te zoeken den Heere uwen God en maakt u op, en bouwt het heiligdom Gods des Heeren*, 1 Kron. 22:18, 19. Geloofd zij de Heere, die Zijn volk Israël rust gegeven heeft, na alles dat Hij gesproken heeft: niet een enig woord en is er gevallen van alle Zijne goede woorden, die Hij gesproken heeft door de dienst Mozes Zijns knecht, 1 Kon. 8:56; als Josafat die grote overwinning had, wat deden zij? *En op den vierden dag vergaderden zij zich in 't dal van Beracha, want daar loofden zij den Heere: daarom noemden zij den naam dierzelfer plaatse, het dal van Beracha, tot op dezen dag. Daarna keerden alle mannen van Juda en Jeruzalem weder en Josafat in de voorspits van hen, om wederom met blijdschap tot Jeruzalem te komen; want de Heere had ze verblijdt over hare vijanden. En zij kwamen te Jeruzalem met luiten en met harpen en met trompetten, tot het Huis des Heeren*, 2 Kron. 20:26-28.

Ziet dan of 't niet al naar God toe wil. En in waarheid, God is allen lof waardig; Hij is boven allen lof en boven allen prijs! Zijn de weldaden niet groot? Zij zijn verscheiden in haar soort en veel in getal. En God legt alleen dien plicht van dankzegging op ons. 't Is een eeuwige plicht: dank zegging maakt u de Engelen gelijk, is hemelwerk. Daarop krijgt gij alweer een nieuwen zegen. Zouden de beesten ons niet overtuigen, de stenen zelf? De aarde, als zij zaad ontvangen heeft, geeft ze het niet weder?

TOEPASSING

Gelief de toehoorders, wij zien elkander aan met blijdschap; die den oorlog hebben zien beginnen zijn er niet allen; duizenden zijn er al weg, ja hebben wij niet al tegen de onzen, hetzij vrienden, hetzij goede bekenden, gezegd, als zij henen gingen en wij de zekere bewijzen hadden dat zij een goede verwisseling zouden doen: gij zijt gelukkig dat gij henen gaat! Ach, mochten wij met u heengaan! Wij hebben gezeten in een lastige, zware, bloedige, gevaarlijke oorlog, nu 10 jaren lang en dat met Frankrijk; wel meer met Frankrijk, maar nooit zo lastig. Is hij niet lastig en kostelijk geweest? Wij nemen u tot getuige. Hoe menig eerlijk hart is er gedrukt door de schatting, en 't was nog nooit genoeg; het was al of 's lands kantoren een hondshonger hadden; 't was al geeft, geeft! Wat is hij bloedig geweest, wat is er bloed vergoten, wat is hij niet gevaarlijk geweest! De overheden en machten van 't land kunnen den brief niet sluiten of zij moeten zeggen: dat de Heere ons uit zeer vele gevaren gered heeft.

Komt, beziet het met ons nog een weinig! Heugt het u niet in 't jaar 1702, den 19 Maart toen onze vorst stierf? Het ganse land beefde van dien slag. Toen begon de oorlog; hij werd voortgezet. Hij voegde zijn kroon bij de Spaanse, namelijk Frankrijk. Hij was in 't hart van uw land; hij had de hand op al onze militie; hij dwong den staat om Philip voor Koning van Spanje te erkennen. Hij zei in Duitsland tegen één van de vorsten: wilt gij u bij de Zeeuwen voegen? Wel, daar zijn al 4 provinciën in roeren en groot tumult. Daar was 't al te doen om op 't kussen te zitten. Op den 11 Juni meenden zij Nijmegen in te nemen en daar was geen voorraad. Heugt u niet hoe ons leger met haast er naartoe ging en dat onze achterste soldaten nog met hen moesten vechten? Daar kwam hij voor Hui in 't jaar 3, daar vielen de Keurvorsten Keulen en Beieren hem toe. In 't, jaar 3 en 4 had men het te doen in Spanje en Barcelona, In 't jaar 6 daar het ganse land stond om overhoop geworpen te worden.

Heugt u niet hoe zij Luik belegerd hebben; dat de onzen uit Duitsland moesten komen om het te ontzetten? Heugt u niet meer als zij in Gent en Brugge waren, dien slag bij Oudenaarde? Heugt het u niet meer als ge op dien Zondag de vlam in Staats-Vlaanderen zaagt opgaan? In 't jaar 9 dien fatale slag, zodat wij beefden, tegen dat de tijding kwam? Zodat wij mogen zeggen: de Heere heeft ons gered uit zoovele gevaren; Hij heeft ons gezegend, Hij gaf ons de zilveren vloot in 't jaar 3. Dat smadelijk voornemen op Schotland heeft God verijdeld: daar nabij Oudenaarde de overwinning aan onze zijde gegeven, al bleven zij hier in Gent en Brugge. Hoe dat de onzen de linie innamen zonder slag of stoot; daar namen zij Rijsel in, daarna in 't jaar 1700 en 1701, tot op 't begin van 1702, daar God den loop Zijner zegeningen heeft believen te stuiten door de trouweloosheid onzer vrienden en bondgenoten. Nu is 't vrede; de vrede tussen Holland en Frankrijk is eens getekend in 't jaar 1678 den 10 en 11 Augustus; den 20 September nog eens in 't jaar 1697, Nu is de vrede wederom getekend. Maar, geliefden 't is een vrede met kommer, niet ten aanzien van de

barrière of ook niet ten aanzien van de commercie. Maar weet ge welke onze billijke kommer is omtrent dezen vrede? Dit is onze kommer, dat de zake Gods en der kerke niet genoeg geobserveerd is. O, wat hebben onze verdrukte broeders niet uitgeroepen: *En gaat het ulieden niet aan, gij allen die over weg gaat? Schouwt het aan, en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart?* Klaagl. 1:12. Ja, hebben zij niet gezegd: gedenk mijner bij uzelve, wanneer het u wel gaan zal, Gen. 40:14. En nu hebben wij vrede en zij zitten nog in de smart. Ik geloof dat er een menigte, ja, duizenden schattingen gegeven hebben, met dat oogmerk dat onze broeders mochten vrijgelaten worden.

1. Vooreerst, ziet, dat is eerste kommer dat er niet genoeg voor de zake Gods en der kerk gesproken is; die is niet genoeg gehandhaafd.
2. Ten tweede, weet ge welke onze kommer is? Of niet het verbond met den enen potentaat gemaakt is en met den anderen gebroken. Wij weten, wij zijn in een verbond met Frankrijk, maar wij zien er ook bij dat de Keizer al blijft oorlogen. Wij hebben het gevaar zoeken te ontzwemmen en de anderen in den nood gelaten.
3. Ten derde, wilt ge weten welke onze kommer is? Dat wij vrezen, dat God in den Hemel met ons land niet bevredigd en verzoend is; of niet wel de vrede in Zijn toorn is dan zou ons de bitterheid in den vrede bitter zijn. 't Schijnt of de Heere zelfs tegen ons wil strijden; 't is of de Heere zei: Nederland, gij hebt dat zwaard zolang rondom uw land zien zwerven, hetwelk der verslagenen velen gemaakt heeft, ik meen het zwaard der pest, en zo gij u nu bekeerd, ziet toe, Ik zal haastelijk komen. Ach, geliefden, het komt al dichter en dichter; de Heere neemt dat zwaard niet ligt in de hand om het meteen in de schede te steken. En geliefden, wie moet niet schrikken als de adem uwe huisvrouw vreemd is? Dat is onze derde kommer geliefden, en oordeelt er over.
4. Ten vierde weet ge welke onze kommer is over den vrede? Dat Frankrijk en Engeland vertrouwdere vrienden zijn, ja, boezemvrienden, dan Engeland en Nederland, en dat heeft men nooit gezien als in 't jaar 1687 en 't is ons kwalijk gekomen.
5. Ten vijfde, dit is onze kommer, dat wij den vrede hebben moeten nemen en dat Frankrijk in 't oog heeft om den pretendent in Engeland koning te maken. Dat is zijn list. Ziet toe, geliefden, wat daar achter ligt. Het zou ons nog van een zwaar gevolg kunnen wezen; wij hadden vrede op zo een wijze, indien het niet door dwang was.
6. Ten zesde, dit is onze kommer, dat het land op slagen, op zegeningen, ja op den vrede goddelozer en zorgelozer wordt. O Nederland, komt er weder een nieuwe oorlog, draagt dan tot dat gij valt onder den last. Ge zult mogelijk zeggen: wat moeten wij doen? Wij hebben in den oorlog geen gebrek, zelfs van 't overvloedige gehad. De Heere heeft ons met zegeningen verrijkt. Nu is 't vrede. Wat staat ons nu te doen? Ons past niet als te zeggen: *Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield en zijn dat Zijn barmhartigheden geen einde en hebben*, Klaagl. 3:22; dat wij zeggen: 't is genade, niet om onzentwille doet de Heere het, (wordt beschaamd en schaamrood!) De Heere zegt: Ik doe het om Mijnentwil, om Mijns groten Naams wille, om de vijanden te beschamen of om Gods kinderen een weinigje te verkwikken eer zij heengaan. Ik zal u wat verademing geven en in vrede zult gij heengaan

Ons past niet als te zeggen: komt, maakt met mij den Heere groot en laat ons Zijn Naam samen verhogen, ja, met bekentenis van onze onwaardigheid zeggen: onze schuld gaat tot boven ons hoofd en zij is groot geworden tot aan den hemel; wij zijn beschaamd Heere.

Dit is niet naar de wijze der mensen, Heere, Heere, aan zo een goddeloos land vrede te geven, daar de zonden aanwassen onder zegeningen en oordelen. Laat ons Hem met een waarachtig hart dienen.

Ten tweede, ons past hartelijk den Heere aan te lopen en te bidden dat de Heere Zich met ons bevredigt, en verzoent, opdat wij niet weder in nieuwe oordelen vallen: neringloosheid, dure tijden, pest, geruchten van nieuwe oorlogen. Geliefden, dienen wij Gods daden niet op te halen? Eet, drinkt dan in den Heere; weest blijde, maar gedenkt ook aan uwe broederen die op de galeien zitten. Daar plagt eens een tijd te zijn, dat wij nooit met malkander aten aan een vriendenmaaltijd, of men sprak van hen over tafel; ja zij waren nooit uit ons gebed. Ach geliefden, denkt eens, zij zijn met hun 28000 in Frankrijk geweest, gelijk als Job. Wij bidden u, denkt toch aan die ellendigen en bidt den Heere voor hen dat Hij hen wil verlossen. Als 't zo ging, geliefden, dan zou de Heere den vrede bestendig maken. Hij zou zeggen: *wandelt voor Mijn aangezicht. Ik ben u een schild, uw loon zeer groot*, Gen. 14:1. De oprechten in den lande die zullen den dankdag zo waarnemen, zij zullen bidden voor zichzelf, voor land en kerke, voor de broederen voor de hunnen. Zij zullen zeggen: Heere, rekent haar deze zonden niet toe, Hand. 7:60, dat het al ijdelheid en kwelling is. Ja, wereld, zij zullen betuigen tegen uwe goddeloosheid en zo een heidense blijdschap.

Kinderen Gods, ei, draagt u voorzichtig, de wereld wacht het toch van u. Hebt gij voorgenomen om met een voornemen des harten bij den Heere te blijven, wel, doet het, zegt: laten anderen dienen dien zij willen, maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen den Heere dienen, Jozua 24:15,

Kinderen Gods, weest toch ernstig, ijverig, godvruchtig, breekt door, weest toch getrouw aan malkander, weest schrikkelijk, als slagorden met banieren. De Heere heeft Zijn oog op u; Hij zal zeggen: kom, Ik zal u weghalen voor den dag des kwaads, uw strijd is ten einde, uw reis is ten einde, zet uwen staf daar neer; gaat in tot de vreugde uws Heeren. Dan zullen zij zeggen: Nu houdt de drijver op!

Ziet daar, geliefden! Hebt ge nu vrede zonder gevaar. 't Zal u toch niet baten, zo God met het land niet verzoend is. Wij hopen dat de Heere ons zo zal bewerken, dan zal ons deze stof niet onnut zijn. De Heere zegene dit woord en bekrachtige het op onze harten, om Zijns Zoons wille. Amen.

Gepredikt te Middelburg, op een dankdag over den vrede, Woensdag morgen den 14 juli 1713.

Zestiende predicatie over Efëze 1: 7.

“In welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk: de vergeving der misdaden naar de rijkdom Zijner genade.”

Het is zeer opmerkelijk dat wij lezen, Psalm 31:20, daar David vraagt: *O hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen!* Wij zouden niet kwalijk doen, als wij er op antwoorden met den profeet: *Ja vanouds heeft men het niet gehoord, noch met oren vernomen, noch geen oog heeft het gezien, behalve Gij, o God, wat Hij doen zal dien op Hem wacht*, Jes. 64:4. Wij zouden niet kwalijk doen als wij op die vraag antwoorden met Johannes: *Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen*, 1 Joh. 3:2. En met Paulus: *Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord en in 't harte des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien die Hem lief hebben*, 1 Cor. 2:9. Al wat er van geschreven, gesproken en gedacht kan worden, 't is onuitsprekelijk. De grote God, die zulke grote heerlijkheden bereidt en zulke grote goederen geeft, Die heeft er ook heerlijke en grote einden mee voor, Paulus zegt: *Wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Gods en niet uit ons*. 2 Kor. 4:7. *Want al deze dingen zijn om uwentwil, opdat de vermenigvuldigde genade, door de dankzegging van velen, overvloedig werde ter heerlijkheid Gods*, vs. 15. *Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid*, Rom. 11:36.

De Heere heeft alles gewrocht om Zijn Zelfs wil; God zegt: de eer zal Mijne zijn van 't werk, u het nuttige en profijtelijke, dat daaruit vloeit. Zo groot het goed is, zo groot zal het einde zijn, dat God in 't geven van dat goed voorheeft, zo groot is ook het middel, waardoor zij dat goed krijgen. Paulus moet er van zeggen: *Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?* Rom. 8:32. De Heere Jezus zag eens het middel, Hij stond er voor stil, Hij riep erover uit: *Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem geloofd niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe*, Joh. 3:16. Paulus beschouwd dit altemaal in ons tekstkapittel tot het grote goed. Hoort eens wat hij zegt op het 3^e vers: *Gezegend zij de God en Vader onzes Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den Hemel in Christus*; maar Paulus, wat einde had God daarmee? In het 6^e vers zegt hij: *Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade*.

Vooreerst, gij zijt er toe verkoren in Christus; er toe verordineerd op de borgtocht van de Heere Jezus. Gij zijt begenadigd in den geliefde. Maar, man Gods is er anders niet? Ja, zegt hij, op 't 7^e vers, in de woorden die wij u even hebben voorgelezen, ***In welken wij hebben de verlossinge door zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden naar den rijkdom Zijner genade.***

Wij hebben hier vier zaken te overdenken.

- I. Vooreerst, een grote weldaad, die God aan Paulus en de Efeziërs geschonken had.
- II. Ten tweede, een prijs en rantsoen, die zeker persoon betaald en gegeven had.
- III. Ten derde, de koers en bron waaruit de weldaad volgde en vloeide.
- IV. Ten vierde, wat een billijke betuiging dat Paulus doet, als hij zegt: *Gezegend zij de God en Vader.*

I. Wat het eerste aangaat. Hier hebben wij een verlossing. Daar werd in het Oude Testament ook gelost uit grote slavernij en drukkende heerschappij, (Num. 5). Een lossing ceremonieel van volk, land, of goederen, al die dingen daar men zo breed van opgeeft gaan wij voorbij;

wij zullen ons ophouden met het wezenlijke. Wij hebben dan te zien den deerlijke toestand van den zondaar, waartoe een verlossing nodig is.

Wilt gij den droevige toestand des zondaars eens zien.

Vooreerst, hij ligt onder de heerschappij van den duivel; hij is des duivels gevangenen slaaf; hij doet gaarne zijn wil; hij houdt er niet van ontslagen te worden; hij wil ook niet; zijn geheugen en verstand is bevlekt; hij ligt onder de heerschappij der zonde; hij kan zich niet redden. O, waartoe zou hij al vallen indien God hem niet weerhield! Hij kan er zich niet van ontslaan, hij is melaats, onrein, besmet, alwaar hij mede verkeert die besmet hij; hij is in zo een toestand onder de schuld geraakt om eeuwig den toorn Gods te dragen; hij ligt onder den vloek; 't is of hij altijd een stem tot hem hoort zeggen: gij zijt vervloekt in uw eten, drinken, slapen, waken, volgens Deut. 28. Wat heeft hij vele zonden! O, zij gaan het getal der haren zijns hoofds te boven; het is een dwaasheid niet om op te sommen, tot aan den hemel boven zijn hoofd, wel mag men vragen: Wie zoude de afdwalingen verstaan? Ps. 19:13. Zo wordt hij gedreven van zonde tot vreze, van vreze weer tot zonde, of tot wanhoop, of stille gerustheid; hij leeft vol schrikken, hij beeft voor God.

Ziet geliefden, als ge van een lossing hoort spreken, zo moet ge denken aan zo een ellendigen toestand. God benoemt de zonde met vele benamingen in 't Woord; hier ter plaatse, misdaden. Wij zullen al de benamingen niet ophalen, alleen maar bij het stuk blijven, hier worden zij genoemd misdaden. Hij misdoet tegen God, tegen de heilige wet, tegen zichzelf, hij misdoet tegen het land waar hij in woont, tegen zijn naaste. Al wat, hij doet is mis, God noemt ze misdaden, velen in 't getal, verscheiden zijn ze in hare soort. Daar is erfzonde, dadelijke, toegerekende, aanklevende, in woorden, in werken, in gedachten, tegen wet en Evangelie, doen laten tegen de kloppingen der consciëntie, tegen des Geestes licht, tegen 't Woord, met boosheid, met moedwilligheid, met beter weten, uit onwetendheid, zonden van nalatigheid, haastigheid en wat dies meer is. Wie zou ze al kunnen noemen en hij kan ze niet verbergen, hij kan ze niet loochenen, al nam hij tot den leugen zijn toevlucht, hij kan ze niet bemantelen noch bedekken, noch verbloemen: niets kan hem bevrijden, noch zijn geld, noch goed, al was 't de ganse wereld. Dat rantsoen is te kostelijk; hem past niet als te zeggen: *mijn Richter zal ik om genade bidden*, Job 9:15; *Ik zal tot God zeggen: En verdoemt mij niet*, Job 10:2. Hem past niet als te zeggen: *Hebbe ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?* Job 7:20.

Hier is dan nu een verlossing, die draagt veel namen in 't Woord, als: uitdelgen, achter Zijn rug werpen, niet meer gedenken, een vergeving der zonden. De daden zijn vele. Wij zullen u dan eens doen zien, wat God doet als Hij de zonde vergeeft.

1. Vooreerst, Hij vergeeft zo, dat Hij den zondaar in eigen persoon niet straft, hij straft den zondaar zelfs niet.
2. Ten tweede, Hij vergeeft ze zo, dat Hij de zonden in een Ander straft, dat God niet behoefde te doen, want Paulus zegt: *Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt*, 2 Kor. 5:21. *De Heere heeft onzer ongerechtigheid op Hem doen aanlopen*, Jes. 53:6.
3. Ten derde, Hij vergeeft ze zo, dat Hij de gerechtigheid en de betaling van den Borg den zondaar belooft toe te rekenen en rekent dezelve als Zijn eigen.
4. Ten vierde, door die toerekening zo werkt Hij het geloof, waardoor zij die gerechtigheid aanneemt en daar haar toevlucht toe neemt.

5. Ten vijfde, de vergeving bestaat hierin in de toe-eigening; de Heere past het hun toe, als Hij zegt: *De Heere heeft ook uw zonden weggenomen, gij zult niet sterven*, 2 Sam. 12:13.
6. Ten zesde, Hij verkeert familiaar met hen, dan is 't hun goed nabij God te zijn. De Heere zegt: gij hebt vrijmoedigheid in alles te verwachten, en te eisen dat gij van node hebt, tot genade en heerlijkheid.

Ziet, geliefden, die zo in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, daarin bestaat hunne zaligheid. *Welgelukzalig is hij, wiens overtredingen vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, dien de Heere de ongerechtigheid niet toe rekent en in wiens geest geen bedrog is*, Ps. 32:1,2. Nu zijn zij verlost van de heerschappij des duivels, van de heersende kracht der zonde, maar nog niet van de kwellende macht. Daarvan hebben zij nog een verlossing te wachten. Paulus zegt: *Verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams*, Rom. 8:23,

II. Ten tweede, wie heeft nu die verlossing en vergeving? Wij, zegt de Apostel, wij hebben de verlossing. De duivelen niet. Neen, die hebben noch deel noch lot in deze woorden: ik een jood, zegt de Apostel, gij Efeziërs, heidenen, wij niet alleen maar ook al de gelovigen, zowel die ontslapen zijn, als die nog leven. Door wien hebben zij die verlossing? Door Zijn bloed, zegt de Apostel, namelijk, van den Heere Jezus. Zij waren begenadigd in den Geliefde. Geen wonder! Want:

1. Vooreerst, Hij had de rechte kwaliteiten. Hij was van den bloede, gelijk de Losser eertijds. Hij mocht van den bloede zijn, onze nabestaande, waarom hij in alles den broederen moeste gelijk worden, Hebr. 2 : 17.
1. Ten tweede, Hij was willig, Uwen wil doe Ik gaarne. *Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen*, Ps. 40:9: Ja, Hij had een waardige prijs, Hij leidde ze ook daar neer; nu had Hij macht om ze te kunnen eisen. Nu kon die Rantsoeneerder tegen wil en dank van Zijn dienaars, namelijk den duivel, ik zeg met genoeg van den Richter, dien ellendigen gevangen gaan bewerken en zeggen: kom, gaat met Mij, Ik heb u gekocht.

Ziet, zo krijgen zij de verlossing door den Heere Jezus. Gaat, vraagt eens aan een Jood door wien hij vergeving krijgt? Hij zal zeggen: op de offeranden, zonder die geschiedt er geen vergeving. Wij zeggen: neen, het bloed van stieren en bokken kan de consciëntie niet reinigen, maar door Christus offerande is een eeuwige verlossing teweeg gebracht. Gaat bij een Remonstrant en Sociniaan, die zal zeggen: God is barmhartig en genadig. Wij zeggen: God is rechtvaardig; Paulus zegt: *dewelke daar zij het recht Gods weten, (namelijk), dat degene die zulke dingen doen, des doods waardig zijn*, Rom. 1:32. De Heere zegt zelfs: *Zoude Mijn ziele haar niet wreken aan zulk een volk, als dit is?* Jer. 5:29. Vraagt aan een Papist: wie neemt uwe zonden weg? Hij zal u wijzen tot penitentie, gebeden van heiligen. Wij zeggen: *Wij alle zijn als een onreine en alle onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelij klee*d, Jes. 64:6. *Abraham weet van ons niet en Israël kent ons niet, Gij: o Heere, zijt onze Vader*, Jes. 63:16.

Maar, geliefden, gaat bij Paulus, die zal zeggen: door Jezus Christus. Zo was 't in 't Oude; zo is 't in 't Nieuwe Testament. Ziet daar werd hij Borg, (Jes. 53.) Paulus zegt dan: *wij hebben de verlossing door Zijn bloed*. Bloed heeft Christus gestort in de besnijdenis, in 't hofken, in 't rechthuis van Pilatus, op Golgotha als Hij gekruist werd. Door de zonde werd de aarde bevreemd, het kruis geplant, de beulen toebedeid, niets kon de consciëntie reinigen.

Maar wat wil Paulus dan zeggen als hij zegt: *wij hebben de verlossing door Zijn bloed*? Door dit bloed moeten wij verstaan, het bloedige lijden, Zijn rantsoen, dat Hij Zijn ziel gaf tot een schuldoffer. Waarom wordt Christus lijden hier door bloed uitgedrukt?

1. Vooreerst, zijn lijden begon met bloed, het had zijn voortgang met bloed, het eindigde met bloed.
2. Ten tweede, het voornaamste van Christus verdiensten was, het bloedige lijden, want *zonder bloedstorting geschied er geen vergeving*, Hebr. 9:22. Door bloed werd het Testament besloten, want het rust op den dood des Testamentsmakers.
3. Ten derde, omdat de Heere Jezus het tegenbeeld was van al die bloedige offeranden.
2. Ten vierde, om te tonen hoe pijnlijk Zijn lijden geweest is, als Hij is gegeseld, geslagen, met doornen gekroond, gekruisigd.
4. Ten vijfde, daarom, om Jezus grote liefde te tonen, want voor anderen Zijn bloed te storten dat was een grote liefde! Mozes mocht zeggen: *delgt mij nu uit Uw boek, 't welk Gij geschreven hebt*, Exod. 32:32. David mocht zeggen: *Och dat ik, ik, voor u gestorven ware, Absalom mijn zone, mijn zone!* 2 Sam. 19:33. Paulus mocht uitroepen: *Want ik zoude het zelf wel wensen verbannen te zijn van Christus, voor mijn broederen, die mijn maagschap zijn naar den vlees*, Rom. 9:3, maar dit overtreft alles. Niemand en heeft meerder liefde als deze, dat iemand zijn leven zette voor zijn vrienden, Joh. 15:13.
5. Ten zesde, 't lijden noemt Paulus bloed, om te kennen te geven, wat een geweldigen dood de Heere Christus gestorven was. Hij was wel gewillig, maar het was wel geweldig ten opzicht van de instrumenten. Voor wie was nu de nuttigheid hier? 't Was alleen voor de uitverkorenen. Tot een blijk krijgen zij de verzoening met God, de gaven des Geestes, heiligmaking. Dit alles krijgen zij door Christus. Zijn Namen geven het te kennen. Hij is de Goël, de Losser, de Borg, de Middelaar.

III. Nu hebben wij dan ten derde nog te bezien de fontein en bron waaruit deze weldaad vloeide. Het was de rijkdom Zijner genade. Wat is de genade in God? Gods wil om ellendigen wel te doen, boven, buiten en tegen verdiensten of waardigheid, meermalen genoemd in 't woord gelijk Paulus zegt: *Alzo is er dan ook in dezen tegenwoordige tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade*, Rom. 11:5. *En tot prijs der heerlijkheid Zijner genade*, Ef. 1:6. Hier wordt het genoemd genade, een rijkdom der genade; dan eens een onnaspeurlijke rijkdom. Waarom wordt dit een rijkdom van genade genoemd?

1. Vooreerst, de volheid die er in God is om ellendigen wel te doen. Hoeveel genade Hij heeft Hij blijft even vol, gelijk de zon.
2. Ten tweede, niet alleen om de volheid te tonen, maar om de genade beminnelijk te maken. In volle huizen is men gaarne, in volle landen is men gaarne; hoe gaarne kwamen Jozefs broeders in Egypte en hoe gaarne kwam Israël in Kanaän omdat het een land was vloeiende van melk en honig.
3. Ten derde, een rijkdom van genade, omdat deze genade geschikt en machtig is tegen al uw gebrek.
4. Ten vierde, een rijkdom; hoe velen heeft God al genade gegeven; 't is al een grote schare, niet om te tellen!
5. Ten vijfde, een rijkdom; als ge ziet hoe God genade geeft aan de goddeloosten en grootste der zondaren. Wat waren de Efeziërs? Heidenen.

IV. Nu hebben wij dan voor 't laatst hoe dat de Apostel uitgalmt: *Gezegend zij de God en de Vader*. 't Is of hij zeggen wil: wat is de Heere groot, wat is Hij vrij, wat geeft Hij grote genade! En tot hen: ziet, wat heeft de Heere aan u gedaan! Hij toont ook de waarheid ervan. Hij zegt: hoe groot is dat! Ziet ge op God, ziet ge op den Heere Jezus, ziet ge op uzelf, o, 't is onbegrijpelijk.

TOEPASSING

Geliefde toehoorders, hoe staat het met ons? Gij zult misschien zeggen: Ik heb ook de verlossing door Zijn bloed, de vergeving der zonden, naar de rijkdom Zijner genade! Ei bedriegt u niet. Is 't waar? Kom toetst u. Wij zullen u eerst blijken geven wie geen deel heeft aan deze weldaad. Dan kentekens voor die er immers deel aan hebben.

1. Vooreerst, deze hebben geen deel aan deze weldaad die de zonde doet uit gewoonte. Zondaar, ge staat op den weg der zondaren, gij wandelt op hun pad en dat zijt ge gewoon. Ziet, deze hebben noch deel, noch lot in deze woorden, die zondigen uit gewoonte.
2. Ten tweede, deze ook niet die de zonde doet met toeleg, met overleg, met welberadenheid, ja die anderen meetrekt en zegt, gaat met ons, laat ons loeren op bloed, ons versterken tegen den onschuldigen, zonder oorzaak, Spr. 1:11. Die zondigen met een beraden hart.
3. Ten derde, deze niet in zijn element is. Als hij zondigt, hij springt op van vreugde, hij doet ze met genoegen.
4. Ten vierde, deze niet die hun aangezicht tegen henzelfen getuigt. Zij spreken de zonden vrij, gelijk die van Sodom, zij verbergen ze niet.
5. Ten vijfde, dezulke heeft hier geen deel aan, die als hij ze bedreven heeft, niet weet van schaamrood te worden. Hij weet van geen schaamte, hij heeft er berouw over. Zo zei God eens: *Zijn ze beschaamd omdat ze gruwel bedreven hebben?* Jer. 6:15. Ja, zij schamen zich in 't minste niet, weten ook niet van schaamrood te worden: daarom zullen zij vallen onder de vallende.
6. Ten zesde, deze hebben geen deel in deze woorden, die zonde tot zonde toe doet, hij maakt de zonden machtig vele, hij gaat er in voort.
7. Ten zevende, die hebben geen deel, die hardnekkig voortgaan met zondigen. Zo werd er getuigd van Israël, (2 Kon. 17), ofschoon de Heere profeten had gezonden om tegen hen te getuigen zo hoorden zij niet, maar zij verhardden hun nek, gelijk de nek hunner vaderen geweest was. Spreekt hem iemand aan, hij spot er mee.

Ziet, daar liggen de blijken voor u, toetst er u aan.

Maar wij zullen u nu tonen, waaraan gij weten kunt of gij immers deel hebt aan deze weldaad, of gij de verlossing hebt.

1. Vooreerst, zijn hart is zo week, zo gevoelig geworden, gesmolten, verbrijzeld. Hij kan zo hartelijk zeggen: niets benauid mij meer als de zonde; hij weet te kloppen op de borst; hij heeft een week hart; hij schreeuwt en zucht over de zonde; die is hem tot een last.
2. Ten tweede, die deze weldaad heeft, hij heeft de springader van genade; hij heeft den Heere Jezus, zijn Losser, zo hartelijk lief, die is hem dierbaar. Hij zegt: *Mijn Liefste, Hij draagt de banier over tienduizend*, Hoogl. 5:10. *Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Ik heb U lief boven alles*, vs. 16, zegt de ziel.

3. Ten derde, die deel heeft aan deze weldaad, die waakt. Waakt zo voor de occasie (gelegenheid, aanleiding) tot de zonde; hij kent de bitterheid van de zonde.
4. Ten vierde, hij erkent de vrije genade zo.
Hij stemt Paulus woorden met een ruim harte toe: Doch door de genade Gods ben ik dat ik ben, 1 Cor 15:10. Vrije genade, zegt hij, zal 't werk kronen, daardoor zal ik binnen komen!
5. Ten vijfde, hij dankt den Losser zo, hij zegt zo hartelijk: geloofd en gezegend zij God de Vader! Ja, geloofd zij de Drie-enige God! Toehoorders, is uw hart zo gesteld? Kinderen Gods, voelt en ondervindt gij, dat gij hebt de vergeving der misdaden? Zegt nog eens: *Ik ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?* Rom. 7:24. Heft uwe hoofden omhoog! Uw verlossing is nabij! Wacht nog op de verlossing van uw lichaam! En als gij voor den troon zult staan, zo zult gij met al de gekochten dat lied zingen: *Gij zijt waardig dat boek te nemen en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uwen bloede, uit allen geslachte en taal .en volk en natie,* Openb. 5:9. *Hem die op den troon zit en den Lamme zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid,* vers 13. Amen, ja Amen!

Gepredikt te Middelburg, op Zondagmorgen 18 Juni 1713